

Worldwide Travel, Inc.

Call for special fares

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਦਿੱਲੀ, ਬੰਬੇ

734-525-7304 ਜਾਂ 800-504-3044

ਵਾਜਬ ਰੇਟ, ਵਧੀਆ ਸਰਵਿਸ

Ad Space Available
Call: 847-359-0746

ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਧਰਮ ਭਾ ਜੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਅਮਨਟੈਲ

AMANTEL.COM

\$100 'ਚ 120 ਘੰਟੇ (7200 ਮਿੰਟ)

Talk One Minute, Pay For One Minute

ਘਰ, ਸਟੋਰ, ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਟਰੱਕ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਕੈਥਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀਰ ਟੌਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ

1-800-717-1510, 732-982-4332/4333

ਯੂ ਐਸ ਏ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਯੂ ਕੇ 'ਚ 1.8 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿੰਟ ਕਾਲ ਕਰੋ

Eleventh Year in Publication

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

Email: punjabtimes1@sbcglobal.net

www.punjabtimesusa.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 11, Issue 19, May 8, 2010

20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074

Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਲੀਨਾਏ ਚੈਪਟਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ-ਇਲੀਨਾਏ ਚੈਪਟਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਇਥੇ ਇੰਡੀਆ ਹਾਊਸ ਸ਼ਾਮਬਰਗ ਵਿਚ ਲੰਬੇ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਇੰਡੀਅਨ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲਹੋਤਰਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਡਾ. ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਇਲੀਨਾਏ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਿੱਕੀ ਕਾਹਲੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਤਿਰੰਗਾ ਸ਼ਾਲ ਦੇ ਕੇ ਇਲੀਨਾਏ ਚੈਪਟਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 17 'ਤੇ)

ਕਾਸਬ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ

ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਸਬਾਊਦੀਨ ਤੇ ਅੰਸਾਰੀ ਬਰੀ

ਮੁੰਬਈ: ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇਕੋ ਇਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਫਤੇ ਗਏ ਅਤਿਵਾਦੀ ਅਜਮਲ ਅਮਿਰ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ 4 ਮਈ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਜਾਣੀ ਸੀ ਪਰ ਬੀਤੀ 4 ਮਈ ਦੀ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚਲੀ ਮੋਟਰਮੈਨਾਂ ਦੀ ਹਤਹਤਾ ਦਾ ਅਸਰ ਕਾਸਬ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਵੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਮੋਟਰਮੈਨਾਂ ਦੀ ਹਤਹਤਾ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਨਾ ਪੁੱਜ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਸਬ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 6 ਮਈ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 3-4 ਮਈ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਾਸਬ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ।

ਕਾਸਬ ਦੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਦੁਰਲੱਭ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਮੰਨਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਉਜਵਲ ਨਿੱਕਮ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਰੋਕੂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ

ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦਾ ਇਕ ਏਜੰਟ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਨਿੱਕਮ ਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ

ਕਾਸਬ

ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਸਮੂਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਲਵੇਗਾ।

ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਨਿੱਕਮ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕਰੂਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕਾਸਬ ਦੇ ਦਿਲ 'ਚ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਹੱਤਿਆ ਮਸ਼ੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਹੁੰਦਾ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਸਿਰ ਫਿਰੇ ਚੀਨੀ ਡਾਕਟਰ ਹੱਥੋਂ ਭਾਰਤੀ ਡਾਕਟਰ ਹਲਾਕ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਕੁਨੈਕਟੀਕਟ ਸਟੇਟ ਦੇ ਬਰੈਨਫੋਰਡ ਕਸਬੇ ਵਿਚ ਚੀਨੀ ਮੂਲ ਦੇ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਲਿਸ਼ਾਨ ਵੈਂਗ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਵਜਿੰਦਰਪਾਲ ਤੂਰ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਹਲਾਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 44 ਸਾਲਾ ਵੈਂਗ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੋਂ ਦੇ ਕਿੰਗਜ਼ ਬਰੁਕ ਜੁਇਸ ਮੈਡੀਕਲ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰ ਵਜਿੰਦਰਪਾਲ ਤੂਰ ਨੇ ਕਢਵਾਇਆ ਸੀ। ਵੈਂਗ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਚੀਨੀ ਮੂਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ। ਲੰਬੀ 26 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਇੰਨਾ ਵੱਧ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਕਾਂਡੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਡਾ. ਤੂਰ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਜੇ ਘਰੋਂ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਨਿਕਲਿਆ ਹੀ ਸੀ। ਡਾ. ਤੂਰ ਯੇਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਸੀ।

ਡਾ. ਤੂਰ ਦੀ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਗਰਭਵਤੀ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰਣੀਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਜੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ। ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਾਹਰ ਆਈ ਤਾਂ ਹਮਲਾਵਰ ਨੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵੀ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਪਰ ਉਹ ਬਚ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਾਰ ਪਿਛੇ ਲੁਕ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਹਮਲਾਵਰ ਕਾਰ ਵਿਚ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਡਾ. ਤੂਰ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਇਕ ਪੁੱਤਰ ਹੈ।

ਇਕ ਗਵਾਂਢੀ ਨੇ ਝੱਟ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 2 'ਤੇ)

ਇੰਡੀਅਨ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਲੀਨਾਏ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਿੱਕੀ ਕਾਹਲੋਂ (ਸੱਜਿਓਂ ਦੂਜੇ), ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ (ਐਨ ਸੱਜੇ), ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲਹੋਤਰਾ (ਸੱਜਿਓਂ ਤੀਜੇ) ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ

Ad Space Available
Call: 847-359-0746

e-mail: punjabtimes1@sbcglobal.net

Dhillon Truck Stop

Interstate 40, exit 356, San Jon, NM

ਡੀਲਨ ਅਤੇ ਰੋਡ ਸਰਵਿਸ

ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ

ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਕੇਲ ਉਤੇ ਵੀ ਸਰਵਿਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ
Ph:575-576-4111, 317-918-6776

ਖੇਡ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਹੱਦ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੌਮੀ ਖੇਡ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਾਬਜ਼ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ, ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਇੰਡੀਅਨ ਉਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਖੇਡ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ, ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਪੋਰਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਕਬਜ਼ਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ 'ਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੋਧ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਅਤੇ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਮਲਹੋਤਰਾ (ਤੀਰ ਅੰਦਾਜ਼ੀ), ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ (ਸਾਈਕਲਿੰਗ), ਵੀ ਕੇ ਵਰਮਾ (ਬੈਡਮਿੰਟਨ), ਕੈਪਟਨ ਸਤੀਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ (ਏਅਰ ਕਲੱਬ) ਅਤੇ ਬੀ ਐਸ ਆਦਿਤਯਨ ਆਪਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਲੜ ਸਕਣਗੇ।

ਖੇਡ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ 1996 ਤੋਂ ਇੰਡੀਅਨ ਉਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹਨ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਉਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਸਮੇਤ ਕੌਮੀ ਖੇਡ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ 'ਚ ਪੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਪਾਰਦਸ਼ਤਾ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮਿਆਦ ਸੰਬੰਧੀ ਧਾਰਾ 'ਚ ਸੋਧ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਉਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਆਯੋਜਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ 3 ਮਈ ਨੂੰ ਖੇਡ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਖੇਡ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕੱਸਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ 18 ਮਈ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਉਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਕਲਮਾਡੀ ਨੇ ਬੀਤੀ 3 ਮਈ ਨੂੰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਲਦੀ 'ਚ ਬੁਲਾਈ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਹੋਰਾਨੀ ਇਸ ਸੋਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ

ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ 'ਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਬੈਠਕ 'ਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰ ਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਕੇਵਲ 150

ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਦਿਨ ਦੂਰ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਹੱਦ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਾਂਗੇ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਰੋਧ ਦੀਆਂ ਸੂਰਾਂ ਉਠਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਤੀਰਅੰਦਾਜ਼ੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਅਤੇ ਉਲੰਪਿਕ ਚਾਰਟਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦ ਹੀ ਆਪਣੀ ਰਣਨੀਤੀ ਤੈਅ ਕਰਨਗੇ।

ਉਧਰ ਖੇਡ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 1975 'ਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਵਾਰ ਤੋਂ ਵਧ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਲੜ ਸਕਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਮਿਆਦ 4 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਗਰੋਂ ਨਿਯਮਾਂ 'ਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਇੰਡੀਆ ਉਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਸਮੇਤ ਕੌਮੀ ਖੇਡ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾ ਕੇ 12 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਦਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਦਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਵਾਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਇਕ ਮਿਆਦ ਦੀ ਬਰੋਕ ਮਗਰੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਮਰ ਹੱਦ 70 ਸਾਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖੇਡ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਕਬਜ਼ੇ ਜਮਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਕੁਝ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਵੱਡੇ

ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਬਜ਼ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਮਲਹੋਤਰਾ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਤੀਰ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ 14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਸਾਈਕਲਿੰਗ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਕੇ ਵਰਮਾ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੈਡਮਿੰਟਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹਨ।

ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਕੈਪਟਨ ਸਤੀਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ 24 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਏਅਰ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਬੀ ਐਸ ਆਦਿਤਯਨ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਾਲੀਬਾਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਨ। ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਖੇਡ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਦਿਗਵਿਜੈ ਸਿੰਘ (ਸੂਟਿੰਗ), ਅਜੈ ਸਿੰਘ ਚੌਟਾਲਾ (ਟੇਬਲ ਟੈਨਿਸ),

ਯਸ਼ਵੰਤ ਸਿਨ੍ਹਾ (ਟੈਨਿਸ), ਅਭੈ ਸਿੰਘ ਚੌਟਾਲਾ (ਬਾਕਸਿੰਗ), ਅਸ਼ੋਕ ਘੋਸ਼ (ਬੋ-ਬੋ), ਕੇ. ਐਨ. ਕਪੂਰ (ਸਵੀਮਿੰਗ) ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਖੇਡ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਲੰਪਿਕ ਚਾਰਟਰ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੱਸਿਆ, ਪਰ ਹੁਣ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ

ਕੋਰਟ ਦੇ 2009 ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਉਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਖੇਡ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਉਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ 'ਚ ਮਿਆਦ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ 1999 'ਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ 70 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਖੇਡ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਿਰਮੂਲ ਹੈ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਲੋਂ ਸਾਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ

ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਮਲ 'ਚ ਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਖੇਡ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ 'ਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਅਗਲੀ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਾ ਜੁਆਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ ਐਸ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡ ਮਹਾਂ ਸੰਘ ਅਸੀਮਤ ਸਮਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।"

Tanya's Beauty Salon
40-39 75 St.
Jackson Heights NY 11373

- Threading •Facial •Anti-Aging
- Waxing Men & Women Facial
- Bleach •Hair Cut, Color and Style

Inf:(718) 478-9009

ਸਿਰ ਫਿਰੇ ਚੀਨੀ ਡਾਕਟਰ ਹੱਥੋਂ ਭਾਰਤੀ ਡਾਕਟਰ ਹਲਾਕ

ਇਤਲਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵੇਂਗ ਨੂੰ ਇਕ ਮੀਲ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਡਾ. ਵੇਂਗ ਹੁਣ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਂਗ ਕੋਲੋਂ ਦੋ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਅਤੇ-ਪਤੇ ਵੀ ਮਿਲੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਸਨ।

ਕਿੰਗਜ਼ਬਰੁਕ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਡਾ. ਵੇਂਗ ਨੂੰ ਮਈ 2008 ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਕਈ ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਚੀਫ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਡਾ. ਤੂਰ ਕੋਲ ਬੁਝ ਬੋਲਿਆ। ਡਾ. ਵੇਂਗ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕੁਅਲ ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਅਪਰਚਿਨਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਾਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਉਸ ਨੇ ਬਿਨਾ ਕਾਰਨ ਨੌਕਰੀਓਂ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਫੈਡਰਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੇਸ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਵੇਂਗ ਦਾ

ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਚੀਨੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਚੀਨੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਕੀ ਨਿੱਕੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਵੇਂਗ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਐਟਲਾਂਟਾ ਨੇੜੇ ਕਿਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਡਾ. ਤੂਰ ਨੇ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਤੋਂ 2001 ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ 2008 ਵਿਚ ਟੈਕਸਸ ਵਿਚ ਮੈਡੀਕਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਯੇਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਛੂਤ ਨਾਲ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਵਾਸਤੇ ਫੈਲੋਸ਼ਿਪ ਲੈ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਟੈਕਸਸ ਪਰਤ ਕੇ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ। ਡਾ. ਤੂਰ ਦਾ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨਮਿਤ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਰਬਿੰਗਟਨ ਵਿਚ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਫੋਨ 203-208-1301 ਉਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Attention NRI's
The Crusaders in Academics & Life Skills

CT Public School
Pre Nry. to 10+2 (Affiliated to CBSE)
Greater Kailash, G.T. Road Bye Pass, Maqsudan, Jalandhar - 144 008

Teaching & Caring Together!

AIR CONDITIONED HOSTELS

Learning Centre
For Sessional & Educational Gap of the NRI Students

Skating **Horse Riding** **Gym**

PIVOTAL FEATURES

- * Personalized attention
- * Dedicated Teaching Faculty
- * Well equipped Labs for Maths, Science & Performing Arts
- * Hi-Tech Language Labs
- * Complimenting learning with co-scholastic activities
- * Regular Swimming and Skating classes
- * International Standards
- * 100% Board Results
- * International tours & excursions
- * NRI Students pick up Indian Values
- * Visit and your search ends

ASSOCIATE CT INSTITUTIONS

- ♦ Engineering ♦ Pharmacy ♦ Management & I.T.
- ♦ Education (B.Ed.) ♦ Polytechnic
- ♦ Hotel Management ♦ PGDM ♦ Bio Tech

S. Charanjit Singh 'Channi' **Mrs. Lakhvinder Kaur**
Chairman, CT Group of Institutions Principal, CTPS
+91-0181-5009553, 5009555, 5009568
+91-98149-20839, 98780-59093
www.ctpublicschool.com www.ctgroup.in
E-mail : ctps_school@yahoo.co.in

It's Worth A Visit !

ਜਲੰਧਰ (ਪੰਜਾਬ) ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਾਲਾ ਨਵੇਕਲਾ ਸਕੂਲ

ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜੋਟੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ

ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਰੀ

ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਕੁਝ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਜਿਹੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸਮੇਤ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੇਤਾਵਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਮੁੜ ਤੋਂ ਰਾਹ ਪੈਂਦਾ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚੋਂ

ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਅਫਵਾਹਾਂ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਧਰ ਭਾਰਤੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਮਾਧੁਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਜਸੂਸੀ ਕਾਂਡ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਐਲੀਟ ਨੂੰ ਫਿਕਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਤਿਵਾਦੀ ਅਜਮਲ ਆਮਿਰ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਉਪਰ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਆਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਜੋਟੀਦਾਰ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਉਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਭਾਵੇਂ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਕਰਾਵ ਵੱਲ ਧੱਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੀ ਹਨ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਇਕ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਫੌਜੀ ਹਠਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਗੜਬੜਗੁਸਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਨਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਖੁਦ ਵੀ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਿਰਦਰਦੀ ਅਲਕਾਇਦਾ ਅਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਖਾਤਕੂਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ

ਦੀ ਇਹ ਲੋੜ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਹੋਏ ਸਾਰਕ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਇਥੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਭੂਟਾਨ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਨੇਪਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਤੇ ਮਾਲਦੀਵ ਜਿਹੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉੱਜ ਇਹ ਤੱਥ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਰਕ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਜਿੰਨੀ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਅਸਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਆਪਸੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਭਾਰਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮਸਲੇ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ: ਭਾਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

ਫਰੀਮਾਂਟ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ): ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਫਰੀਮਾਂਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਸਲੇਟ ਦੇ ਆਗੂ ਭਾਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਮਿਸ਼ਨ ਬੁਲੇਵਾਰਡ ਉਤੇ 2005-6 ਵਿਚ ਖਰੀਦੀ ਗਈ 100 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੀਤੀਯਾਤਾ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੇਲਾ ਇਹ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦੇਣ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬੇਕਾਰ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਲਾਈ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣਗੇ।

ਭਾਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇ-ਏਰੀਏ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਉਸ ਖਬਰ ਉਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਵਾਇਦੇ ਮੁਤਾਬਕ 100 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ

ਜਾ ਸਕੇ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਵਾਇਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਘਰ, ਜੋ ਕਿ ਇਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਕਰਕੇ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਕ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵੀ ਇਹ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦੇਣ ਕਿ ਸਿਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਟੀ ਮਈਅਰ ਹੇਠ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਉਪਰ ਇਕ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਮਕਾਨ, ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਜਾਂ ਪਾਰਕਿੰਗ ਅਤੇ ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ ਵਗੈਰਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੇ ਉਹ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਲਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ।

ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਹੋਈਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਚੋਣਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ

ਲਈ ਖੁਦ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਚੋਣ ਧਾਂਦਲੀਆਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਘੱਟਾ ਪਾ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਕੇਸ ਉਤੇ ਪੈਸਾ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਗੋਲਕ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਗੁਰੂਘਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਜਿਦ ਕਰ ਕੇ ਸੰਨ 2002 ਤੋਂ 2004 ਦਰਮਿਆਨ ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰ ਕੋਰਟ-ਕਚੇਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ੀਵਰ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲੱਗਾ। ਹੁਣ ਇਹ ਲੋਕ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ 60-70 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਕੇਸ ਤੇ ਖਰਚ ਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਰਿਟੇਨਰ ਵੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਧਾਂਦਲੀ ਕਰ ਕੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਨੂੰ ਲੜਨ ਲਈ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਖਰਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ? ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਡਾ ਹੀ ਗੁਰੂਘਰ ਦਾ ਦਰਦ ਹੈ ਤਾਂ ਸਭ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਲੈ ਕੇ

ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਦੁਧ ਦਾ ਦੁਧ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਨਿੱਤਰ ਆਵੇਗਾ।

ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਜਾਰੀ ਰਖਦਿਆਂ ਭਾਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਸ ਚੇਲਾ-ਜੰਡੀ ਧੜੇ ਦਾ ਖਾਸਾ ਹੀ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂਘਰ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੀ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹੋ ਕੁਝ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗਲੈਨਰਾਕ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੋ ਕੁਝ ਹੀ ਯੂਥਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਟੈਰਾਬਿਊਨਾ ਵਿਚ। ਗਲੈਨਰਾਕ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਕੋਈ 13 ਸਾਲ ਕਾਬਜ਼ ਰਹੇ ਜਦੋਂਕਿ ਯੂਥਾ ਸਿਟੀ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਆਪੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾ ਕੇ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਕਰ ਲਈ। ਇਹ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਫਰੀਮਾਂਟ 'ਤੇ ਇਹ ਧੜਾ 1996 ਤੋਂ 2004 ਤਕ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਕਾਬਜ਼ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕੀਆਂ।

ਖਾਲਸਾ ਫਤਿਹ ਮਾਰਚ 7

ਮਈ ਨੂੰ ਅਰੰਭ ਹੋਵੇਗਾ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ

ਬਹਾਦਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਪੀਰਮੁਹੰਮਦ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਤੱਛਲ ਤੋਂ ਰਣਭੂਮੀ ਚੱਪੜਚਿਤੀ ਤੱਕ ਖਾਲਸਾ ਫਤਿਹ ਮਾਰਚ 7 ਮਈ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੀਰਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੇ ਬਾਨੀ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇਸ ਮਹਾਨ ਖਾਲਸਾ ਫਤਿਹ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ। 8 ਮਈ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਇਹ ਖਾਲਸਾ ਫਤਿਹ ਮਾਰਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ 9 ਮਈ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਵਕਤ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ 10 ਮਈ ਨੂੰ ਇਹ ਖਾਲਸਾ ਫਤਿਹ ਮਾਰਚ ਚੱਪੜਚਿਤੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਸਜਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਸਰਹਿੰਦ ਫਤਿਹ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਟਕ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਮਾਰਚ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਜਸਮੇਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਕਰਨਗੇ, ਜਦਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਬਾਵਾ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸ. ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੱਸੋਵਾਲ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਮਾਰਚ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣਗੀਆਂ।

Visit us on the web:
punjabtimesusa.com

PANNUN THE LAW FIRM
ATTORNEYS & COUNSELLORS

ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਂਡ ਲਾਅ

ਤੁਹਾਡਾ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਬੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਡੀਪੋਰਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ?

ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਅ

ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸਿਜ਼

☐ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਪੀਲਜ਼

☐ ਰੀਲੀਜ਼ਿਅਸ ਵਰਕਰਜ਼

☐ ਬੋਨਾਫਾਇਡ ਅਸਾਇਲਮ ਪਟੀਸ਼ਨਜ਼

☐ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ਼

☐ 9th & 2nd ਸਰਕਿਟ ਅਪੀਲਜ਼

☐ ਕੈਨਸੇਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ

NEW YORK
T 718.672.8000
JACKSON HEIGHTS, NY 11370
• ADMITTED IN THE STATE OF NEW YORK ONLY

CALIFORNIA
T 510.796.9000
3930 CIVIC CENTER DR.
SUITE 170, FREMONT, CA 94538
FREMONT, CA 94538

SYAN VIDEO PRODUCTION, INC.
Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera Shooting / Digital Still Photography
(with flush mount Album)

Live Video Display with Large Screens

DJ Service with Laser Lights

Call Toll Free : 1-888-RAJ- SYAN
(725-7926)

(With 14 years Experienced)

734-261-0936 / 734-890-1767

E-mail: raj@syanvideo.com

or visit at: www.syanvideo.com

SV
PRODUCTION

Business For Sale

ਟਰੱਕ ਰਿਪੇਅਰ ਸ਼ਾਪ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਵਾਸ਼ ਵਿਕਾਊ ਹੈ

ਇੰਡੀਆਨਾ 'ਚ
ਹਾਈਵੇਅ 70 ਉਤੇ
ਬਹੁਤ ਵਡੀ
ਫੈਸਿਲਟੀ

ਨੈਟ ਆਮਦਨੀ \$25000 ਮਹੀਨਾ

Asking Price \$225,000

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: 916-470-5520

ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਥਾਨ ਬਦਲਣ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ-ਮੰਦਰ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ

ਗੁਰਦੁਆਰਾਸਪੁਰ : ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਇੱਕ ਹੀ ਥਾਂ ਸਥਿਤ ਮੰਦਰ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਅੰਤ ਨੂੰ ਹੱਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬੰਦ ਦਾ ਸੱਦਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਤਕ ਸਥਿਤੀ ਤਣਾਅ ਵਾਲੀ ਬਣੀ ਰਹੀ। ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬੰਦ ਦੇ ਸੱਦੇ ਕਾਰਨ ਬੀਤੀ 3 ਮਈ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ 'ਚ ਬੰਦ ਰਿਹਾ।

ਮਾਮਲਾ ਹੱਲ ਕਰਨ 'ਚ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਲੰਮੀ ਕਵਾਇਦ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾਸਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਇੱਕ ਹੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਰੱਸਟਾਂ ਵਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਮੰਦਰ ਸਮਰਥਕਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਅਤੇ ਛੱਡੇ ਹੋਏ ਗੈਸ ਦੇ ਗੋਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਧਿਰ ਅੰਦਰ ਰੋਸ ਫੈਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੋਸ ਵਜੋਂ 3 ਮਈ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਬੰਦ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਮੰਤਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ, ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬੱਬੇਹਾਲੀ ਵਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਦੂਜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਉੱਤੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਦਾ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

3 ਮਈ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਜਦੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰ ਨੇ ਕੁਝ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਫਿਰ ਵਿਗੜ ਗਈ। ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਮ ਕਰੀਬ 5.30 ਮੁੜ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਹਨੁਮਾਨ ਚੌਕ ਵਿਖੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਪੈ ਗਈ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੀ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਤੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਵੀ ਪੁੱਜ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਿਤੀ ਕਾਬੂ ਹੋਣ ਆ ਗਈ।

ਪੈਸੇ ਘੱਟ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ

ਸ਼ਾਹਕੋਟ: ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਿੰਡ ਸਾਂਢਵਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਦਵਾਈ ਪੀ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਲੀਲਾ ਖਤਮ ਕਰ ਲਈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਲੋਂ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਨੋਟ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋ ਸਟੇਟ ਕਾਪੀਆਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ 4 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉਪਰ ਮੌਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਰੇਸ, ਕਲਾਸ ਤੇ ਜੰਗ' ਰਿਲੀਜ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਵ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਰੇਸ, ਕਲਾਸ ਤੇ ਜੰਗ' ਦਾ ਰਿਲੀਜ਼-ਸਮਾਗਮ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਇੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਭਵਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ, ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਖੋਜ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਅਤੇ ਭਰਵੀਂ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਪਹਿਲਾ

ਡਾ. ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ, ਡਾ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਬਰਾੜ, ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਭਾਨੂ, ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਰੇਸ, ਕਲਾਸ ਤੇ ਜੰਗ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਪੇਪਰ ਡਾ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਬਰਾੜ ਨੇ 'ਰੇਸ, ਕਲਾਸ ਤੇ ਜੰਗ: ਨਵੇਂ ਸੰਸਾਰ ਸ਼ੋਸ਼ਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਬਿਰਤਾਂਤਕਾਰੀ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਪੇਪਰ ਡਾ. ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ ਨੇ 'ਉਤਰ-ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਗਲਪੀ ਪ੍ਰਵਚਨ: ਰੇਸ, ਕਲਾਸ ਤੇ ਜੰਗ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਡਾ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਬਰਾੜ ਨੇ 'ਰੇਸ, ਕਲਾਸ ਤੇ ਜੰਗ' ਦੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਸ਼ਵ ਸਥਿਤੀ, ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਸਿਸਟਮ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ,

ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਉੱਪਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰੇਕ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਲੇਖਕ ਕਹਿ ਕੇ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਠਕ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ

ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਲੋਕ-ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਦਾ ਲੰਮਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਰਚੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੂਰ ਪ੍ਰਬਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹਦੀਆਂ ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਾਡੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇੱਕ ਉਤਮ ਨਮੂਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਕਰਾਲ ਅਮਰੀਕਨ ਸਿਸਟਮ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੱਖਵੀਂ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ, ਡਾ. ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਭੀਖੀ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੱਧੂ, ਪ੍ਰੋ. ਇੰਦਰ, ਡਾ. ਮੋਹਨ ਤਿਆਗੀ, ਦਸਤਕ ਦੇ ਐਡੀਟਰ ਜਨਕ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜਨਕ, ਨਾਟਕਕਾਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧਰਾ, ਆਦਿ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ-ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੁਚੇਤ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਲੁੱਟੇ-ਪੁੱਟੇ ਤੇ ਤਬਾਹ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਦਮਿਤ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕ ਤੰਗੀਆਂ-ਤੁਰਸ਼ੀਆਂ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਵਿਵਰਣ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲੋਕ-ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਕਰਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਸਮੇਟਦਿਆਂ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਗਲਪਕਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਚਿੰਤਕ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਬੜੀ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਪੱਖ ਪੂਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕ 'ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ : ਇੱਕ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਪੇਪਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿ-ਸੰਪਾਦਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ 'ਚ ਮਚੀ ਭਗਦੜ, 5 ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਸਿਰਸਾ : ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ 'ਚ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੀ ਰਾਤ ਕਰੀਬ ਸਾਢੇ ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਗਦੜ ਮੱਚਣ ਕਰਕੇ 5 ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਵੀ ਹੈ। ਡੇਰੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਤੇਜ਼ ਵਾਵਰੇਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਵਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 2-2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੱਡਾ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ 'ਤੇ ਬੀਤੀ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੀ ਰਾਤ ਲਗਭਗ ਸਾਢੇ ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਆਪਣੇ ਸੁਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਦਾਤਾਂ ਵਜੋਂ ਤੋਹਫੇ ਵੰਡ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤੋਹਫੇ ਦੇਣ ਲਈ ਭਗਦੜ ਮੱਚ ਗਈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ 5 ਔਰਤ ਸੁਰਧਾਲੂ ਇਸ ਭਗਦੜ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਦਮ ਤੋੜ ਗਈਆਂ। 29 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਡੇਰੇ ਦਾ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਸੀ ਅਤੇ ਡੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸੁਰਧਾਲੂ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਇਤਫਾਕ ਹੈ ਕਿ ਜਾਮ-ਏ-ਹਿੰਸਾ ਛਕਾਉਣ ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਵੀ ਇਸੇ ਦਿਨ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ ਸਭਾ ਤੇ ਸੰਤ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਦੂਵਾਲ ਵਲੋਂ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ

ਸੀ। ਉੱਥੇ ਉਕਤ ਹਾਦਸੇ ਬਾਰੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਨਸੋਆਂ ਵੀ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਡੇਰੇ ਅੰਦਰ ਦੋ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਚੇ ਫੁਹਾਰੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਬੁਛਾਤਾਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਸੁਰਧਾਲੂਆਂ 'ਚ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਛਾਤਾਂ ਨਾਲ ਭਿਜਣਗੇ, ਉਹ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣਗੇ। ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਤਿਸੰਗ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਜਿਉਂ ਹੀ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਪਿਚਕਾਰੀ ਰੂਪੀ ਇੱਕ ਰਿਮੋਟ ਨਾਲ ਫੁਹਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਚੱਲ ਪਿਆ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਨੇ ਕੰਮ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸੇ ਵੇਲੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਮੰਚ ਉਪਰੋਂ ਤੋਹਫੇ ਸੁੱਟਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਮਰਦ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫੁਹਾਰਿਆਂ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪੋ-ਧਾਪੀ ਪੈ ਗਈ।

ਭੀਤ ਇਸ ਕਦਰ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਲਤਾੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅਫਵਾਹ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਡੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੱਪ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜੜ ਪੈ ਗਈ ਤੇ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰ ਗਿਆ। ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਵਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਪਤਨੀ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਵਾਸੀ ਬਠਿੰਡਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇਵੀ ਪਤਨੀ ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਅਰੋੜਾ ਵਾਸੀ ਫਤਿਹਾਬਾਦ, ਕਮਲਾ ਰਾਣੀ ਪਤਨੀ ਸੁੰਦਰ ਲਾਲ ਵਾਸੀ ਬਠਿੰਡਾ, ਰੇਣੂ ਬਤੋਰੀ ਪਤਨੀ ਦੇਸ ਰਾਜ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਚਾਹੜਵਾਂ ਤੇ ਮੁਖਤਿਆਰ ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਮਸੀਤਾਂ ਨੇੜੇ ਡੱਬਵਾਲੀ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲ ਗਿਣਤੀ ਡੇਰੇ ਵਲੋਂ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡੇਰੇ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਹ ਸਤਿਨਾਮ ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਡੇਰੇ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਡੇਰੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਤਿਸੰਗ 10 ਵਜੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਮਾਗਮ ਪੰਡਾਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਤਿਸੰਗ ਦੇ ਦੋ ਵਾਈ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਇਹ ਘਟਨਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵਾਪਰੀ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੇਮੀ ਡੇਰੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮੇਨ ਰੋਡ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਾਹਨਾਂ ਵਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਲਗਭਗ 12 ਵਜੇ ਹਨੇਰੀ ਆਈ ਤੇ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਬਾਹਰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਗਦੜ ਮੱਚ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਡੇਰੇ ਵਿੱਚ ਤੋਹਫੇ ਵੰਡਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 1948 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤਕ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵਿੱਚ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਸਤਿਸੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਤੋਹਫੇ ਤੇ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਵੰਡੇ ਗਏ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ ਸਭਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਸਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਉਕਤ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸੰਤ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਦੂਵਾਲ ਨੇ ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਲਈ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਲਈ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗਿੱਲੀਆਂ ਹੋਣ ਸੰਬੰਧੀ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੋਚਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸੰਬੰਧੀ ਉਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨਗੇ।

ਲੰਡਨ 'ਚ 'ਮੇਡ ਇਨ ਪੰਜਾਬ' ਸ਼ੋਅ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਲੀਹ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਰਹੀ ਕਨਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਡਸਟਰੀ (ਸੀ.ਆਈ.ਆਈ.) ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਲੰਦਨ ਵਿਖੇ 'ਮੇਡ ਇਨ ਪੰਜਾਬ' ਸ਼ੋਅ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ.ਆਈ.ਆਈ. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਇਸ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਰ੍ਹਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਬੀਤੇ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ 'ਮੇਡ ਇਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ' ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਜੁਲਾਈ ਵਿੱਚ ਲੰਦਨ ਵਿਖੇ 'ਮੇਡ ਇਨ ਪੰਜਾਬ' ਸ਼ੋਅ

ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਨਾਲ ਯੂ.ਕੇ. ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਜੁਲਾਈ ਵਿੱਚ ਲੰਦਨ ਵਿਖੇ 'ਮੇਡ ਇਨ ਪੰਜਾਬ' ਸ਼ੋਅ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਯੂ.ਕੇ. ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਦੁਵੱਲੇ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਣਨਗੀਆਂ।

ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਲੋਂ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਪਸਾਰ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਚ ਗ੍ਰਸਤ ਹੋ ਰਹੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰਾਲਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨ ਵਲ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 2004 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਜ਼ੋਨਲ ਕੌਂਸਲ ਕਾਇਮ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਵੀ ਜਨਰਲ ਕੌਂਸਲ ਕਾਇਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਉਪਰੰਤ ਗੁਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਲੀਹ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

To Advertise with us call: 847-359-0746

www.punjabtimesusa.com

ਸਤਲੁਜ ਯਮਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਕਰੋੜਾਂ 'ਚ ਪੈਂਦੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁੱਕੀ ਪਈ, ਖੰਡਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰੀ ਸਤਲੁਜ ਯਮਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ (ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ.) ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਉਪਰ ਹਰੇਕ ਵਰ੍ਹੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2008-09 ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਉੱਪਰ 33.88 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਖਰਚੇ ਕਿਸੇ ਉਸਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਸਟਾਫ਼ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਅਮਲੇ, ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਡਰਾਈਂਗਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਟਾਫ਼ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਉਪਰ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਖੰਡਰ ਪਈ ਨਹਿਰ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਠੋਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿਚ ਚਲਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਇਆਂ, ਦਫਤਰੀ ਫੋਨਾਂ, ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਤੇਲ ਤੇ ਮੇਨਟੀਨੈਂਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਟੀ.ਏ. ਤੇ ਡੀ.ਏ.

ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਤੋਂ 20 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 1990 'ਚ ਖਾੜਕੂਆਂ ਵਲੋਂ ਇਥੇ ਸੈਕਟਰ-26 ਸਥਿਤ ਐਸ.ਵਾਈ. ਐਲ. ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਇਕ ਮੁੱਖ ਇੰਜਨੀਅਰ ਨੂੰ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਉਡਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਕੰਮ ਠੱਪ ਪਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਇੰਜਨੀਅਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸਮੂਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਇੰਜਨੀਅਰਾਂ ਨੇ ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਨਹਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ 20 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਇਕ ਇੱਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ, ਉਥੇ ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਉਲਝਣਾਂ ਵਿਚ ਫਸਣ ਕਾਰਨ ਠੱਪ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਬਾਬਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ.) ਤਹਿਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ 2009-2010 ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਉਪਰ 1088 ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਲ 2008-09 ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਉਪਰ ਤਾਇਨਾਤ ਸਟਾਫ਼ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਉੱਪਰ 33.88 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਾਣਕਾਰ ਹਲਕਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਇਸ ਠੱਪ ਪਏ

ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਉਪਰ ਤਾਇਨਾਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਉਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਢਾਈ ਗੁਣਾ ਸੀ ਤੇ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵੀ ਇਸ ਅੰਕੜੇ ਤੋਂ ਦੁਗਣੇ ਸਨ।

ਇਹ ਖੂਹ-ਖਾਤੇ ਪਏ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਉਪਰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਰਚ 2009 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਮੁੱਖ ਇੰਜਨੀਅਰ 5 ਨਿਗਰਾਨ ਇੰਜਨੀਅਰ/ਡਾਇਰੈਕਟਰ, 19 ਕਾਰਜਕਾਰੀ

ਇੰਜਨੀਅਰ/ਖੋਜ ਅਫਸਰ, ਇਕ-ਇਕ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਫਸਰ, ਏ.ਸੀ.ਐਫ.ਏ., ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਗਰੇਡ-1, ਸਰਕਲ ਹੈਡ ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ ਐਲ.ਓ. ਤੇ ਪੀ.ਏ., 16 ਐਸ.ਡੀ.ਓ./ਏ.ਆਰ.ਓ., ਦੋ ਐਸ.ਓ., 11 ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਹੈਡ ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ, 7 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾਦਾਰ, 2 ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, 21 ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਗਰੇਡ-2, 76 ਸੀਨੀਅਰ ਸਹਾਇਕ, 87 ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ, 8 ਰਿਸਰਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ,

118 ਜੂਨੀਅਰ ਇੰਜਨੀਅਰ, 14 ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ, 194 ਜੂਨੀਅਰ ਸਹਾਇਕ/ਕਲਰਕ, 37 ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ, 7 ਸਟੈਨੋ ਟਾਈਪਿਸਟ, 8 ਡਰਾਈਵਰ, 272 ਦਰਜਾ-4 ਮੁਲਾਜ਼ਮ, 38 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ., 36 ਸਿਲਟ ਅਬਜ਼ਰਵਰ, 67 ਸਹਾਇਕ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਲੈਬਰਟਰੀ ਅਟੈਂਡੈਂਟ ਅਤੇ 38 ਰੀਡਰ, ਪਟਵਾਰੀ, ਦਫਤਰੀ, ਜ਼ਮਾਦਾਰ ਤੇ ਹੈਲਪਰ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ।

ਕਾਂਗਰਸੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪਿੱਛੇ ਹਟਿਆ

ਟਾਂਡਾ: ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਟਾਂਡਾ ਵਿਖੇ ਰੇਲਵੇ ਫਲਾਈਓਵਰ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਹਲਕਾ ਟਾਂਡਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਵੱਡੇ ਲੀਡਰ ਨੇ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਉਦਘਾਟਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਾਣਾ ਟਾਂਡਾ ਵਿਖੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਤੇ ਉਸ ਦੇ 150 ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਐੱਸ.ਡੀ.ਓ. ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਨੇ ਬਾਣਾ ਟਾਂਡਾ ਵਿਖੇ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਪੁੱਜ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦਫਤਰ ਟਾਂਡਾ ਵਿਖੇ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰੈਲੀ 'ਚ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਡੋਗਰਾ, ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਲਵ ਕੁਮਾਰ ਗੋਲਡੀ

ਵਿਧਾਇਕ, ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਨੰਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ, ਰਜਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬੱਬੀ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਸਤੈਦ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਟਾਂਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਪੁਲਸ ਛਾਉਣੀ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਇਆ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰੈਲੀ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪੁਲ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਭਾਰੀ ਪੁਲਸ ਫੌਰਸ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੀ ਪੁਲਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪਿਆ।

ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਡੋਗਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਿਲਜੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪੁਲ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕੰਪਲੀਟ ਹੋਏ ਪੁਲ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਗਲਤ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ

ਕਾਦੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਨਾਲ ਚੱਟਾਨ ਵਾਂਗ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂ ਪੁਲ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਓ ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਓ। ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਕੋਲ ਤਾਂ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਟਾਂਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੀ ਇਹ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਖੋਲ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਹਾਲਾਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਐੱਸ.ਡੀ.ਐੱਮ. ਦਸੂਹਾ ਮੁਹੰਮਦ ਤਈਅਬ, ਐੱਸ.ਪੀ. ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਦਸੂਹਾ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪੁਲਸ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰੈਲੀ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਤੇ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਤੋਂ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੁਲ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਮਿਲੇ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ 'ਸਰਵੋਤਮ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਹੀਨ' ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਚੋਣੀ ਦੇ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਸੈਨੇਟਰਾਂ ਨੇ ਇਕ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਚ ਐਡਵਾਂਸ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਹ ਸੂਝ ਸਮਾਚਾਰ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੈਨੇਟਰਾਂ ਨੇ ਐਚ-1 ਬੀ ਤੇ ਐਲ 1 ਵੀਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹੇਠ ਸਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲਾਂ 'ਚ ਇਹ ਵੀਜ਼ੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਹਨ। ਕਾਫੀ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਵਾਲੇ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਸੈਨੇਟਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੜਖੜਾਏ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨਸ਼ੋ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਖਰਲੀ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸੈਨੇਟਰਾਂ ਚਾਰਲਸ ਏ. ਸੂਗਰ, ਹੈਰੀ ਰੀਡ ਤੇ ਬੋਬ ਮੈਨੇਂਡੇਜ਼ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ "ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਤਿ ਹੁਨਰ ਭਰੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੰਤਰ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆ ਕੇ ਇਹਦੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਤੇ ਜ਼ਹੀਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਸੱਦਣ ਅਤੇ ਆਰਜ਼ੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕ੍ਰਿਤ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ

ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਨ।" ਆਵਾਸ ਨਿਯਮਾਂ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਮਨਸ਼ੋ ਨਾਲ ਤਿਆਰ 26 ਸਫਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਤਿ ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਾਮੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਰੋਕਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਟੀਚੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਜਾ ਗਣਿਤ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉੱਚ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਚ ਐਡਵਾਂਸ ਡਿਗਰੀਆਂ ਲੈ ਰਹੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ (ਸਥਾਈ ਰਿਹਾਇਸ਼) ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਭਾਰਤ ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਥੇ ਭੇਜਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਉਹਦੇ ਲਈ ਸੂਝ ਸੁਗਨ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਕਈ ਸਾਲ, ਕਈ ਵਾਰ ਦਸ ਸਾਲ ਵੀ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਲੈਣ ਲਈ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੈਨੇਟਰਾਂ ਨੇ ਐਚ-1 ਬੀ ਇੰਪਲਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਵਰਤਮਾਨ ਨਿਯਮਾਂ 'ਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਤਜਵੀਜ਼ 'ਚ ਕ੍ਰਿਤ ਵਿਭਾਗ (ਡੀ.ਓ.ਐਲ.) ਨੂੰ ਫਰਾਡ ਸਬੰਧੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਿਆਂ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਮਲ ਨਾਥ ਨੂੰ ਯੂ.ਕੇ. ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ-ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਮੰਤਰੀ ਕਮਲ ਨਾਥ ਦੇ 12 ਮਈ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਮਲ ਨਾਥ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀੜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਇਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਖਬਾਰ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਰਿਪੋਰਟਰ ਮਨੀਸ਼ ਸੰਜੇ ਸੂਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਲ ਨਾਥ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਭੀੜ ਵਲੋਂ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮਲ ਨਾਥ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਸੂਰੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਐਫੀਡੇਵਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਮਲਨਾਥ ਖਿਲਾਫ ਸਿੱਖਾਂ ਉਪਰ ਹਮਲੇ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਨੇਜਰ ਸ. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹਨ, ਨੇ ਨਾਨਾਵਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਮਲ ਨਾਥ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀੜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।

ਲੰਘੀ 6 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖਸ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਇਥੋਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕਮਲ ਨਾਥ ਖਿਲਾਫ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਪੰਨੂ ਨੇ ਯੂ.ਕੇ. ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਯੂ.ਕੇ. ਸਰਕਾਰ ਉਪਰ ਕਮਲ ਨਾਥ ਦੇ ਯੂ.ਕੇ. ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਵਾਉਣ ਲਈ ਦਬਾਓ ਪਾਉਣ।

INDO US EXPRESS, INC.

Worldwide Couriers * Freight Forwards
Domestic & Local Delivery

We Thank Our Customers For Their Trust & Loyalty

17 Years of Excellent Customer Service

FOR COMPETITIVE RATES CALL

1-800-870-5845

PICK-UP & DELIVERY

ANYWHERE IN USA

43-50, 11th St., Suite No. 109, LIC, New York, N.Y. 11101
Tel: 212-447-5720 • Fax: 212-213-3622

www.indousexpress.com
Email: GSingh9070@aol.com • Cell: 1-347-538-7041
7 Days A Week

CALL ABOUT OUR SPECIAL RATES TO

INDIA

Punjab Times
Established in 2000
11th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:
Amolak Singh Jammu
Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:
Mandeep Singh

Our Columnists
Ashok Bhaura
Tarlochan Singh Dupalpur
Baljit Basi
Prof. Kulwant S. Romana

California Bureau:
Mandeep Mann
661-889-1927
Shiara Dhindsa
Photographer
661-703-6664

New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395
Circulation
Harbhajan Singh
917-856-5229

Jalandhar Bureau:
Jasvir Singh Sheeri
181-325-1889
181-279-1422

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Mississippi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusettes, Washington, Kansas, Minnesota, New York

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 80 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 375 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer
The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.
Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਕਾਸਬ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ

ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ
ਹੈ।’’ ਕਾਸਬ ਲਈ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਨਿੱਕਮ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਕਾਸਬ ਨੇ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ 72 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।’’ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਸਬ 26 ਨਵੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਛਤਰਪਤੀ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਟਰਮੀਨਲ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਮਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ’ਤੇ ਕੋਈ ਪਛਤਾਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਇਕ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ’ਚ ਵੀ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਨਿੱਕਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ’ਚ ਸ੍ਰੀ ਨਿੱਕਮ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 9 ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦੁਰਲੱਭ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ’ਚ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ’ਚ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਬੀਤੀ 4 ਮਈ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਲ ਆਮਿਰ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ’ਚ 166 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮੁੰਬਈ ਸ਼ਹਿਰ ’ਚ ਕਹਿਰ ਢਾਹੁਣ ਦੇ 17 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਰੋਕੂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਐਮ ਐਲ ਟਹਿਲੀਆਨੀ ਨੇ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਉਸ ’ਤੇ ਲਗਾਏ ਸਾਰੇ 86 ਦੋਸ਼ਾਂ ’ਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਨਿਵਾਸੀ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ-ਏ-

ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਛਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਮਲੇ ਦੇ

ਪਾਕਿ ਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਾਸਬ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ:ਚਿਦੰਬਰਮ
ਮੁੰਬਈ: ਅਜ਼ਮਲ ਆਮਿਰ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ’ਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਾਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਇਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਕਾਸਬ ਸਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ’ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ’ਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੋ ਕਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰ ਸਬਾਉਦੀਨ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਫਹੀਮ ਅੰਸਾਰੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦੱਈ ਧਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਸ਼ਕਰ ਦੇ ਬਾਨੀ ਹਾਫਿਜ਼ ਸਈਅਦ, ਜਕੀ-ਉਰ-ਰਹਿਮਾਨ ਲਖਵੀ ਤੇ ਅਬੂ ਹਮਜ਼ਾ ਸਮੇਤ 20 ਲੋੜੀਂਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ’ਚ ਹੱਥ ਸੀ।

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਥਿਊਰੋ): ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ-ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਵਾ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੱਪੀ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਅਰਦਾਸ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਓ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੱਪੀ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੇ ਬਾਵਾ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਮੁਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਕੇ ਮੁੱਕੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੱਪੀ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਇਕੱਠ 2 ਮਈ ਨੂੰ ਇਥੇ ਕੁਆਲਿਟੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ 200 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਬਰਾਦਰੀ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਉੱਤੇ ਚਿੱਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨਾਲ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੱਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਵਾ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ ਛੇ-ਸੱਤ ਸਾਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਜ਼ੋਰ ਪਾਏ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਸਾਖੀ ਉੱਤੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸਾਖੀ ਉੱਤੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੱਪੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਵਿਕਾਰ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸਾਖੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੱਪੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਸਵਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਬਾਵਾ ਲਾਲੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੱਤਾ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੱਪੀ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਸਟਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਿਆਨੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ। ਪਹਿਲੇ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ’ਤੇ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਬਾਵਾ ਲਾਲੀ ਨੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਸੱਤਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਅਸਲ ਸਕੱਤਰ ਮਾਸਟਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹਨ। ਡਾ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਰਫ ਆਰਜ਼ੀ ਸਕੱਤਰ ਹਨ।

ਬੀਬੀ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ (ਡਾ.)
ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂਤ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)
ਪ੍ਰੋ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸ. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸ੍ਰੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਸ. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ

ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜਸਟਿਸ ਟਹਿਲੀਆਨੀ ਨੇ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ’ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਯੁੱਧ ਛੇਤਨ ਸਬੰਧੀ ਉਸ ’ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਸਹੀ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਸੀ ਐਸ ਈ ਤੇ ਕਾਮਾ ਹਸਪਤਾਲ ’ਚ ਮਾਸੂਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਤੇ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਦੱਸਿਆ।

ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਕਾਨੂੰਨ, ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, ਵਿਸਫੋਟਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਰੇਲਵੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਰਗੇ ਛੋਟੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਸਟਿਸ ਟਹਿਲੀਆਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 26/11 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਛੇਤਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਟਹਿਲੀਆਨੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਕਾਸਬ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਆਕਾ ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਲੜਨ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਨਾ ਫੜੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਹਮਲੇ ’ਚ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੋ ਭਾਰਤੀਆਂ-ਸਬਾਉਦੀਨ ਤੇ ਅੰਸਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ ਮੁਦੱਈ ਧਿਰ ਲਈ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਦੱਈ ਧਿਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅੰਸਾਰੀ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਕਸ਼ਾ ਨੇਪਾਲ ’ਚ ਸਬਾਉਦੀਨ ਅਹਿਮਦ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਪੁਖ਼ਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਦੱਈ ਧਿਰ ਨੇ ਨੂਰਦੀਨ ਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨੂਰਦੀਨ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਇਹ ਨਕਸ਼ਾ ਅੰਸਾਰੀ ਨੇ ਸਬਾਉਦੀਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ’ਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਨਕਸ਼ਾ ਅੱਬੂ ਇਸਮਾਇਲ ਨਾਂ ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ

ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿ ਜੋਟੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ

ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਗੱਲ ਹੀ ਕਹੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਭੂਟਾਨ ਵਿਚ ਥਿਪੂ ਵਿਖੇ ਹੋਏ 16ਵੇਂ ਸਾਰਕ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਲਈ ਅਹਿਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸਫ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ ਨੂੰ ਬੜੇ ਨਿੱਘੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ।

ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 16 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਦੀ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗਿਲਾਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਦੂਜੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸੀ। ਅਲ ਸ਼ੇਖ ਵਾਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਕਾਫੀ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਨਿਰੂਪਮਾ ਰਾਓ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਹੋਇਆ ਪਰ ਮੁਦੱਈ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ’ਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਸਾਬਤ ਹੋਈਆਂ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਨੂਰਦੀਨ ਦੇ ਨੇਪਾਲ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਾ ਦੇ ਸਕੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੇ ਨਕਸ਼ਾ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਬਿਲਕੁੱਲ ਸਾਫ਼ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਇਹ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਅੱਬੂ

ਸਬਾਉਦੀਨ ਤੇ ਅੰਸਾਰੀ ਵਿਰੁਧ ਮੁੜ ਅਪੀਲ ਕਰਾਂਗੇ -ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ
ਮੁੰਬਈ:ਮੁੰਬਈ ਹਮਲੇ ’ਚ ਕਾਸਬ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਤੇ ਸਬਾਉਦੀਨ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਫਹੀਮ ਅੰਸਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ’ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਉਜਵਲ ਨਿੱਕਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 2 ਭਾਰਤੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ’ਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦੱਈ ਧਿਰ ਨੇ ਤਿੰਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪੁਖ਼ਤਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਤੇ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਅੰਸਾਰੀ ਤੇ ਅਹਿਮਦ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ’ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਸਬ ਵਿਰੁਧ ਆਇਆ ਫ਼ੈਸਲਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੈ।

ਇਸਮਾਇਲ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖ਼ੂਨ ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਲਿੱਬੜਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਕਸ਼ਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਕਈ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੱਖ ’ਚ 1691 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ 1015 ਵਸਤੂਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਮੁਦੱਈ ਧਿਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲਸ਼ਕਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੰਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਫੈਦ ਰੰਗ ਦਾ ਕੁਤਤਾ ਪਜ਼ਾਮਾ ਪਾਏ ਕਾਸਬ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਖੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਵੱਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਧਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 26 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਾਰਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦਾ ਸੰਮੇਲਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਣ ਦੀ ਵੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਦੌਰੇ ’ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਾਰਕ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਆਰਥਿਕ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਉਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਅਸੰਤੁਲਨ ਹੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ, ਸਾਰਕ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਭੂਟਾਨ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਨੇਪਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਅਤੇ ਮਾਲਦੀਵ ਜਿਹੇ ਮੁਲਕ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਆਵਾਜਾਈ ਵਧਾਉਣੀ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)
ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਸ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਗਰਮੀ ਵਧੀ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਸੰਕਟ ਪਸਰਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਪਾਈਪਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਪਲਾਈ ਜਲਦ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਾਣੀ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਕੋਟਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਰ.ਓ. ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆਉਣਾ ਪਿਆ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਵਧ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਪਾਣੀ ਘਰ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਪਰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇਹ ਕੋਟਾ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪੀਣ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਹੀ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਕੌਮੀ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਖਪਤਕਾਰ ਲਈ 150 ਲਿਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਟਾ 40 ਤੋਂ 70 ਲਿਟਰ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਬਾਰਡ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਹੋਰ 596 ਆਰ.ਓ. ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ 64 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਲਾਗਤ ਆਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਸਾਲ ਚਾਲੂ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚਲਾ ਪਾਣੀ ਫਲੋਰਾਈਡਜ਼ ਕਾਰਨ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਝਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੀਣ ਯੋਗ ਚੰਗਾ ਪਾਣੀ 300 ਤੋਂ 400 ਫੁੱਟ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ 'ਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 100 ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਡੂੰਘੇ ਨਲਕਿਆਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਪੀਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਖਪਤ 330 ਲਿਟਰ ਹੈ ਜੋ ਕੌਮੀ ਔਸਤ 150 ਲਿਟਰ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧ ਹੈ, ਪਰ ਇਥੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਵੀ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ (ਮਿੱਟੀ ਵਾਲਾ) ਸਪਲਾਈ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਆਮ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਾਣੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਮੋਹਰੀ ਹੈ ਇਥੇ ਇਹ ਔਸਤ 26 ਫੀਸਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਉਜਾਗਰ ਹੋਈ। ਇਥੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੈਂਕਰ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਤੱਕ ਭੇਜਣੇ ਪਏ। ਪਾਣੀ ਲਈ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ। ਕਈ ਬਾਈਂ ਰੇਤਲਾ ਪਾਣੀ ਸਪਲਾਈ ਹੋਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹਰ ਸਾਲ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਸਾਂ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮ ਦੇ-ਦੋ ਘੰਟੇ ਸਪਲਾਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰ.ਓ. ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੋਂ ਖੁਦ ਪਾਣੀ ਲਿਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਲ ਵਿਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਪਲਾਇਰ ਠੰਢਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਮਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜਵੰਦ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਟੈਂਕਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ 80 ਫੁੱਟ ਡੂੰਘਾ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ 20 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 20 ਤੋਂ 30 ਫੁੱਟ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਸ ਵਕਤ 301 ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਹਨ ਜਦਕਿ 50 ਹੋਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਕੁਝ ਬਿਹਤਰ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ 7-8 ਘੰਟੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ

ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਈ ਥਾਈਂ ਪਾਣੀ ਲਈ ਲਾਈਨਾਂ ਵੀ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰੂਪ ਨਗਰ ਅਤੇ ਖਰੜ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਆਉਂਦੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੱਕ ਇਥੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲਣ ਨੂੰ ਜਾਵੇਗੀ। ਰੂਪ ਨਗਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਸ.ਐਸ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਪਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕਈ ਉੱਚੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ ਸਾਫ਼ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਸਰਹਿੰਦ ਨਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸਾਈਫਨ ਧੋਖਾ ਦੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲਣ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਰੂਪਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚੰਗਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘਾਟ ਹੈ। ਸਿੰਜਾਈ ਲਈ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਮਿਲਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਵੇਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਇਥੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ 12 ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਹਨ, ਪਰ ਪਾਣੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਲੋਕੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਰ.ਓ. ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ। ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਹੋਰ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਲਗਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਰੀ ਕਿੱਲਤ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 8, 9, 10, 18, 19, 26 ਅਤੇ 32 ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਾਫੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਮਾਝੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਾਰਨ

ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਪੀਲੀਆ ਫੈਲ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰਾਜਪੁਰਾ, ਬਠੂੜ ਅਤੇ ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਵੀ ਪਾਣੀ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕੀਂ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਿਚ 21 ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਹਨ ਜੋ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਪਲਾਈ ਹੋ ਸਕੇ। ਪਰ ਲੋਕੀਂ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਮਸਲਾ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਛਾਇਆ ਰਿਹਾ। 6-7 ਦਿਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਨ ਮਾਲਕ ਗੱਡੀਆਂ ਧੋਣ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਪਾਣੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਸਵੇਰੇ-ਸ਼ਾਮ ਚਾਰ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਗਰਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਕ ਮਿਜਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਲਗਾਤਾਰ ਹੇਠਾਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਟਿਊਬਵੈੱਲ, ਨਲਕੇ, ਖੂਹ ਅਤੇ ਬਾਊਲੀਆਂ ਸੁੱਕਣ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਲਈ ਤਰਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਨੀਤੀ ਨਾ ਬਣਨ ਕਾਰਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਭਿਆਨਕ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ 100 ਤੋਂ 150 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। 55 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ 5177 ਕਿਊਸਕ ਮੀਟਰ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬਧ ਸੀ, ਉਥੇ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ 1889 ਕਿਊਸਕ ਮੀਟਰ ਹੀ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ

ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖਾਦਾਂ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਮਾਤਰਾ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜਿਸ ਪਾਣੀ ਦੀ ਟੀ ਡੀ ਐਸ (ਟੋਟਲ ਡਿਜ਼ਾਲਵ ਸਾਲਿਡ) 100 ਦੇ ਲਗਭਗ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਉਹੀ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਟੀ ਡੀ ਐਸ ਔਸਤਨ 165 ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪਾਈਪਾਂ ਦੀ ਲੀਕੇਜ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਹ ਟੀ ਡੀ ਐਸ 165 ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਦਾ ਪਾਰਾ ਅਸਮਾਨ ਛੋਹਣ ਕਾਰਨ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਸਥਿਤੀ ਕੰਢੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਚਸ਼ਮੇ, ਬਾਊਲੀਆਂ ਤੇ ਖੂਹਾਂ ਦੇ ਸੁੱਕਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਣਾ ਵੀ ਦੁਸ਼ਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੱਟੀ, ਡੂੰਘਾ, ਕੋਟ, ਭਾਦਨ, ਖਰਾਸਾ, ਅਵਾਂ, ਚੋਬਾਰਾ, ਦੁਨੇਰਾ ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਕੰਢੀ ਅਤੇ ਧਾਰ ਕਲਾਂ ਬਲਾਕ ਦੇ ਦਰਜਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਲੋਕ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਸਵਾਲੀ, ਝਾਖੋਲਾੜੀ, ਦਨਵਾਲ, ਘਰੇਟਾ, ਨਜੋਚੱਕ ਸਹਿਤ ਦਰਜਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਨਲਕਿਆਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹੇਠਾਂ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਿਮਾਚਲ ਦੀ ਸਨਅਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕੀਤਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਨਅਤੀਕਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਨਅਤਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਟੈਕਸ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਿਮਾਚਲ 'ਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਸਨਅਤ ਉਜੜ ਕੇ ਹਿਮਾਚਲ 'ਚ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ 'ਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਕੈਮੀਕਲ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ 'ਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਿਮਾਚਲ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਰਿਆ ਤੇ ਨਦੀਆਂ ਨਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਵਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਨਅਤੀ ਇਕਾਈਆਂ ਇਸ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜ 'ਚ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਣਾ ਮੂੰਹੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੇ ਨਦੀਆਂ ਨਾਲਿਆਂ 'ਚ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਅਖ਼ਬਾਰ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਫੈਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਇਸ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਨੇ ਹਿਮਾਚਲ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੈਪਲਾਂ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਾਣੀ 'ਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਪਦਾਰਥ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸੰਖੀਆ, ਸਿੱਕਾ, ਪਾਰਾ, ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਦੇ

ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਬੜੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਕੈਮੀਕਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਤੇਜ਼ਾਬ ਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰੋਤਾਂ 'ਚ ਸੁੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਇਸ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਟਰੀਟ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ। ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਝੂਠ ਹੀ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਹਿਮਾਚਲ ਤੋਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੂਸ਼ਿਤ ਤੱਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਦੀਆਂ ਨਾਲਿਆਂ 'ਚ ਸੁੱਟੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ।

ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ 'ਚ ਸਨਅਤੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਪਾਣੀ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਈਪਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਛਪ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਲਾ ਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਸਰਸਾ ਤੇ ਹੋਰ ਨਦੀਆਂ 'ਚ ਵਹਿੰਦਾ ਸ਼ਰ੍ਹੇਆਮ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਦੀਆਂ-ਨਾਲਿਆਂ ਕੰਢੇ ਵਸੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚਮੜੀ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਫੈਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਵੀ ਕਾਫੀ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਦੁੱਧ 'ਚ ਵੀ ਇਹ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਤੱਤ ਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਇਬੇਰੀਆ ਤੋਂ ਸਰਦੀਆਂ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ 'ਚ ਭਾਰੀ ਕਮੀ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸਤਲੁਜ ਤੇ ਬਿਆਸ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਰੰਗ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਕਾਰਨ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਸ਼ੂ ਅਕਸਰ ਇਹ ਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਪੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਨੂੰ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਵੀ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੜੇ ਅਨੈਤਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਮਾਚਲ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨਅਤਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿਮਾਚਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਰੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਵਰਤਾਰੇ ਬਾਰੇ ਕਈ ਵਾਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਹਿਮਾਚਲ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਠੱਸ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਹਿਮਾਚਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਲਤ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਸੱਤਾ ਭੋਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਿਮਾਚਲ 'ਚ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ। ਇਤਫ਼ਾਕ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਨਅਤ ਮੰਤਰੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਹੀ ਲੀਡਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਸਨਅਤ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦੇ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਂਦੇ। ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਵੀ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸਨਅਤ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣਾ ਸਿਆਸੀ ਰਸੂਖ ਵਰਤ ਕੇ ਹਿਮਾਚਲ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰੇ। ਪਰ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਰਿਵਾਇਤੀ ਚਿੰਠੀਆਂ

ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਨਪਸੰਦ, ਵਾਜਬ ਕੀਮਤ ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਟਰੈਵਲਜ਼
PANJABI TRAVELS

ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਸਤੀਆਂ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਲਈ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਟਰੈਵਲ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ - ਦਿੱਲੀ - ਲੰਡਨ - ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੇ ਟੋਰਾਂਟੋ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਿਰਾਇਆ।

★ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਕਾਰਡ ਵੀ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
★ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ:

ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਜਾਂ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਮਰਪੁਰੀ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।
Call: 732-525-1005, 908-499-3845
Email: panjabitravelsnj@hotmail.com
Website: www.panjabitravels.com

UPPAL INSURANCE COMPANY
ਉੱਪਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ

ਨਿਊਜਰਸੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਾਂ, ਟਰੱਕਾਂ, ਘਰਾਂ ਤੇ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਬਿਜਨੈਸ ਅਤੇ ਲਾਇਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ।

AUTO - HOME - LIFE - COMMERCIAL

ਨਿਊਜਰਸੀ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਤੋਂ 2 ਪੁਆਇੰਟ ਘਟਾਉਣ ਤੇ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਵਿੱਚ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਡਿਸਕਾਊਂਟ ਲੈਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਡਿਫੈਸਿਵ ਡਰਾਈ-ਵਿੰਗ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵੀ ਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ
Jasbir Kaur
Call: 732-525-1005, 908-499-3845

ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ 'ਚ ਬੰਦ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰੀਆ ਬਰੀ

ਰੂਪਨਗਰ: ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਥਿਤ ਖਾੜਕੂ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰੀਆ 3 ਮਈ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਜਦਕਿ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਵਿਰੁਧ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸ੍ਰੀ ਏ.ਪੀ. ਸੂਦ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 17 ਮਈ ਨੂੰ ਰੱਖੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ ਵਿਚ ਬੰਦ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰੀਆ ਵਿਰੁਧ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਸ. ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਾਊ, ਸ. ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੈਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੋਕਵਾਲਾ ਵਿਰੁਧ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰੀਆ ਵਿਰੁਧ ਪ੍ਰਮਾਣੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

Jasbir Kaur

REAL ESTATE-LOANS-NOTARY PUBLIC

ਨਿਊਜਰਸੀ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤੇ ਵਧੀਆ ਸਕੂਲਾਂ ਵਾਲੇ ਏਰੀਏ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਮਨ ਪਸੰਦ ਘਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ ਇਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਾ ਜੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਤਸੱਲੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਭੀਲ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।

Call - Jasbir Kaur - Direct-732-525-1005 Call :Inderjit Singh - for Notary
Cell: 908-499-3845, Office: 732-721-9000 Ext. 318 Ph. 908-472-3271

Email: Juppall85@msn.com

150 Morgan Av. Sayre Ville, NJ-08879

Inderjit Singh

ਤਿਰਛੀ ਨਜ਼ਰ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ, ਸਟਾਕਟਨ

***ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਬਹਾਲੀ ਪਿਛੋਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵਿਆਹ ਵਰਗਾ ਮਾਹੌਲ**

—ਬਰਾਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਉਗੀ ਕਿ ਦੁਲਹਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਆਪੇ ਆਉਗੀ?

***ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਫਤਹਿ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਖਲਾਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ—ਖਾਲੜਾ ਮਿਸ਼ਨ**

—ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਬਾਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੁੱਤ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਨੂੰਹ ਐਮ ਪੀ, ਜਵਾਈ ਤੇ ਭਜੀਤਾ ਮੰਤਰੀ। ਹਾਕਮ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਰੋਜ਼ ਮਨਾ ਲੈਣ।

***ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿੰਟ ਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਏ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਿਆ ਕਰਨਗੇ—ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ**

—ਆਪਣੇ ਹੱਕ 'ਚ ਭੁਗਤਾਉਣ ਲਈ?

***ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਫੇਰ ਤੋਂ ਬਣੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਦੀ ਭੈਣ**

—ਯਾਨਿ ਭੱਠਲ ਅਮਰਿੰਦਰ ਦੀ ਪਾਰਟ-ਟਾਈਮ ਭੈਣ ਐ!

***ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਸੁਖਬੀਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ**

—ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਕੰਮ ਹੀ ਉਹ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦੇ ਜਿਹਦੇ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ, ਲੋਕ ਭਾਵੇਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋਏ ਧੌਕੇ ਖਾਈ ਜਾਣ।

***ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ) ਵਲੋਂ ਲੁੱਟ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰ ਵਿਰੁਧ ਚੱਲ ਰਹੀ ਮਾਓਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ**

—ਸਮਰਥਨ ਤਾਂ ਸਿੰਘ ਗੋਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਈ ਕਰਦੇ ਆਉਂਦੇ ਐ, ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਐਨਕਾਂ 'ਚੋਂ ਵੇਖਿਆਂ ਤਾਂ ਸਿੰਘ ਅਤਿਵਾਦ ਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਈ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ।

***ਬਾਪੂ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲੀ ਸਰਦਾਰੀ—ਇੰਦਰਜੀਤ ਨਿੱਕੂ ਦਾ ਗੀਤ**

—ਆਪਾਂ ਕਿਹੜਾ ਸਾਂਝੀ ਐ, ਰਗੜ ਕੇ ਠੋਡੀ ਨਾਲ ਲਾ ਲਈ ਐ।

ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੀ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ

ਮਾਨਸਾ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ 'ਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫੂਕ ਨਿਕਲੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ 'ਚ ਤਾਇਨਾਤ ਅਫਸਰ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਅਤੇ ਏ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਮੰਗੀਆਂ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਕਈ-ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਠੰਢੇ ਬਸਤੇ 'ਚ ਦਬਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਕੋਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੁਲਿਸ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ 'ਚ 100 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਫਰਿਆਦ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਉਹੀ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ।

ਉਧਰ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਪੀ ਐਸ ਗਿੱਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਲਗਭਗ ਕਈ-ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਾਪਸ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਦਫ਼ਤਰ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਗਜ਼ੀ ਫਾਈਲਾਂ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਰੋਜ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਐਸ ਐਸ ਪੀਜ਼, ਆਈ ਜੀ ਜ਼ੋਨਾਂ ਅਤੇ ਆਈ ਜੀ (ਹੈਡ ਕੁਆਰਟਰ) ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਕਈ-ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਮੁੜਦੀਆਂ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਪੀ.ਐਸ ਗਿੱਲ ਕਈ ਵਾਰੀ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਅਤੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੁਲਿਸ ਮੀਟਿੰਗਾਂ 'ਚ ਵੀ ਆਖ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣ। ਉਧਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਏ ਡੀ ਜੀ ਪੀ (ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ) ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੇਠਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਥੇ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਫਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਠੰਢੇ ਬਸਤੇ ਵਿਚ ਦੱਬ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਏ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਵਲੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਰਿਮਾਈਡਰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਨਕਸਲੀਆਂ ਦੇ ਪੋਸਟਰ ਲੱਗਣ ਲੱਗੇ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ: ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਨਕਸਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਜ਼ੀਰਾ ਬਲਾਕ ਦੇ ਕੁਝ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਕਸਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੰਧਾਂ 'ਤੇ ਪੋਸਟਰ ਚਿਪਕਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ੀਰਾ ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪੋਸਟਰ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਕਸਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਕਸਲਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨਾਂਅ ਦੇ ਅਜਿਹੀ ਨਕਸਲੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਨਕਸਲਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਆਈ ਸੂਬੇ ਦੀ ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਖੁਫੀਆ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਇਸ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਪੱਖੋਂ

'ਤੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਮਿਸਾਲ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਈ ਗਲਤ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਜੇ.ਪੀ.

ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜ਼ੀਰਾ-ਉਤਰੀ ਪੂਰਬੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਨਕਸਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੈਰ ਪਸਾਰਨ ਲਈ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਜ਼ੀਰਾ ਵਿਖੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਣਪਛਾਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁਧ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਫਿਰ ਵੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ ਵਾਂਗ ਫੈਲ ਗਈ ਹੈ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਕਸਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਫੰਡ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਵੀ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਖੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਅ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਲਾਲ ਸਲਾਮ ਤੇ ਨਕਸਲਵਾਦ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਜ਼ੀਰਾ ਵਜ਼ੀਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਵਿਰਦੀ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ। ਸ੍ਰੀ ਵਿਰਦੀ ਨੇ ਆਈ ਜੀ (ਹੈਡ ਕੁਆਰਟਰ) ਪਰਾਗ ਜੈਨ ਨੂੰ 18.3.2010 ਨੂੰ ਇੱਕ ਡੀ ਓ ਨੋਟ ਨੰਬਰ 2496 ਲਿਖ ਕੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਤਬਦੀਲ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਡੇਢ ਮਹੀਨਾ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਏ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਵਿਰਦੀ ਨੇ ਮਾਨਸਾ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਐਸ ਐਸ ਪੀਜ਼ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਹਫ਼ਤਾ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੱਕ ਉਹ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਫਾਈਲਾਂ 'ਚ ਹੀ ਦਬ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਸ੍ਰੀ ਗਿੱਲ ਨੇ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਐਸ ਐਸ ਪੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਸੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ 3 ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੱਕ ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਇਨਸਾਫ਼ ਲਈ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਏ ਡੀ ਜੀ ਪੀ (ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ) ਜੇ ਪੀ ਵਿਰਦੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਰੋਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਰਡਰ ਰੋਜ਼ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤੇ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਆਈ ਜੀ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਵਿੰਗ ਦੀ ਸੁਸਤ ਰਫ਼ਤਾਰ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ 'ਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਹ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ 'ਚ ਬਦਲੀਆਂ ਰੁਕਵਾਉਣ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਬਾਉਣ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਦੇ ਧੜਿਆਂ 'ਚ ਵੰਡੇ ਗਏ

ਜੰਮੂ : ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮੌਕੇ 14 ਮਈ ਨੂੰ ਸਰਹਿੰਦ (ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ) ਵਿਖੇ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ 'ਸਰਹਿੰਦ ਫਤਿਹ ਦਿਵਸ' ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਰਿਆਸਤ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੇ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡਿਗਿਆਣਾ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਇੱਕ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦਾ 'ਸਰਹਿੰਦ ਫਤਿਹ ਦਿਵਸ' ਜੰਮੂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਹੀ ਮਨਾਉਣਗੀਆਂ।

ਸਟੇਟ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਵਜ਼ੀਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਉਲੀਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਪਰ ਅਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਿਆਸਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੇ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 11 ਮਈ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਰਾਜੌਰੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਚਲ ਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ 12 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਇਸ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਨੂੰ ਕੇਸਰੀ ਝੰਡੀ ਦਿਖਾ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਕਰਨਗੇ। ਜੰਮੂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਇਹ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ 13 ਮਈ ਨੂੰ ਸਰਹਿੰਦ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਥੇ 14 ਮਈ ਨੂੰ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਜ਼ੀਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ 200 ਤੋਂ ਵਧ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਕਾਫਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਵਾਹਨ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਸੀ ਭੇਦਭਾਵ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲ ਬਾਬਾ

ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੇ 'ਸਰਹਿੰਦ ਫਤਹਿ ਦਿਵਸ' ਮੌਕੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ 1710 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਵਲੋਂ ਸਰਹਿੰਦ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਫਤਿਹ ਕਰਕੇ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਲਈ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਘਟਨਾ ਦੇ 300 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ 4000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਮਾ 'ਸਰਹਿੰਦ ਫਤਿਹ ਤ੍ਰੈਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮਾਰਚ' ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਿਸ ਚੱਪੜ ਚਿਤੀ ਦੀ ਜੰਗ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਮਹਾਂਨਾਇਕ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਜੰਗ ਦਾ ਮਹਾਂਨਾਇਕ ਸੀ ਭਾਈ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜੰਗ ਜਿੱਤੀ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਢ 'ਚ ਸਮਾਣੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗਵਰਨਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ। ਭਾਈ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਚੌਥੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਦੇ ਪੜਪੋਤੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਜੀ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਸੰਤ ਦਾਸ ਦੇ ਪੰਜ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ, ਤਖ਼ਤੂ, ਬਖ਼ਤੂ ਅਤੇ ਸੰਗੂ ਸਿੰਘ ਸਨ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੁਸਤਕ 'ਦੋਰਾ ਸਾਖੀ' ਮੁਤਾਬਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਾਈ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛਕਾਇਆ ਸੀ। ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਈ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਚੱਕ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਆਏ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸੰਤ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਰਹੇ।

ਇਹ ਪਿੰਡ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਭੁੱਚੇ ਮੰਡੀ ਤੋਂ 4 ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੱਖਣ ਵਲ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਠਹਿਰੇ ਸਨ, ਉਥੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਧੀਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭਾਈ ਫਤਿਹ

ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੇਵਾ ਸੌਂਪੀ ਸੀ। ਮੁਗਲਾਂ ਨਾਲ ਜੰਗ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਭੇਜਦੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਭਾਈ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਭਾਈ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਫੌਜ ਇਕੱਠੀ ਕਰਕੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਸਮਾਣਾ ਵਿਖੇ ਜਾ ਮਿਲੇ। ਸਮਾਣੇ ਦੀ ਜੰਗ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਈ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਮਾਣੇ ਦਾ ਫੌਜਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਉਥੋਂ ਸਦੌਤਾ ਤੇ ਫਿਰ ਬਨੂਤ ਫਤਿਹ ਕੀਤੀ। ਉਪਰੰਤ ਮੁਗਲਾਂ ਤੇ ਖਾਲਸੇ ਦਰਮਿਆਨ ਵੱਡੀ ਜੰਗ ਛੱਤਬੀੜ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। ਮੁਗਲਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਨੇ ਬਾਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ ਭਾਈ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਅੱਗੇ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਰ ਬੁਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਹਿੰਦ ਫਤਿਹ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਈ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦਾ ਸਮਾਣੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗਵਰਨਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਈ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਚਪੜ ਚਿਤੀ ਦੀ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜੰਗ ਦੇ ਮਹਾਂਨਾਇਕ ਹੋ ਨਿੱਬੜੇ। ਭਾਈ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦਾ ਭੁੱਚੇ ਮੰਡੀ ਨੇੜਲਾ ਪਿੰਡ ਚੱਕ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਵਸਾਇਆ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਪਿੰਡ ਚੱਕ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਚੱਕ ਬਖ਼ਤੂ ਵੀ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਭਾਈ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਹੈ। ਭਾਈ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਗਿਆਰਵੇਂ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਚੋਂ ਲਏ ਤੱਥ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਿਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 26 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਬੰਮੂ ਰਹੇ ਮਰਹੂਮ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਦੀ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 26 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕਰੀਬ 27 ਸਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਵਲੋਂ 'ਅਤਿਵਾਦ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਇਲਾਕਾ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ) ਕਾਨੂੰਨ' ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 26 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਮੁਕੁਲ ਮੁਦਗਲ, ਜਸਟਿਸ ਅਲੋਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਧਾਰਤ 5 ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ 'ਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 1984 'ਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪਾਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ 'ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ' ਤਹਿਤ ਜੋਧਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਪਾਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਟੌਹੜਾ ਨੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ 14, 19 ਤੇ 21 ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ 'ਅਤਿਵਾਦ' ਸ਼ਬਦ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਤੇ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਜੋਧਪੁਰ 'ਚ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਾਲ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਣਗੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਖਿਲਾਫ ਕਤਲ, ਇਰਾਦਾ ਕਤਲ, ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਸਮੱਗਰੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਦੀ 31 ਮਾਰਚ 2004 ਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 26 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ 6 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੁਤੰਤਰ ਦਾ ਐਲਾਨ-11 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ

ਪਟਿਆਲਾ: ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਬੀਤੀ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਰਬ-ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਹੌਲੀ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੁਤੰਤਰ ਦਾ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣ ਲਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ. ਸਹੌਲੀ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੁਤੰਤਰ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੁਤੰਤਰ ਦੀ 11 ਮੈਂਬਰੀ ਪ੍ਰੀਜ਼ੀਡੀਅਮ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਬਰਪੁਰ, ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸਨ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹਲ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜਖਵਾਲੀ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅੰਬੇਮਾਜਰਾ, ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੋਲਾ ਅਮਰਗੜ੍ਹ, ਮਾਨਸਾ ਤੋਂ ਗੁਰਨੈਥ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਦੇਸਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੇਖੇ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਈਸਾਪੁਰ ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੋਂ ਗਿਆਨੀ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਛੱਜਲਵੰਡੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਪਟਿਆਲਾ: ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ 49ਵੇਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਭੂਗੋਲਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੱਦੇ ਨਾਲ ਤੀਸਰੀ ਸਰਬ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਆਗਾਜ਼ ਹੋਇਆ।

ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਕਦੇ ਲੁਪਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੀ ਸੋਚਣਾ, ਪੜ੍ਹਨਾ, ਬੋਲਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਬਲਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪਸਾਰ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮੁਦੱਈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ 'ਤੇ ਕਈ ਮੋਰਚੇ ਵੀ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ ਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ

ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਤੱਕ ਵੀ ਉਥੋਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਬਣਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪੂਰਨ ਆਸਵੰਦ ਹਨ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਖੁੱਸਿਆ ਵਕਾਰ ਬਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਲਈ ਕਈ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ।

ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਸ੍ਰ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸਟੀਫਨ ਹਾਰਪਰ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਅਧਿਆਪਕ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬੜੇ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੰਸਦ ਅੰਦਰ 9 ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਪਸਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਈਬਰ ਯੁੱਗ ਨਾਲ ਕਦਮ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ੍ਰ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵੈੱਬ/ਇੰਟਰਨੈਟ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕਸੁਰ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਗੁਗਲ ਅਤੇ ਯਾਹੂ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵੀ ਇੰਟਰਨੈਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਆਮ ਅਤੇ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ “ਇੱਕ ਸਰਚ ਇੰਜਨ” ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਲ ਪ੍ਰੇਰ ਸਕਾਂਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਯੋਗਦਾਨ ਤੋਂ ਭਰੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਲਈ ਹਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਾਲਮ ਨਵੀਸ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਨਈਅਰ ਨੇ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਮਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੈਰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰ ਸ੍ਰ. ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਜਰੀਏ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਿਕਾ ਡਾ. ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਲਈ ਸੰਜੀਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਜੀਤ ਗਰੁੱਪ ਆਫ ਪੇਪਰਜ਼ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੰਪਾਦਕ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ ਨੇ ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਲਈ

ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੁੰਜੀਵਤ ਭਾਸ਼ਣ ਪੜ੍ਹਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਬਾਬਾ ਬੋਹਤ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਬਾਬਾ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਮੇਂਟੇਟਰ ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ, ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਲੋਕ ਗਾਇਕਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੁਰਮੀਤ ਬਾਵਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਦਾਦਾ ਲਕਸ਼ਮਣ ਚੇਲਾ ਰਾਮ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹੱਥੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਨ ਫੋਰਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ

ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਨ ਲਾਈਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ-ਪੰਜਾਬੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਅਹਿਮ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ 12 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ 12ਵੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋਣ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਕਰੀਬ 150 ਮੁਲਕਾਂ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਕੈਨੇਡਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਸਿੰਘਪੁਰ ਆਦਿ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦਮਾਜਰਾ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖਤਾ, ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਮੁਖਮੈਲਪੁਰ ਅਤੇ ਹਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੈਰੀ ਮਾਨ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਪੰਗਤ ਵਿਚ ਲੰਗਰ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਵੱਡੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣੇ ਲੰਗਰ ਸਬੰਧੀ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਹੁਣ ਲੰਮੇ ਵਕਫੇ ਉਪਰੰਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਹਟਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੇ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਸਮੇਂ ਲੰਗਰ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਹੀ ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਘਰਾਂ 'ਚ ਰੱਖੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਹਟਾ ਦੇਣ। ਇਸ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਵਿਰੋਧ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਹਾਮੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਬਣ ਗਈਆਂ

ਸਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕਈ ਬਾਈ ਹੱਥੋਪਾਈ ਵੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਈ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਘਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ

ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਘਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਕੁਰਸੀਆਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੌਰੇ ਤੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਥੇ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਖੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਲੰਗਰ ਘਰ ਦੀ ਆਰੰਭਤਾ ਲਈ ਗਏ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗਾ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ : ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਕਰਕੇ 1 ਮਈ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 15 ਮਈ ਤੱਕ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਅਤੇ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਤੌਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਬਿਊਰਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 12400 ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਢਾਣੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 15000 ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਪਿੰਡ ਲਈ 3 ਤੋਂ 4 ਗਿਣਤੀਕਾਰ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ 300 ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅੰਦਰ 50 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 200 ਗਿਣਤੀਕਾਰ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। 8 ਤੋਂ 10 ਗਿਣਤੀਕਾਰਾਂ ਮਗਰ ਇੱਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਬਲਾਕ ਅੰਦਰ 8-10 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮਾਸਟਰ ਟਰੇਨਰ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਲਈ ਲਗਭਗ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧ ਅਧਿਆਪਕ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ 14000 ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ, 2560 ਮਿਡਲ, 1800 ਹਾਈ ਅਤੇ 1400 ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਆਉਂਦੇ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 12ਵੀਂ ਤੱਕ ਕਰੀਬ 35 ਲੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਦਾਖਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹਨ ਪਰ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਹੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਦਾਖਲਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਰੋੜਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਦਿਲਚਸਪ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤੌਰਿਆ ਗਿਆ, ਸਗੋਂ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ 117 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਸੁਧਾਈ 'ਤੇ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਅੰਦਰ ਹੁਣ ਸਮੈਸਟਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

ਤਹਿਤ ਕਿਉਂਕਿ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਿਲੇਬਸ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲੇ ਸਮੈਸਟਰ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ 26 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਦੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾਖਲਾ ਵੀ ਪਛੜ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਿਲੇਬਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ 1 ਮਈ ਤੋਂ 15 ਜੂਨ ਤੱਕ ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅਹਿਮ ਪੜਾਅ ਜਨਵਰੀ-ਫਰਵਰੀ 2011 ਤੱਕ ਚੱਲਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਬਦਲਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਫਾਇਦਾ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫਲ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੱਖਾਂ ਮਾਪੇ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਚਿੰਤਾ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਚਲੇ ਮਈ-ਜੂਨ ਦੀ ਘਾਟ ਤਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਣਗੇ, ਪਰ ਜਨਵਰੀ-ਫਰਵਰੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਘਾਟ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗੀ।

ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਬੀਬੀ ਉਦਿਪਰਜੀਤ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ 'ਤੇ ਨਾ ਲਾਈਆਂ ਜਾਣ, ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗਲ ਪਿਆ ਢੋਲ ਆਖਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਜਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਵਿੱਦਿਅਕ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਡਟਣ ਵਾਲੇ ਜਰਨੈਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵੀ ਹੁਣ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇਸ ਕੰਮ ਅੱਗੇ ਬੇਵਸ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ 'ਚ 30-35 ਲੱਖ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਫਸ ਗਏ ਹਨ।

ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਢਾਈ ਸਾਲ ਕੈਦ ਤੇ ਜ਼ੁਰਮਾਨਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੀਤੀ 1 ਮਈ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵਧ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਢਾਈ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੇ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨਗੇ। ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੀਤੀ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕੈਡਰ ਦੇ ਇਸ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 24 ਲੱਖ 86 ਹਜ਼ਾਰ 500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵਧ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ 25 ਫਰਵਰੀ 1997 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵਧ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਠੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੈਕਟਰਾਂ ਦੇ ਐਸ ਸੀ ਓ ਖਰੀਦੇ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ 25 ਜਨਵਰੀ 2002 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤਾਂ 52 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵਧ ਪਾਈ ਗਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਬਾਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਸਨ ਅਤੇ 2006 ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਤੇ ਦਫਤਰ

ਜੰਜੂਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵੀ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਨੇ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਬਿਨਾਂ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚਲਾਨ ਵਿਚ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ 1973 ਬੈਚ ਦੇ ਇਸ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਕੋਠੀ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੋਠੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸੀ, ਜੋ ਮੋਰਿੰਡਾ ਸਾਲਵੇਟ ਪਲਾਂਟ ਦੀ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੀ। ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 24,86,500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਧ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਦਲ ਦੇ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ 1997 ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਸੀ ਤਾਂ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਾਦਲ ਨੇ 12 ਫਰਵਰੀ, 1997 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ

ਸਕੱਤਰ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਆਈ ਏ ਐਸ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਸਨ।

ਜੰਜੂਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ : ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1989 ਬੈਚ ਦੇ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ.ਕੇ. ਜੰਜੂਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜੰਜੂਆ ਉਦਯੋਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਹੁਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੀਤੇ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਆਰ.ਪੀ. ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਂਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕਾਫੀ ਦਿਨ ਪੁਲਸ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਮੁਅੱਤਲੀ 'ਤੇ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਆਈ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਜੰਜੂਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ 'ਤੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਰਾਜ

ਡੱਬਵਾਲੀ : ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਹਕੀਕੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਹਿਰਦ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਂਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਢਿੱਲੇ ਰਵੱਈਏ ਕਰਕੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਢਾਂਚੇ 'ਚ ਅਜੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਭਾਰੂ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਦੋਇਮ ਦਰਜੇ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਅਕਸ ਖੂਬ ਚਮਕਾਇਆ ਪਰ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਸਮਾਂ ਲੰਘਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਤੀ ਹੋਜ਼ ਮੱਠਾ ਪੈਂਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਦਰਜ ਮੱਦਾਂ ਮਹਿਜ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਸ਼ੇਅ ਪੀਸ ਬਣਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਜਨਾਜ਼ਾ ਕਿਧਰੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਜੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਚ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮਕਾਜ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਗੱਡੀਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਝੰਡੀਆਂ ਅਤੇ ਮੂਹਰੇ ਲੱਗੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ 'ਤੇ ਉਕਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੀ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਬਾਦਲ ਵਿਖੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਬੈਸਡਰ ਕਾਰ ਮੂਹਰੇ ਲੱਗੀ ਝੰਡੀ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਡੀ ਸੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਝੰਡੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚਣ 'ਤੇ

ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਮੂਹਰੇ ਹੋ ਕੇ ਝੰਡੀ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਡੀ ਸੀ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਲੱਗੀ ਝੰਡੀ ਕੈਮਰੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਨਾ ਬਚ ਸਕੀ। ਇੰਨੇ 'ਚ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਕਾਰ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਫੁਰਤੀ ਵਰਤਦਿਆਂ ਪਲਾਂ 'ਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਾਲੀ ਝੰਡੀ ਨੂੰ ਲਾਹ ਕੇ ਉਸਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਡੀ ਸੀ ਲਿਖੀ ਝੰਡੀ ਜੜ ਦਿੱਤੀ। ਮੌਕੇ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਝੰਡਾਬਰਦਾਰ ਲੇਖਕਾਂ, ਕਵੀਆਂ ਤੇ ਸਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ 'ਚ ਆਪਣੀ ਦਿੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੱਖੀ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਅੱਜ ਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਅਪਨਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੈਦੀਦਗੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਝੰਡੀ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਚ ਅਜੇ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਰੁਤਬੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਵਧੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਬੈਸਡਰ ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਨਕੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਬਲੈਰੇ ਗੱਡੀ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪੱਟੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪੱਖੀ ਮਾਰੋਲ 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਇੰਦਰਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਹ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਬੈਸਡਰ ਕਾਰ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਝੰਡੀ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਡੀ ਨੰਬਰ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਗਠਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਉਪ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ 70 ਫੀਸਦੀ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੇ ਗਏ ਸਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਕਤਸਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਗਠਿਤ ਉਪ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਰਵੱਈਏ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤੇ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬੀ

ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਜਲੰਧਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਉਜੜ ਕੇ ਆਏ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਆਬਾਦ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਾਜ ਦੇ ਹਰ ਸਕੂਲ ਵਿਚ 8ਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਤਾ ਲਈ ਸਹੀਦ ਮਦਨ ਲਾਲ ਚੀਂਗਰਾ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਹਰਿਆਣਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਏ.ਸੀ. ਚੌਧਰੀ ਜੋ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਹਨ, ਨੇ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਇਥੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਲੱਬ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਮਈ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਕੌਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹਿੰਦੀ ਲਿਖਵਾਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲਗਭਗ ਢਾਈ ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਅੱਜ ਦੇ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ 35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਸੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਲਗਨ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਕੁਝ ਨਾਮ ਧਰੀਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਟਰਕਾਇਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਾਂ ਕੇਵਲ 16 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਇਹ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੇਲਗੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਮਾਲਟਾ ਕਾਂਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ 30 ਸਾਲ ਕੈਦ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ: ਮਾਲਟਾ ਦੁਰਘਟਨਾ ਜਾਂਚ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਾਸਟਰ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਟਲੀ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁੱਖ ਸਾਜ਼ਸ਼ੀ ਤੁਰਾਬ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ੇਖ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਜਾਚਿਆ ਪਿਆਲੋ ਰਿਆਲੋ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੁਰਾਬ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲਟਾ ਵਿਚ ਇੱਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਨਿਵਾਸੀ ਔਰਤ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿਚ ਡੱਬਿਆ ਜਹਾਜ਼ ਐਫ-174 ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਦੂਸਰੀ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਤੇ ਉਸਦੇ ਚਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸਨੇ ਹੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 25 ਦਸੰਬਰ 1996 ਨੂੰ ਇਟਲੀ ਮਾਲਟਾ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚਕਾਰ ਡੁੱਬੇ 300 ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਮੰਡਲ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਭਵਨ ਵਿਚ ਇੱਕ ਮੂਰਤ ਗੈਲਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਬੈਠਕ ਇੱਥੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖੇੜਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ 3 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਉਘੇ ਆਰਟਿਸਟ ਮਾਸਟਰ ਧਰਮਪਾਲ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਗੈਲਰੀ 'ਚ ਦੁਰਘਟਨਾ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ, ਜਾਣਕਾਰੀ, ਫਿਲਮਾਂ ਤੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਰੱਖੀਆ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਮਾਲਟਾ ਕਿਸਤੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖੇੜਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੁਰਾਬ ਸ਼ੇਖ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਪਾਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮਾਲਟਾ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਉੱਥੇ ਇਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਇਸ ਘਟਨਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖੇੜਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਤੁਰਾਬ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਐਫ-174 ਦੇ ਲਈ ਚਾਲਕ ਅਤੇ

ਸਟਾਫ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਚਾਲਕ ਜਰਬੋਦਾਕਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੇਸ ਵਿਚਾਰ-ਅਪੀਨ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ 'ਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਹੋਰ ਜਹਾਜ਼ ਈਓਹਾਨ ਦੇ ਕਪਤਾਨ ਯੂਜਫ-ਅਲ-ਹਲਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਇਟਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ।

ਖੇੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ

ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ੇ ਲਈ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੈਂਗ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼

ਜਲੰਧਰ: ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਲਈ ਬੈਂਕ ਦੀ ਜਾਅਲੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ, ਲੋਨ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਤੇ ਹੋਰ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੈਂਗ ਦਾ ਜਲੰਧਰ ਪੁਲਸ ਨੇ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਵੀਜ਼ਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀਆਂ 4 ਫਰਮਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਏ.ਡੀ.ਸੀ. ਪੀ. ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕੰਸਲਟੈਂਟ ਵਲੋਂ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫਾਈਲ 'ਚ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਜਾਅਲੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ, ਲੋਨ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਦੇ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੁੱਝ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਦਾ ਗੈਂਗ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਟੂਡੈਂਟ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਪੁਲਸ ਟੀਮ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਾਈਮ ਟਾਵਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਬੁਟੀਕ ਵਿਖੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਕੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਅਤੁਲ ਵਸਿਸ਼ਠ ਪੁੱਤਰ ਬੀ.ਐੱਮ. ਵਸਿਸ਼ਠ ਵਾਸੀ ਸੈਕਟਰ 1 0

ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ।

ਮਾਲਟਾ ਕਾਂਡ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਤਸਵੀਰ ਗੈਲਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ : ਮਾਲਟਾ ਦੁਰਘਟਨਾ ਜਾਂਚ ਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 25 ਦਸੰਬਰ 1996 ਨੂੰ ਮਾਲਟਾ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚਕਾਰ ਡੁੱਬੇ 300 ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਮੰਡਲ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਭਵਨ ਵਿਚ ਇਕ ਤਸਵੀਰ ਗੈਲਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪੰਚਕੂਲਾ, ਹਰਿਆਣਾ, (ਡੈਫੇਡਿਲਜ਼ ਸਟੱਡੀ ਐਬਰਡ, ਸੈਕਟਰ-22-ਸੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ), ਕਮਲ ਸਹਿਗਲ ਪੁੱਤਰ ਗੁਲਜ਼ਾਰੀ ਲਾਲ ਵਾਸੀ ਵਰਿਆਣਾ, ਜਲੰਧਰ (ਮੈਸਰਜ਼ ਸਟਾਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਗ੍ਰੀਨ ਪਾਰਕ, ਨਜ਼ਦੀਕ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿਨੇਮਾ, ਜਲੰਧਰ), ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਸਰਵਣ ਚੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਵਾਸੀ ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ, ਜਲੰਧਰ (ਮੈਸਰਜ਼ ਵਰਲਡ ਵਾਈਡ ਕੈਰੀਅਰ ਕੰਸਲਟੈਂਟ, ਬਡਵਾਲ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਨਜ਼ਦੀਕ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿਨੇਮਾ, ਜਲੰਧਰ) ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੁਲਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਗੈਂਗ ਦਾ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਪਵਿਤ ਬਰਾਤ ਪੁਲਸ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਪੁਲਸ ਨੇ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਜਾਅਲੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟਸ ਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪੁਲਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮੁਤਾਬਕ ਫਰਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਕਤ ਲੋਕ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਲ ਖਿੱਚਦੇ ਸਨ। ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲੈ ਕੇ ਬਾਕੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਭਾਰੀ ਰੁਪਏ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਇਕ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸਨ।

ਭਾਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਗਠਿਤ ਉਪ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੰਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਗੋਗਲੂਆਂ ਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਝਾਤਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿਚ ਸੁਹਿਰਦ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀਆਂ ਤਣਾਵਾਂ ਖਿੱਚਣਾ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਹਿਰਦ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇਹ ਵੀ ਮੰਗ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਟੋਲ ਫ੍ਰੀ ਨੰਬਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੂਸਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤਰਜਮੇ ਸਬੰਧੀ ਦਿੱਕਤ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਟੋਲ ਫ੍ਰੀ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਕੇ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਡੀ ਸੀ ਵਰੁਣ ਰੁਜ਼ਮ ਨੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਵਗੈਰਾ ਵੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸੂਬੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਡੀ ਸੀ ਲਿਖਣ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਕਸਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਗੈਰਾ ਮੀਟਿੰਗ 'ਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਾਲੀ ਝੰਡੀ ਲਗਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਤਕਨੀਕੀ ਦਿੱਕਤ ਨਾ ਆਵੇ। ਬਾਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਾਹਨਾਂ ਮੂਹਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵੀ ਅਹੁਦਾ ਲਿਖਣ ਸਬੰਧੀ ਪੱਤਰ ਕੱਢਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਉਠਣ ਲੱਗੀ ਐ ਆਵਾਜ਼ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਜਿਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਹਲਚਲ ਮਚ ਗਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਵੀ ਨਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਅਮਰਿੰਦਰ ਨੂੰ 2008 'ਚ ਵਿਧਾਨਸਭਾ 'ਚੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਰਗ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰਿੰਦਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ 2012 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਲੜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਅਕਾਲੀ ਵੀ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਇਕ ਵਰਗ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਾਮੀ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਅਮਰਿੰਦਰ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਯੋਗ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਤੌਰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਦੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਧੀਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਨਾ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਲ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ ਬਲਕਿ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਵੀ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ 'ਚ ਸਦਨ ਦੇ ਨੇਤਾ ਦਾਰੇਲ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਨਿਭਾਇਆ। ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਰਾਜ ਮਾਰਗਾਂ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਤੇ ਬਰਮਲ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਨਹਿਰੀ ਸਿੰਚਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਤੇ ਪੀਣਯੋਗ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜ਼ੋਰਾਂ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਖਬੀਰ-ਕਾਲੀਆ

ਪ੍ਰੋ. ਗਿੱਲ ਬਣੇ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ, ਬੁੱਧਜੀਵੀਆਂ, ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ, ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ, ਨਾਟਕਕਾਰਾਂ, ਨਾਵਲਕਾਰਾਂ, ਆਲੋਚਕਾਂ ਅਤੇ ਕਵੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੰਸਥਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੀ ਬੀਤੀ 2 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਈ ਚੋਣ 'ਚ ਭਾਵੇਂ ਮੁੱਖ ਮੁਕਾਬਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਡਾ. ਐਸ ਤਰਸੇਮ ਵਿਚਾਲੇ ਸੀ ਪਰ ਬਾਜ਼ੀ ਸ੍ਰੀ ਗਿੱਲ ਮਾਰ ਗਏ, ਜੋ ਲਗਭਗ ਪਿਛਲੇ 16 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਕਾਦਮੀ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 1353 'ਚੋਂ 808 ਵੋਟਾਂ ਪੋਲ ਹੋਈਆਂ, ਜਦਕਿ 52 ਰੱਦ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਨੂੰ 511 ਜਦਕਿ ਡਾ. ਐਸ ਤਰਸੇਮ ਨੂੰ 286 ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਤਰਸੇਮ ਧੜੇ ਦੇ ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ 402 ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੜ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਗਏ।

ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਉਤਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗਿੱਲ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜਫ਼ਰ ਮਾਤ ਖਾ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 388 ਵੋਟਾਂ ਪੋਲ ਹੋਈਆਂ। ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸੁਖਜੀਤ 421 ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਸਫਲ ਰਹੇ ਤੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ (364) ਪਛੜ ਗਏ। ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਨੇ ਜਿੱਤਣ ਉਪਰੰਤ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਸੇਵਾਦਾਰ ਵਜੋਂ ਨਿਭਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਉਹ ਸਭ ਦਾ ਹੀ ਸਹਿਯੋਗ ਚਾਹੁਣਗੇ।

ਪ੍ਰੋ. ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਨਾਅਰਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਲ ਚੱਲੀਏ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ, ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ, ਪੰਮੀ ਬਾਈ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸੰਧੂ ਸਮੇਤ ਹਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਹੀਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਟੈਕਸ ਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਖਸਤਾ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਟਕੇ ਆ ਰਹੇ ਪਾਵਰ ਸੈਕਟਰ 'ਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਅਨਬੰਡਲਿੰਗ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਵੀ ਬੜੀ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦਾ ਕਰੈਡਿਟ ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੌਕਰੀ ਗੁਆ ਕੇ ਚੁਕਾਈ

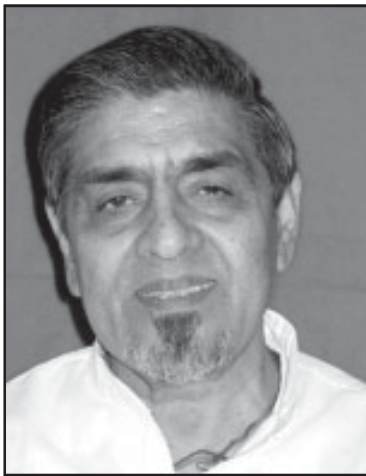
ਗੁੜਗਾਓਂ: ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਸ ਵਿਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਰੀਨਾ ਖਾਨ (22) ਨੂੰ ਇਕ ਅੰਡਰ ਟਰਾਇਲ ਅਪਰਾਧੀ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਨਾਲ ਮੁਹੱਬਤ ਹੋ ਗਈ। ਦੋਵੇਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਮਿੱਤਰ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਰ ਵੀ ਨੇੜੇ ਆ ਗਏ ਜਦੋਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਪੁਲਸ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਰਜੀ ਦਿੱਤੀ। ਰੀਨਾ ਇਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੀ ਪਰ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਨੇ ਅਸਫਲ ਹੋ ਕੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਅਪਨਾ ਲਿਆ। ਬੀਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਭੱਡਸੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਪਰ ਪੁਲਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਰੀਨਾ ਨੂੰ ਇਕ ਅਪਰਾਧੀ, ਜਿਸ ਵਿਰੁਧ ਡਕੈਤੀ ਦੇ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਬਾਕੀ ਸਨ, ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਪੁਲਸ ਨੇ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਦੀਆਂ ਫੋਨ ਕਾਲਾਂ ਟਰੇਸ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਰੀਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਕ ਸਰਗਰਮੀ ਵਿਚ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਟਾਈਟਲਰ ਬਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਵਿਰੋਧ, ਸੰਸਦ 'ਚ ਹੰਗਾਮਾ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਟਾਈਟਲਰ ਵਿਰੁਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਦੰਗਿਆਂ ਤੇ ਬਹਿਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸਿੱਖਜ਼ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਿਆ ਕੀਤਾ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਕਾਤਲ ਭੀੜਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਵੇਖਿਆ। ਸਿੱਖਜ਼ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਹੁਣ ਟਾਈਟਲਰ ਸਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਨੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਜ਼ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ. ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰੋਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਕਾਤਲ ਭੀੜਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਵੇਖਿਆ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਟੀਮ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਆਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਸ. ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਵਾਹ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਸਿਆਸੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਉਂਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗਾ ਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਆ ਕੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਵੇਗਾ। ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਾਵਾਂਗਾ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।” ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਸਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਆਰਗਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਿਹਾ। 1993 ਵਿਚ ਜੈਨ ਅਗਰਵਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਵਿਰੁਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਰੂਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੇ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ‘ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼’ ਵਿਚ ਪੋਲਗਰੀਨ ਦੇ ਲਿਖੇ ਉਸ ਲੇਖ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਾ ਦਰ ਬੰਦ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੀ ਪਲ ਬਾਕੀ

ਹਨ। ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਆਰਗਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ 'ਚ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਪੂਰੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਸਮਰਥਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਲਟਵਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਿਆਸੀ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਫਿਰਕੂ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੀਡਸਾ ਨੇ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਹੀ ਸਦਨਾਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਵਲ ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਹਾਲ 'ਚ ਹੀ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ ਤੇ ਲੈਫ਼. ਜਨਰਲ ਜੇ ਐਸ ਅਰੋੜਾ

ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ।

ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਬਾਂਸਲ ਨੇ ਹਰਸਿਮਰਤ ਬਾਦਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦੀ ਅੱਗ 'ਚ ਝੁਲਸ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਹੱਸਲਾ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸੇਕਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪੀੜਤ ਦੇ ਅੰਬਰੂ ਪੂੰਝਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੀਡਸਾ ਨੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਕਮੇਟੀਆਂ ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 26 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ।

ਫੋਨ ਟੈਪ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦੀ ਜੰਗ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਫੋਨ ਟੈਪਿੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਨੇ ਵਿਵਾਦ 'ਚ ਜੋ ਕੁਝ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਲਾਂ ਅਜੇ ਪਰਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰੋ ਜਾਂ ਨਾ ਪਰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ 'ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜੰਗ' ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਵਪਾਰਕ ਘਰਾਣਾ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਈ ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਪੋਰੇਲ' 'ਚ ਹਨ, ਖੁਫੀਆ ਤੰਤਰ ਤਕ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ 'ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਾਬਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਫੋਨ ਟੈਪ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਘਰਾਣੇ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਰੋਧੀ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਪਾਰਕ ਘਰਾਣੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕ ਸਵਾਰਥ ਸਨ।

ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਫੋਨ ਟੈਪਿੰਗ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਹੋਏ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 'ਨੋਏਸਿਸ ਕੰਸਲਟੈਂਸੀ' ਦੀ ਉਚ ਸੰਪਰਕਾਂ ਵਾਲੀ ਸੰਚਾਲਿਕਾ ਨੀਰਾ ਰਾਡੀਆ ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ 'ਚ ਸਫਲ ਰਹੀ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਡੀਆ ਦੀ ਕੰਸਲਟੈਂਸੀ ਫਰਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗਾਹਕਾਂ 'ਚੋਂ ਘੱਟੋ

ਘੱਟ ਇਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤਾਂ ਕਰ ਹੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ 'ਵੀਟੋ' ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਕਾਫੀ ਡੂੰਘੀਆਂ ਹਨ। ਫੋਨ ਟੈਪਿੰਗ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਦੌਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰੇਕ ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਘਰਾਣੇ ਵਲੋਂ ਕੌਮੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਲਾਬਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਚ ਸੰਪਰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਫਰਮਾਂ ਵਲੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ 'ਅਸਿੱਧੇ ਪੋਰੇਲ' 'ਤੇ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਕੰਮ ਸੰਗਠਿਤ ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਕਾਫੀ ਚੰਗਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਸੰਪਰਕ ਸੂਤਰ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ, ਨੌਕਰਸ਼ਾਹਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਦੇ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ 'ਕਲਾਇੰਟ' ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਖਬਰਾਂ ਛਪਵਾਉਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਜੁਗਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਜੋ ਹੁਣ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ 'ਸੰਪਰਕ ਸੂਤਰ' ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਕਾਫੀ ਚੰਗਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਨੀਰਾ ਰਾਡੀਆ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਚ ਵਪਾਰਕ ਘਰਾਣਿਆਂ ਤੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸੰਬੰਧ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਮੁੜ ਕੇ ਨਾ ਵਿਗਾੜੇ-ਬਿੱਟੂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ

ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵਿਗਾੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਸਿਮਰਤ ਵਲੋਂ ਸੰਸਦ ਵਿਚ 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦਾ

ਮਾਮਲਾ ਫਿਰ ਤੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦੱਸੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿਵਾਈ ਗਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਹਮਾਇਤੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜਾਣਬੂਝ ਕੇ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਤ ਹੋ ਕੇ 1984 ਦੰਗਿਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਜੁਖ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਲੂਣ ਭੁੱਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਹਾਲਾਤ ਵਿਗੜਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਨਾ ਕੱਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇਹ ਦੱਸੇ ਕਿ ਉਹ 1984 ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਹੁਣ ਤਕ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਜਵਾਨ ਕਾਬੂ

ਲਖਨਊ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਧੁਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਜੇ ਠੰਡਾ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਖ਼ੁਲਾਸੇ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਦੀਆਂ ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ। ਦਿਲ ਨੂੰ ਟੁੱਭਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਘਟਨਾ ਤਹਿਤ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਦੇ 2 ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜਵਾਨਾਂ ਸਮੇਤ 6 ਵਿਅਕਤੀ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦਸਤੇ (ਐਸ ਟੀ ਐਫ) ਵਲੋਂ ਕਾਬੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇਸ ਕਾਂਡ 'ਚ ਨਾਂ ਆਉਣਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਗੱਦਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵੱਡੇ ਗਿਰੋਹ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੰਨਿਆ ਹੈ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਏ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦਸਤੇ ਵਲੋਂ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ, ਰਾਮਪੁਰ ਤੇ ਝਾਂਸੀ ਸਥਿਤ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹੈਡਕੁਆਟਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਛਾਪਾਮਾਰੀ ਤਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ

ਇਕ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਦਾ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਯਸ਼ੋਧਾ ਨੰਦਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਲਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਨੈਟਵਰਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਸੂਬੇ 'ਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਕਈ ਅਹਿਮ ਖ਼ੁਲਾਸੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਲਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਸ ਟੀ ਐਫ ਦੇ ਐਸ ਐਸ ਪੀ ਨਵੀਨ ਅਰੋੜਾ ਏ ਐਸ ਪੀ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ

ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਇਕ ਟੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਟੀਮ ਨੇ ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ, ਰਾਮਪੁਰ ਤੇ ਝਾਂਸੀ ਦੇ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਹੈਡਕੁਆਟਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਤਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਵਿਨੋਦ ਪਾਸਵਾਨ ਤੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਯਸ਼ੋਧਾ ਨੰਦਨ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮਾਸਟਰ ਮਾਈਂਡ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਹੈਡਕੁਆਟਰਾਂ 'ਤੇ ਅਕਸਰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੈਡਕੁਆਟਰਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਸੈਲ ਖਰੀਦ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸਾਂ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਲਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸ, 16 ਆਈ ਐਨ ਐਸ ਏ ਐਸ ਰਾਈਫਲ ਦੀਆਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ, 25 ਬੋਰ ਬੰਦੂਕਾਂ, 245 ਕਿਲੋ ਖਾਲੀ ਸੈਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਤੇ ਨਕਦੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਨੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਕੇ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਮੇਰੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ -ਅੰਜੂ

ਰਾਏਬਰੇਲੀ: ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਸਮੇਂ ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਹੀ ਅੰਜੂ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਬਾਬਰੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 26 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਸੀ ਬੀ-ਸੀ ਆਈ ਡੀ ਸਾਹਮਣੇ ਦਰਜ ਕਰਾਏ ਬਿਆਨ 'ਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਾਰ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਇਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੀ ਇੱਥੇ ਹੋਣ ਦੀ ਖਬਰ ਵੀ ਸੀ।

ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਰੀਦੱਤ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਅੰਜੂ ਗੁਪਤਾ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ

ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਦੌਰਾਨ ਅੰਜੂ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸੀ ਸੀ ਆਈ ਡੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 161 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਅੰਜੂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਵੀਰਵਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨੌਵੇਂ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਅੰਜੂ ਤੋਂ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਸੀ ਬੀ-ਸੀ ਆਈ ਡੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤੇ ਹੁਣ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਫ਼ਰਕ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜੂ ਨੇ ਮੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 8 ਮਈ, 2010

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਤ੍ਰੇਲ ਦੇ ਤੁਪਕੇ ਹਰ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਲਾਗ ਲਾ ਸਕਦੇ ਨੇ। -ਫਰਾਂਸਿਸ ਬਿਓਮੋਂਟ

ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਫਿਰ ਚਰਚਾ 'ਚ

ਬੀਤੇ ਹਫਤੇ, ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵਿਚ ਮਚੀ ਭਗਦੜ ਨਾਲ 5 ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 2 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ। ਭਗਦੜ ਕਿਵੇਂ ਮੱਚੀ, ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਡੇਰੇ ਦੀ ਧਿਰ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ 12 ਕੁ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਡੇਰੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਝੱਖੜ ਆਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਵਿਚ ਭਗਦੜ ਮੱਚ ਗਈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਅਫ਼ਵਾਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਠ ਦੌਰਾਨ ਸੱਪ ਹੋਣ ਦੀ ਅਫ਼ਵਾਹ ਫੈਲ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਭਗਦੜ ਮਚ ਗਈ ਅਤੇ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰ ਗਿਆ। ਇਕ ਹੋਰ ਬਿਊਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਡੇਰੇਦਾਰ ਵਲੋਂ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਦੋ ਫੁਹਾਰੇ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦਾ ਪਾਣੀ ਬਰਸਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਇਸ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਨਹਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਡੇਰੇਦਾਰ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵੀ ਵੰਡੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਭੀੜ ਵਿਚ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਮੱਚੀ ਰਹੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਾਲੇ ਵਾਪਰੇ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ, ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਵਾਰਿਸਾਂ ਨੂੰ ਦੋ-ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵਲੋਂ ਵੀ ਦੋ-ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਾਦਸਾ 29-30 ਅਪਰੈਲ ਦੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ 12 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵਾਪਰਿਆ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਡੇਰੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਚੇ ਫੁਹਾਰੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਬੋਛਾੜਾਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ 'ਚ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੋਛਾੜਾਂ ਨਾਲ ਭਿੱਜਣਗੇ, ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣਗੇ। ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਤਿਸੰਗ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਪਿਚਕਾਰੀ ਜਿਹੇ ਇਕ ਰਿਮੋਰਟ ਨਾਲ ਫੁਹਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਕ ਚੱਲ ਪਿਆ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਨੇ ਕੰਮ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸੇ ਵੇਲੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਮੰਚ ਉਪਰੋਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਸੁੱਟਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਏ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦੌੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਮਚੀ ਇਸ ਭਗਦੜ ਵਿਚ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਲਤਾੜਨ ਲੱਗੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹੋ ਬਿਊਰੀ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਡੇਰੇਦਾਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਘੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਡੇਰੇਦਾਰ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਬੀਤੀ 4 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਯੂ. ਪੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਤਾਪਗੜ੍ਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਭਾਨਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਸੰਤ ਕਿਰਪਾਲੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਆਸ਼ਰਮ 'ਚ ਮਚੀ ਭਗਦੜ ਦੌਰਾਨ 71 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਸੰਤ ਕਿਰਪਾਲੂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬਰਸੀ 'ਤੇ ਹੋਏ ਭੰਡਾਰੇ ਵਿਚ ਥਾਲੀ, ਗਿਲਾਸ, ਰੁਮਾਲ ਅਤੇ 10 ਰੁਪਏ ਦੀ ਦੱਖਣਾ ਆਦਿ ਲੈਣ ਲਈ ਉਥੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬੇਕਾਬੂ ਭੀੜ ਕਾਰਨ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜੁਲਾਈ 2008 ਵਿਚ ਜਗਨਨਾਥ ਪੁਰੀ ਵਿਚ ਰੱਬ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਮਚੀ ਭਗਦੜ 'ਚ, 4 ਅਗਸਤ 2008 ਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੈਣਾ ਦੇਵੀ ਮੰਦਿਰ ਵਿਚ 182 ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ 2008 ਵਿਚ ਜੋਧਪੁਰ ਦੇ ਚਾਮੁੰਡਾ ਦੇਵੀ ਮੰਦਿਰ ਵਿਚ ਮਚੀ ਭਾਜੜ ਦੌਰਾਨ 249 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ 8 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਮਚੀ ਭਗਦੜ ਵਿਚ 800 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਇਕੱਠਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਲਖਨਊ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਕ ਨੇਤਾ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਸਾੜੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਚੀ ਆਪਾਧਾਪੀ ਵਿਚ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੇਨਈ ਵਿਚ ਜੈਲਲਿਤਾ ਵਲੋਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਚੌਲ ਅਤੇ ਧੋਤੀਆਂ ਵੰਡੇ ਜਾਣ ਮੌਕੇ ਵੀ ਭਾਜੜ ਮਚ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਮਰੀਆਂ ਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਨਿਕਲਦਾ ਖ਼ਤਾਂ ਮਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚੋਂ ਹੈ। ਲੋਕ ਮਾੜੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੇ ਘੇਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਖਹਿੜਾ ਫੁਡਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕ ਸਾਧਾਂ-ਸੰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੁਝਮਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਅਤੇ ਸਾਧ-ਸੰਤ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂਕਿ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਣ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਛੜੇਵਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਪਿਓ-ਪੁੱਤ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜਾ!

ਨਹੀਂ ਸੀ ਭੁੱਲਦਾ ਸੀਨ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ, ਜਿਸ ਰਾਤ ਸੀ 'ਜੋਤੀ' ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਖਤਿਆ। ਕਰਿਆ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਨਵਾਂ ਸੀ ਕਾਰਨਾਮਾ, ਅਣਖੀ ਸਫਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਿਚ ਜੜਿਆ। ਨਾਹੀਂ ਝਿਜਕਿਆ ਝੋਪਿਆ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ, ਜੁਰਅਤ ਨਾਲ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਅੜਿਆ। ਹਿੱਕ ਤਾਣ ਕੇ ਜੂਝਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਲੜਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਪਾਰਟੀ ਹੋਈ ਨਿਹਾਲ ਫਿਰਦੀ, ਮੱਥਾ ਕਈਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਿਉਂ ਸੱਪ ਲੜਿਆ। 'ਪਿਓ-ਪੁੱਤ' ਦੀ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਗਈ ਕੋਈ, 'ਮਹਾਰਾਜਾ' ਅਸੈਂਬਲੀ ਆਣ ਵੜਿਆ!

ਗਰੀਬਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੂਰੇ ਨਾ ਕੀਤੇ

ਸ਼ਿਵਇੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਬਣਾਉਣ, ਹਰ ਵਰਗ ਦਾ ਜੀਵਨ-ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਆਦਿ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕਰਦਿਆਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਟੱਪ ਗਏ ਹਨ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਰਾਜ ਕਿਧਰੇ ਦਿਸ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਬਣਨਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਪੰਜਾਬ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ।

ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਗਰੀਬ ਤੇ ਬੇਸ਼ਹਾਰਾ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਹਤ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਫਾਇਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ।

ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕੌਮੀ ਵਿਹਾਤੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਗਾਰੰਟੀ ਯੋਜਨਾ (ਨਰੇਗਾ), ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਕ ਜੀਅ ਨੂੰ ਸੌ ਦਿਨ ਵਾਸਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲਣਾ ਪੱਕਾ ਹੈ, ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਰੀਬ ਪੇਂਡੂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਵਾ ਸਕੀ। ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਸਕੀਮ ਪ੍ਰਤੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ 2009 ਤੱਕ ਹਾਲਤ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 3,60,253 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਾਬ ਕਾਰਡ ਬਣਾਏ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕੇਵਲ 274 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪੂਰੇ ਸੌ ਦਿਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲਿਆ। 2009-10 ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਯੋਜਨਾ ਡਰਾਫਟ 'ਚ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੀ ਫੰਡ ਰਾਸ਼ੀ 300 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘੱਟਾ ਕੇ 100 ਕਰੋੜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਸੰਬੰਧੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨਰੇਗਾ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਭੇਜ ਕੇ ਪੈਸੇ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ 'ਚ ਇਹ ਗੱਲ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਰੇਗਾ ਦਾ ਲਾਗੂ

ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਨੀਂ ਜੂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸਰਕਦੀ। ਕੇਂਦਰ ਦੀ 'ਇੰਦਰਾ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ', ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹੈ, ਦਾ ਹਾਲ ਵੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹੈ। 2009-10 ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ 75% ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਕੀਮ 'ਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਤਾਂ ਕੀ ਪਾਉਣੇ ਸਨ ਸਗੋਂ ਕੇਂਦਰ ਦੇ 75% 'ਚੋਂ ਵੀ 44% ਹੀ ਖਰਚ ਕੀਤੇ।

2009-10 ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ 40,120 ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿੱਥਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ 20,026 ਮਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, 14,781 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਤੇ 5,899 ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਫੰਡ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। 'ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ' ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 2009-10 ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ 'ਚ ਬਠਿੰਡਾ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਮੋਗਾ ਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਟੀਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 50 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਾਨਸਾ, ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਮੁਕਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 20 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਰੂਪਨਗਰ 'ਚ ਇਕ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 'ਇੰਦਰਾ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ' ਤਹਿਤ ਮਕਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਜਿੱਥੇ ਵਿਤੀ ਟੀਚਾ 71 ਫੀਸਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ 44 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ 67.92 ਕਰੋੜ 'ਚੋਂ ਸਿਰਫ 48.38 ਕਰੋੜ ਹੀ ਖਰਚ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ 'ਕੌਮੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ' ਵੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਲੜਖੜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਜੇ ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵਸਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲ ਵਿਚ 500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 600 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਸਾਲਾਨਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਹਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮੁਫਤ ਇਲਾਜ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਹੜੇ 500 ਤੋਂ 600 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਰਵਾਉਣੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਇਸ 'ਚ 75 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਾ 25 ਫੀਸਦੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ

ਹਿੱਸੇ ਦਾ 25% ਯੋਗਦਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਹੀ। ਜਿੱਥੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ 75% ਤੱਕ ਬੀ.ਪੀ.ਐਲ. ਕਾਰਡ ਬਣਾਏ ਹਨ ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸਿਰਫ 30% ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਡ ਬਣ ਸਕੇ ਹਨ।

ਅਕਸਰ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਬਦਨਾਮੀ ਖੱਟਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਜਿਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਫੰਡ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਕੰਮ 'ਤੇ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਮਿਸਾਲ ਕਿ 2 ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਭੇਜੀ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਾਂਚ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 945 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਫੱਟ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਫ਼ਤਾਂ ਨਾਲ ਟਾਕਰੇ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖੇ ਫੰਡ ਤਹਿਤ 1646 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਰਥਾਤ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਵਧ ਰਾਸ਼ੀ! ਇਥੇ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਸ ਗਈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਾਤ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਨਿਘਰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਗਰੀਬ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੱਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਏਨੀ ਭੈੜੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਡੇਢ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਨਯੋਗ ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੀ ਸਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਦਲਿਤ ਤੇ ਗਰੀਬ ਬੱਚੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਗਰੀਬਤਿਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ' ਵਲ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦੇ ਕੇ 'ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ' ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਇੰਜ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਥੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਟੀਚਰ ਹੈ, ਨਾ ਪੂਰਾ ਫਰਨੀਚਰ, ਨਾ ਚਾਕ, ਨਾ ਬਲੈਕ ਬੋਰਡ, ਨਾ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਾਥਰੂਮ। ਜਦੋਂ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇ ਫੇਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਆਸ ਕੌਣ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਰੀਬ ਅਵਾਮ ਦੀ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਸਿਰਫ 'ਖਾਸ ਲੋਕਾਂ' ਦੇ ਹੀ ਹਿੱਤ ਧਿਆਰੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫੇਰ ਸਰਕਾਰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਦੋ ਮੁੱਠੀਆਂ ਮਾਂਹ ਦੇ ਕੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਭਰਮਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਲੇਡੀ ਡਾਕਟਰ

ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਸੋਹਲ

ਸਮਾਂ ਬੜਾ ਬਲਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਦਰ ਦੀ ਕਾਇਨਾਤ ਵਿਚ ਹਰ ਜੀਵ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਤੁਰਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਬੀਜਾਂ ਤੋਂ ਬੋਹੜ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਰੁਖ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਵ ਜੰਮਦੇ ਹਨ ਜਵਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਦਰਤ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਨਾਲ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅੰਤ ਨਾਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਮਨੁੱਖ ਜੰਮਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮਰਦੇ ਹਨ। ਛੋਟੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਕੇ ਲੋਕ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਵੀ ਬਣਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਕੇ ਛੋਟੇ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰੱਬ ਦਾ ਰੰਗ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ। ਨਾਦਰਸ਼ਾਹ ਇਕ ਗਡਰੀਏ ਤੋਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਬਰਾਹੀਮ ਲਿੰਕਨ ਇਕ ਗਰੀਬ ਘਰਾਣੇ 'ਚੋਂ ਹੋ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਡਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦਾ ਦਾਦਾ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਇਕ ਚਪੜਾਸੀ ਦੀ ਆਸਾਮੀ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਤਾਲੀਮ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘਾਟ ਸੀ। ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਲੇਡੀ ਡਾਕਟਰ 1886 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਆਨਦੀ ਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਲੇਡੀ ਡਾਕਟਰ 1886 ਵਿਚ ਬਣੀ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਾਧਾਰਨ ਘਰ ਦੀ ਲੜਕੀ ਸੀ। ਇਹ ਨਾਮ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਉਹ ਨਾਂ 'ਜਮਨਾ' ਸੀ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਲੜਕੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ। 'ਜਮਨਾ' ਜਦ 9

ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਗੋਪਾਲ ਰਾਓ ਜੋਸਨ ਸੀ। ਇਹ ਡਾਕਖਾਨੇ ਵਿਚ ਇਕ ਕਲਰਕ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵੀ ਸਾਧਾਰਨ ਘਰ ਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਬਹੁਤ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ 'ਜਮਨਾ' ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੋ ਜਮਨਾ ਪਤਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਗੋਪਾਲ ਰਾਓ ਜੋਸਨ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ 'ਆਨਦੀ' ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਇਹ ਜਮਨਾ ਤੋਂ ਆਨਦੀ ਬਣ ਗਈ। 'ਆਨਦੀ' ਨੇ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਕ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਲੜਕਾ ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੀ ਜੀਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮਰ ਗਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਆਨਦੀ ਤੇ ਬਹੁਤ ਅਸਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਤਮੰਨਾ ਬਣਾਈ ਕਿ ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾਂਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਸੁਪਨੇ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਗੋਪਾਲ ਰਾਓ ਆਪਣੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸੋਚਣ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਜਦ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਮੰਨਾ ਘਰ ਕਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਫਲ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਸਾਕਾਂ ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਕਈ ਇਸ ਨੂੰ ਮਖੌਲ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਕਈ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਦੇ। ਇਹ ਚਰਚਾ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਆਮ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਅਮਰੀਕਨ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਟੂਰ 'ਤੇ ਆਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡਾਕਖਾਨੇ ਕਰਕੇ ਗੋਪਾਲ ਰਾਓ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਹੋਇਆ। ਗੋਪਾਲ ਰਾਓ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਫੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਬੰਧ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਏ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਵਾਪਸ ਗਏ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਆਨਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਅਮਰੀਕਨ ਲੇਡੀ ਡਾਕਟਰ ਦੇ

ਮਨ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਨਦੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਸਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਬੁਲਾ ਲਿਆ।

'ਆਨਦੀ' ਇਕੱਲੀ ਹੀ ਗੋਪਾਲ ਰਾਓ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਪੈਨਸਲਵੇਨੀਆ ਦੇ ਇਕ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਸੀ 1886 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਇਥੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਉਸ ਲੇਡੀ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਆਨਦੀ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਭਾਰਤ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਥੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਨਦੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ। ਸੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਲੇਡੀ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਗੋਪਾਲ ਰਾਓ ਜੋਸਨ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆ ਕਹਿਣ ਆਏ ਸਨ। ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੜੇ ਸਨ।

ਆਨਦੀ ਨੇ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਵਲ ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਲੋਕ ਉਸ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਕਿਹਾ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਦੇ। ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਏਨੀ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇ। ਆਨਦੀ ਨੂੰ ਟੀ.ਬੀ. ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਲੱਗ ਗਈ। ਕਾਫੀ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਾ ਪਿਆ। ਆਨਦੀ 22 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਤੁਰ ਗਈ। ਮਰਨ ਲਗੀ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਨਿਕਲੇ "I did all that I could" (ਮੈਂ ਜੋ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕੀਤਾ)।

ਫੋਨ:281-255-6087

ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਭਾਰਤੀ ਖੇਡ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ

ਪੂਨਮ ਆਈ. ਕੌਸ਼ਿਕ

ਸੰਨ 1996 ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਸਿਮਾ ਰਾਓ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਵਾਲਾ ਘਪਲੇ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਜੈਨ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਮੈਨੂੰ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਹਨੂੰ 'ਚ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪੈਸਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਡਾਇਰੀਆਂ 'ਚ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।" ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਾਕ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਘਪਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜੱਜ ਸਾਡੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਛਿਕੇ ਟੰਗ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। 1992 ਵਿਚ ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਘਪਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2009 ਵਿਚ ਸੱਤਿਆਮ ਘਪਲੇ ਤਕ ਇਹੀ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਘਪਲੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰਸ਼ਦ ਮਹਿਤਾ ਹੁਣ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਪਰ ਸੱਤਿਆਮ ਘਪਲੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਰਾਜੂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਉਠਦਾ ਹੈ, "ਕੀ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਆਈ. ਪੀ. ਐਲ. ਘਪਲੇ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਖੁਦ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਵੇਗਾ?"

ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਕੀ ਆਈ. ਪੀ. ਐਲ. ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਲਲਿਤ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ? ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਾਗ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗੜੇਗਾ, ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੀ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਕਾਲਪਨਿਕ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦਾ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਹਨ ਤੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਘਪਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇ ਤਾਂ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਬਾਹਰਲੇ ਆਦਮੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬਰੂਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਆਈ. ਪੀ.

ਐਲ. ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਵੀਆਂ-ਨਵੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਮਾਈ-ਬਾਪ ਭਾਵ ਰਾਕਾਪਾ ਸੁਪਰੀਮੋ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਇਸ ਘਪਲੇ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਰਾਕਾਪਾ ਦੇ 9 ਸੈਂਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਮੋਦੀ ਉਸ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦਾ ਇਕ ਲੱਛਣ ਮਾਤਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਿਕੰਜੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਖੇਡਾਂ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਗਤੀ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਡ ਬਾਡੀਜ਼ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਲਈ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ

ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਾਯੋਜਕਾਂ, ਟੀ. ਵੀ. ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹੋਰ ਪੈਸਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਗਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ, ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਭਾਰਤੀ ਓਲੰਪਿਕ ਸੰਘ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਬੀ. ਸੀ. ਸੀ. ਆਈ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਐਲ. ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਮਲਹੋਤਰਾ ਭਾਰਤੀ ਤੀਰਅੰਦਾਜ਼ੀ ਸੰਘ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਨ। ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਭੈ ਚੌਟਾਲਾ ਭਾਰਤੀ ਕੁਸ਼ਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਨ।

ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਿਯਰੰਜਨ ਦਾਸ ਮੁਨਸ਼ੀ ਦੇ ਬੀਮਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਲਮਾਡੀ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਫੁੱਟਬਾਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੌਮਕਾਜ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਜਦ ਮੁਖੀ ਲਾਲੂ ਯਾਦਵ ਬਿਹਾਰ ਕ੍ਰਿਕਟ ਸੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ

14 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਸੰਘ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਹੇ, ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਬੀਜਿੰਗ ਓਲੰਪਿਕਸ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੇਬਲ ਟੈਨਿਸ, ਬਾਕਸਿੰਗ, ਜੂਡੋ ਆਦਿ ਖੇਡਾਂ ਸੰਘਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵੀ ਰਾਜਨੇਤਾ ਹਨ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜਨੇਤਾ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਅਰਥ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 3 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਸਚਿਨ ਤੇਂਦੁਲਕਰ, ਅਭਿਨਵ ਬਿੰਦਰਾ, ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ ਆਨੰਦ, ਗੀਤ ਸੇਠੀ, ਲੀਏਂਡਰ ਪੇਸ ਅਤੇ ਸਾਈਨਾ ਨੇਹਵਾਲ ਕਦੇ ਕਦੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਵਾਂਗ ਬੈਡਮਿੰਟਨ ਦੇ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਾਂਗ ਟੈਨਿਸ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ?

ਅਸੀਂ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤੈਰਾਕੀ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੂਸੀ ਕੋਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ? ਸਾਲ-ਦਰ-ਸਾਲ ਹਰ ਖੇਡ ਦੀ ਇਹੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਹਰ ਵਾਰ ਓਲੰਪਿਕ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡੀ ਟੁਕੜੀ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਮੁੜ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। 1984 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ 3 ਓਲੰਪਿਕ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤ ਸਕੇ, ਜਦਕਿ ਚੀਨ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ 420 ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 100 ਮੈਡਲ ਚੀਨ ਨੇ ਬੀਜਿੰਗ ਓਲੰਪਿਕ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਜਿੱਤੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਟੀਮ ਕਿਉਂ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ? ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੀਮਾਂ 'ਚ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੇਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਨੇਤਾ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਡਾਲਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਭੱਤਾ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਆਈ. ਪੀ. ਐਲ. ਵਿਚ ਚੀਅਰ ਲੀਡਰਸ ਵਾਂਗ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਤੀਰਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵੇਟ ਲਿਫਟਰ ਅਗਲੇ ਰਾਉਂਡ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨੱਚਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਕੀ ਹੈ? ਕ੍ਰਿਕਟ ਅਤੇ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਹਾਕੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ,

ਭਾਰਤ ਦੇ ਖਰਾਬ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ?

ਓਲੰਪਿਕ ਚੈਂਪੀਅਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਰਤ 'ਚ ਉਹੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਚੀਨ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪਛਤਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਖਰਾਬ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ, ਸਿਆਸੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਅਵਿਵਸਥਾ ਤੇ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਰਾਣਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਓਲੰਪਿਕ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਧਨ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ 'ਅੰਦਰ' ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਖਲਾਈ ਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਯੰਤਰ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲਦਲ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਹੀ ਹੈ? ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਕੌਮੀ ਤਰਜੀਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਖੇਡ ਬਾਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਸੰਘ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ੁਆਬਦੇਹ ਹੋਣ।

ਖੇਡ ਬਾਡੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਹੇਠ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਖੇਡ ਬਾਡੀਜ਼ ਤੋਂ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ-ਮਰੋੜ ਕੇ ਛਿਕੇ ਟੰਗ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਐਸਤ ਦਰਜੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਾਡੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਪਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦਾ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਲਾਭ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਈਮਾਨਦਾਰ ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਜਾਂ ਸਾਬਕਾ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਡ ਬਾਡੀਜ਼ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਖੇਡ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ

ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਣ। ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਲੋੜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਿਡਾਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਭਿਆਸ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰ

ਸਕਣਗੇ। ਖੇਤਰੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਰਾਜ, ਜੇਨ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਪੂਲ 'ਚੋਂ ਚੋਣੀ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਚੁਣੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਭਾਰਤੀ ਓਲੰਪਿਕਸ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਵਧੇ ਤੇ ਚੰਗੇ ਖਿਡਾਰੀ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ। ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਲੋਂ ਖੇਡ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੇ

ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰੀਏ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਕੋਚਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡ ਮੰਤਰਾਲੇ 'ਚ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨੀ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਨੇਤਾਵਾਂ, ਠੱਗੀ ਤੇ ਧਨ-ਬਲ ਦੇ ਸ਼ਿਕੰਜੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਬੀ. ਸੀ. ਸੀ. ਆਈ. ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕਈ ਮੋਦੀਆਂ ਤੇ ਖੇਡ ਬਾਡੀਜ਼ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੀਏ ਤੇ 'ਚੱਕ ਦੇ ਇੰਡੀਆ' ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਈਏ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਖੇਡਾਂ ਬਰਬਾਦੀ ਵਲ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਤਾਜਾ ਬਰਤਾਨਵੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਘੜਮੱਸ

ਦਿਆਲ ਬਾਗੜੀ

ਬਰਤਾਨਵੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਪਿਤ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਭਖ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਸਮੁੱਚਾ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਜਗਤ ਡੂੰਘੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਗ੍ਰਸਤ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਸੰਕਟ ਸਮੁੱਚੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਲੋੜੋਂ ਵਧ ਉਤਪਾਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਭੁੱਖ-ਪੂਰਤੀ ਵਾਲਾ ਲੋਟੁ ਅਮਲ ਹੈ, ਪਰ ਇਜ਼ਾਰੇਦਾਰ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ, ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੇ ਰਾਜਸੀ ਨੀਤੀਵਾਨ ਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਵਿਚ ਰੁਝੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸੰਕਟ ਲਈ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਉਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਮੋਤਨ ਵਾਲੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਛਾਣਬੀਣ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ 'ਕਰੇਡਿਟ ਕਰੰਚ' ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਬੈਂਕਿੰਗ ਧੰਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਟੋਕਸ, ਵਸਤਾਂ ਤੇ ਕਰੰਸੀ ਦੀ ਮੁਨਾਫ਼ਾਖੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੇ ਸਟੋਬਾਜ਼ੀ, ਠੱਗੀ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰ ਕੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਕੀਤਾ। ਬਰਤਾਨੀਆ, ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਪੰਜਵਾਂ ਵੱਡਾ ਸਥਾਨ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ੇਖੀ ਮਾਰਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਉਂ ਹੈ ਕਿ:

2.5 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਲੇਬਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ 8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਅਸਲੀ ਅੰਕੜੇ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ 8 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹਨ, ਜੋ ਕੰਮ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ 6 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਗਰੀਬੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਲਗਭਗ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬੱਚੇ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਜੀਵਨ ਨਿਰਵਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। 4.5 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕ ਕੌਲ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀ 'ਵੇਟਿੰਗ ਲਿਸਟ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। 2.5 ਮਿਲੀਅਨ ਘਰ ਰਹਿਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ 58 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਿੱਜੀ ਧਨ/ਪੂੰਜੀ (ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ) ਹੈ ਤੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੇਠਲੇ (ਗਰੀਬ) ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ 1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਤੀਹ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਬਤ 47 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

ਉਦਾਰੀਕਰਨ/ਨਿੱਜੀਕਰਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਬਰਤਾਨੀਆ 178 ਬਿਲੀਅਨ ਪੌਂਡ ਬਜਟ ਘਾਟੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੈਂਕਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਕਦ/ਕੈਸ਼ ਉਧਾਰ ਲੈਣਾ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੌਮੀ ਕਰਜ਼ਾ 850 ਬਿਲੀਅਨ ਪੌਂਡ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ 62 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਘਾਟਾ 12.8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਸਨਅਤੀ ਤੇ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਕਾਮੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼, ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਤੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹੜਤਾਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰੇ ਹਨ। ਇਜ਼ਾਰੇਦਾਰ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਖਲੋਦਾ ਸੱਜੇ-ਪੱਖੀ ਮੀਡੀਆ, ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਕਿਰਤੀ ਵਰਗ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹਦਾ ਹੋਇਆ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਜ਼ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਰੁਧ ਨਫ਼ਰਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਰਗਰੈਟ ਥੈਚਰ ਦੀ ਟੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਲਿਆਏ। ਨੀਓ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਦਲੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ ਹਨ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਏਅਰਵੇਜ਼, ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਲੋਕਲ ਸਰਕਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਰੇਲ ਨੈਟਵਰਕ ਤੇ ਕੈਡਬਰੀ ਕੰਪਨੀ ਆਦਿ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਕਾਮੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੇ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਮੀਡੀਆ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੰਕਟ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਕਤਲ ਹੋ ਰਹੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨੋਂ ਮੁੱਖ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ (ਟੋਰੀ, ਨੀਊ ਲੇਬਰ ਤੇ ਲਿਬਰਲ ਡੈਮੋਕਰੇਟ) ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਗੋਂ ਚਾਲੂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹਨ। ਸਾਮਰਾਜੀ ਸੰਗਠਨ, ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਫੁਲ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਜਟ ਵਿਚ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ, ਸਖ਼ਤ ਕਟੌਤੀ, ਵਿੱਦਿਆ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਹੈਲਥ ਸਰਵਿਸ ਤੇ ਪੋਸਟਲ

ਸਰਵਿਸ ਦਾ ਨਿੱਜੀਕਰਨ, ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ, ਲੋਕਲ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਕੇ ਤਿੰਨੋਂ ਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਤਿੱਖੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਤੇ ਕਾਮਾ ਵਰਗ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਕਟ ਦਾ ਭਾਰ ਸੁਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਸੈਕਟਰ ਭਾਵ ਬੈਂਕਟਰਜ਼, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋਟੂ ਤੇ ਠੱਗੀ ਭਰਪੂਰ ਬਾਰਦਰਦਗੀ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਪੂੰਜੀ ਰਾਹੀਂ ਜਾਮਨੀ ਭਰ ਕੇ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਾਲੇ/ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਦੁੱਗਣੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ, ਪਰ ਮੂਲਵਾਦੀ/ਫਾਸ਼ੀ ਪਾਰਟੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਟੀ (ਬੀ ਐਨ ਪੀ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾ ਰਹੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਨੀਊ ਲੇਬਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਨੈਸ਼ਨਲੀਤੀ ਤੇ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੇ ਬੀ ਐਨ ਪੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਰਾਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਲੋਂ ਦੁਨੀਆ ਵਾਸਤੇ ਮੁੱਖ ਡਰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਮੁੱਖ ਡਰ ਐਂਗਲੋ-ਅਮਰੀਕਨ ਸਾਮਰਾਜੀ ਜੰਗਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤੇਲ ਤੇ ਗੈਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾਉਣਾ ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਮਾਨਵੀ ਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੋੜ ਦੇ ਮੂੰਹ ਝੋਕਣਾ ਹੈ। ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸ ਦੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਜੰਗ ਦਾ ਡਰ ਮਾਨਵੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਜੋਂ, ਜੋ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਭੁੱਖ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਤਿੰਨੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਵੱਡੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਲਈ ਸੰਕਟ ਦਾ ਭਾਰ ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਟੌਤੀ ਤੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਕਰਕੇ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਪਨਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਯੂਨਾਈ ਫਾਰ ਪੀਸ ਐਂਡ ਸੋਸ਼ੇਲਿਜ਼ਮ ਵਲੋਂ ਲੈਸਟਰ ਈਸਟ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ-ਅਵਤਾਰ ਸਾਦਿਕ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਸਨ; ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿਓ, ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਬਜਟ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ 130 ਬਿਲੀਅਨ ਪੌਂਡ ਟੈਕਸ, ਜੋ ਅਮੀਰਾਂ ਵਲ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ-ਉਹ ਉਗਰਾਹਿਆ

ਜਾਵੇ। ਵੱਡੇ ਅਮੀਰਾਂ ਤੇ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੈਕਸ ਤੇ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾ ਕੇ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ 69 ਬਿਲੀਅਨ ਪੌਂਡ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਰਜਾ, ਬੈਂਕ ਤੇ ਰੀਟੇਲ ਇਜ਼ਾਰੇਦਾਰ ਕੰਪਨੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿੱਡਫਾਲ ਲਾ ਕੇ 16 ਬਿਲੀਅਨ ਪੌਂਡ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੰਗਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਰੋਕ ਕੇ 100 ਬਿਲੀਅਨ ਪੌਂਡ ਤੋਂ ਉਪਰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੂਜੇ ਘਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪਬਲਿਕ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਠੱਗੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਵਾਪਸ ਲਈ ਜਾਵੇ।

ਬੈਂਕ, ਪਾਣੀ, ਗੈਸ, ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਬਲਿਕ ਮਾਲਕੀ ਹੇਠ ਲਿਆ ਕੇ ਜਮਹੂਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਵਿੱਦਿਆ, ਸਿਹਤ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਤੇ ਪੋਸਟਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਈ ਜਾਵੇ। ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲੱਗੇ। ਘਰਾਂ ਦੀ ਬੁੜ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖ਼ਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਘਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਨੂੰ ਔਸਤਨ ਆਮਦਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। (30 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਹਫ਼ਤਾ) ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

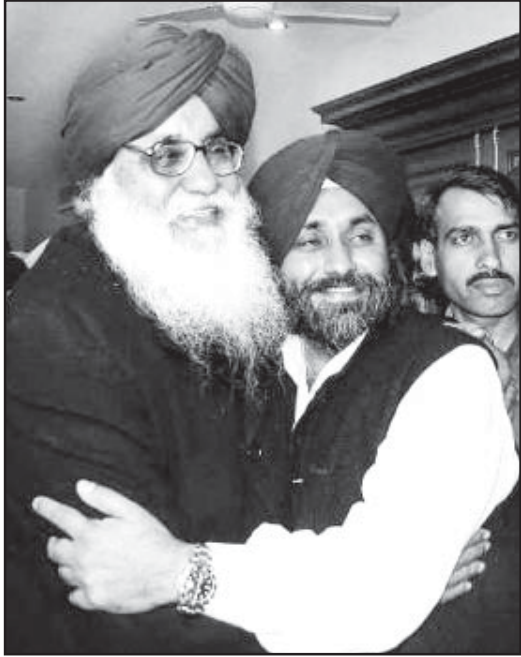
ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਕਿਰਤੀ ਵਰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ, ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼, ਪਬਲਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੇ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਬਰਾਬਰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰੰਗ, ਨਸਲ ਤੇ ਲਿੰਗ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਤੇ ਨਸਲਵਾਦ/ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਨਾਹ ਲੈਣ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਇਨਸਾਨੀ ਹੱਕਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਹੋਵੇ। ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦੇ ਨਾਓ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕੁਚਲਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ।

ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਭਿੰਨਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਖੇੜਨ ਲਈ ਯੂਨਾਈ ਫਾਰ ਪੀਸ ਤੇ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਨੇ ਹੀ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਰਾਹ ਅਪਨਾਇਆ।

ਦਲ ਬਦਲੂ ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਨੀਲੇ ਨੀਲ ਵਾਲੀਆਂ ਚਿੱਟੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲੱਗੇ

—ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਵਟ ਲੈ ਰਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਦਲ ਬਾਪ-ਬੇਟੇ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਛੋਟੇ ਬਾਦਲ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੂਰੀ ਚੜ੍ਹਤ ਹੈ, ਪਰ ਹਵਾ ਦੇ ਬੁੱਲੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਚੜ੍ਹਤ ਓਦਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਿੰਦਾਂ ਦੀ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੀ ਬੀਬੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ, ਕੁਝ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਝਾਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਕੁਝ ਚੱਜ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕ ਕੇ ਅਫ਼ਸਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭੀੜਾਂ ਜੋੜ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਸਮਝਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਰਮਨ-ਪਿਆਰਤਾ ਦੀ ਸਿਖਰ ਛੋਹ ਗਈ ਹੈ। ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚ

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਜਿੰਨਾ ਇਕੱਠ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਾਸਤੇ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸੀਟਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਰਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਏਨੀ ਮਾਤੀ ਹਾਲਤ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਵੀ ਉਵੇਂ ਹੀ ਭਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਭਰਦੀਆਂ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਲਾਕੜੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਜਿੰਦਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਆਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਵੇਂ ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਰੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਸੀਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕਤ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸੀਟਾਂ ਹਾਰੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਵੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਅੱਠ ਹਾਰੀਆਂ ਹਨ।

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਚਾਪਲੂਆਂ ਦੀ ਧਾੜ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਸਮਰਥਨ ਪੈਰੇ ਪੈਰ ਖੁਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਏਧਰ ਆਣ ਜੁੜੇ ਸਨ, ਉਹ ਵੀ ਹੁਣ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਹਨ।

26 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਦਿਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਆਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਭੁਚਾਲੀ ਝਟਕਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਆਈ, ਉਹਨੀਂ ਦਿਨੀਂ ਐਮੀਰੇਟਸ ਦੇ ਇਕ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਵੀ ਆਈ ਸੀ। ਉਹ ਏਅਰ-ਪਾਕਿਟ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ ਤੱਕ ਇਕੋ ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਆਣ ਡਿੱਗਾ ਸੀ ਤੇ ਇਹੋ ਕੁਝ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰੱਦ ਹੋਈ ਵਿਧਾਨ

ਸਭਾ ਮੈਂਬਰੀ ਬਹਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਹ ਮੈਂਬਰੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜੋ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਜਾਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਲਾਹਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਇਕ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਮਾਤੀ ਪਿਰਤ ਪੈ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰ ਨਵੀਂ ਅਗੇ ਆਈ ਰਾਜਸੀ ਧਿਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਅਹਿਮ ਧਿਰਾਂ ਵਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਇਹ ਕਿ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਕੋਈ ਜਾਂਚ-ਕਰਤਾ ਤੇ ਤੀਜਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਜਾਂਚ-ਕਰਤੇ ਬੰਦੇ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਗੁਣ-ਦੋਸ਼ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਅੰਤਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਵੀ ਅਕਾਲੀ, ਜਾਂਚ ਲਈ ਬਣੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅੰਦਰ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਵੱਕਤ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇੰਜ ਇਹ ਕੋਈ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਕਦਮ

ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਇਕ ਹਾਸੇਹੀਣੀ ਨੋਟੋਕੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਤਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਏਜੰਸੀ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਆਦਿ, ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਕਰਨ ਤੁਰ ਪਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਖੁਦ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੱਲਦਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਪਿਛਲੇ ਸਦਨ ਦਾ ਕੇਸ ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲੈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਵੀ ਕੁਝ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਧਿਆਨ 'ਚ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਸੁਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਗਈਆਂ। ਓਦੋਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਉਕਾਈਆਂ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਵਕਤ ਹੁਣ ਨਹੀਂ

ਰਿਹਾ।

ਰਾਜਨੀਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਚਰਚਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਬੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਨਾਲ ਗਰਮ ਦਾ ਭਰਮ ਰੱਖਦੀ ਨਰਮ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਜੋ ਪੈਂਤੜਾ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਘੱਟ ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਧ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਭ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਨੂੰ ਕਰਸੀ ਖੁੰਸਦੀ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲ ਖਿਸਕਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਸੀ, 1997 ਦੀ ਫਰਵਰੀ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਓਦੋਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਭਰੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਅੰਦਰਲੇ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਛੋਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਆਈ ਏ ਐਸ ਅਫ਼ਸਰ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਬਦਲੀ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ ਉਸੇ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੈਕਟਰੀ ਬਣਾ ਲਿਆ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਭੱਠਲ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਦੇਣੇ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸੌਂਪਿਆ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਦਿੱਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੌੜ ਕੱਢਣ ਲਈ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਓਦੋਂ ਦੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਵਿਰੁਧ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਅਖ਼ਤਿਆਰੀ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਕੇਸ ਬਣਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਦਲ-ਭੱਠਲ ਕੁੜੱਤਣ ਬਾਹਲੀ ਹੰਢਾਉ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋਈ ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ ਉਸ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਲ ਨਰਮ ਪਹੁੰਚ ਧਾਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਰਮੀ ਦੇ ਕੇ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਵਿਰੁਧ ਉਹੋ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਆਪ ਕਰਵਾਇਆ ਕੇਸ ਵੀ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਹੜਾ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਕਿਸੇ ਤਣ-ਪੱਤਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤਾ।

ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਬੜੇ ਨਾਜ਼ਕ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜ ਗਏ ਹਨ। ਗੱਲ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੋ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰੀ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੱਠਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਣਾਏ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ, ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦਾਂ ਵਿਚ ਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਲਈ ਉਸ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਵਲ ਲਿਹਾਜ਼ਦਾਰੀ ਵਰਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਾਤਰਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ-ਪਾਤਰ ਆਪੋ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੇਜ਼ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਹੀਂ ਪਾਲਿਆ, ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਭਲ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਘਾਬਰ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਾਂ ਹੁਣ ਆਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਧਮਕੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਦੇਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਰਾਜ ਆਇਆ, ਬਾਦਲ ਬਾਪ-ਬੇਟੇ ਦੇ ਕਹਿਣ ਉੱਤੇ ਗ਼ਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ

ਵਾਲੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੰਮ ਕੋਈ ਗ਼ਲਤ ਕਰੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨੇਤ੍ਰਤਾ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਨੇ ਧਮਕਤੋਂ ਤਾਂ ਪਾ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਇਆ, ਓਦੋਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜ-ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਕਈ ਅਹਿਲਕਾਰਾਂ ਨੇ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਏਲਚੀਆਂ ਦੇ ਦਰ ਜਾ ਖੜਕਾਏ ਸਨ। ਏਦਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਜਾ ਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰੀ ਪੌਣੇ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਕੁਝ ਦਲ-ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਲੜਦਿਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਜਿੱਤਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਚੋਣ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਦਾ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਤੇ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹਾਰਿਆ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਜਿੱਤਣਾ ਦੇ ਦਲ-ਬਦਲਾਅ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਇਕ ਨੇ ਸੀ ਤੇ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਦਾ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਇਸ ਵਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਟਿਕਟ ਉੱਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਰਦਲ ਟੱਪ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਿਹੜੇ ਅੱਠ ਨੌਂ ਜਦੋਂ ਓਦੋਂ ਦਲ-ਬਦਲੀ ਕਰ ਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਹਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਕਈ ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਰਾਹ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਨ੍ਹ ਲੱਗੀ ਪਈ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉੱਨੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਘੱਟ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵੱਧ ਮੰਨੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਅੰਦਰ ਇਹ ਗੱਲ ਉਠ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਰੀ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ

ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤੇ ਜੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਹਲਕਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਤਿੰਨ ਕੁ ਜਦੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ 'ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ' ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਲੱਭਦੇ ਸੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਅੰਦਰ ਸਭ ਅੱਛਾ ਨਹੀਂ। ਹਾਲੇ ਇੱਕੋ ਝਟਕਾ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕੇਸ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੁਕਮ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ-ਅੱਧ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਆ ਗਿਆ, ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਕਸ਼ੂਤੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਕ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਲੜ ਸਕਦਾ ਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਮੁਹਾਣਾ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਕੁਝ ਨਾ ਨੂੰ ਹੋ ਵੀ ਜਾਣ ਤਾਂ ਹੋਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਇਕ ਪੱਖ ਹੋਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹਾਲੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ, ਪਰ ਰਾਜਸੀ ਲੜਾਈ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਮੁੱਖ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਖੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਦਾ ਖਤਰਾ ਮੁੱਲ ਲੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਮੈਦਾਨ ਖਾਲੀ ਕਰ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਾਲੀ ਕੀਤੀ ਜਗ੍ਹਾ ਭਰਨ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਵਾਲੇ ਅੱਗੇ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਭਾਜਪਾ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰ ਕੁੱਟੇ, ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਾ ਮਾਂਜਾ ਲਾਹਿਆ ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਗੱਡੀਆਂ ਸਾੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਓਦੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਐਸ ਓ ਆਈ (ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ) ਦੇ ਨਾਅ ਦੇ ਖੂਬ ਚਰਚੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਉਹਦੇ ਵੀ ਸ਼ਰੀਕ ਜੰਮ ਪਏ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ 'ਆਮ ਆਦਮੀ ਕਾ ਸਿਪਾਹੀ' ਦੀ ਭਰਤੀ ਕਰਦੇ ਪਏ ਹਨ ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਆਮ ਆਦਮੀ ਕਾ ਸਿਪਾਹੀ' ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰੇਗਾ। 'ਰਾਖੀ' ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ।

ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਦਲਦਾ ਸਾਫ਼ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਨੀਲੀ ਤੇ ਚਿੱਟੀ ਦੇ ਪੱਗਾਂ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਹਵਾ ਦਾ ਰੁਖ ਵੇਖ ਕੇ ਰੰਗ ਬਦਲਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਈ ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਨੀਲੀ ਦੀ ਥਾਂ ਨੀਲ ਵਾਲੀ ਚਿੱਟੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹ ਤੁਰੇ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਪੌਣੇ ਦੋ ਸਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੌਣੇ ਦੋ ਗਿਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਅਖੀਰਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਤਾਂ ਆਖ਼ਰੀ ਸਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਫਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਪੇਪਰ ਵੇਟ ਹੇਠ ਦੱਬਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੌਣਾ ਸਾਲ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਹ ਨਕਸ਼ਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੁਣੇ ਹੁੰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਮੋਬਾਈਲ ਬੰਬ ਫੱਟਣ ਨਾਲ ਇਕ ਜ਼ਖਮੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸੁਲਤਾਨਵਿੰਡ ਰੋਡ ਵਿਖੇ ਇਕ ਮੋਬਾਈਲ ਬੰਬ ਫੱਟਣ ਨਾਲ ਇਕ ਚੌਕੀਦਾਰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਵ ਮੰਦਰ ਲਾਗੇ ਕੁਝਾ ਕਰਕਟ ਦੇ ਕਨਟੇਨਰ ਕੋਲੋਂ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਅਣਪਛਾਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਈਕਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕ ਝੋਲਾ ਟੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰਾਤ 1.30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਜਦ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਈਕਲ ਲੈਣ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਚੌਕੀਦਾਰ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਸਾਈਕਲ ਨਾਲ ਝੋਲਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਇਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਾਰਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਦੋ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਚਿਟੀ ਟੋਪ ਨਾਲ ਲਪੇਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਚੌਕੀਦਾਰ ਨੇ ਮੋਬਾਈਲ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਤਾਰਾਂ 'ਚ ਲਪੇਟੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੂੰ ਝੋਲੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਤੇ ਇਕ ਦੁਕਾਨ ਲਾਗੇ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਚੌਕੀਦਾਰ ਨੇ ਮੋਬਾਈਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜਦ ਇਸ ਦਾ ਬਟਨ ਦੱਬਿਆ ਤਾਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਧਮਾਕੇ 'ਚ ਚੌਕੀਦਾਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੁਲਸ ਗਿਆ।

ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੇ ਵਜ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ

ਭੁੱਚੇ ਮੰਡੀ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਿੱਕਿਆਂ ਵਿਚ 1,87,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਇਹ ਸਿੱਕੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨਫ਼ੇ ਤੋਂ ਵੇਚਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸੋਨੇ ਦੇ 10 ਗਰਾਮ ਵਾਲੇ ਸਿੱਕੇ ਦਾ ਵਜ਼ਨ 220 ਮਿਲੀਗਰਾਮ ਘੱਟ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਕੀਮਤ 374 ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ 'ਸਰਹਿੰਦ ਫਤਿਹ ਦਿਵਸ' ਦੀ ਤ੍ਰੈਸਤਾਬਦੀ ਮੌਕੇ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਿੱਕੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਿੱਕੇ ਚਾਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁੱਧ ਸੋਨੇ ਦਾ 10 ਗਰਾਮ ਤੇ 5 ਗਰਾਮ ਵਾਲਾ ਸਿੱਕਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਚਾਂਦੀ ਦਾ 50 ਗਰਾਮ ਅਤੇ 25 ਗਰਾਮ ਵਾਲਾ ਸਿੱਕਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 17,000, 9,000, 1,500 ਅਤੇ 800 ਰੁਪਏ ਰੱਖੀ

ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਕਿਆਂ ਨੂੰ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਸੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਠੇਸ ਪੁੱਜੀ, ਜਦੋਂ ਸੋਨੇ ਦੇ 10 ਗਰਾਮ ਵਾਲੇ ਸਿੱਕੇ ਦਾ ਅਸਲ ਵਜ਼ਨ 9 ਗਰਾਮ 780 ਮਿਲੀਗਰਾਮ (9.78 ਗਰਾਮ) ਨਿਕਲਿਆ। ਸਿੱਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਵਾਸੀ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਅਤੇ ਡਾ. ਬੀ ਡੀ ਬਜਾਜ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਥਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦਫ਼ਤਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿੱਕੇ ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਪੂਰਾ 10 ਗਰਾਮ ਹੈ ਤੇ 5-10 ਮਿਲੀਗਰਾਮ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੱਕੇ 'ਚ 220 ਮਿਲੀਗਰਾਮ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ 374 ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਖ਼ਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪਲਟਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ

ਵਜ਼ਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਉਕਾ-ਪੁੱਕਾ ਕੀਮਤ ਹੀ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਿੱਕੇ ਦਾ ਵਜ਼ਨ 10 ਗਰਾਮ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਸੋਨੇ ਦੇ 10 ਗਰਾਮ ਵਾਲੇ ਸਿੱਕੇ 500, ਪੰਜ ਗਰਾਮ ਵਾਲੇ 500 ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ 50 ਗਰਾਮ ਵਾਲੇ ਸਿੱਕੇ 2500 ਅਤੇ 25 ਗਰਾਮ ਵਾਲੇ 3500 ਸਿੱਕੇ ਬਣਵਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਸਿੱਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਫ਼ਰਮ ਤੋਂ ਬਣਵਾਏ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਸਿਰਫ਼-10 ਗ੍ਰਾਮ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਵਜ਼ਨ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਕਿਲੋ ਸੋਨੇ ਦੇ ਵਜ਼ਨ ਵਿਚ 110 ਗ੍ਰਾਮ ਵਜ਼ਨ ਘੱਟ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ ਇੱਕ ਲੱਖ, ਸਤਾਸੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਲੇਖਾਕਾਰ ਪਰਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਹ ਸਿੱਕੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਣਯੋਗ ਵਸਤਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾ ਨਫ਼ੇ ਤੋਂ ਵੇਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਲੈਨਸਿੰਗ 'ਚ ਸਜੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਤਸਵੀਰਾਂ

ਤਸਵੀਰਾਂ: ਸਿਆਨ ਵੀਡੀਓ, ਫੋਨ: 734-261-0936

Sponsored Page

ਨਕਸਲੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਲੰਬੀ ਲੜਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਸ਼ੇਖਰ ਗੁਪਤਾ

ਸਾਲ 1995 ਦੇ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਨਰਲ ਕੇ ਬੀ ਕੁਸਨਾ ਰਾਓ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਨਾਲ ਪਰੇਡ ਦੀ ਸਲਾਮੀ ਲੈਣ ਲਈ ਖੜੇ ਸਨ ਤਦ ਹੀ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਮੰਚ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ ਆਈ.ਈ.ਡੀ. ਨਾਲ ਧਮਾਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਓ ਤਾਂ ਬਚ ਗਏ ਪਰ ਹੋਰ ਕਈ ਲੋਕ ਏਨੇ ਖੁਸ਼ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਦਰੋਹ ਦੇ ਇਹ ਸੂਰੂਆਤੀ ਦਿਨ ਸਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਨਾਕਾਮੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਜਪਾਲ 'ਤੇ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਇਕਦਮ ਉਸ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਮੰਗ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਵਾਕਿਆ ਦੇ ਕਰੀਬ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਜਨਰਲ ਰਾਓ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਭਵਨ ਵਿਚ ਡਰਿੰਕ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਨਾਕਾਮੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਘਟਨਾ ਦੁਬਾਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰੋਗੇ। ਉਹ ਗਹਿਰੀ ਸੋਚ ਵਿਚ ਡੁੱਬੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰ ਹਰ ਵਾਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਦੇਖੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਜਿਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾਲ ਜੂਝਣ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਹਰ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਾਹਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਿਆਇਤ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਕਦੇ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਲਈ ਦਾਂਤੇਵਾਜ਼ ਦਾ ਸਬਕ ਇਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਕ ਨਵੇਂ ਬਾਹੂਬਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ

ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਧੀਰਜ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਨਰਲ ਰਾਓ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਹੌਸਲਾ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਲਾਉਣ ਜਾਂ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ, ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਸਭ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਪਰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੀਤੇ 6 ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੁਰਲੱਭ ਹੁਨਰ, ਅਨਭਵ ਅਤੇ ਲਚਕੀਲਪਣ ਅਰਜਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਨਭਵ ਹੈ ਕਿ ਨਕਸਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਪੂਰਵ ਉਤਰ ਜਨ ਜਾਤੀ ਵਿਦਰੋਹਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਚਲਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੁਰਭਾਗ ਬੱਸ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹੀ ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਨੀਂਦ ਵੱਡੇ ਝਟਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁਲ੍ਹਦੀ ਹੈ। 1995 ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰਗਿਲ ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ। ਪਰ ਹਰ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਧੀਰਜਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਅੱਜ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਮਯਾਬੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਸਫਲ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਜਾਇਜ਼ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤਾਂ ਲਾਈਨ ਆਫ ਕੰਟਰੋਲ ਨੂੰ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰੀ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਬੀਤੇ 15 ਸਾਲ ਦੇ ਹਾਲਾਤ

ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਕੇ ਵੇਖੋ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਇਕ ਹਾਰੀ ਹੋਈ ਲੜਾਈ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ। ਸੰਜੀਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉਪਰ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਣ। ਉਹ ਚੁਣੌਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਉਂਜ ਵੀ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਸੀਮਾਵਰਤੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ

ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਗਾਵਤਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝਣ ਦਾ ਲੰਬਾ ਅਨਭਵ ਹੈ। ਮੀਜ਼ੋਰਮ ਵਿਚ 13 ਜਨਵਰੀ 1975 ਨੂੰ ਮੀਜ਼ੋ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਨੂੰ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਈ.ਜੀ., ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ., ਐਸ.ਪੀ. ਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਸਖਤ ਆਰਮੀ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਜੀ.ਐਸ. ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਮੀਜ਼ੋਰਮ ਭੇਜਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਸਫਲ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੀਜ਼ੋਰਮ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਇਕਾਈ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਜਨ ਜਾਤੀ ਰੰਗਰੂਟ ਸਨ ਇਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੀਜ਼ੋ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ। ਇਹੋ

ਜਿਹੇ ਹੀ ਹਾਲਾਤ ਕੁਝ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਆਸਾਮ ਵਿਚ ਬਣੇ। ਛੇ ਅਪਰੈਲ 1981 ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਹਾਟ ਵਿਚ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਈ.ਐਸ. ਪਾਰਬਸਾਰਬੀ ਨੂੰ ਬੰਬ ਨਾਲ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਇਕ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਚੋਣ ਦੇ ਮਾਰਫ ਹਿਤਸਵਰ ਸਾਇਕੀਆ ਨੂੰ ਆਸਾਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ। ਸਾਇਕੀਆ ਇਕ ਕੁਰੱਖਤ ਰਾਜ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸਨ। ਆਸਾਮ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੂਮੀਗਤ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਾਗਾ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਲੰਬਾ ਹੈ। ਨਾਗਾ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਹਰ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਹਰ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕਰਤਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਸਾਲ 1975 ਵਿਚ ਸ਼ਿਲਾਂਗ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤੀਆਂ ਨਾਗਾ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਆ ਗਈਆਂ। ਮੁਈਵਾਹਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਨਾਗਾ ਕੱਟੜ ਪੰਥੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀਵਾਦਤਾ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਬਗਾਵਤ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹਾਲ ਹੀ ਦੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਾ ਦੁਹਰਾਉ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਅਮੂਮਨ ਇਕ ਪੈਟਰਨ ਉਪਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਸੂਰੂ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਗਰਾਫ ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆਉਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਾਓਵਾਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਲੇਕਿਨ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖਣੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਹ ਲੋਕ ਹਥਿਆਰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੁੱਟਣਗੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੜਾਈ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਰਤਾ ਸਮਝ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹਾਸਲ

ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਤਾਕਤਵਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਹੱਥ ਵਧਾਉਂਗੇ। ਦੋ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਪਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਦਾਰਤਾ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਸਾਮ, ਮੀਜ਼ੋਰਮ ਅਤੇ ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਾਬਕਾ ਖਾੜਕੂ ਤੱਕ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਏ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਟਿਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਮਾਰਫਤ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਘੱਟ ਵੱਧ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਯੁੱਧ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਾਕਤ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਾਕਤ ਕੀ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨੇਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

60 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਮੀਜ਼ੋ ਖਾੜਕੂਆਂ ਉਪਰ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਨਾਲ ਬੰਬ ਬਰਸਾਏ ਸਨ। ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਰਾਜੇਸ਼ ਪਾਇਲਟ ਅਤੇ ਸੂਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਬਤੌਰ ਪਾਇਲਟ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਤਹਿਤ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਟੈਂਕਾਂ, ਏ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਹੋਵਿਜ਼ਰਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। 1947 ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਨੇ ਹੋਦਰਬਾਦ ਦੇ ਨਜ਼ਾਮ ਦੀ ਨਕਲ ਕੱਸਣ ਲਈ ਫੌਜ ਭੇਜੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਹਿਜ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਹੀ ਦੱਸਿਆ। ਜਦਕਿ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਤਾਂ ਗੋਆ ਮੁਕਤ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਲਈ ਨੇਵੀ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵਕਿਲਪ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਲੰਬੀ ਲੜਾਈ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਮਰਕਸ਼ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਡਿਟਰਾਇਟ: ਇਥੇ 24 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਕਲਾਕਾਰ ਮੀਕਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਰਵਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ, ਦੀਪਕ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਹਾਸਰਸ ਕਲਾਕਾਰ ਭੋਟੂ ਸ਼ਾਹ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰੰਗਾਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਡਿਟਰਾਇਟ ਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ।

ਸਿਆਨ ਵੀਡੀਓ ਵਾਲੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਡਿਟਰਾਇਟ ਵਿਚ ਮੀਕੇ ਦਾ ਕਾਮਯਾਬ ਸ਼ੋਅ

ਸਿਆਨ ਅਤੇ ਵਰਲਡਵਾਈਡ ਟਰੈਵਲ ਵਾਲੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਮੀਕੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਨੰਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੱਚਣ ਲਾਇਆ।

ਇਕ ਮੌਕੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਬੁਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨੱਚਣ ਲਾ ਲਏ। ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਰਵਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਝੂਮਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਸਰਸ

ਕਲਾਕਾਰ ਭੋਟੂ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਾਸਰਸੀ ਟੋਟਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਹਸਾ ਹਸਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢਿੱਡੀ ਪੀੜ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ

ਉਘੇ ਗੀਤਕਾਰ ਮੰਗਲ ਹਨੂਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਾਵਿ ਟੋਟਕੇ ਸੁਣਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸਿਰਫ ਦਸ ਦਿਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਇਹ ਸ਼ੋਅ ਕਾਫੀ ਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ।

ਦੀਪਕ ਢਿੱਲੋਂ

ਰਵਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ

ਮੰਗਲ ਹਨੂਰ

ਭੋਟੂ ਸ਼ਾਹ

DJ Afi www.djafi.com
847-207-1610
dj.afil.music@gmail.com

DJ / Wedding Singer
Dhol Players
Music Production
Classical Fusion Piano
Equipment Rental

ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਲੀਨਾਏ ਚੈਪਟਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

(ਸਫ਼ਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਇਸ ਇਕਾਈ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਇਕਤੀਪਾਰ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਅਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਜ਼ (ਐਫ਼ ਆਈ ਏ) ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਕੀ ਕਾਹਲੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਡਾ. ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਇਕਾਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਆਪਣੇ ਲੰਮੇ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਇਤਿਹਾਸ, ਫਲਸਫੇ ਅਤੇ ਸੋਚ ਕਾਰਨ ਬਾਕੀ ਸਭ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਅਲੱਗ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਉਚਾ ਕੱਦ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਸਲਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਬਾਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਨ ਸਵੰਨਤਾ ਅਤੇ ਨਸਲਾਂ-ਧਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵੰਨ ਸਵੰਨਤਾ ਅਤੇ ਨਸਲਾਂ-ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਅਨੇਕਤਾ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਭਾਰਤ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਹ ਉੱਤੇ ਪਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਿਆਕਤ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਓਬਾਮਾ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਮਹਾਨ ਜਮਹੂਰੀਅਤਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਬੰਧ ਗੂੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਡਾ. ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਨਵੀਂ ਕਾਇਮ ਹੋਈ ਇਲੀਨਾਏ ਇਕਾਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਨਾਂ ਉਚਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਦਰੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਏਗੀ।

ਇਲੀਨਾਏ ਇਕਾਈ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਜਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਫਿਲਾਸਫੀ ਦਾ ਪਸਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਾਲੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਆਰਥਕ, ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ

ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਬੰਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ।

ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਹਲਫ਼ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਲੀਨਾਏ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਕੀ ਕਾਹਲੋਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਰੋਲ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਮਿਡਵੈਸਟ ਵਿਚ ਮਜ਼ਬੂਤ

ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੌਰੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀਆਂ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨੀਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ

ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਿੱਕੀ ਕਾਹਲੋਂ ਡਾ. ਮਲਹੋਤਰਾ, ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ (ਸੱਜਿਓਂ ਦੂਜੇ), ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ (ਐਨ ਸੱਜੇ), ਸੰਨੀ ਧੂੜ (ਐਨ ਖੱਬੇ) ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ

ਕਰਨ ਦੇ ਰੋਲ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਹਲੋਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਰਥਕ ਪੱਖੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਅਗਵਾਈ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ।

ਇਲੀਨਾਏ ਇਕਾਈ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਰਤੀ ਸ਼੍ਰੀ ਇਕਤੀਪਾਰ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਲੀਨਾਏ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਸ ਮੰਚ ਨੂੰ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ, ਧਰਮਨਿਰਪੇਖਤਾ, ਨਿਆਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਸਲਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੁਣਦੀ ਹੈ, ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਦੋਂਕਿ ਇਸਦੀ ਮੁਖੀ ਇਤਾਲਵੀ ਮੂਲ ਦੀ ਔਰਤ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੇ ਮਰਹੂਮ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ

ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਜਨਤਕ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਰਤੀ ਕੁਮਾਰ ਰਵੂਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਇਕਾਈ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ, ਪੰਡਿਤ ਨਹਿਰੂ, ਸਰਦਾਰ ਵੱਲਭ ਭਾਈ ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਮੌਲਾਨਾ ਅਬਦੁਲ ਆਜ਼ਾਦ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਇਕਾਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਐਫ ਆਈ ਏ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਨੀ ਗਾਬਵਾਲਾ, ਗੁਜਰਾਤ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਂਤੀ ਭਾਈ ਪਟੇਲ, ਨਾਈਲਜ਼ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਿਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ਼ਾ ਕਮਾਰੀਆ, ਏਸ਼ੀਅਨ ਅਮੈਰਿਕਨ ਕੋਲੀਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰੇਮ ਲਾਲਵਾਨੀ, ਕੇਅਰ ਐਂਡ ਸ਼ੇਅਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਲਪੇਸ਼ ਜੋਸ਼ੀ, ਕੈਰਲਾ ਕੋਲੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੌਲ ਪਰਮਵੀਰ, ਮਿਡਵੈਸਟ ਕ੍ਰਿਸਚਨ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬੂ ਵਰਮਾ, ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਟੱਲ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਤੋਂ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ

ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਯੂ ਐਸ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਨੀ ਧੂੜ, ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ, ਲਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ ਅਤੇ ਇੰਦਰਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਛਾਬਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਵਣ ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਲੀਨਾਏ ਇਕਾਈ ਵੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖਤਾ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰੇਗੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਾਰਜ ਅਬਰਾਹਮ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹੇਸ਼ ਸਲਾਦੀ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਨਜ਼ਮਾ ਸੁਲਤਾਨਾ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਧ ਜਸੂਜਾ, ਕਨੈਕਟੀਕਟ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਸੋਨੀ, ਪੰਜਾਬ ਚੈਪਟਰ ਯੂ ਐਸ ਏ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਫੁੰਮਣ ਸਿੰਘ, ਹਰਿਆਣਾ ਚੈਪਟਰ ਯੂ ਐਸ ਏ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਜੀਤ ਚੰਦਨ, ਫਲੋਰਿਡਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸੋਢੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਲਖਬੀਰ ਗਿੱਲ ਨੇ ਵੀ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ-ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਾਰਜ ਅਬਰਾਹਮ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਸਥਿਰਤਾ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਥਿਰਤਾ, ਨਿਰੰਤਰ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਭਾਰਤ ਨੇ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਛੂਹੀਆਂ ਹਨ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ

ਹੇਠ ਭਾਰਤ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਬਲਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵੱਕਾਰ ਬਹੁਤ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਐਫ ਆਈ ਏ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਹੇਤਲ ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣਾਂ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਏਵਨ ਕਾਰਪੈਟ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਮਰਾ, ਬਾਬ ਸੰਧੂ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਕਿਰਪਾਲ ਰੰਧਾਵਾ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਸੰਨੀ ਕੁਲਾਰ, ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਭਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ, ਮਹਿੰਦਰਜੀਤ ਸੈਣੀ, ਪੀਟ ਦਿਓਲ, ਜੈਰਾਮ ਕਾਹਲੋਂ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਬੱਬੀ ਬਾਠ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਡਾ. ਸੁਰਨਜੀਤ ਰੰਧਾਵਾ, ਡਾ. ਜੈ ਅੰਟਾਲ, ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ, ਕਾਂਤੀ ਪਟੇਲ, ਰਾਜੂ ਸ਼ਾਹ, ਮੋਂਟੀ ਸੋਢੀਅਦ, ਕਲਪੇਸ਼ ਜੋਸ਼ੀ, ਜਿਤੇਂਦਰ ਦਿਗਾਂਕਰ, ਸ਼ਾਨ ਕਪੂਰ, ਜੱਸੀ ਪਰਮਾਰ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਕਾਲਾ, ਦੀਪ ਵਿੱਲੋਂ, ਤਾਲੀ ਭੱਠਲ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀ, ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭੱਠੀ, ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਹਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੰਗ, ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਰਾਕੀ ਸੈਣੀ, ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਰੋਮੀ ਸਿੰਘ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਚਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਵੰਦਨਾ ਝਿੰਗਣ, ਨਾਜ਼ਨੀਨ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੈਨਸਿੰਗ, ਅਵਤਿੰਦਰ ਚਾਵਲਾ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ, ਜ਼ਾਰਾ ਕਾਦਰੀ, ਤਮੇਨਾ ਕਾਲਤਾ, ਨੀਰਜ ਸੈਣੀ, ਰਿਨੋ ਪੋਲਚੈਕ, ਜੋਤੀ ਖਹਿਰਾ, ਕਿਟ ਗਾਖਲ, ਸੋਨੂ ਖਹਿਰਾ, ਰਵੀ ਕਿੰਗਡਿਸ਼ਰ, ਅਜਵਰ ਕਾਦਰੀ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਸ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੱਟਤਾ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੱਟਤਾ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ, ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ, ਰਣਜੀਤ ਕਾਹਲੋਂ ਅਤੇ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਕੀ ਕਾਹਲੋਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਮੰਚ 'ਤੇ ਸੁਸੇਭਿਤ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ

ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਚਿਨ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ 100 ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਕ੍ਰਿਕਟ ਖਿਡਾਰੀ ਸਚਿਨ ਤੇਂਦੁਲਕਰ

ਅਤੇ ਨੋਬਲ ਐਵਾਰਡ ਜੇਤੂ ਅਮਰਤਿਆ ਸੇਨ ਉਨ੍ਹਾਂ 9 ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਾਈਮਜ਼ ਰਸਾਲੇ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ 100 ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੋਰਨਾਂ ਭਾਰਤੀ ਹਸਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਪੀ. ਨਾਮਪੇਰੂਮਲਸਾਮ, ਸਮਾਜਕ ਕਾਰਕੁਨ ਸੰਜੀਤ ਬੀ. ਰਾਏ, ਲੇਖਕ ਚੇਤਨ ਭਗਤ, ਹਾਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੁਲ ਗਵਾਂਡੇ, ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ ਰਾਹੁਲ ਸਿੰਘ,

ਭਾਰਤੀ ਉਦਮੀ ਕਿਰਨ ਮਜੂਮਦਾਰ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਐਸਵਰਿਆ ਰਾਏ ਬੱਚਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹਸਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 19ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲੁਈਜ਼ ਇਨਾਸੀਓ ਲੂਲਾ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੂੰ ਚੌਥਾ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਫ਼ੌਜੀ ਅਫ਼ਸਰ ਐਡਮਿਰਲ ਮਾਈਕ ਮੁਲੇਨ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰਸਾਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਪਸੀਕੋ ਦੀ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਫ਼ਸਰ ਇੰਦਰਾ ਨੂਈ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 1991 ਤੋਂ 1996 ਤਕ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਲਈ ਵਰਤਿਆ। ਹੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਤਾਕਤ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਦੀਪਕ ਚੋਪੜਾ ਨੇ ਤੇਂਦੁਲਕਰ ਦੇ ਦੂਹਰੇ ਸੈਂਕੜੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਹਾਨ ਖਿਡਾਰੀ ਦੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋੜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਹਨ। ਹੈਤੀ ਦੇ ਭੁਚਾਲ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ ਰਾਹੁਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾਇਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ 22ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਵਿਚਾਰਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਮਰਤਿਆ ਸੇਨ ਨੂੰ 20ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਯਹੂਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਅਹਿਮਦੀਨੇਜਾਦ : ਹਿਲੇਰੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਨੇ ਈਰਾਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ

ਮਹਿਮੂਦ ਅਹਿਮਦੀਨੇਜਾਦ ਨੂੰ ਯਹੂਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਈਰਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਲਈ ਬਲਕਿ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਹਿਲੇਰੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਯਹੂਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਏ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਈਰਾਨ, ਯਹੂਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਜ਼ਰਾਈਲ, ਬਲਕਿ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਈਰਾਨ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਿਲੇਰੀ ਦੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਆਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਿਊਯਾਰਕ 'ਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਅਪਸਾਰ ਸੰਧੀ ਸਮੀਖਿਆ ਸੰਮੇਲਨ 'ਚ ਈਰਾਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਾਗ ਲੈਣ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਨਿਭਾਉਣ ਅਤੇ ਸੁਖਾਵੇਂ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ। ਹਿਲੇਰੀ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਫਲਸਤੀਨ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ 'ਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਓਬਾਮਾ ਨੂੰ ਰਿਕਸ਼ਾ ਭੇਂਟ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦਾ ਇਰਫ਼ਾਨ ਨੂੰ ਹੈ ਡਾਢਾ ਦੁੱਖ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਅਦਭੁਤ ਰਿਕਸ਼ਾ

ਭੇਂਟ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦਾ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਇਰਫ਼ਾਨ ਆਲਮ ਨੂੰ ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਹੈ। 'ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਬਾਜ਼ੀਗਰ' ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਆਲਮ ਨੂੰ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ 'ਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਸਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ 'ਚ 50 ਤੋਂ ਵਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ 250 ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ 6 ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਆਲਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਓਬਾਮਾ ਲਈ ਰਿਕਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਿਆ। ਆਲਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਾਹਨਵਾਜ਼ ਹੁਸੈਨ, ਰਾਮਚੰਦਨ ਕਵਲੀ, ਸ਼ਫੀ ਮਾਬਰ, ਸ਼ਾਹੀਨ ਮਿਸਤਰੀ ਅਤੇ ਸਿਰਾਜੁਦੀਨ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਵੀ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪਟਨਾ 'ਚ 2007 'ਚ ਸਥਾਪਤ 'ਸੰਮਾਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ' ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਤੇ ਸਕੱਤਰ ਆਲਮ ਨੇ ਰਿਕਸ਼ਾ ਨਾ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਈਕਲ ਰਿਕਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਪਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਕਮਯਾਬੀ ਵੀ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਿਕਸ਼ਾ ਹੁਣ ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਅੰਬੈਸੀ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਸਵਾਗਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਆਮਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਭਾਰਤੀ ਸਫ਼ੀਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲਈ ਇਕ ਰਿਕਸ਼ਾ ਲਿਆਉਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਨ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ ਤਾਇਨਾਤ ਅਮਰੀਕੀ ਸਫ਼ੀਰ ਟਿਮੋਥੀ ਰੋਮਰ ਨੇ ਫਰਵਰੀ 'ਚ ਪਟਨਾ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਲਗਭਗ 200 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤਕ ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਲਾਇਆ ਸੀ।

ਆਪਣੇ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਜੀਨ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ !

ਲੰਦਨ: ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਅਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪੋਤਿਆਂ-ਦੋਹਰਤਿਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹੁਣ ਇਕ ਵਿਗਿਆਨ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਪਿਆਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਇਕ ਮਹਿਲਾ ਦੇ 31 ਫੀ ਸਦੀ ਜੀਨ ਉਸ ਦੀ ਦੋਹਰਤੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਪੋਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ 23 ਫੀ ਸਦੀ ਹੀ ਜੀਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਟੀਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿਗਿਆਨੀ ਡਾਕਟਰ ਅਰਬਨ ਫ਼ਰਾਈਬਰਗ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੋਹਰੇ ਪੋਤਿਆਂ ਲਈ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਦਾ ਪਿਆਰ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੀਨ ਦੇ ਮੇਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਦਾ ਡੇਲੀ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ਼' ਦੀ ਰੀਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਗਣਿਤ ਦਾ ਇਕ ਮਾਡਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਤਾ ਦੇ 'ਵਾਈ ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮ', ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ 'ਐਕਸ ਕ੍ਰੋਮੋਸੋਮ' ਪੁੱਤਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰੇਮ ਹਾਰਮੋਨਸ ਨਾਲ ਪੁਰਸ਼ ਬਣ ਸਕਦੇ ਨੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ

ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੇ ਇਕ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਡਲ ਹਾਰਮੋਨ ਸਪਰੇਅ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਪਰੇਅ ਆਕਸੀਟੋਸਨ ਹਾਰਮੋਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਡਲ ਕੈਮੀਕਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਰਮੋਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ, ਲਿੰਗਕ ਆਕਰਸ਼ਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣ ਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਰਮੋਨ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਜਣਨ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਨਿੱਘੇ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਦੌਰਾਨ ਕੈਂਬਰਿਜ਼ ਅਤੇ

ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੇ 24 ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਕਸੀਟੋਸਨ ਵਾਲਾ ਸਪਰੇਅ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ 24 ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਕਸੀਟੋਸਨ ਦੱਸ ਕੇ ਸਾਦਾ ਸਪਰੇਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰੌਂਦੀ ਹੋਈ ਛੋਟੀ ਬੱਚੀ, ਇਕ ਬਿੱਲੀ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਬੱਚਾ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਭਾਵ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ? ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਆਕਸੀਟੋਸਨ ਸਪਰੇਅ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਾਦਾ ਸਪਰੇਅ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ। ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੈਬਰਾਹਮ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਕੈਂਡਰਿਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਕਸੀਟੋਸਨ ਦਾ ਅਸਰ ਬੜਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਜਿਹੇ ਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸਦੇ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬੁਰਾ, ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨਜ਼ਰੀਏ 'ਤੇ ਦੇਖਦੇ ਹੋ। ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਲਈ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਹੈਰਾਨੀ 'ਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਹੈਲੀਫੈਕਸ ਗੁਰੂ ਘਰ; ਜਿਥੇ ਕੀਰਤਨ, ਅਰਦਾਸ ਤੇ ਲਾਵਾਂ ਵੀ ਬੀਬੀਆਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਮਰਦਾਂ ਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਦਰਜੇ ਨੂੰ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਹੈਲੀਫੈਕਸ (ਅਮਰੀਕਾ) ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਉਹ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੀ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬੀਬੀ ਹੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਰੋਸਾਏ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਇਹ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਬੀਬੀਆਂ ਹੀ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਹਨ।

ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਕੰਵਲ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਮੌਕਾ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਹੈ।" ਇਸ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ, ਕੀਰਤਨ, ਲੰਗਰ ਤੇ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਵਿਆਹਾਂ ਮੌਕੇ ਲਾਵਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਬੀਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੀਬੀ ਸਤਪਾਲ ਕੌਰ ਸੋਢੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਬਾਰੇ ਲੈਕਚਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ 'ਤੇ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮਰਦ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬੀਬੀ ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਵੇਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਰਦਾਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਿੱਖ ਔਰਤਾਂ ਅਜੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਲਈ ਚੰਗੀ ਸਿਖਿਆ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮ ਭਾਵੇਂ ਸੇਵਾ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੰਗ ਦਾ, ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੋਹਰੀ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਇਹ ਤਰਾਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ? ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਰਹੀ।"

ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਮੁਕ ਸੰਬੰਧ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸੈਕਸ ਸੰਬੰਧ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਰਾਏ ਜਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਚੋਟੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕਾਮੁਕ ਸੰਬੰਧ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹੋ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਦੋ ਬਾਲਗ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਕਾਮੁਕ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਕੇ. ਜੀ. ਬਾਲਾਕ੍ਰਿਸ਼ਣਨ, ਜਸਟਿਸ ਦੀਪਕ ਵਰਮਾ, ਜਸਟਿਸ ਬੀ. ਐਸ. ਚੌਹਾਨ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਵਿਰੂਧ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਮੁਕ ਸੰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਾਇਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਹੀ।

‘ਲੇਡੀ ਕਿੱਲਰ’ ਬਣ ਗਿਆ ਬਿਫਰਿਆ ਹਾਥੀ

ਤਿਰੂਅਨੰਤਪੁਰਮ: ਤਿੱਖੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਪੇਰੀਆਰ ਟਾਈਗਰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਇਕ ਸੀਰੀਅਲ ‘ਲੇਡੀ ਕਿੱਲਰ’ ਹਾਥੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਮ ਦਾ ਭੁੱਖਾ 25 ਸਾਲ ਦਾ ਇਹ ਹਾਥੀ ਹੁਣ ਤਕ 12 ਹਥਣੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 25 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤਕ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ 12 ਹਥਣੀਆਂ ਮਰੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹੀ ਹਾਥੀ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਕਾਤਲ ਹਾਥੀ ਦਾ ਨਾਂ ਅਲਫਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਅਲਫਾ 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਾਗਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸੈਕਸ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥਣੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲਈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਥੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਟੈਸਟਾਸਟਰੋਨ ਨਾਂ ਦੇ ਸੈਕਸ ਹਾਰਮੋਨ ਦਾ ਲੈਵਲ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਾਥੀ ਆਪੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਦਿਖਾਈ ਪੋਰਨ ਕਲਿਪ

ਕੋਲਕਾਤਾ: ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਕੋਲਕਾਤਾ ਜਾ ਰਹੇ ਜੈਟ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀ ਇਕ ਮਹਿਲਾ ਯਾਤਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਪੋਰਨ ਕਲਿਪ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਦੋ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟਿਆਲਾ ਨਿਵਾਸੀ ਲਵਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (35) ਅਤੇ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (40) ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਹਾਜ਼ ਉਡਦੇ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਬਦਲ ਲਈ ਅਤੇ ਇਕ ਮਹਿਲਾ ਯਾਤਰੀ ਦੀ ਨਾਲ ਵਾਲੀ ਖਾਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹਿਲਾ ਨੂੰ ਅਸੁਲੀਲ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਜਦੋਂ ਮਹਿਲਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਨੂੰ ਪੋਰਨ ਕਲਿਪ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਹਤਬਤਾਹਤ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਏਅਰ ਹੋਸਟੈਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਏਅਰ ਹੋਸਟੈਸ ਨਾਲ ਵੀ ਧੱਕਮੁੱਕੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਮਜ਼ਾ ਲਓ। ਇਸ ਹਰਕਤ ਤੋਂ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹੋਰ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਵਿੱਚ ਉਤਰਨ 'ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀ. ਆਈ. ਐਸ. ਐਫ. ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸਰ ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ 'ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮਾਣ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ

ਲੰਡਨ: ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿੱਖ

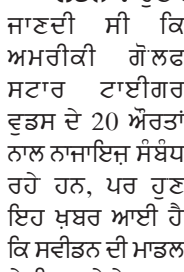

ਜੱਜ ਸਰ ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਣੀ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈਆਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਦਕਾ 'ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮਾਣ' ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਿੱਖ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਮੀ ਰੋਜ਼ਰ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਰੁਈਸਲਿਪ ਵਿਖੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਕਰਵਾਏ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸਰ ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਐਵਾਰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਸਰ ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ 1965 ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ 11 ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕਰਾਊਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਕਰਡਰ ਅਤੇ ਸਰਕਟ ਜੱਜ ਵੀ ਰਹੇ।

ਬਰਤਾਨਵੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜਣ ਵਾਲੇ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਸਿੱਖ ਹਨ। ਰੋਜ਼ਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰ ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਉਚੇਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਨੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਐਵਾਰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਵਾਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਡੋਮੀਨਿਕ ਗ੍ਰੀਵ, ਸਾਊਥਾਲ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਰਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੇ. ਆਰ. ਕਾਮਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਵੁਡਸ ਦੇ 121 ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੰਬੰਧ

ਲੰਡਨ : ਹੁਣ ਤਕ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਇਹ

ਜਾਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਗੌਲਫ ਸਟਾਰ ਟਾਈਗਰ ਵੁਡਸ ਦੇ 20 ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੰਬੰਧ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਸਵੀਡਨ ਦੀ ਮਾਡਲ ਏਲੀਨ ਨਾਡੇਗ੍ਰੇਨ ਨਾਲ ਸਿਰਫ 5 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਦੌਰਾਨ ਵੁਡਸ ਦੇ 121 ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਿ ਮਿਰਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਖ਼ੁਦ ਵੁਡਸ ਨੇ ਏਲੀਨ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੁਡਸ ਨੇ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸੁਧਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਪਹੁੰਚੀ ਏਲੀਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵੀ ਸੌਂਪੀ ਸੀ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਏਲੀਨ ਜਦੋਂ ਵੁਡਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਸੁਧਾਰਗ੍ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ, ਵੁਡਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 120 ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸੌਂਪੀ ਸੀ ਪਰ ਇਕ ਦਾ ਨਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਜਿਸ ਔਰਤ ਦਾ ਨਾਂ ਵੁਡਸ ਨੇ ਏਲੀਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ, ਉਹ ਅਸਲ 'ਚ ਵੁਡਸ ਦੀ 22 ਸਾਲਾ ਗੁਆਂਢਣ ਸੀ। ਰੇਚੇਲ ਕਾਓਡ੍ਰਾਈਟ ਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਔਰਤ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਵੁਡਸ ਦੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਰੇਚੇਲ ਨਾਲ ਏਲੀਨ ਦੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਸੰਬੰਧ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵੁਡਸ ਰੇਚੇਲ ਦਾ ਨਾਂ ਉਜਾਗਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਏਲੀਨ ਨੇ ਵੁਡਸ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਵੁਡਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਲਾਕ ਬਦਲੇ ਏਲੀਨ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਡਾਲਰ ਦੇਣੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਮਾਧੁਰੀ ਜਾਸੂਸੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਵਾਸਤੇ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਮਹਿਲਾ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਮਾਧੁਰੀ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਬੀਤੀ 1 ਮਈ ਨੂੰ ਇਕ ਸਥਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 14 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਚੀਫ਼ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕਾਵੇਰੀ ਬਾਵੇਜਾ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ 53 ਸਾਲਾ ਮਾਧੁਰੀ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ 15 ਮਈ ਨੂੰ ਮੁੜ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਕ ਸੂਤਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਅਹਿਮ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਰਾਗ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਮਾਧੁਰੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਜਗਮੋਹਨ ਦਹੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੜਕਲ ਨੂੰ ਦੋ ਦਿਨ ਹੋਰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਧੁਰੀ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਖੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਬੀਤੀ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਸੀ।

ਉਧਰ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਪੈਂਤਤਾ ਬਦਲਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਪਰਕ ਸੂਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਚ ਨਿਯੁਕਤ ਸੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜਾਸੂਸ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ

ਭਾਰਤੀ ਕੂਟਨੀਤਕ ਮਾਧੁਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਘੁਸਪੈਠ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਅਤੇ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸੰਨ੍ਹ ਲਗਾ ਲਈ ਹੈ।

ਫੌਜ 'ਚ ਉਚਾ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੁਫ਼ੀਆਗਿਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਧੁਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ। ਸੱਚਾਈ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਆਈ ਐਫ਼ ਐਸ-ਬੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਰਾਜੌਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਜੋੜੇ ਵਲ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਸੂਈ ਘੁੰਮ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਈਮੇਲ ਅਤੇ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਲਗਾਤਾਰ ਮਾਧੁਰੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਤਨੀ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੀ ਹੋ ਆਈ ਹੈ। ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਸੂਤਰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਧੁਰੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਜੋੜੇ ਦੇ ਫੌਜ ਦੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। 'ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ' ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿਚ ਮਾਧੁਰੀ ਤੋਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਨਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਖੁਫ਼ੀਆ ਗਿਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਣਾ ਨਾਂ ਦੇ

ਮਾਧੁਰੀ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ 14 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਭੇਜਿਆ

ਇਕ ਸ਼ਖਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਉਹ ਸ਼ਖਸ ਹੈ ਜੋ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਲਈ ਮਾਧੁਰੀ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਲੈਂਦਾ ਸੀ।

ਮਾਧੁਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਪਾਕਿ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਲਈ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਹੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮਾਧੁਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮਗਰੋਂ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪੁਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਕੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਰੱਖਣਾ ਹੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਧੁਰੀ ਗੁਪਤਾ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਚ ਆਈ ਐਫ਼ ਐਸ ਬੀ ਰੈਂਕ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ

ਹਫ਼ਤੇ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਲਈ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸੰਸਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਪਤਾ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਲੈਣ ਦਿਓ ਜੋ ਕਿ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਅਬਦੁਲ ਬਾਸਿਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੂਟਨੀਤਕ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਾਧੁਰੀ ਗੁਪਤਾ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਧੁਰੀ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪਾਕਿ ਲਈ ਜਾਸੂਸੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਗੁਪਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਭੂਟਾਨ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਇਸ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਠੋਸ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਮਾਧੁਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਾਧੁਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂਚ 'ਚ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮੁਤਾਬਕ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਕਰੀਬ 6 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਮਾਧੁਰੀ ਸ਼ੀਆ ਮੁਸਲਿਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖ਼ਬਰ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ

ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸਲਾਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਪਰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹਿਚਕਿਚਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਧੁਰੀ ਦਾ ਲਖਨਊ ਦੇ ਇਕ ਮੁਸਲਿਮ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਖ਼ਬਰ ਮੁਤਾਬਕ ਇਕ ਸਥਾਨਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਧੁਰੀ ਨੂੰ ਰਮਜਾਨ ਮਹੀਨੇ ਚੁੜੀਆਂ ਤੇ ਅੰਗੂਠੀ ਪਾਏ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੀਆ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸ਼ਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਰੋਜ਼ੇ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸਲਾਮ 'ਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਤੇਜ਼ ਕੀਤੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜਲੇ ਗ਼ਜ਼ਬ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਤੇਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਫੌਜੀ ਉਥੇ ਭੇਜੇ ਹਨ। ਪੈਂਟਾਗਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਭੇਜਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਰਧਾਤ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੈਂਟਾਗਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਆਪਣੀ ਪੂਰਬੀ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਇਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵਧ ਪੀ ਏ ਕੇ ਐਮ ਆਈ ਐਲ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਤੋਂ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਵਾਕਫ਼ ਹੈ। ਪੈਂਟਾਗਨ ਨੇ ਪਾਕਿ ਦੇ ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਚਲ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ 'ਚ 140,000 ਤੋਂ ਵਧ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਹੈ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੋਗ ਕੌਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਹਿਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ

ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ

ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ

ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਬੁੜਨਾ

ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ

ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੌਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰੋਇ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਚਰਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੌਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS

25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.

Contact : Dr. Shweta Oberoi E-mail : shweta077@yahoo.com

Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

*ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
*ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੋਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ
*ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ
*2-3 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

National Truck Driving School

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi
Office: (866) 933-3038
Balhar S. Rana
Cell: 916-502-7733

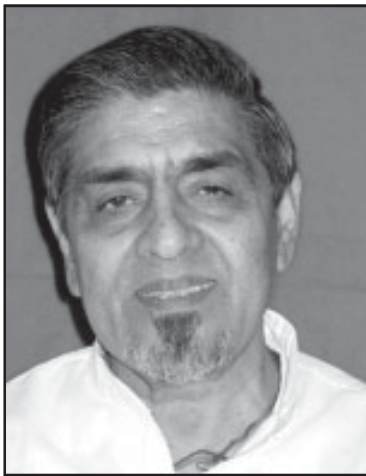
4585 Pell Dr. Sacramento CA, 95838

ਟਾਈਟਲਰ ਬਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਵਿਰੋਧ, ਸੰਸਦ 'ਚ ਹੰਗਾਮਾ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਟਾਈਟਲਰ ਵਿਰੁਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਦੰਗਿਆਂ ਤੇ ਬਹਿਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸਿੱਖਜ਼ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਿਆ ਕੀਤਾ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਕਾਤਲ ਭੀੜਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਵੇਖਿਆ। ਸਿੱਖਜ਼ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਹੁਣ ਟਾਈਟਲਰ ਸਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਨੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਜ਼ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ. ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰੋਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਕਾਤਲ ਭੀੜਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਵੇਖਿਆ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਟੀਮ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਆਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਸ. ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਵਾਹ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਸਿਆਸੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਉਂਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗਾ ਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਆ ਕੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਵੇਗਾ। ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਾਵਾਂਗਾ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਸਰੱਖਿਆ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।” ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਸਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਫਸੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਆਰਗਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਿਹਾ। 1993 ਵਿਚ ਜੈਨ ਅਗਰਵਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਵਿਰੁਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਰੂਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੇ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ‘ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼’ ਵਿਚ ਪੋਲਗਰੀਨ ਦੇ ਲਿਖੇ ਉਸ ਲੇਖ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਾ ਦਰ ਬੰਦ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੀ ਪਲ ਬਾਕੀ

ਹਨ। ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਆਰਗਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ 'ਚ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਪੂਰੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਸਮਰਥਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਲਟਵਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਿਆਸੀ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਫਿਰਕੂ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਨੇ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਹੀ ਸਦਨਾਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਵਲ ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਹਾਲ 'ਚ ਹੀ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ ਤੇ ਲੈਫ਼. ਜਨਰਲ ਜੇ ਐਸ ਅਰੋੜਾ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ

ਕੀਤਾ।

ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਬਾਂਸਲ ਨੇ ਹਰਸਿਮਰਤ ਬਾਦਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦੀ ਅੱਗ 'ਚ ਝੁਲਸ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਹੱਸਲਾ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸੇਕਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪੀੜਤ ਦੇ ਅੰਬਰੂ ਪੂੰਝਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਨੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਕਮੇਟੀਆਂ ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 26 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ।

ਫੋਨ ਟੈਪ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦੀ ਜੰਗ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਫੋਨ ਟੈਪਿੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਨੇ ਵਿਵਾਦ 'ਚ ਜੋ ਕੁਝ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਲਾਂ ਅਜੇ ਪਰਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰੋ ਜਾਂ ਨਾ ਪਰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ 'ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜੰਗ' ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਵਪਾਰਕ ਘਰਾਣਾ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਈ ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਪੋਰੇਲ' 'ਚ ਹਨ, ਖੁਫੀਆ ਤੰਤਰ ਤਕ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ 'ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਾਬਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਫੋਨ ਟੈਪ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਘਰਾਣੇ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਰੋਧੀ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਪਾਰਕ ਘਰਾਣੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲੁਕੇ ਸਵਾਰਥ ਸਨ।

ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਫੋਨ ਟੈਪਿੰਗ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਹੋਏ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 'ਨੋਏਸਿਸ ਕੰਸਲਟੈਂਸੀ' ਦੀ ਉਚ ਸੰਪਰਕਾਂ ਵਾਲੀ ਸੰਚਾਲਿਕਾ ਨੀਰਾ ਰਾਡੀਆ ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ 'ਚ ਸਫਲ ਰਹੀ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਡੀਆ ਦੀ ਕੰਸਲਟੈਂਸੀ ਫਰਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗਾਹਕਾਂ 'ਚੋਂ ਘੱਟੋ

ਘੱਟ ਇਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤਾਂ ਕਰ ਹੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ 'ਵੀਟੋ' ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਕਾਫੀ ਡੂੰਘੀਆਂ ਹਨ। ਫੋਨ ਟੈਪਿੰਗ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬਾਅਦ ਹਰੇਕ ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਘਰਾਣੇ ਵਲੋਂ ਕੌਮੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਲਾਬਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਚ ਸੰਪਰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਫਰਮਾਂ ਵਲੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ 'ਅਸਿੱਧੇ ਪੋਰੇਲ' 'ਤੇ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਕੰਮ ਸੰਗਠਿਤ ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਕਾਫੀ ਚੰਗਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਸੰਪਰਕ ਸੂਤਰ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ, ਨੌਕਰਸ਼ਾਹਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਦੇ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ 'ਕਲਾਇੰਟ' ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਖਬਰਾਂ ਛਪਵਾਉਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਜੁਗਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਜੋ ਹੁਣ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ 'ਸੰਪਰਕ ਸੂਤਰ' ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਕਾਫੀ ਚੰਗਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਨੀਰਾ ਰਾਡੀਆ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਚ ਵਪਾਰਕ ਘਰਾਣਿਆਂ ਤੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸੰਬੰਧ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਮੁੜ ਕੇ ਨਾ ਵਿਗਾੜੇ-ਬਿੱਟੂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ

ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵਿਗਾੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਤਵਾਦ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਸਿਮਰਤ ਵਲੋਂ ਸੰਸਦ ਵਿਚ 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦਾ

ਮਾਮਲਾ ਫਿਰ ਤੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦੱਸੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿਵਾਈ ਗਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਹਮਾਇਤੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜਾਣਬੂਝ ਕੇ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਤ ਹੋ ਕੇ 1984 ਦੰਗਿਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਜੁਆਰਾਂ 'ਤੇ ਲੂਣ ਭੁੱਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਹਾਲਾਤ ਵਿਗੜਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਨਾ ਕੱਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇਹ ਦੱਸੇ ਕਿ ਉਹ 1984 ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਹੁਣ ਤਕ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਜਵਾਨ ਕਾਬੂ

ਲਖਨਊ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਧੁਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਜੇ ਠੰਡਾ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਖ਼ੁਲਾਸੇ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਦੀਆਂ ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ। ਦਿਲ ਨੂੰ ਟੁੰਭਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਘਟਨਾ ਤਹਿਤ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਦੇ 2 ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜਵਾਨਾਂ ਸਮੇਤ 6 ਵਿਅਕਤੀ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦਸਤੇ (ਐਸ ਟੀ ਐਫ) ਵਲੋਂ ਕਾਬੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇਸ ਕਾਂਡ 'ਚ ਨਾ ਆਉਣਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਗੱਦਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵੱਡੇ ਗਿਰੋਹ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੰਨਿਆ ਹੈ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਏ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦਸਤੇ ਵਲੋਂ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ, ਰਾਮਪੁਰ ਤੇ ਝਾਂਸੀ ਸਥਿਤ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹੈਡਕੁਆਟਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਛਾਪਾਮਾਰੀ ਤਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸੀ

ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਦਾ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਯਸ਼ੋਧਾ ਨੰਦਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਲਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਨੈਟਵਰਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਸੂਬੇ 'ਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫੜੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਕਈ ਅਹਿਮ ਖ਼ੁਲਾਸੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਲਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਸ ਟੀ ਐਫ ਦੇ ਐਸ ਐਸ ਪੀ ਨਵੀਨ ਅਰੋੜਾ ਏ ਐਸ ਪੀ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ

ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਇਕ ਟੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਟੀਮ ਨੇ ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ, ਰਾਮਪੁਰ ਤੇ ਝਾਂਸੀ ਦੇ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਹੈਡਕੁਆਟਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਤਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਵਿਨੋਦ ਪਾਸਵਾਨ ਤੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਯਸ਼ੋਧਾ ਨੰਦਨ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮਾਸਟਰ ਮਾਈਂਡ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ

ਹੈਡਕੁਆਟਰਾਂ 'ਤੇ ਅਕਸਰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੈਡਕੁਆਟਰਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੈਲ ਖਰੀਦ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸਾਂ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਲਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸ, 16 ਆਈ ਐਨ ਐਸ ਏ ਐਸ ਰਾਈਫਲ ਦੀਆਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ, 25 ਬੋਰ ਬੰਦੂਕਾਂ, 245 ਕਿਲੋ ਖਾਲੀ ਸੈਲ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਤੇ ਨਕਦੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਨੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਕੇ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਮੇਰੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ -ਅੰਜੂ

ਰਾਏਬਰੇਲੀ: ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਸਮੇਂ ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਹੀ ਅੰਜੂ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਬਾਬਰੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 26 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਸੀ ਬੀ-ਸੀ ਆਈ ਡੀ ਸਾਹਮਣੇ ਦਰਜ ਕਰਾਏ ਬਿਆਨ 'ਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਾਰ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਇਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੀ ਇੱਥੇ ਹੋਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਵੀ ਸੀ।

ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਰੀਦੱਤ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਅੰਜੂ ਗੁਪਤਾ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ

ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਦੌਰਾਨ ਅੰਜੂ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸੀ ਸੀ ਆਈ ਡੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 161 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਅੰਜੂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਵੀਰਵਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨੌਵੇਂ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਅੰਜੂ ਤੋਂ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਸੀ ਬੀ-ਸੀ ਆਈ ਡੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤੇ ਹੁਣ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਫ਼ਰਕ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜੂ ਨੇ ਮੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਸਾਰਕ ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਫਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ

ਬਿੰਪੂ: ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਦਰਮਿਆਨ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਆਈ ਖੜੋਤ ਨੂੰ ਤੋੜਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਮ ਅਹੁਦਾ ਯੂਸਫ਼ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ ਦਰਮਿਆਨ ਪਿਛਲੇ 9 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਵਕਫ਼ੇ ਬਾਅਦ ਬੀਤੀ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ। 90 ਮਿੰਟ ਤਕ ਚਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਮੰਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਜ਼ਸ਼ਾਯਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਢਿੱਲ ਮੱਠ 'ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਮਾਯੂਸੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਦੋਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜੁਲਾਈ ਵਿਚ ਮਿਸਰ ਦੇ ਸ਼ਰਮ ਅਲ ਸ਼ੇਖ਼ ਵਿਖੇ ਵਿਵਾਦਤ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸੀ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 40 ਮਿੰਟ ਦੇਰ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਹੱਥ ਮਿਲਾਇਆ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਨਿਰੂਪਮਾ ਰਾਉ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਖਾਵੇਂ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 26/11 ਘਟਨਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਜ਼ਸ਼ਾਯਾਤਾਂ ਅਤੇ ਜਮਾਤ ਉਦ ਦਾਵਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਾਫਿਜ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਸਈਦ ਦੇ ਖੁਲ੍ਹੇਆਮ ਘੁੰਮਣ 'ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਾਜ਼ਸ਼ਾਯਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁਧ ਅਤਿਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੋਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇਕ ਘੰਟੇ ਤਕ ਇਕੱਲਿਆਂ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਜਦਕਿ 30 ਮਿੰਟ ਵਧਦ ਸਮੇਤ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੋਈ ਸਾਂਝਾ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਿਰੂਪਮਾ ਰਾਉ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਹ ਮਹਿਮੂਦ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਵਧੇਰੇ-ਵਧੇਰੀਆਂ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸਾਂ ਵਿਚ ਇਕੋ ਲਹਿਜ਼ੇ 'ਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਅਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਰਾਹ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਾ ਪੱਖੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਆਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਕਦਮ ਹੈ।”

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਮਨਮੋਹਨ-ਗਿਲਾਨੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨੂੰ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਲਈ ਚੰਗੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੱਸਿਆ

ਯਾਦ ਰਹੇ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸੰਮੇਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੂਰ ਤਕ ਇਕੱਠੇ ਤੁਰੇ ਸਨ।

ਦਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੇ ਦੁਵੱਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਰੋਕ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਬੰਧੀ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਮੰਗੀ। ਸਾਰਕ ਸੰਮੇਲਨ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਵਫ਼ਦ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਸ.ਐਮ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸ਼ਿਵਸੰਕਰ ਮੈਨਨ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਨਿਰੂਪਮਾ ਰਾਉ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸਫ਼ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਵੀ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਹ ਮਹਿਮੂਦ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਦਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 1999 ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਤਰੀ ਮਦਦ ਸੰਗਠਨ (ਸਾਰਕ) ਦੇ ਸਿਖਰ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸਫ਼ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ ਵਿਚਾਲੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵਧੀਆ ਕਾਰਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਫਿਲਿਫ਼ ਜੇ. ਕ੍ਰਾਉਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਵੱਡੀ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵਧੀਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਸਾਰਕ ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਬੋਲਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਵਪਾਰ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧੀਆ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ ਸਾਰਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਸੰਪਰਕ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸਮਰੱਥ ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇੱਥੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਤਰੀ ਸਹਿਯੋਗ ਸੰਘ ਦੇ 16ਵੇਂ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਫਸੋਸ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਸਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਕ ਤਹਿਤ ਬਣੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਕਰਨ, ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਸਮੀ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਬਲਕਿ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹੀ ਵਿਕਾਸ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਉਪ ਖੇਤਰੀ ਅਸੰਤੁਲਨ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ 'ਚ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਅਸਾਂਝੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਲ ਖ਼ਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਸਹਿਯੋਗ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ, ਵਸਤੂਆਂ, ਸੇਵਾਵਾਂ

ਸਾਰਕ ਵਲੋਂ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਲੜਨ ਦਾ ਸਾਂਝੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਹਿਦ

ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਉਦਾਰ ਸਹੂਲਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੀ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਚ ਮਦਦਗਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਸੰਸਾਰ ਵਪਾਰ ਮਾਰਗ ਅਤੇ ਨੈਟਵਰਕ ਦਾ ਅੰਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਮੰਚ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਹੱਕ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ

ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਠਹਿਰਾਅ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰਕ ਦੇਸ਼ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੰਚਾਂ 'ਤੇ ਬਤੌਰ ਮੈਂਬਰ ਨਿੱਜੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਪਰ ਬੁਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ

ਜਨਤਾ ਦੀ ਜੋ ਆਵਾਜ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਵਾਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਤਰੱਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਲੰਮਾ ਰਸਤਾ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਬੋਬ ਬਣੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੜਨ ਦੀ ਸਹੂਤ ਚੁੱਕੀ ਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਏਜੰਡੇ ਵਿਚ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਭੂਟਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲੀਓਨਫੋਨ ਜਿਗਮੀ ਬਿਨਲੇ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖਤਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਗੇ।

ਮਿਰਚਪੁਰ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਘਿਰ ਰਹੇ ਹਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੱਡਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ 'ਚ 'ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ' 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ

ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ 'ਤੇ 'ਅੰਤਿਆਚਾਰ' ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਵੀ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਤਾਜ਼ਾ ਮਿਸਾਲ ਹਿਸਾਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਮਿਰਚਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਜਾਟ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਗਨੀਕਾਂਡ ਵਿਚ ਪੋਲੀਓ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕੁੜੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੜਨ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਦਲਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਪਿੰਡ 'ਚੋਂ ਪਲਾਇਨ ਕਰ ਗਏ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ 9 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਰਨਾਲ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਨਿਸੰਗ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਨੀਦਾ ਰੋਡਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕੁਝ ਉਚ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਮਾਰੇ-ਕੁੱਟੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਇਕ

ਦਲਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ 6 ਮੈਂਬਰ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਇਹ ਜਾਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ

ਦਲਿਤਾਂ 'ਤੇ ਅੰਤਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਇੱਕ-ਦੁੱਕ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹਿਆਂ 'ਚ

ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਧੀਆਂ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਹੀ ਹੋਵੇ,

ਆਪਣੇ ਜਾਟ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਦੀ ਖਾਤਰ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਖ਼ਤ

ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਚਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਖਾਨਾਪੁਰਤੀ

ਲਈ ਇਹ ਐਲਾਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ 'ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ।' ਪਰ ਫ਼ਾਸਦੀ ਹੈ ਕਿ

ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਕੁਝ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ

ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਿਰਚਪੁਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੱਡਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟਕਰਾਅ ਵੀ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਕੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਿਰਚਪੁਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਲਈ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਵਡੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ

ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਲੋਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ

ਹੁੱਡਾ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਮਿਰਚਪੁਰ ਦੀ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਇਹ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਾਲਿਮਾਨਾ ਤੇ ਨਿੰਦਣਯੋਗ

ਘਟਨਾ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਿਆਨਕ ਕਾਂਡ ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ

ਤੇ ਪੁਲਸ ਦੇ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਘਿਨੌਣੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ

ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।”

ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ

ਸੰਕੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ-ਇਹ ਪੱਤਰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਿਨ

ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪੀੜਤ ਦਲਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਮਿਰਚਪੁਰ ਪਿੰਡ

ਦੀ ਅਚਨਚੇਤ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਤੇ ਨਾ

ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭਿਣਕ ਲੱਗੀ। ਦੂਜਾ-ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ

ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਕ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ

ਆਸਾਧਾਰਨ ਕਦਮ ਹੈ। ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਲੀਕ ਕੀਤਾ

ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਹੁੱਡਾ ਰੋਹਤਕ, ਝੱਜਰ-ਸੋਨੀਪਤ, ਦੇਸਵਾਲੀ ਜਾਟ

ਪੱਟੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ 2009 ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਹੋਈਆਂ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ

ਜਨ ਆਧਾਰ ਖਿਸਕਿਆ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੀ ਹੁੱਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ 2005 ਤੋਂ 2010 ਦੇ

ਸ਼ਾਸਨਕਾਲ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਸਮੇਤ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਉਦਾਰ ਰਿਆਇਤਾਂ

ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 90 ਮੈਂਬਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਇਸ

ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਕੁਲਦੀਪ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ

ਹਰਿਆਣਾ ਜਨਹਿਤ ਕਾਂਗਰਸ (ਬੀ. ਐਲ.) ਦੇ 6 ਵਿਧਾਇਕਾਂ 'ਚੋਂ 5 ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਲੈਣਾ ਪਿਆ। ਆਪਣੇ

ਦੇਸਵਾਲ ਜਾਟ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੁਣ ਸ੍ਰੀ ਹੁੱਡਾ ਨੇ ਗੈਰ-ਜਾਟਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ

ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਪਰ ਦਲਿਤਾਂ, ਜੋ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਅਹਿਮ

ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਹਨ, 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣ

ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਫੁਲਚੰਦ ਮੁਲਾਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਮਿਰਚਪੁਰ ਦੇ ਹਿੰਸਕ ਕਾਂਡ’ ਪਿੱਛੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ, ਜੋ

ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ’ ਅਤੇ ‘ਇਕ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਲਿਤਾਂ

ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਹਿੰਸਕ ਪ੍ਰਤੀਕਰਿਆ ਦਿਲ ਕੰਬਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।’ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ

ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰਖੇ ਕਰਨ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ

ਲਈ ਇਹ ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ।

ਦੋਸਤ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਸੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਛੁੱਟੀ

ਬੰਗਲੌਰ: ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਐੱਚ. ਹਲੱਪਾ ਨੇ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਆਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਤੀ 2 ਮਈ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਸ਼ਿਮੋਗਾ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਾ ਸੀ।

ਹਲੱਪਾ ਨੇ ਫੈਕਸ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੀ.ਐਸ. ਯੇਦੀਯੁਰੱਪਾ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੰਨਡ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਇਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਖਾਰਿਜ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਲੱਪਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਮਿੱਤਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਸੈਕਸ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਲੱਪਾ ਨੇ ਇਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁਧ ਸਿਆਸੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ (ਭਾਜਪਾ) ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਲੋਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁਧ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਤੋਂ

ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਨੈਤਿਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ।

ਘਟਨਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਪੁਰਾਣੀ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੀ.ਐਸ. ਯੇਦੀਯੁਰੱਪਾ ਨੇ ਬੇਲਗਾਮ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣ 'ਤੇ ਉਤਾਰੂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ 8 ਅਤੇ 12 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੁਬਈ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਸ.ਈ. ਸ਼ਿਵਰੱਪਾ ਨੇ ਹਲੱਪਾ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ 'ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਰਵਾਇਤ ਪਵੇਗੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਲੱਪਾ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਫਾਦਾਰ ਵਰਕਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਚਾਈ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਅਸਤੀਫਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਫਜ਼ੀਹਤ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਉਹ ਪਾਕਿ-ਸਾਫ ਹੋ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣੇ ਇਕ ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਘਰ ਭੋਜਨ ਕਰਨ ਗਏ ਸਨ। ਰਾਤ ਉਥੇ ਠਹਿਰੇ, ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬੇਚੈਨੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਬੰਗਲੇ 'ਚ ਠਹਿਰੇ ਆਪਣੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਕੋਲੋਂ ਦਵਾਈ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਉਥੇ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਪਰ ਜਦ ਉਹ ਘਰ ਪਰਤਿਆ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣਾ ਸੈਕਸ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਰ.ਬੀ. ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਵਿਰੁਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਂਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਿਲਹਾਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਹਲੱਪਾ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਵੇਖਣਗੇ।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ

ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਉੱਭੀ

ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ 5 ਮਈ 2010 ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਅਕਾਲੀ ਜਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਕਵਾਂ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕਿਸੇ ਇਕ ਬਰਾਦਰੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਸਰਦਾਰ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲਾਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੁੰਦੇ, ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਸੀਂ ਸਭ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੁੰਦੇ। ਅੱਜ ਸਿੱਖ ਹੋਣਾ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਤਾਰਵੀਂ ਅਤੇ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸਜਣਾ ਮੌਤ ਨੂੰ ਬੁਲਾਵਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਮੁਗਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਰਥਾਂ ਖਾਤਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਵੱਢ ਕੇ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਦਾ ਜਨਮ 1723 ਈ: ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਿੰਡ ਇਛੋ-ਗਿਲ ਦਾ ਹੈ। 1761 ਤੋਂ 1733 ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹਨੂਰਾ ਕਾਲ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ. ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ 1739 ਈ: ਵਿਚ ਨਾਦਰਸ਼ਾਹੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾ ਗਏ ਸਨ। ਨਾਦਰਸ਼ਾਹ 'ਖੁਰਾਸਾਨ' ਦਾ ਇਕ ਡਾਕੂ ਸੀ ਜੋ ਸਾਰੇ ਏਸ਼ੀਆ ਲਈ ਭੈ ਅਤੇ ਖਤਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ 5 ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ੀ ਸੀ-ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ, ਜੈ ਸਿੰਘ, ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਿੰਘ, ਮਾਲੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ। ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਗਿਆਨੀ ਹਰਦਾਸ ਸਿੰਘ (1670-1761) ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲਗਾਈ। ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਅਕ ਵੀ ਰਹੇ। ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਸੁਰਸਿੰਘ ਸੀ, ਜੱਦੀ ਕੰਮ ਤਰਖਾਣਾ ਸੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੁਗਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਰਤਕਣ ਕਾਰਨ 'ਇਛੋ-ਗਿਲ' ਆ ਕੇ ਵਸ ਗਏ ਸਨ। ਸ. ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਿੱਛੋਂ 17 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਰਜਾਲਦਾਰੀ ਸਾਂਭਣੀ ਪੈ ਗਈ।

1740 ਈ: ਨੂੰ ਕੇਵਲ 22 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਰਾਮਗੜੀਆ ਮਿਸਲ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਵਿਚ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਦਾਦਿਆਂ ਵਾਂਗ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਹਾਦਰ ਯੋਧਾ ਸੀ। ਸਿੱਖੀ ਲਈ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸਰਬਤ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਲ 'ਬਿਬੇਕਸਰ' ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਾਮ ਰੌਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ 'ਮਾਤੀ ਕੰਬੋਕੇ' ਨੇ ਇਸ ਸਕੀਮ

ਦੀ ਪ੍ਰੋਤਤਾ ਕੀਤੀ, ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ। 1748 ਈ: ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਮਰੌਣੀ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰਕੇ ਰਾਮਗੜੀ ਕਿਲ੍ਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਜ਼ਾਲਮ ਸੂਬੇਦਾਰ

ਸ਼ਕਲ ਵੇਖ ਕੇ ਜਲੰਧਰ ਦਾ ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ। ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਘੋੜ ਸਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਪਾਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਅਦੀਨੇ ਦੀ ਨੀਅਤ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੰਗਵਾ ਲਿਆ। ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਵਧ ਗਿਆ। 1762 ਈ: ਦੇ ਵੱਡੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਆਪ ਨੇ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਖਾਧੀਆਂ ਸਨ। 50,000 ਅਫਗਾਨੀ ਫੌਜੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ 20,000 ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾਈਆਂ। 1767 ਵਿਚ ਅਹਿਮਦਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਨੇ ਮੁੜ ਪੰਜਾਬ ਵਲ ਕੂਚ ਕੀਤਾ, ਖਾਲਸਾ ਦਲ ਦੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਅਤੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਏ ਨੇ ਬਿਆਸ ਪਾਰ ਹੋ ਕੇ ਅਬਦਾਲੀ ਦੀ ਫੌਜ 'ਤੇ ਜਬਰਦਸਤ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਆਹਲੂਵਾਲੀਏ ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾ ਜ਼ਖਮ ਲੱਗਾ। ਹੁਣ ਸਾਰੀ ਖਾਲਸਾ ਫੌਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ

ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਅਦੀਨਾ ਵੇਗ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਵਧਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਹੱਥ ਵਧਾਇਆ, ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜਿਆ। ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ 'ਕਨੂਈਆ ਲਾਲ' ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚਤੁਰਾਈ, ਸਿਆਣਪ, ਮਿੱਠੀ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਭਰੀ

ਰਾਮਗੜੀਏ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੇ 18 ਘੰਟੇ ਲਗਾਤਾਰ ਬਿਨਾਂ ਖਾਣ ਪੀਣ ਜਾਂ ਅਰਾਮ ਦੇ ਤਲਵਾਰ ਚਲਾਈ, ਜਦੋਂਕਿ ਅਬਦਾਲੀ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਮੈਦਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਾਲਸਾ ਦਲ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਅਫਗਾਨੀ ਫੌਜ ਦੇ ਪੈਰ ਉਖਾੜ ਕੇ ਭਾਜ਼ਾਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਢਿੱਲਵਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਪਿੱਛੋਂ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਸਮੇਤ ਨਾਹਨ ਦੀ ਪਹਾੜੀ

ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਅਬਦਾਲੀ ਨੂੰ ਭਜਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਜੀਆਂ ਮਿਸਲਾਂ ਵਾਂਗ ਤਾਕਤ ਵਧਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਮੈਦਾਨੀ ਅਤੇ ਗੁਰੀਲਾ ਜੰਗ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਟਕਰਾਉਂਦਾ, ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਦੂਜੇ ਮਿਸਲਾਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਝੱਟ ਮੋਢਾ ਡਾਹ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। 12 ਸਿੱਖ ਮਿਸਲਾਂ 'ਚੋਂ 4 ਮਿਸਲਾਂ-ਸ਼ੁਕਰਚਕੀਆ, ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ, ਰਾਮਗੜੀਆ ਅਤੇ ਕਨੂਈਆ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਕਤਵਰ ਅਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਨ। ਰਾਮਗੜੀਆ ਮਿਸਲ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਬਟਾਲਾ, ਕਲਾਨੌਰ, ਮਿਆਣੀ ਖਾਸ, ਟਾਂਡਾ, ਤਲਵਾੜਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਦੱਖਣ, ਰਾਵੀ ਤੇ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਵਿਚਲਾ ਇਲਾਕਾ, ਜਲੰਧਰ ਦਾ ਇਲਾਕਾ, ਕਾਂਗੜਾ ਦਾ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਵੱਡਾ ਇਲਾਕਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੂਜੀਆਂ ਮਿਸਲਾਂ ਈਰਖਾ ਵੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਸਨ। ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਵਿਚ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਮਿਸਲ, ਪੱਛਮ ਵਲ ਕਨੂਈਆ ਮਿਸਲ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਵਲ ਭੰਗੀ ਮਿਸਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਰਾਮਗੜੀਆ ਮਿਸਲ ਕੋਲ 360 ਕਿਲ੍ਹੇ, ਬੁਰਜ ਅਤੇ ਦਮਦਮੇ ਸਨ, ਤੇ ਚੰਗੇ ਲਿਖਾਰੀ ਵੀ ਸਨ, ਮਿਸਲ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਇਸ ਮਿਸਲ ਦੇ ਫੌਜੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਦਸਤਕਾਰੀ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਿਲ੍ਹੇ, ਫਸੀਲਾਂ, ਦਮਦਮੇ, ਸ਼ਸਤਰ, ਤੋਪਾਂ, ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਨਲ, ਬੇੜੀਆਂ, ਪੁਲ, ਖੇਤੀ ਦੇ ਸੰਦ ਆਪ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਅਥਾਰ ਪਿਆਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਮ ਰੋਮ ਅਤੇ ਤਨ ਮਨ ਵਿਚ ਵਸਿਆ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਹਰੇਕ ਚੀਜ਼ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਦਾਤ ਮੰਨਦੇ ਸਨ, ਕਿਲੇ ਦਾ ਨਾਂ ਰਾਮਗੜੀ, ਫਸੀਲ ਦਾ ਨਾਂ ਰਾਮਰਾਉਣੀ, ਅਮੁਕ ਲੰਗਰ ਦਾ ਨਾਂ ਰਾਮਰੋਣੀ ਅਤੇ ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਿਸਲ ਦਾ ਨਾਂ ਰਾਮਗੜੀਆ-ਮਿਸਲ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਿਸਲ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਭ ਬਰਾਦਰੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ।

1780 ਈ: ਨੂੰ ਹਿਸਾਰ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਾਕਮ ਨੇ ਇਕ ਕੰਨਿਆ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ

ਜਨਮ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਗਰੀਬ ਪੰਡਿਤ ਦੀ ਨਾ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਨੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਫਰਿਆਦ ਕੀਤੀ। ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਕੇ ਫੜ ਲਿਆ। ਕੰਨਿਆ ਵਾਪਸ ਦੁਆਈ, 5000 ਰੁਪਏ ਕੰਨਿਆ ਦਾਨ ਵਜੋਂ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ, ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਲੁੱਟਿਆ। ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ 'ਬੰਦੀ ਛੋੜ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਇਆ। ਅਬਦਾਲੀ ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਪਾਣੀਪਤ ਦੀ ਲੜਾਈ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸੋਨਾ, ਚਾਂਦੀ, ਹੀਰੇ, ਸ਼ਾਹਜਹਾਨ ਦਾ ਤਖ਼ਤ ਤਾਉਸ, 2000 ਹਿੰਦੂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਲਿਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਟਕ ਦਰਿਆ ਨੇੜੇ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੱਲਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ, ਅਬਦਾਲੀ ਨੂੰ ਹਾਰ ਹੋਈ, ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਤੇ ਜਵਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

1782 ਨੂੰ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚੰਨਦੋਸ਼ੀ, ਮੇਰਠ, ਮਲਕਾਗੰਜ, ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ, ਮੁਗਲਪੁਰਾ ਆਦਿ ਸੋਧਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦਾ ਹੋਇਆ 'ਸ਼ਾਹੀ ਤਖ਼ਤ ਤਾਉਸ' 'ਰਾਮਗੜੀਆ ਬੁੰਗੇ' ਵਿਚ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਉੱਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਪੰਥ ਦੀ ਆਪਸੀ ਫੁਟ ਕਾਰਨ ਰਾਮਗੜੀਏ ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਵਾਪਿਸ ਆਉਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੇਰਠ ਦੇ ਹਾਕਮ ਨਜਫਖਾਨ ਨੇ 10,000 ਰੁਪਿਆ ਸਾਲਾਨਾ ਨਜ਼ਰਾਨਾ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ 80 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਭੋਗ ਕੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 1803 ਨੂੰ ਸੰਸਾਰਿਕ ਯਾਤਰਾ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰ ਗਏ। ਉਹ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ 57 ਸਾਲ ਵੱਡੇ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਕਰਾਮਾਤੀ ਤੇਗ ਦੇ ਜੌਹਰਾਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਹਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਾਬਲ ਦੀ ਅਫਗਾਨ ਹਕੂਮਤ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਮੁਗਲੀਆ ਸਲਤਨਤ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਪਾਸੇ ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਤਾਕਤ ਦੇ ਦੰਦ ਖੱਟੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ*

ਛੋਟੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪੁੱਛਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਾਬਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੁਣਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਫਲਾਣਾ ਬਾਬਾ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਸਭ ਕੁਝ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹਰ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਧਾਗੇ-ਤਵੀਤਾਂ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਾਬਿਆਂ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਬਾਬੇ ਕੀ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ?

ਤੀਹ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਨੌਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸਾਂ, ਸਾਡੇ ਸ਼ਰੀਕੇ ਵਿਚੋਂ ਮੇਰੀ ਚਾਚੀ ਜੋ ਕੁਝ ਬਿਮਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਆਪਾਂ ਇਕ ਬਾਬੇ ਕੋਲ ਮੇਰੀ ਬਿਮਾਰੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਸੱਤ ਅੱਠ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅਸੀਂ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਉਸ ਬਾਬੇ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕਾਫੀ ਜਨਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਬੰਦੇ ਬਾਬੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ। ਮੈਂ ਵੀ ਲੋਕ ਵਿਖਾਵੇ ਵਾਸਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਬਾਕੀ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸ ਕਿਸ ਨੂੰ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕੀ ਕੀ ਦੱਸਿਆ ਪਰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।

ਹੋਇਆ ਇੰਜ ਕਿ ਇਕ ਅਠਾਰਾਂ ਕੁ ਸਾਲ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਬਾਬੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਾਕਾ ਅੱਜ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਭੂਤ ਕੱਢਣਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਬਾਬੇ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਚੌਕੀਆਂ ਭਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਪੰਜ ਵੀਰਵਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਬਾਬੇ ਦੇ ਡੇਰੇ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਬੜੀ ਬੇ-ਸਬਰੀ ਨਾਲ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਭੂਤ ਕਿਵੇਂ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ

ਪੁੱਛਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ

ਇਕ ਲੜਕੀ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਬਾਬੇ ਦੀ ਲੜਕੀ ਸੀ ਇਕ ਲੋਹੇ ਦੇ ਬੱਠਲ (ਕੜਾਹੀਏ) ਵਿਚ ਅੱਗ ਦੇ ਮਘਦੇ-ਮਘਦੇ ਕੋਲੇ ਲੈ ਕੇ ਆਈ। ਹੁਣ ਬਾਬੇ ਨੇ ਇਕ ਕਾਪੀ ਵਿਚੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਅੱਗ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਵਿੱਥ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸੇਕਣ ਲੱਗਾ।

ਵੇਖਦਿਆਂ-ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਪਰ ਇਕ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਟੋਢੀ-ਮੋਢੀ ਤਸਵੀਰ ਬਣ ਗਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਜਨਾਨੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੇ ਵੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ, ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ। ਹੁਣ ਬਾਬਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਾਕਾ ਇਹ ਤੇਰੀ ਮਰੀ ਹੋਈ ਮਾਂ ਦਾ ਭੂਤ ਸੀ ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਚਿੰਬੜਿਆ ਸੀ ਹੁਣ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਤੇਰੇ ਨਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਤੈਨੂੰ ਪੂਜਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਾਸਤੇ

ਪੰਜਾਹ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦਿਨ ਇਹ ਇਕ ਭੂਤ ਹੀ ਨਿਕਲਦਾ ਵੇਖਿਆ, ਹੋਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਨ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਕਿੰਨੇ ਭੂਤ ਕੱਢਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਆ ਗਏ ਤਾਂ ਚਾਚੀ ਨੇ ਘਰ ਬਾਬੇ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ

ਗਾਇਬ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟਰਿਕ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜਾਦੂ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਰੀਦ ਕੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਮੈਂ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਿ ਨਿੰਬੂ ਜਾਂ ਪਿਆਜ਼ ਦਾ ਰਸ ਕੱਢ ਕੇ ਕਲਮ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕੋਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਪਰ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਲਿਖ ਕੇ ਸੁਕਾ ਲਵੇ। ਸੁਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਅੱਗ ਉੱਪਰ ਸੇਕੋਗੇ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਪੁੱਛਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਦੇ ਭੂਤ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਸੀਨ ਚੇਤੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਪ੍ਰਯੋਗ ਆਪ ਕਰਕੇ ਵੇਖਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਇਹ ਟਰਿਕ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿਤਰਾਂ ਜਾਂ ਆਂਢੀਆਂ-ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਨਮ ਤਰੀਕ ਨਿੰਬੂ ਦੇ ਰਸ ਨਾਲ ਲਿਖ ਕੇ ਪੇਪਰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੱਗ ਉੱਪਰ ਸੇਕਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ। ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੈਂ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਿਸਦੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਟਰਿਕ ਕਰਦਾ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਬਾਬੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਚੌਕੀਆਂ ਭਰਨ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੌਕੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਇਹ ਜਾਣ ਲੈਂਦਾ, ਕਿਸ ਦੇ ਘਰ ਕਿਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਪਰ ਬਣਾਕੇ ਆਖਰੀ ਚੌਕੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਟਰਿਕ ਕਰਕੇ ਭੂਤ ਕੱਢਦਾ।

ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਾਂਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਉੱਤੇ ਆਉਂਦੇ ਤਾਤਰਿਕ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਰੱਬ ਹੀ ਬਚਾਵੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਾਬਿਆਂ ਕੋਲੋਂ।

*ਬੇ-ਟੇਰੀਆ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
ਫੋਨ:415-368-7024

ਅਜੋਕਾ ਸਿਖਿਆਰਥੀ

ਸਿੱਖ ਉਦੋਂ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੂਝ ਦਾ ਜਦੋਂ ਜਿਤਲਾਂਵਦਾ ਏ। ਅੱਖਰ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਸਾਬ ਜੇ ਨਾ ਦੇਵਣ ਗੁਹਜ-ਗਿਆਨ ਦਾ ਹੋਕਾ ਲਗਵਾਂਵਦਾ ਏ। ਡੇਰੇ ਆਪਦੇ ਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਨਾਮ ਵੱਡਾ ਚਰਚਾ ਖਾਤਿਰ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਵਦਾ ਏ। ਸਿੱਖਣਾ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਉਲਟਾ ਉਸੇ ਨੂੰ ਅੱਜ ਸਿਖਾਂਵਦਾ ਏ।

-ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਸਾਲ
ਫੋਨ:408-209-7072

ਜਦ ਪਹਿਲੀ ਲਾਂਵ ਪੜ੍ਹੀ...

ਮਨੋ-ਵਿਗਿਆਨ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾਲੋਂ ਕਾਮ ਦਾ ਵੱਧ ਗੁਲਾਮ ਹੈ। ਕਾਮ ਤੋਂ ਅਤਿਪਤ ਕੋਈ ਹੋਵੇ ਉਹ ਹਿੰਸਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਅਕਲਾ ਹਾਥੀ ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਜ਼ੋਰ ਵਾਲਾ ਜਾਨਵਰ ਜਦੋਂ ਕਾਮ ਵਾਸਨਾ ਵਿਚ ਸੁਦਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਚੇਤੇ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਅਠਾਰਾਂ ਝੁੰਗੀਆਂ ਢਾਹ ਕੇ ਪੰਜ ਬੰਦੇ ਵੀ ਮਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ ਤੇ ਹੰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੰਜੇ ਤੱਤ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਿਰਫ ਸੰਤ ਹੀ ਹੋਣਗੇ। ਵਿਆਹ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਨੂੰ ਚਲਦੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਦੀਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਪਰ ਮੰਨੋਗੇ ਕਿ ਇਹ ਕਈਆਂ ਲਈ ਘਟਨਾ ਤੇ ਬਹੁਤਿਆਂ ਲਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਤਲਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਵੀ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਕੇ ਵੀ ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਗਿਆਨ ਤੇ ਧਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਅਕਲ ਬਿਨਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਵਿਚ ਜੇ ਨਟ ਅਤੇ ਬੋਲਟ ਦੀਆਂ ਚੂੜੀਆਂ ਦਾ ਸਾਈਜ਼ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਹੈ ਤਾਂ 'ਤੜਕ ਤੜਕ' ਹੋਣੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਸੁੱਖ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਕਰਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਘੋੜੀ ਤੇ ਅਕਬਰ ਬਣਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹੇ ਸਨ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਉਹ ਬੀਰਬਲ ਦੇ ਲੜੀਫੇ ਸੁਣਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਫਸ ਗਏ। ਮਨੁੱਖ ਜਿਸ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀ ਵਿਚ ਵਾ-ਵਰੇਲਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਯਕੀਨ ਕਰੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਗੜਵੀ ਪੀ ਕੇ ਵੀ ਲੱਤਾਂ ਫੁਲਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਕਦੇ ਸੋਚ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਸੱਠ ਮਿੰਟ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ ਪਰ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਸੱਠ ਸਾਲ ਵੀ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਵੇਂ ਕਈ ਬੰਦੇ ਲਾਵਾਂ ਲੈਣ ਵੇਲੇ, ਫੇਰੇ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਭਾਈ ਜਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੇ ਹੁੰਝਾਂ ਮਾਰੀ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਛੇਤੀ ਕਰ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਚੇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਛੇਤੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਚਮਕੀਲੇ ਨੇ ਤਾਂ ਪਿਆਰ ਦੀ ਚੀਸ ਦੱਸੀ ਕਿ 'ਜਦ ਪਹਿਲੀ ਲਾਂਵ ਪੜ੍ਹੀ ਵੈਰਨੇ ਭੁੱਬ ਨਿਕਲ ਗਈ ਮੇਰੀ...' ਪਰ ਮੇਰੀ ਲਾਂਵ ਦੀ ਵਿਥਿਆ ਕਿ ਸਿੱਧੇ ਆਂਗਣ 'ਤੇ ਨੱਚਣਾ ਤਾਂ ਠੀਕ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜੇਬਾ ਘਰ ਰਹਿ ਗਈਆਂ...।

ਔਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਫਫੇਕੁੰਟਣੀਆਂ, ਝਗੜਾਲ ਸ਼ਬਦ ਤਾਂ ਸੁਣੇ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨੋ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਬਹਿਸ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਸਿਆਣਪ ਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਕਾਰਨ ਮੂਰਖ ਜਾਂ ਸ਼ਰਾਬੀ ਪਤੀ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਲੱਖ ਕਰੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਵੇਖਿਓ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਕਰੀਨ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਦੇ ਫਰੇਮ ਵਿਚ ਏਨੀ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨ ਬੋਲਿਆਂ ਵੀ ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਔਰਤ ਤੇ ਮਰਦ ਦਰਮਿਆਨ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪੁਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਦੇ ਗੱਡੇ ਵੀ ਭਰ ਭਰ ਕੇ ਲੰਘਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸਾਰਾ ਲੁੰਗ-ਲਾਣਾ ਵੀ ਇਸੇ ਪੁਲ ਤੋਂ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਛੱਲਾਂ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮੋਤੀ ਚੂਰ ਦਾ ਲੱਭੂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਜੀਹਨੇ ਤਾਂ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਖਾ ਲਿਆ ਠੀਕ ਹੈ ਤੇ ਜੀਹਦੇ ਹੱਥ 'ਚੋਂ ਤਿਲਕ ਕੇ ਖਿਲਰ ਗਿਆ ਉਹ ਮਿੱਟੀ-ਘੱਟੇ 'ਚੋਂ 'ਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੀ ਹੰਭ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹੇ ਭਾਵੇਂ ਲੱਖ ਦਾਅਵੇ ਕਰੀ ਜਾਣ ਪਰ ਯਕੀਨ ਕਰਿਓ ਛੇਤੀਆਂ ਨੇ ਸੁੱਕੀਆਂ ਖਾ ਕੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਰੰਗੀਨ ਮਾਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਛੇਤੀ ਵਿਆਹਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸਿਆਣੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਘਰ 'ਚੋਂ ਮਰਦ ਦੀ ਜੇਬ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤੰਗੀ-ਤੁਰਸ਼ੀ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਔਰਤ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਰੁਪਿਆ ਧੋਲੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੱਢ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਜਮ ਵਿਚ ਪੁਰਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਅਮੀਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖੈਰ! ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦੇ ਵਾਜੇ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਕਈਆਂ ਲਈ ਉਦਾਸ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਢੋਲ ਵਜਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਧ ਬਣਦੇ ਦੇਖੇ ਹਨ।

ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੇ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਘਟਨਾ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਪੱਤਣਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਰੋਂਦੇ ਹੀ ਹੋਣਗੇ। ਚਲੋ! ਮੈਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਘਟਨਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਹਿਮ ਦਿਨ ਤੇ ਵੱਡੇ ਜਸ਼ਨ/ਚਾਅ ਵੀ ਸੁੰਗੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਤਪ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸੀ ਭਾਂਬੜ ਮਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਹੜਾ ਬੇਕਸੂਰ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਵਾਛੜ ਹੇਠ ਆ ਜਾਵੇ। ਏਦਾਂ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਰਨਗੇ ਕਦੇ? ਇਹ ਕੋਈ ਨਿਸਚਿਤ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੱਲ 1989 ਦੀ ਹੈ। ਸਹੁਰਿਆਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਮਖਸੂਸਪੁਰ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਬਰਾਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਗੀਤਕਾਰ ਤੇ ਗਾਇਕ ਦੇਬੀ ਕਰਕੇ ਚਮਕਿਆ।

ਜੱਸੇਵਾਲ ਦੇ ਗੁਰਦੇਵ ਨਗਰ ਸਥਿਤ ਘਰ 'ਚ ਲੁਧਿਆਣੇ ਬੈਠੇ ਸਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਗਵਰਨਰ ਐਸ.ਐਸ. ਰੋਅ ਦਾ ਦੁਭਾਸੀਆ ਰਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾਮਵਰ ਸਾਇਰ ਡਾਕਟਰ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਚੰਦ ਉਥੇ ਆ ਗਿਆ। ਜੱਸੇਵਾਲ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ 'ਲੈ ਬਈ ਨਵੀਂ ਪਿਰਤ ਪਾ ਦੇਹ' ਅਤੇ ਚੰਦ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਯਾਰ

ਅਸ਼ੋਕ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਕਾਰਡ ਗਜ਼ਲ ਜਾਂ ਕਵਿਤਾ 'ਚ ਲਿਖ।' 'ਬੈਰ' ਚੰਦ ਮੰਨ ਤਾਂ ਗਿਆ ਪਰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੀ ਜਿਸ ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਇਹ ਕਾਰਡ ਛਪਿਆ ਉਥੋਂ ਇਹ ਗੀਤਾਂ ਵਾਂਗ ਚੋਰੀ ਬਹੁਤ ਹੋਇਆ। ਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਚੰਦ ਸਤਰਾਂ ਜੇ ਡਾਕਟਰ ਚੰਦ ਨੇ ਲਿਖੀਆਂ ਸਨ, ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਪਾਸ਼ ਦੀ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਅਖਬਾਰਾਂ 'ਚ ਬਰਾਤਾਂ ਰੋਕਣ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਤੋਂ ਗੋਰਾ-ਕੂੜਾ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ ਜਾਂਵੀਆਂ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਸੋਚਿਆ ਚਲੇ ਪੰਜ ਬੰਦੇ ਹੀ ਲੈ ਚਲਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਜੱਸੇਵਾਲ ਕਹੀ ਜਾਵੇ 'ਚੱਕ ਦੇ ਘੜੇ ਤੋਂ ਕੋਲਾ ਸਾਹ ਨਾ ਖਿੱਚ।' ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੱਦਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਉਂ ਖੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਤੋਂ

ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ ਲਾਂਵਾਂ ਮੌਕੇ

ਕਿਸੇ ਨਜ਼ਮ ਵਰਗੀਆਂ ਸਨ:

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਰੁਝੇਵੇਂ ਬਹੁਤ ਨੇ
ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸੋ ਕਿ ਇਥੇ ਵਿਹਲਾ ਕੌਣ ਹੈ?

ਨਾਲੇ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੇ ਜਿਸ ਦਾਣੇ ਤੇ ਬੋਡੇ
ਨਾ ਦੀ ਮੋਹਰ ਹੈ

ਭਲਾ ਉਹ ਛਕੋਗਾ ਕੌਣ?

ਰੋਟੀ-ਪਾਣੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਗੌਣ-ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ

ਭਾਵੇਂ ਮਾਣਕ ਸੁਣ ਲਿਓ, ਭਾਵੇਂ ਸਰਦੂਲ

ਚਾਹੇ ਹੰਸ, ਨੂਰ ਤੇ ਸੁਲਿੰਦਰਾ

ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ

ਭੋਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਬਰਹੂਾਂ 'ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ' ਕਹਿਣਗੀਆਂ...

ਬਾਪ ਦਾ ਸਾਇਆ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਚੰਦ ਨੇ ਮਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਇਥੇ ਤੀਕਰ ਇਹ ਇਕ ਆਮ ਘਟਨਾ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਜੋ ਅੱਗੇ ਹੋਇਆ ਉਹ ਜੱਗੋਂ ਤੇਰਵਾਂ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਹਫ਼ਤਾ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਖ਼ਤ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਧਮਕੀ ਭਰਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਸ਼ੌਂਕੀ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਸਵਾ ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਤੇ ਖ਼ਤ 'ਚ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰਨ ਦਾ ਸ਼ੁਗਨ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਰਦੇ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਿਰਫ 'ਅਜੀਤ' ਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸਮਾਚਾਰ ਸੰਪਾਦਕ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਜਨ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਮੱਕੜ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਭਾਜੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਚਲੋ 'ਦਿਨ ਗਿਣਦੇ ਪੰਜ ਸੱਤ ਸਾਰੇ ਨੇ ਤੇਰੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਹਾਣਦਿਆਂ... ਵਾਂਗ' ਸਾਹ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਨਾਲ ਦਿਨ ਲੰਘਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ।

ਦੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਜੁੜ ਗਈਆਂ ਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਹੀ ਦੋ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲਾਲੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦਾ ਖਤ ਲਿਖਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਲਹਿਰ 'ਚ ਲਾਹੇ ਦੀਆਂ ਪੂਣੀਆਂ ਕੱਤਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਦਬੋਚ ਲਏ ਪੁਲਿਸ ਨੇ। ਦੂਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ

ਡਰ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਤਤਕਾਲੀਨ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਟੱਬਰ ਨਾਲ ਭੋਗਪੁਰ ਲਾਗੇ ਜੋ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਖੈਰ! ਮੇਰੇ ਦੋ ਮਿੱਤਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਤਾਂ ਇਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤੀ ਮੋਟੀ ਅਜਨੋਹੇ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਸੀ। ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਹ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰ ਦੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਬਣ ਗਏ।

ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਖਬਰ ਛਾਪੀ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹ ਭੋਰੇ ਦਾ ਬਰਾਤ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਚੰਗੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਚਾਲੀ ਕੁ ਤੋਂ ਬੋਲੇ ਹੀ ਸੀ ਤੇ 22 ਜਣੇ ਮੇਰੀ ਬਰਾਤ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਮੈਰਿਜ ਪੈਲਿਸਾਂ ਦਾ ਉਦੋਂ ਪਖੰਡ ਨਹੀਂ ਚੱਲਿਆ ਸੀ। ਤੇ ਮਿਲਣੀਆਂ-ਗਿਲਣੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹਫ਼ਤਾ-ਦਫ਼ਤੀ 'ਚ ਕਾਹਲੀ-ਕਾਹਲੀ ਹੀ ਨਿਬੜੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਹੁਰੇ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਵਿਆਹ 'ਚ ਬੀਅ ਦਾ ਲੇਖਾ ਨਾ ਪਵੇ। ਸਰਦੂਲ, ਨੂਰੀ, ਪਰਮਿੰਦਰ, ਬੂਟਾ, ਪੰਛੀ, ਜਸਪਿੰਦਰ, ਜਸਵੰਤ ਭੰਵਰਾ ਇਹ ਵਿਆਹ 'ਚ ਕਈ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਤੇ 'ਕੈਨੇ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ਤੇਰਾ ਕੀ ਲਗਦਾ' ਵਾਲਾ ਮਨਜੀਤ ਰਾਹੀਂ ਭੋਲੇ ਹੋਰਾਂ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਮਲਜੀਤ ਨੀਲੋਂ ਉਦੋਂ ਮਾਣੇ ਬਿੱਲੀ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੀ।

ਲਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ਵੀ ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਾਲੀ ਦਾ ਨਾਨਾ ਹੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਕਿ ਕੰਮ ਨਿਬੜਦਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਸੀ। ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਭਾਵੇਂ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮੇਰੇ ਉਤੇ-ਬੋਲੇ ਵਾਲੇ ਸਾਹ 'ਕੈਨੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੋ ਰਹੇ। ਤੇ ਫਿਰ ਹੋਈ ਉਹੀ ਗੱਲ, ਹਾਲੇ ਭਾਈ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਲਾਂਵ ਹੀ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ ਕਿ 'ਆ ਗਏ ਉਏ ਆ ਗਏ ਉਏ' ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਹਾਲੇ ਤਿੰਨ ਲਾਵਾਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਜਾਣਾ ਕਿਥੇ ਨੂੰ ਸੀ? ਮਾਝੇ ਦਿਲ-ਗੁਰਦੇ

ਵਾਲੇ ਖਿਸਕ ਗਏ। ਔਰਤਾਂ ਭੱਠੀ ਦੁਆਲੇ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਸਾਹ 'ਚ ਸਾਹ ਉਦੋਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਮਾਣਕ ਤੇ ਜੱਸੇਵਾਲ ਨੂੰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ 'ਆ ਗਏ, ਆ ਗਏ' ਦੀ ਰੈਲੀ ਪੈ ਗਈ ਸੀ। ਰਣਜੀਤ ਮਣੀ ਤੇ ਪਾਲੀ ਦੇਤਵਾਲੀਆ ਮੇਰੇ ਸਿਹਰੇ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਣ ਪਰ ਮੇਰੀਆਂ ਡਰ ਨਾਲ 'ਕੈਨੇ ਹੋਏ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਕੰਬੀ ਜਾਣ। ਲਾਵਾਂ ਹੁਣ ਭਾਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਜੁਬਾਨੀ ਯਾਦ ਨੇ ਪਰ ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਕੋ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਸੀ ਕਿ 'ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਮੇਰੇ ਬਾਬਲਾ...।'

ਸੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਦੇਬੀ ਦਾ ਉਹ ਪਿੰਡ ਸੀ ਤੇ ਉਦੋਂ ਉਹ ਸਿਰਫ ਗਾਣੇ ਹੀ ਲਿਖਦਾ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਬਰਾਤ ਨਾਲ ਵਾਹਵਾ ਢੋਲਕੀਆਂ ਵਾਜੇ ਆਉਣਗੇ। ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਠੇ-ਦੱਬੇ ਦਾ ਕੰਮ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਬੋਤ ਲਿਆ ਸੀ। ਲਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਸਾਢੇ ਛੇ ਘੰਟੇ ਅਖਾਤਾ ਚੱਲਿਆ, ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕਿ ਰੋੜ੍ਹੀਆਂ ਦੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਮੰਜੇ ਜੋੜ ਕੇ ਸਪੀਕਰ। ਭਾਵੇਂ ਮੇਰੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਚੌਕੀਦਾਰ ਬਣੇ ਮਿੱਤਰ ਮਨਜੀਤ ਤੇ ਤਰਲੋਚਨ ਜਿਵੇਂ ਰੋਗੀ ਦਾ ਸਫਲ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਖਦੇ ਨੇ ਹੁਣ ਫਿਕਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਕਹੀ ਜਾਣ, ਪਰ ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਚਿਤਮਣੀ ਲੱਗੀ ਹੀ ਰਹੀ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਰੀਕੇਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਮਾਣਕ ਦਫਾ ਹੋ ਜਾ ਨੀ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਓਹਲੇ... ਨਾਲ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅੰਗ ਕੱਸਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੁਚੇਤ ਬਾਲਾ 'ਮੈਨੂੰ ਘੜਾ ਚੁਕਾ ਕੇ ਜਾਈ' ਵੇ ਚੋਬਰਾ...' ਨਾਲ ਤੇ ਸਰਦੂਲ-ਨੂਰੀ 'ਨੱਚ ਸਾਲੀਏ ਨੀ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਦੇ ਵਿਆਹ 'ਚ...' ਨਾਲ। ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਗਿੱਧਾ ਪਾਇਆ ਹੋਊ, ਕੋਈ ਨੱਚਿਆ ਹੋਊ ਪਰ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਫਿਕਰਾਂ ਖਾਧੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਰੋਣਕ ਆਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਵਾਜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਧੁਨ ਕੱਢੀ 'ਮੈਨੂੰ ਰੱਖ ਲੈ ਇਕ ਦਿਨ ਹੋਰ' ਤੇ ਇਉਂ ਵਿਆਹ ਤਾਂ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਚੇਤਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦਾ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਹੜਾ ਤਾਲਿਬਾਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਵਿਆਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੇਤੇ ਰਹਿੰਦਾ। ਪਰ ਸਥਿਤੀ ਉਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਬੱਕੇ ਹੋਏ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਜਦੋਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਬਾਸੀਆਂ ਹੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਫਿਰ ਇਕ ਹੋਰ ਗਿਲਾ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਮਾਂ ਮੰਨਦਾ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਰੁਬੇਰਾ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਗੁਜ਼ਾਰਦਾ ਰਿਹਾ ਉਹ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਨਰਿੰਦਰ ਬੀਬਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਈ..., ਗੁਲਸ਼ਨ ਕੌਮਲ ਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਬਾਵਾ

ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਈਆਂ...? ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਭੇਦ ਖੁੱਲਿਆ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਇਕੋ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਵਿਆਹ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਪਾਬੀਆਂ ਨਾ ਪੱਥਣੀਆਂ ਪੈ ਜਾਣ। ਉਦੋਂ ਬਹੁਤੇ ਜਿਹੜੇ ਮੇਰੇ ਸੱਜੇ-ਖੱਬੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਖਬਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਬਹਾਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਢ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ ਬੰਨ੍ਹੀ ਬੈਠੇ ਸਨ।

ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੇ ਰਸੀਲੇ-ਮੋਹਣੀ ਨੇ 2005 'ਚ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਸਾਲ ਕੀਮਤੀ ਬੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਬੋਡੀ 16ਵੀਂ ਸਾਲਗਿਰ੍ਹਾ ਭੋਰੇ ਹੀ ਮਨਾਉਣੀ ਹੈ। ਤੇ ਫਿਰ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੋਰਾ ਫੇਰੀ ਸੀ ਕਿ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਆਈਆਂ। ਮਨਮੋਹਨ ਵਾਰਿਸ ਨੇ ਬਹਿ ਕੇ ਗਾਇਆ..., ਪ੍ਰਵੀਨ ਭਾਰਟਾ ਨੇ ਵੀ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਵੀ, ਰਸੀਲੇ ਹੋਰੀ 'ਚੱਲੀ ਏ ਬਸੀਰਾ ਮੁਕਲਾਵੇ...' ਮਾਣਕ ਦਿਨੇ ਗੋਤੀ ਦੇ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਕੁਲਦੀਪ ਪਾਰਸ ਤੇ ਪਾਲੀ ਵੀ। ਬਬੀਤਾ ਪਾਲੀ ਹੋਰੀ ਰੱਜ ਕੇ ਨੱਚੀਆਂ। ਤੇ ਪੂਣੀਆਂ ਭਿੰਜਣ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਧੂ, ਚੰਗੇ ਆ ਜਾਂ ਮੰਦੇ... ਨਾਲ ਸੂਰੂ ਹੋ ਕੇ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਤੱਕ ਗਾਉਂਦਾ ਤੇ ਨੱਚਦਾ ਵੀ ਰਿਹਾ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੇ ਜਿੰਨੇ ਪੈਗ ਪੀਤੇ ਉਨੀਆਂ ਗਿਲਾਸੀਆਂ ਤੋਤੀਆਂ, ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਗਾਇਕ ਵਿਆਹ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਸਨ ਉਹ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾਣ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਵਿਆਹ ਵਾਲਾ ਦਿਨ ਤਾਂ 9 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸਾਲਗਿਰ੍ਹਾ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਸੰਗੀਤ 'ਚ ਲੰਘ ਗਈ ਸੀ।

ਬਹੁਤੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਛੇਤੀ ਸੌਣ ਦਾ ਯਤਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬਹੁਤੇ ਪਤੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਛੇਤੀ ਸੌਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੇ ਖੜਕਣ ਦਾ ਡਰ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਵੀ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਵਿਆਹ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਡਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ। ਲਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਅੱਧਾ-ਪੌਣਾ ਘੰਟਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਡਰ ਤਾਂ ਖਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਪੱਲਾ ਬਾਬਲ ਨੇ ਫੜਾ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਉਹ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਵਿਆਹ ਹੁੰਦੇ ਆਏ ਨੇ, ਹੋਈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਹੋਈ ਜਾਣੇ ਨੇ ਤੇ ਕਈਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦਾ ਦਿਨ ਸਵਰਗ ਵਰਗਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੁੱਟ ਗਈ, ਤਲਾਕ ਹੋ ਗਏ, ਉਹ ਬਿਜਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਖੰਭੇ ਖਿਚਣ ਵਾਂਗ 'ਟੁੱਟੀ ਮੰਜੀ ਬਾਣ ਪੁਰਾਣਾ' ਆਖੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਡਰ 'ਚ ਹੋਇਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਖਰਬੂਜੇ ਵਰਗਾ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਕਰੇਲੇ ਵਰਗਾ ਹੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਚੋਰ ਜ਼ਿੰਦਗੇ ਵੇਖ ਕੇ ਉਦਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਗੱਲ ਬਣੀ ਕਿ ਨਹੀਂ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਨੀ ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਮੈਂ?

ਜੇ ਕੋਇਲਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗੂੰ ਮਿਠਤੇ ਬੋਲ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸੀ, ਕੁੱਕੜਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਉਹੀ ਸਿੰਗ ਫਸਾਉਂਦੇ ਵੇਖੇ ਮੈਂ। ਖੂਨ ਮਾਝੇ ਦਾ ਚੂਸ ਪਾਪ ਦੀ ਖੱਟੀ ਖਾਂਦੇ ਰਹੇ, ਧਰਮੀ ਬਣ ਕੇ ਉਹੀਓਂ ਪਾਠ ਕਰਾਉਂਦੇ ਵੇਖੇ ਮੈਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਂ ਦੀ ਗੁੱਤ ਤੀਵੀਂ ਤੋਂ ਆਪ ਪੁਟਾਈ ਸੀ, 'ਜੈ ਮਾਈਆ ਦੀ' ਉਹੀ ਜੈਕਾਰੇ ਲਾਉਂਦੇ ਵੇਖੇ ਮੈਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੁੜੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਵਸਦੇ ਘਰ ਉਜਾੜੇ, ਸੱਬ 'ਚ ਬਹਿ ਕੇ ਉਹੀਓਂ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਾਉਂਦੇ ਵੇਖੇ ਮੈਂ। ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਉਚੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਅੰਦਰ ਵੜ੍ਹ ਕੇ ਅੰਦਰ ਕਾਲਖ ਲਾਉਂਦੇ ਵੇਖੇ ਮੈਂ। ਜੇ ਮਸਖਰੇ ਸ਼ਾਮ ਪਈ ਤੀਕ ਲੋਕ ਹਸਾਉਂਦੇ ਸੀ, ਢਿੱਡ 'ਚ ਮੁੱਕੀਆਂ ਦੇ ਰਾਤ ਲੰਘਾਉਂਦੇ ਵੇਖੇ ਮੈਂ। ਮਰ ਗਿਆ ਲੀਡਰ, ਮੁਰਦਾ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲੇ ਕਬਰਾਂ ਨੂੰ, ਲੋਕੀ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਂਦੇ ਵੇਖੇ ਮੈਂ।

ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ‘ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਡੀ*

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਲਾਟ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਹਸਦਿਆਂ ਹਸਦਿਆਂ ਆਪਾ ਵਾਰਨਾ ਸਿਖਾਇਆ ਅਤੇ ਕੌਮੀਅਤ ਦਾ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਾ ਆਦਮੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਰਾਰੀ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਅਤੇ 1710 ਈ: ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੌਮੀ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ।

ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਜਿਹੇ ਮਹਾਨ ਯੋਧੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਗੈਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਧੁੰਦ ਵਿਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਧੁੰਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਆਦਿ ਨੇ, ਜੋ ਦੋਸ਼ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਲਾਏ, ਦਾ ਵੀ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੁਟੇਰਾ ਅਤੇ ਧਾੜੇਮਾਰ ਸੀ। ਲੁਟੇਰਾ ਅਤੇ ਧਾੜੇਮਾਰ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਨ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਖਾਤਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦ ਭਾਵ ਦੇ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਕਰੇ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਧਨ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਖਾਤਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀੜੀ ਦਰ ਪੀੜੀ ਗਰੀਬ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਜੋਰੀਆਂ ਭਰੀਆਂ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੰਤਵ ਲੁੱਟੇ ਹੋਏ ਮਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਸਹੀ ਮਾਲਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਲੁੱਟਿਆ ਧਨ ਮਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰੀ ਪ੍ਰਥਾ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਹੀਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀ। ਇਸੇ ਦੇ ਉਲਟ ਤੱਤ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਲੁੱਟ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਰਜ ਕੇ ਗੁਰੂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਧਨ ਸਾਈਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਯੁੱਧ, ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਭੀੜਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਧਨ ਬਚਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ। ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਆਪ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਧਨ ਵੰਡਣ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

ਦੀਵੇ ਪਾਵੇ ਤੇਲ ਤੇਲ।
ਇਕ ਮੋਹਰ ਤਿਹ ਦੇਵੇ ਮੇਲ।
ਰੁਣੀ ਭਾਂਡਾ ਲਿਆਵੇ ਘੁਮਿਆਰ,
ਦੇਵੇ ਮੋਹਰ ਕੱਢ ਖੀਸਿਓ ਭਾਰ।
ਲਕੜੀ ਚੂਹੜੇ ਲਿਆਵੇ ਕੋਈ।
ਮੋਹਰ ਖੀਸਿ ਦੇ ਦੇ ਓਈ।

ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਜਬਰੀ ਬੇਪਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਢੰਡੋਰਾ ਪਿਟਵਾਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਤਨ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕ ਹੱਥ ਨਾ ਲਾਵੇ। ਕਿਸੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਅਤੇ ਪੱਗੜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਹੱਥ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਲੁੱਟਣੀ ਤਾਂ ਦਰਕਿਨਾਰ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ‘ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ’ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਸੀ?’

ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਤੇ ਕਰੂਰ ਹਤਿਆਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਹੇ ਸਨ। ਸਰਹਿੰਦ ਦਾ ਨਵਾਬ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਅਤੇ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਕੀ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਲੋਕ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਧਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣਨ ਸਮੇਂ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਦੇ ਰਹੇ, ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਹੰਝੂ ਨਾ ਕੇਰਿਆ, ਅਜਿਹੇ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੀ ਹਤਿਆਰਾ ਸੀ? ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਸਮ ‘ਇਬਰਤਨਾਮਾ’ ਵਿਚ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, ‘ਮੈਂ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ (ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ) ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਕਿਹੜਾ ਜ਼ੁਲਮ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਅਨਿਆਈ (ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ) ਨੇ ਗਰੀਬਾਂ ਉੱਤੇ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਫਸਾਦ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਬੀਜ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਾ ਬੀਜਿਆ ਹੋਵੇ। ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ ਇਸਨੂੰ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ।’ ਕਪੂਰੀ ਦਾ ਅਮਾਨੁੱਲਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਕਦਮੁਦੀਨ ਹਰ ਵਿਆਹੀ ਆਈ ਹਿੰਦੂ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਸੁਹਾਗ ਰਾਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰ ਪੰਜ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਘਰ ਰਖਦੇ ਸਨ। ਕੀ ਏਹੋ ਜਿਹੇ ਕਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹਤਿਆਰਾ ਸੀ?

ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਈਨ ਮੰਨੀ ਤਾਂ ਉਸ ਥਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਵੇਂ ਮਲੇਰਕੋਟਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ੁਲਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਨਾ ਕੋਈ ਉਸ ਨੇ ਕਬਰ ਪੁੱਟੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਮਕਬਰਾ ਢਾਹਿਆ। ਮਲੇਰਕੋਟਲੇ ਵਿਚ ਅਨੂਪ ਕੌਰ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਲੱਭਣ ਸਮੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਕਬਰਾਂ ਪੁੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ ਪਰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਕਬਰ ਨਹੀਂ ਪੁੱਟੀ, ਕੋਈ ਮਕਬਰਾ ਨਹੀਂ ਢੁਕਿਆ, ਕੋਈ ਮਸੀਤ ਨਹੀਂ ਢਾਹੀ। ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਮੁਗਲ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲੜਾਈ ਦਾ

ਪੁਨਰਸਥਾਪਤੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਖਾਲਸਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਕੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਨਹੀਂ, ਖਾਲਸਾ ਕੌਮ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜਿਆ? ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਰਹਿਤ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ‘‘ਪੰਜ ਹਥਿਆਰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਹੁਕਮ ਦੇਖਦਿਆਂ ਦਰਸ਼ਨ ਆਵਣਾ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਰਹਿਤ ਰਹਿਣਾ...।’’ ਇਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਖਾਲਸਾ ਹੀ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਰਹਿਤ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਵਾਬ ਅਮੀਨੁਦੌਲਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, ‘‘ਕੀ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਕੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਂਦਾ, ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਕਰਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦਾ। ਦੀਨਦਾਰ ਖਾਂ ਦੀਨਦਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੀਰ ਨਸੀਰੁਦੀਨ ਮੀਰ ਨਸੀਰ ਸਿੰਘ ਬਣ ਗਿਆ।’’ ਕੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਆਪ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਸੀ? ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ

ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਧਾਰਮਿਕ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਲਾਈਆਂ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋਲ 28 ਅਪਰੈਲ, 1701 ਈ: ਨੂੰ ਪੁੱਜੀ ਖਬਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ, ‘‘ਉਸ (ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ) ਨੇ ਬਚਨ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਚੁਨਾਚਿ ਜੋ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਉਸ ਵਲੋਂ ਰਜੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਦਿਹਾੜੀ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਨੀਯਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਨਮਾਜ਼ ਅਤੇ ਖਤਬਾ ਜਿਵੇਂ ਚਾਹੁਣ ਪੜ੍ਹਨ। ਚੁਨਾਚਿ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਬਾਂਗ ਅਤੇ ਨਮਾਜ਼ ਵਲੋਂ ਸੁੱਖ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ।’’ ਇਹ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਉਦਾਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ।

ਕਤਲ, ਕਤਲ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਿਤਾਣੇ ਤੇ ਨਿਮਾਣੇ ਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਜ਼ੁਲਮ ਅਨਿਆਂ, ਵਿਭਚਾਰ, ਅਧਰਮ ਵਿਰੁਧ ਲੜਦਿਆਂ ਸੱਥਰ ਲਾਹੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ੁਲਮ ਨਹੀਂ ਪਰਸਵਾਰਥ ਹੈ। ਪਰਸਵਾਰਥੀ ਦੇ ਮਨ ਤੇ ਮਲਾਲ ਤਾਂ ਕੀ ਆਉਣਾ ਹੈ, ਇਕ ਸ਼ਿਕਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਸੱਚ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਰੋਕਦਿਆਂ, ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤ ਬਚਾਉਂਦਿਆਂ, ਕਤਲ ਹੋਏ, ਮਾਰਧਾਤ ਹੋਈ, ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਕਤਲ ਸਨ ਨਾ ਮਾਰਧਾਤ। ਮਿ. ਬਾਰੰਟਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ, ‘ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਇੰਨ ਬਿੰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।’ ਮਿੱਲਜ਼ ਨੇ ਇਸੇ ਗੱਲ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਦੀਨ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਤਾਂ ਕਿ ਭਰਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਜਜ਼ਬਾ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇ ਸਾਫ਼ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੋਈ ਦੈਤ, ਜ਼ਾਲਮ, ਬੇਰਹਿਮ ਜਾਂ ਕਰੂਰ ਹਤਿਆਰਾ ਨਹੀਂ।

ਹਿੰਦੂ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਬੈਰਾਗੀ ਨਾਂ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਸੂਰਬੀਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ ਦੇ ਖੁੱਸੇ ਹੋਏ ਗੌਰਵ ਦੀ

ਨੂੰ ਸੋਢੀ ਬੰਸੀ ਅਖਵਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬੰਸ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੋਢੀ ਅਖਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਲਿਖਦੇ ਹਨ:-

ਜੋ ਬੰਦੇ ਦੀ ਭਈ ਉਲਾਦ,
ਗੋਤ ਉਚਾਰੈ ਸੋਢੀ ਤਾਦ।
ਹਮ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬੰਸੀ ਆਹੀ।
ਇਮ ਕਰ ਸੋਢੀ ਬੰਸ ਕਹਾ ਹੀ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਹੀ ਭੇਜੇ ਸਨ ਕੋਈ ਬੈਰਾਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਕੋਲ ਲੜਨ ਵਾਲੀ ਬੈਰਾਗੀ ਸੈਨਾ ਸੀ। ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘ ਸਨ, ਕੋਈ ਵੀ ਬੈਰਾਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਅਤੇ ਮੋਹਰਾਂ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਖੁਦਵਾਇਆ। ਜੇ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਖੁਦਵਾਉਂਦਾ। ਜੇ ਉਹ ਸਿੱਖ ਸੀ ਤਾਂ ਹੀ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਖੁਦਵਾਏ। ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮੇਂ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿੰਘ ਹੀ ਕਿਹਾ। ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਜੇਕਰ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਸ ਧੜੇ ਨੂੰ ‘ਬੰਦਈ ਖਾਲਸਾ’ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ? ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਜੋ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਖਾਲਸਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ:

ਗੱਡ ਖਾਲਸੇ ਝੰਡੇ ਝੁਲਾਏ।

ਤੁਰਕਨ ਕੈ ਸੇ ਪੱਟ ਗਿਰਾਏ।

ਹਿੰਦੂ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਬੰਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ਨਾਮ ਦਾ ਇਕ ਸੂਰਬੀਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ ਦੇ ਖੁੱਸੇ ਹੋਏ ਗੌਰਵ ਦੀ ਪੁਨਰ ਜਾਗਰਤੀ ਲਈ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਕੀਤੀ, ਗ਼ਲਤ ਹੈ।

ਭੰਗੂ ਦਾ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਕਿ ਬੰਦੇ ਨੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਅਖਵਾਇਆ ਅਤੇ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਰੱਖਿਆ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਹਾਇਆ। ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ‘ਗੁਰੂ ਦਾ ਬੰਦਾ’ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਭਾਵ ‘ਗੁਰੂ ਸੇਵਕ’। ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਭੰਗੂ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਹੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਉਸ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ। ਗੁਰਦਾਸ ਨੰਗਲ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚੋਂ ਕੈਦ ਹੋ ਕੇ

ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਭੰਗੂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਆਗੈ ਭੀ ਸਿਰ ਗੁਰੂਅਨ ਦੀਓ।

ਹਮ ਭੀ ਚਾਹੈ ਉਸ ਸਾਕੇ ਕੀਓ।

ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਸਾਈ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸ ਨੰਗਲ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਨਾਂ ਜਪਦੇ ਲੜਦੇ ਸਨ।

ਅਲੀ ਅਲੀ ਉਤ ਤੁਰਕ ਪੁਕਾਰੈ।

ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਇਤ ਸਿੱਖ ਉਚਾਰੈ।

ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ‘‘ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਾਲ ਪਕੜੇ ਸਿੰਘ ਮੋਤ ਤੋਂ ਬੇਪਰਵਾਹ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ।’’ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਵੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹੇ ਜੋ ਮਰਨੇ ਵਾਰੇ।

ਜੀਵਨ ਬੂਠੇ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੇ।

ਇਮ ਕਰ ਦੁਖ ਸੁਖ ਕਰ ਮਾਨਾ।

ਜੀਵਨ ਤਜ ਬਹਿ ਮਰਨ ਮਨ ਭਾਨਾ।

ਸਬਦਨ ਪੜ੍ਹੇ ਖੜਿ ਕਰੈ ਅਰਦਾਸਾ।

ਦੁਸ਼ਟ ਤੁਰਕਨ ਕੈ ਆਖੈ ਨਾਸ।

ਜਹਿ ਜਹਿ ਖਾਲਸੇ ਹੁਇ ਪਰਗਾਸ।

ਖਾਲਸੇ ਨਿਬਾਹੂ ਹੈ ਕੇਸੀ ਸਾਸ।

ਫਰੱਖਸੀਅਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫਤਹਿ ਗੁੰਜਾਉਣ ਅਤੇ ‘ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ’ ਕਹਿਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕਿਵੇਂ ਧਰਮ ਤੋਂ ਬੇਮੁੱਖ ਸੀ।

ਡਾ. ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ‘‘ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਥਾਂ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਹਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਦੀ ਥਾਂ ਗਦੈਲਾ ਲਾ ਕੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਉਜ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੱਚਾਈ ਹੈ। ਜਦ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ, ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹੀ ਜਥੂਨਪੁਰ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ‘‘ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਜਥੂਨਪੁਰ ਕਾ ਗੁਰੂ ਰੱਖੇਗਾ। ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ-ਤੁਸੀਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਹੋ। ਮੇਰਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਜੋ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਰਹਿਤ ਰਹੇਗਾ ਤਿਸ ਦੀ ਗੁਰੂ ਬਹੁਤੀ ਕਰੇਗਾ।’’ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਵੱਖਰਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ‘ਮੇਰਾ’ ਸ਼ਬਦ ਵੱਖਰਾ ਵਰਤਿਆ ਹੈ।

ਭੰਗੂ ਸਾਹਿਬ ਪਹਾੜ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਹਾੜ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪਹਾੜਾਂ ਨਾਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਸੀ। ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਗੁਪਤਵਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਆਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਪੈ ਗਈ।

ਭੰਗੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਗਲਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੇ ਨੇ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਬੈਰਾਗੀ ਸਾਧੂ ਹਾਂ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨੋਦ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਅਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਲੋਂ ਦਬਾ ਪਾ ਕੇ ਲਿਖਾਏ ਪੱਤਰ ਬਾਰੇ ਸ਼ੰਕਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਭੰਗੂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਜਬ ਮਾਤਾ ਸਰਾਪ ਕਰ ਦੀਆ।

ਬਯਾਕੁਲ ਬੰਦਾ ਤਿਸ ਦਿਨ ਤੇ ਥੀਆ।

ਅਤੇ

ਸਿਰਤ ਕਰੈ ਔ ਸੀਸ ਹਿਲਾਵੈ।

ਮੂੰਹੋਂ ਬਕੇ ਕਛ ਸਮਝ ਨਾ ਆਵੈ।

ਅਜਿਹੀ ਪਾਗਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਸਭ ਕੁਝ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ‘ਤੇ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਭਾਵ ਕਿ ਉਹ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਲੇਖੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਕਦੇ ਬੇਮੁੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਦੀ ਵੀ ਬੈਰਾਗੀ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ:

ਮੈਂ ਹੂੰ ਉਸੀ ਪੁਰਖ ਕਾ ਦਾਸਾ।

ਕੀਯੋ ਜਿਸ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਾ।

ਭੰਗੂ ਦਾ ਅਗਲਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ‘‘ਮੈਂ ਫਤਹਿ ਦਰਸ਼ਨ ਬੈਲਾਂਗਾ ਅਤੇ ‘ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ’ ਹਟਾਵਾਂਗਾ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜੰਗੀ ਨਾਹਰੇ ‘ਫਤਹਿ ਦਰਸ਼ਨ’ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ‘‘ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਦੇ ਵੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ‘ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ’ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ’ ਦੀ ਥਾਂ

ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਇਸਦੇ ‘ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ’, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ’ ਦੀ ਥਾਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਪੈ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅੜੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਖਾਲਸੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕੋਈ ਮੱਤਭੇਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।’’ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ‘ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ’, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ’ ਹੀ ਗੁੰਜਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ।

ਭੰਗੂ ਜੀ ਅਗਲਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ‘‘ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪੰਥ ਖੋਟਾ ਹੈ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਪੰਥ ਚਲਾਵਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਸੋਢੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸ਼ਕਤੀਵਾਨ ਹਾਂ।’’ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ:

ਆਗੈ ਭੀ ਸਿਰ ਗੁਰੂਅਨ ਦੀਓ।

ਹਮ ਭੀ ਚਾਹੈ ਉਸ ਸਾਕੇ ਕੀਓ।

ਉਹ ਆਪ ਸਿਰ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂਆਂ ਜਿਹਾ ਸਾਕਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪੰਥ ਖੋਟਾ ਹੈ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਸੰਪਰਦਾਇ ਵੀ ਖੜੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਨਾ ਹੀ ਖਾਲਸੇ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਜੋ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਨ, ਕੋਈ ਖੱਟ-ਪੱਟ ਹੋਈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੋਢੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸ਼ਕਤੀਵਾਨ ਕਹਾਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਸੋਢੀ ਕਿਉਂ ਜੋੜਦਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਵੰਸ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਸੋਢੀ ਕਹਾਇਆ।

ਭੰਗੂ ਦਾ ਅਗਲਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ‘ਮੈਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਜਪਾਂਗਾ।’ ਭਲਾ ਉਹ ਪੁਰਖ ਆਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਪੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ਦੁਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਪਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭੰਗੂ ਤਾਂ ਆਪ ਇਸੇ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਜਾਪ ਜਪਾਵੈ।

ਜੋ ਮਾਗੇ ਤਿਸ ਸੋਢੀ ਦਿਵਾਵੈ।

ਬੰਦਾ ਖਾਲਸੇ ਦੀਵਾਨ ਲਗਵਾਵੈ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਫਤਹਿ ਬੁਲਾਵੈ।

ਅਕਾਲ ਉਸਤਿਤ ਵਾਚ ਚੰਡੀ ਪੜ੍ਹਾਵੈ।

ਅਕਾਲ ਅਕਾਲ ਕਾ ਜਾਪ ਜਪਾਵੈ।

ਭੰਗੂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ‘ਉਸਨੇ ਮੰਡੀ ਦੀ ਇਕ ਰੰਡੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਜਤ ਨਾ ਰੱਖ ਕੇ ਗੁਰੂ ਆਗਿਆ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕੀਤਾ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਆਹ ਚੰਬੇ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੀ ਭਤੀਜੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੌਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਹਰੀ ਰਾਮ ਖੱਤਰੀ ਦੀ ਲੜਕੀ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਨਾਲ ਪੂਰਨ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਤੀ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਆਪਣੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਜਤ ਵਿਚ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਵਿਭਚਾਰ ਨਹੀਂ। ਬਾਬਾ ਵਿਨੋਦ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਪ ਵੀ ਤਾਂ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੁੱਤ-ਪੋਤਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਡਾ. ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ‘‘ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਰਹਿਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਕੁਰਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਵਿਵਰਜਿਤ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸੰਸਾਰ-ਤਿਆਗੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਉੱਚਾ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਮਕਾਲੀ ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਐਸੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਵੇ।... ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਆਹੀ ਇਸਤਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੁਸੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਆਪ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ: ਨਿਜ ਨਾਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਨੇਹ ਤੁਮ ਨਿੱਤ ਬਢੈਯਹੁ। ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੀ ਸੇਜ ਭੂਲਿ ਸੁਪਨੇ ਹੂੰ ਨ ਜੈਯਹੁ। (ਚਰਿਤ੍ਰ 21, 51)

ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਸਾਹਦੌਲਾ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ‘‘ਔਰਤ ਈਮਾਨ, ਪੁੱਤਰ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਦੌਲਤ ਗੁਜ਼ਰਾਨ, ਫਕੀਰ ਨਾ ਹਿੰਦੂ ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ।’’

ਅਗਲਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੂਹੇ ਕਪੜੇ

ਮਾਵਾਂ ਨੰਦੀਆਂ ਛਾਵਾਂ

ਰੰਗ-ਬੇਰੰਗ

ਤਿਆਰ ਕਰਾਇਆ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮੇਰੇ ਭਤੀਜੇ ਨੇ ਸਾਈਕਲ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਦਲ ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਖਹਿਤਾ ਛੁੱਟ ਗਿਆ। ਤਾਏ ਦੀ ਪੋਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਾਆ ਕੋਲੋਂ ਰਾਜੇਵਾਲ ਤੋਂ ਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਹੀ ਕੁੜੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਸਾਡੇ ਰੂਟ ਕੋਟਲੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਨਵੇਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ। ਖੰਨਾ ਰੋਡ ਤੋਂ ਰਾਜੇਵਾਲ, ਕੁੱਲੇਵਾਲ ਅਤੇ ਉਟਾਲਾ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਲੜਕੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਭ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰ ਕੇ ਆਉਂਦੀਆਂ। ਸਮਰਾਲਾ ਉਦੋਂ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਕੇਂਦਰ ਸੀ। ਸੋਸਪੁਰ, ਛੋਟਾ ਸਮਰਾਲਾ, ਪਤੋਦੀ, ਨਾਗਰੇ, ਭਰਥਲਾ, ਘੁਲਾਲ, ਬਿਜਲੀ ਪੁਰ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਆਉਂਦੀਆਂ। ਸਮਰਾਲੇ ਦੇ ਸਿਟਿੰਗ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ ਮੇਰੀ ਜਮਾਤਣ ਰਹੀ ਜਿਸ ਦਾ ਪਿੰਡ ਨਾਗਰਾ ਹੈ।

ਘਰ ਆ ਕੇ ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੋਈ ਗਣਿਤ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਇਕੋ ਇਕ ਵਸੀਲਾ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਵੀਰ, ਮੇਰੇ ਤਾਏ ਦਾ ਲੜਕਾ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਮੈਥੋਂ 35 ਕੁ ਸਾਲ ਵੱਡਾ ਸੀ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਜਮਾਨਿਆਂ ਦੀ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਸੀ ਜਦੋਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਅੱਛਰੂ ਰਾਮ ਓੜਾ ਦਾ ਜਮਾਤੀ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਗੀਰ ਵੀਰ ਨੇ ਨਾ ਕੋਈ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਹੱਥ ਪਾਇਆ। ਉੱਥੇ ਦੇਵੇਂ ਘਰ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਉਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕਰਦੇ। ਉਸ ਦੇ “ਕੁਝ ਨਾ ਕਰਨ” ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਛੋਟੇ ਤਿੰਨ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਦੋਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤਾਂ ਲਾਇਆ ਪਰ ਸਕੂਲ ਛੱਡ ਦੇਣ ਤੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਅਫਸੋਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਦਸਵੀਂ ਕਰਾ ਕੇ ਆਈ.ਟੀ.ਆਈ. ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਗੱਲਾਂ ਮਾਰਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਂਕ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਸਾਡੀ ਭਾਬੀ ਨੂੰ ਜੋ ਕੋਈ ਕੰਮ ਪੈਣਾ ਅਤੇ ਵੀਰ ਨੇ ਘਰ ਨਾ ਲੱਭਣਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ ਬੁਹਿਉਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕਹਿਣਾ, “ਕੁੜੇ ਵੀਰ! ਦੇਖੀਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਹਾਕ ਮਾਰੀਂ। ਇਥੇ ਕਿਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਜੀਭ ਤੱਤੀ ਕਰਦਾ ਹੋਣੈ।”

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਛੇਵੀਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਫਸਟ ਚੁਲਬਲੀ ਜਿਹੀ ਉਰਮਿਲਾ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ, ਮੈਨੂੰ ਸੈਕਿੰਡ ਅਤੇ ਬਰਡ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ। ਸਤਵੀਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਸਹੇਲੀਆਂ ਮੈਂ, ਬਿਜਲੀ ਪੁਰ ਵਾਲੀ ਲਾਭ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਮਰਾਲੇ ਦੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਢਿੱਲੋਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਸੀ। ਪਰ ਸਾਲਾਨਾ ਨਤੀਜੇ ਵਿਚ ਫੇਰ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ। ਫਸਟ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਲੜਕੀ ਆਈ, ਸੈਕੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਵਤੀ ਭੈਣ ਜੀ ਦੀ ਮਨਪਸੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਤੇ ਬਰਡ ਬਿਜਲੀਪੁਰ ਵਾਲੀ ਮਹਿੰਦਰਾ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੈਂ ਰੋਈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਅਫਸੋਸ ਲੱਗਿਆ। ਅੱਠਵੀਂ ਵਿਚ ਪੜਵੰਤ ਭੈਣ ਜੀ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਮੈਥੋ ਦਾ ਓਵਰ ਟਾਈਮ ਲਾਉਂਦੇ। ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਹੱਥ ਠਰੇ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਭੈਣ ਜੀ ਨੇ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਵੜਦਿਆਂ ਹੀ ਬੋਰਡ ਤੇ ਸਵਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਲਾ ਦੇਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਢ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਨਰਮਿੰਦਰ ਵੀ ਛੇਵੀਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਸੀ। ਅੱਠਵੀਂ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਬੋਰਡ ਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚੋਂ ਫਸਟ ਆਈ, ਲਾਭ ਸੈਕਿੰਡ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਬਰਡ। ਇਥੋਂ ਹੀ ਘੁੰਗਰਾਲੀ ਦਾ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਨਾਂ ਬਣ ਗਿਆ। ਹੈਡਮਿਸਟਰੈਸ ਨੇ ਲੇਟ ਹੋ ਜਾਣ ‘ਤੇ ਜੋ ਰਾਜੇਵਾਲ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਝਿੜਕਣਾ ਤਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਹਿਣਾ, “ਰਾਜੇਵਾਲ ਵਾਲੀਓ! ਘੁੰਗਰਾਲੀ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਜੂਠਾ ਪਾਣੀ ਪੀਆ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਆ ਜਾਵੇ।”

ਸਕੂਲ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਗੱਲਾਂ ਫੇਰ।

#

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਸਮਰਾਲੇ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਵਾਰਵਾ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਬਹੁਤਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਅਲੋਕਾਰੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੁਹਿਰ ਪੜ੍ਹਨ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਭੂਆ-ਭਤੀਜੀ (ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਤਾਏ ਦੀ ਪੋਤੀ) ਲੱਗੀਆਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲ ਮੇਰੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਬੱਸ ਮੇਰੇ ਕਾਰਨ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਈ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਨੱਕ-ਬੁੱਲ ਵੀ ਮਾਰੇ ਜਿਵੇਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਦਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਸੁਣਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਵੀ, “ਲੈ ਭੈਣ! ਹੁਣ ਤਾਂ ਲੋਹੜਾ ਹੀ ਆ ਗਿਆ, ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਸਮਰਾਲੇ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ।”

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਮੇਰੀ ਤਾਈਂ ਵੀ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸਾ ਬੋਲੀ, ਕਹਿੰਦੀ “ਕਿਉਂ ਕੁੜੀ ‘ਤੇ ਪੈਸੇ ਖਰਚਦੀ ਹੈ? ਬਿਗਾਨੇ ਘਰ ਚਲੀ ਜਾਣੈ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ?” ਉਸ ਦੀ ਪੋਤੀ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮਾਂ-ਪਿਓ ਬਾਕੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ ਤੇ ਮੇਰੀ ਉਸ ਭਰਜਾਈ ਦੀ ਮੇਰੀ ਤਾਈ ਨਾਲ ਬਣਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਬੇ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਆਪਣਾ ਇਰਾਦਾ ਪੱਕਾ ਰੱਖਿਆ। ਜੋ ਕੋਈ ਨੇੜੇ ਦੀ ਬਹੁਤਾ ਹੀ ਕਹਿੰਦੀ ਤਾਂ ਬੇ ਜੀ ਦਾ ਇਕੋ ਜੁਆਬ ਹੁੰਦਾ, “ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਣਨ।” ਸਾਡੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਖੁਸ਼ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਮਾਮਾ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭਾਬੀ ਦੇ ਭੈਣ ਭਰਾ ਕਿ ਕੁੜੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲਾਈ ਹੈ।

ਵੱਡੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਦੇ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਫੀ ਲੜਕੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡੋਂ ਤੁਰ ਕੇ ਸਮਰਾਲੇ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਲੜਕਿਆਂ ਨੇ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਪੁਲਾੜਾਂ ਪੁੱਟਦੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਛੋਟਿਆਂ ਨੇ ਭੱਜ-ਭੱਜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ। ਘੁੰਗਰਾਲੀ ਤੋਂ ਸਮਰਾਲੇ ਨੂੰ ਦੋ ਰਾਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਕ ਲੁਧਿਆਣਾ-ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰੋਡ ਵਾਲਾ ਜੋ ਲੰਬਾ ਰਾਹ ਹੈ, ਤਕਰੀਬਨ 6 ਕਿਲੋਮੀਟਰ। ਦੂਸਰਾ ਉੱਚੀ ਬੈਂਦਲ ਰਾਹੀਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੀ ‘ਸਮਰਾਲੇ ਵਾਲਾ ਰਾਹ’ ਸੀ ਜੋ ਤਿੰਨ ਕੁ ਮੀਲ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ ਬੇ ਜੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਘਰਖਣਾ ਦੀ ਟਿੱਬੀ ਤੱਕ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੁਨਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖੂਹੀ ਤੱਕ ਛੱਡ ਕੇ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਸਕੂਲੋਂ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਰਾਹ ਵਲ ਦੇਖਦੇ ਰਹਿਣਾ। ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਸਕੂਲ ਸਵੇਰੇ 7 ਵਜੇ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਵੇਰ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਤਾਂ ਸਵੇਰੇ ਠੰਢੇ-ਠੰਢੇ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਜਦੋਂ ਵਾਪਸ ਆਈਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕੜਕਦੀ ਧੁੱਪ ਵਿਚ, ਸਮਰਾਲੇ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੈਂਦਲ ਤੱਕ ਤਾਂ ਕੱਚੀ ਸੜਕ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਲੱਗੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਸਫਰ ਸੌਖਾ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅੱਗੋਂ ਮੁਸਾਫਿਰਾਂ ਲਈ ਲਾਏ ਨਲਕੇ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਬੈਂਦਲ ਦੇ ਉੱਚੇ ਬੋਹ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਣੇ ਗਰਮ ਧੁੱਦਲ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਮੱਚ ਜਾਈਦਾ ਸੀ। ਉੱਚੀ ਬੈਂਦਲ ਬੋਹ ‘ਤੇ ਵੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਪਿੰਡ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਦੰਦ-ਕਥਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਸੰਘੋਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦੀ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸੰਘੋਲ ਦੇ ਬੋਹ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਹੜੱਪਾ ਅਤੇ ਮਹਿੰਜੋਦੜ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦੀਆਂ ਕਾਫੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਬੈਂਦਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਖੁਦਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਬੈਂਦਲ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਕ “ਵੰਡਰਲੈਂਡ” ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਜੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਰਸਤਾ ਛੱਡ ਕੇ ਬੋਹ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸੁਨਿਆਰਾਂ ਨੇ ਟਿੱਬੀ ਦੇ ਸਿਰੇ ‘ਤੇ ਖੂਹੀ ਲਗਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ‘ਤੇ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਵੀ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਇਥੋਂ ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਹੰਡਲਾ ਮਾਰ ਕੇ ਤੁਰਨਾ। ਟਿੱਬੀ ਵਿਚ ਸਿਵਾਏ ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ

ਵਿਰਲੀਆਂ ਉੱਗੀਆਂ ਕੰਡਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿੱਕਰਾਂ ਅਤੇ ਅੱਕ ਦੇ ਬੂਟਿਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਅੱਕ ਦੀਆਂ ਕੁਕੜੀਆਂ ਦੀ ਰੂੰ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਹਵਾ ਨਾਲ ਉੱਡਦੀ ਰਹਿੰਦੀ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮਾਈਆਂ ਬੁੱਢੀਆਂ ਭੱਜ ਭੱਜ ਫੜਦੇ।

ਟਿੱਬੀ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਜੇ ਵਾ-ਵਰੇਲਾ ਆ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ “ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ” ਮਨੋ ਮਨੀ ਕਰਨਾ। ਸੁਣ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਾ-ਵਰੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਭੂਤ ਨੱਚਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਹੀ ਉਡਾ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਾ-ਵਰੇਲੇ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਮਨੁੱਖ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੇ ਦਾ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਬੜੀ ਸੁੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸੁੱਤੇ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਸਾਂਝੇ ਨਲਕੇ ਤੋਂ (ਇਹ ਨਲਕੇ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਆਉਣ ‘ਤੇ ਅੱਠ ਦਸ ਗੁਆਂਢਣਾਂ ਨੇ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਲੁਆ ਲਿਆ ਸੀ) ਮਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਹਾਉਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬਾਲਟੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਣੀਆਂ। ਭਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਖਾਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਕੂਲੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪਰਾਉਂਦੇ ਪਕਾ ਦੇਣੇ। ਪੈਦਲ ਜਾਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਰਿਹਾ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੋਤ ਮੇਲਿਆਂ ‘ਤੇ ਜਾਣਾ, ਹੌਲੇ-ਮਹੌਲੇ ‘ਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣਾ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਪੰਜਵੀਂ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਇਥੇ ਗਿਆਨੀ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਅਤੇ ਢਾਡੀ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਦਿਲਬਰ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਗੁਆਂਢਣ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕਹਿਣ ‘ਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਰਾਤੇ ਵਾਲੇ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਚੇਲਾ ਸੀ, ਬੇ ਜੀ ਨੇ ਹੋਰ ਗੁਆਂਢਣਾਂ ਨਾਲ ਰਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ। ਉਦੋਂ ਬੱਸ ਸਿਰਫ ਸਮਰਾਲੇ ਤੋਂ “ਨੀਲੋ” ਦੇ ਪੁੱਲ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅੱਗੇ ਸਰਹਿੰਦ ਨਹਿਰ ਦੇ ਕੰਢੇ-ਕੰਢੇ ਪੁਰ ਰਾਤੇ ਤੱਕ ਤੁਰ ਕੇ ਜਾਈਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ, ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ, ਤਾਏ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪੋਤੀਆਂ ਵੀ ਨਾਲ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਈਆਂ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵੀ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਡੇਰਿਆਂ ‘ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਡਾ ਪਹਿਲਾ ਤਜਰਬਾ ਸੀ। ਡੇਰਾ ਕਹੋ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ-ਦੂਰੋਂ ਚਿੱਟੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿਚ ਸਰੂ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੇ ਲੱਗਦੇ ਸੀ। ਅੰਦਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅੱਗੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅੰਦਰ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਧਾਂ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੀ, ਕਿਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਜਹਾਜ਼ੋਂ ਉਤਰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ। ਕਾਲੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਸਫੈਦ ਬਸਤਰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਫਰੀਕਾ, ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਅਤੇ ਬਾਈਲੈਂਡ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਉਦੋਂ ਹੁਣ ਵਾਂਗ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵੀ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੇ। ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਦੋ ਹੀ ਡੇਰੇ ਸਨ-ਰਾਮਪੁਰ ਅਤੇ ਰਾਤਾ। ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਮਿੱਠੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਨ।

ਫੋਟੋਆਂ ਵਾਲਾ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਬੇ ਜੀ ਨੂੰ ਅਟਪਟਾ ਲੱਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਫੋਟੋ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਨਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰਾ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਆਹ ਕੀ ਭਾਈ, ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਤੋਂ ਉਪਰ ਬੰਦੇ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲਾਈਆਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਜਮਾ ਈ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ।” ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਘੁਰ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਪਰ ਬੇ ਜੀ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਚੁਕੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਾਉਣ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀਆਂ ਝਿੰਗਾਂ ਨਾਲ ਵਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਕੀ ਕੋਈ ਕੁੱਤਾ, ਬਿੱਲੀ ਵੀ ਉਥੋਂ ਨਾ ਲੰਘੇ। ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਰਤੀਬ ਵਿਚ ਸਾਫ-ਸੂਥਰੇ ਸੁੱਕੇ ਬਰਤਨਾਂ ਵਿਚ, ਸੁਆਦ ਦਾਲ-ਸਬਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸੁਆਦ ਖੀਰ ਦਾ ਸੀ।

ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਜਾ ਬੈਠੀਆਂ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਇਕ

ਮਾਈ ਨੇ ਕਮਰ-ਕੱਸਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਚੁੰਨੀ ਪੱਗ ਵਾਂਗ ਬੰਨ੍ਹੀ ਸੀ, ਹੱਥ ਵਿਚ ਪਤਲੀ ਛਟੀ ਸੀ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ‘ਤੇ ਜਿਧਰ ਵੀ ਕਾ ਆ ਕੇ ਬੈਠਦੇ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਛਟੀ ਉਧਰ ਸੋਧ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਕਾ ਉੱਡ ਜਾਂਦੇ। ਪੁੱਛਣ ‘ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਲੜਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਢਾਈ ਸੌ ਵਿੱਖੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ। ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦੀ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਆਪ ਉਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮਾਈ ਨੂੰ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੇ ਕੋਈ ਸਕੂਨ ਮਿਲਿਆ ਜਾਂ ਨਾ ਪਰ ਇਹ ਪੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰੇ ਦੀ ਮੌਜ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ।

ਗਰਮੀ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਦੀਵਾਨ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਵਰਾਡੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਜਿਆ ਸੀ। ਕੀਰਤਨ ਹੁੰਦੇ-ਹੁੰਦੇ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਆਪ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਉਹ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਗੇ, ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਬੰਦ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੱਗੀ ਕਿ ਭਲਾ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੇਣੇ, ਕੀਰਤਨ ਹਨ੍ਹੇਰੇ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਕਰਨਾ? ਬੇ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਸਭ ਵੀ ਉਚੀ ਉਚੀ ਮੂੰਹੋਂ ਕਹਿ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਬੈਠੇ ਡੇਰੇ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਘੁਰ ਘੁਰ ਵੇਖਦੇ ਰਹੇ। ਸਵੇਰੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ, ਲੰਗਰ ਪਾਣੀ ਛੱਕ ਕੇ

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅੰਦਰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਕਿ ਵਾਪਸ ਜਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਲੱਗਣੀ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਲੰਘਣਾ ਸੀ ਰਸਤੇ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਸੰਗਤ ਬੜੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੰਤ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ ਚਾਲ ਆ ਕੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਆਸਣ ‘ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਗਏ। ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪੰਗਤਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਅੰਦਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਸੰਗਤ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦੀ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਬੇ ਜੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਅੰਦਰ ਗਈਆਂ। ਬੇ ਜੀ ਨੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਕ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀ ਵਾਂਗ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਬੁਲਾਈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ। ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਵਲ ਅਜੀਬ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਨਾ ਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਬੁਲਾਉਣੀ ਉਥੋਂ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਉਲਟ ਗੱਲ ਸੀ। ਉਥੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਸਾਡੇ ਜਥੇ ਦੀ ਲੀਡਰ ਅਮਰ ਕੌਰ ਗੁਆਂਢਣ ਨੇ ਬੇ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਤਾਂ ਤੋਂ “ਨਾਮ” ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਬੇ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਹੀ “ਨਾਮ” ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇ ਜੀ ਨੇ ਮੁੜ ਰਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਕਦੇ ਮੂੰਹ ਨਾ ਕੀਤਾ।

ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ, ਕੋਟਲਾ ਸਮਸਪੁਰ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿਚ ਬਲਾਕ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਕੈਂਪ ਲੱਗਣਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਚਾਰਾਂ ਜਣੀਆਂ (ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਤਾਏ ਦੀਆਂ

ਪੋਤੀਆਂ) ਦੇ ਨਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇਵਕਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਲਿਖ ਕੇ ਲੈ ਗਈ ਹੈ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਬੋਰੀਆ-ਬਿਸਤਰਾ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਕੈਂਪ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਕਮਾਂਡਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਐਲ.ਐਸ.ਡੀ.ਓ. ਸੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇਵਕਾਵਾਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਬਲਵੰਤ ਕੌਰ ਸਨ। ਕੈਂਪ ਦੀ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਗਲੀਆਂ-ਨਾਲੀਆਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਨਾ, ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਾਫ ਰੱਖਣਾ ਹੈ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਛਿੱਲੜ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਇਕ ਥਾਂ ਪਾਉਣੇ ਹਨ, ਧੂੰਆਂ-ਰਹਿਤ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣਾ, ਗੋਬਰ ਦੀ ਰੂੜੀ ਵਾਸਤੇ ਬੱਚਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਿਤਕਣ ਵਾਲੇ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਹਾਰੇ ਵਿਚ ਕਾੜ੍ਹਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਬਾਲੀ ਦੇ ਕੇ ਹੋ-ਬੋਕਸ (ਤੁੜੀ ਦੀ ਭੜੋਲੀ) ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਆਦਿ ਆਦਿ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਮਾਜ-ਸੁਧਾਰ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਹਸਤੀ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰਨ ਆਉਂਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਵੀ ਕੋਲੋਂ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰ ਸਬੰਧੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਇਥੇ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਤੁਲਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਵੀ ਪਤੀ ਮਾਸਟਰ ਅਰਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣੀਆਂ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਬੀਬਾ ਨਿਰਲੇਪ ਕੌਰ (ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਰਾਤੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਧੀ) ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਸੀ। ਉਹ ਜਿੰਨੀ ਸੋਹਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੰਨੇ ਮਿੱਠੇ ਬੋਲਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਭਾਸ਼ਣ

ਦਿੱਤਾ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਔਰਤ ਨੂੰ ਨਾ ਹੀ ਏਨਾ ਮਿੱਠਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਏਨੀ ਸੋਹਣੀ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਬੀਬਾ ਨਿਰਲੇਪ ਕੌਰ ਵਰਗੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ, ਸੋਹਣੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉੱਚੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਚਿਣਗ ਲੱਗੀ।

ਕੈਂਪ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਬੱਸ ਕਰਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਪਿੰਜੌਰ ਗਾਰਡਨ, ਸੂਰਜਪੁਰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ 1958 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਲੇ ਬਣ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਿਠਾ ਕੇ ਚਲਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਿਖਾਈ ਗਈ। ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਦੀਆਂ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਵੀ ਹਾਲੇ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈਆਂ। ਪਿੰਜੌਰ ਬਾਗ ਉਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੋਈ ਥੁੜ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਫੁਹਾਰੇ ਚਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਵਾਪਸ ਪਰਤਣ ਤੱਕ ਰਾਤ ਪੈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ 22 ਸੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਮਨਮੋਹਕ ਲੱਗ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅਖੀਰਲੇ ਦਿਨ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਆਏ। ਅਸੀਂ ਛੋਟੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਮੈਂ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੰਗ, ਬੇਅੰਤ ਕੰਗ ਅਤੇ ਮੱਲ-ਮਾਜਰੇ ਵਾਲੀ ਅਮਰੀਕ ਨੇ “ਬੇਬੇ ਦੀ ਫੈਮਲੀ ਗੁਆਚ ਗਈ” ਡਰਾਮਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ

ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਸਿਆਸਤ
—ਗੁਰਬਚਨ

ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਛੂਹ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਵਾਲੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਿਆਸੀ ਚੌਕਸੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ; ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਜੋ ਯੋਰਪੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਿਆਸੀ ਫ਼ਤਵੇ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ; “ਠੰਡੀ ਜੰਗ” ਦੌਰਾਨ ਅਕਸਰ ਏਦਾਂ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਦੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਬੋਰਿਸ ਪਾਸਤਰਨਾਕ ਨੂੰ ਜਦ ਨੋਬਲ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਦ ਖ਼ੁਸ਼ਚੋਵ ਦੌਰ ਦਾ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਪੱਛਮੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਤਹਿ ਵਿਚ ਭੇਤ ਸਮਾਜਵਾਦ ਬਨਾਮ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਸਟਮਾਂ ਬਾਰੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸੀ। ਪਾਸਤਰਨਾਕ ਦੇ ਨਾਵਲ “ਡਾਕਟਰ ਜ਼ਿਵਾਗੋ” ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਪਿੱਛੇ ਇਰਾਦਾ ਸੋਵੀਅਤ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਖੋਟ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸੀ। ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੇ ਕੁੱਲ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਗਰਮ-ਗਰਮੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਉਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਇਨਾਮ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਏਦਾਂ ਦਾ ਹੀ ਰੌਲਾ ਬਾਦ ਵਿਚ ਪਿਆ ਜਦ ਸੋਲਜ਼ੇਨਿਤਸਿਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚ ਸਤਾਲਨੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਨੂੰ ਬੇਪਰਦ ਕੀਤਾ। ਸੋਲਜ਼ੇਨਿਤਸਿਨ ਨੂੰ, ਪਾਸਤਰਨਾਕ ਵਾਂਗ, ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਵਿਚਲੀ ਪੇਸ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਕਰਕੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਪੱਛਮੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਜਦ ਸੋਵੀਅਤ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ‘ਚ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਵਾਲੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅਚੇਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਪਾਸਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਸੋਲਜ਼ੇਨਿਤਸਿਨ ਨੂੰ ਐਵਾਰਡ ਦੇਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ‘ਚ ਚਰਚਾ ਹੋਈ।

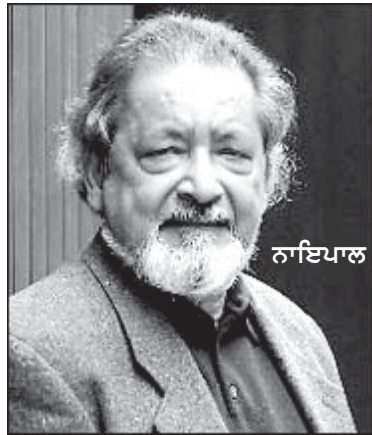
ਤਹਿ ‘ਚ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਨਾਵਲਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸੋਵੀਅਤ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਗ਼ੈਰ-ਮਨੁੱਖੀ ਚਿਹਰਾ ਜੋ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਉਹ ਗਲਤ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ‘ਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੱਛਮ ਦੇ ਪੂੰਜੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਪਾਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨਾ ਜਿਉਣ ਮਰਨ ਦਾ ਸੁਆਲ ਜੋ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ ਤੇ ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਵਾਲੇ ਇਸ ਦੇ ਆਰਪਾਰ ਸੋਚਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੱਛਮੀ ਯੋਰਪ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸੋਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦੀ। ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਚਰ੍ਹ-ਪਾਸੀ ਵਿਰੋਧ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੰਗਾਮੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਈ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ‘ਸਟੇਟ ਮਨੁੱਖ ਲਈ’ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ‘ਮਨੁੱਖ ਸਟੇਟ ਲਈ’ ਦਾ ਰਾਹ ਜਦ ਅਪਨਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸੋਵੀਅਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੋਖੇ ਕਸ਼ਟ ਸਹਿਣੇ ਪਏ। ਇਹ ਗੱਲ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਭਾਰੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਪਰਿਪੇਖ ਤੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਉਭਾਰੀ ਗਈ ਸੀ, ਐਨ ਉਸੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸੋਵੀਅਤ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀ ਉਪਜ ਜੋ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਗੱਲ ਪੱਛਮ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੂਝ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ‘ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ’ ਦੀ ਆੜ ‘ਚ ਇਹ ਸੂਖਮ ਤਰਜ਼ ਦੀ ‘ਬ੍ਰੇਨ ਵਾਸ਼ਿੰਗ’ ਸੀ। ਪਾਸਤਰਨਾਕ ਨੂੰ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਸਾਹਿਤਕ ਕਾਰਜ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਏਜੰਡੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਸਵੀਡਨ ਦੀ ਨੋਬਲ ਅਕਾਦਮੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ‘ਚ ਤਾਕਤਵਰ ਸਥਾਪਨਾ ਹੈ। ਹਰ ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ‘ਚ ਸਥਾਪਨਾ/ਸੱਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਿਰਵਾਦੀ। ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਕਾਟੇ ਹੇਠ ਰੱਖਣ

ਨੋਬਲ ਇਨਾਮ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਝੁਕਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪੱਛਮ ਵਲ ਰਿਹਾ

ਵਾਲੀ। ਰਚਨਾਤਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ‘ਚ ਖੜਦੇ ਹਨ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ‘ਚ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਇਨਾਮ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਬੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ‘ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ’ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਚਮਕਾਉਣ ਜਾਂ ਚਲਦਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਨਿਕੰਮੇ ਲੇਖਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਨਾ ਪ੍ਰਗਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਕੁਝ ਸੰਵਾਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਅਤਿ ਨਿਮਨ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਵਾਹਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਹੀ ਮਾਨਵੀ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਯਾਨਿ ਕਿ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਨੋਬਲ ਉਸ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ‘ਉਚੇਰੇ ਮਾਨਵੀ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ’ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ‘ਚ ਇਹਦੇ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ: “lofty and sound idealism”। ਆਦਰਸ਼ਵਾਦ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਮਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਪਿੱਛਲ-ਪੈਰੀ ਤੋਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਦਰਸ਼ ਸੱਜੇਪੱਖੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਯੂਗ ‘ਚ ਸੱਚ ਦਾ ਬੁਲਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਸੱਚ ਜਿਸ ਦੇ ਨਿਕਟ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਸ ‘ਆਦਰਸ਼ਕ ਦ੍ਰਿਸ਼’ ਦੀ ਗੱਲ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ‘ਚ ਦਰਜ ਹੈ ਉਹ ਪੱਛਮੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ‘ਸੱਚ’ ਦੀ ਬਣਤ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਸਥਾਪਿਤ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਾਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਮੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਹੈ, ਤੇ ਇਹ ਮੁੱਲ ਜਮਾਤੀ ਹਿਤਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਏਸ਼ੀਆ,

ਨਾਇਪਾਲ

ਲਾਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ‘ਤੀਸਰੀ ਦੁਨੀਆ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ, ‘ਚ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਉਹ ਅਕਸਰ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ। ਸੱਚ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਾਲਾ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ‘ਸਥਾਪਿਤ ਆਦਰਸ਼ਾਂ’ ਦਾ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਅਪਨਾਉਂਦਾ। ਵੱਖਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹਦਾ ਮਾਨਵੀ ਵਰਤਾਰੇ ‘ਚ ਦਖਲ ਅਨੂਨੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਦੇ ਉਲਟ ਸੋਚਣਾ ਹੁੰਦਾ, ਅਲੱਭ ਦੀ ਬਾਹ ਪਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਥਾਪਿਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਸੰਸਥਾ ‘ਚ ਘਿਸੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ; ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਸਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਜੋ ਸੱਤਾ ਦਾ ਲੁਤਫ਼ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ‘ਚ ਦੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੋੜ-ਤੋੜ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਤੇ ਬਗ਼ੈਰ ਇਹ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ/ਸੱਤਾ ‘ਚ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਗਲਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਦੱਸਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦਲੀਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਾਈਲਾਂ ਦਾ ਢਿੱਡ ਭਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਤਿਆਰਥੀ ਦਾ ਨਾਂ ਉਹਦੀ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਤਕਨੀਕੀ ਘੁਣਤਰ ਕਢ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।

ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਪਹਿਲੇ ਵੀਹ ਪੱਚੀ ਸਾਲ “lofty and sound idealism” ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਸੀ। ਸੂਰੂ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ‘ਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰ ਨਿਕੰਮੇ ਲੇਖਕ ਸਨ। ‘ਆਦਰਸ਼’ ਦੇ ਪੂਰਨਿਆਂ ‘ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ 1901 ‘ਚ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਸਲੀ ਪਰੂਡੋਮ ਨਾਂ ਦੇ ਕਵੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਕੋਈ ਉਦੋਂ ਤੇ ਨਾ ਬਾਦ ਵਿਚ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ 42 ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ‘ਚ ਇਸ ਇਨਾਮ ਦੀ ਭੰਡੀ ਕੀਤੀ। ਆਉਂਦੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ, ਯਾਨਿ ਕਿ 1910 ਤੱਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਕਾਂ

ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ, ਤੇ ਰਚਨਾਤਮਿਕਤਾ ‘ਚ ਅਪਾਰ ਦਰਜੇ ਦਾ ਵੱਢ ਮਾਰਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਬਲ ਇਨਾਮ ਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਨਾਂ ਹਨ: ਨਾਰਵੇ ਦਾ ਹੈਨਰਿਕ ਇਬਸਨ, ਡੈਨਮਾਰਕ ਦਾ ਆਗਸਤ ਸਟ੍ਰਿੰਬਰਗ, ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਮਾਰਕ ਟਵੇਨ, ਫਰਾਂਸ ਦਾ ਐਮਿਲ ਜ਼ੋਲਾ ਤੇ ਰੂਸ ਦੇ ਐਂਤੋਨ ਚੈਖਵ ਅਤੇ ਲਿਓ ਤਾਲਸਤਾਏ।

ਰਚਨਾਕਾਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉੱਤਰ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਦੌਰ ‘ਚ ਏਸ਼ੀਆ/ਅਫਰੀਕਾ ‘ਚ ਸਥਾਪਨਾ ਪਸੰਦ ਅਤੇ ਤਿਕਤਮੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਉਭਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਾਹਿਤਕ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਧੰਦਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਧਾਤ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਬਣਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ‘ਚ ਹੈ। ਨੋਬਲ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਰਸਾਈ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬੀ ‘ਚ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ ਨੇ ਚੁਸਤੀ ਵਰਤ ਕੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ‘ਚ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ।

ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਲਈ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ‘ਹੋਣ’ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਤਸੱਵਰ ਨਿੱਜ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਅਜਿਹਾ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਤਾਜ਼ਗੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ‘ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਾ ਹੈ। ਉਹਨੂੰ ਸਹਿਜੇ ਕੀਤੇ ‘ਇਗਨੋਰ’ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਏਥੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਦਖਲ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੇਖਕ ਯੋਰਪੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ‘ਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਫਰਾਂਸੀਸੀ, ਜਰਮਨ ਤੇ ਸਕੈਂਡੇਨੇਵੀਅਨ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ, ਜੋ ਬਹੁਤੀਆਂ ਇਕੋ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਇਤਿਹਾਸ ਰਾਹੀਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਗਿਣਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਨੂੰ ਨੋਬਲ ਮਿਲਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੀ ਐਸ ਨਾਇਪਾਲ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਉਹਦੀ ਰਗ ਅਕਸਰ ਯੋਰਪੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਉਲਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵੀਡਨ ਦੇ ਨੋਬਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੁੱਲ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਪੁਰਸਕ੍ਰਿਤ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਐਲਫਰਡ ਨੋਬਲ ਆਪ ਸਵੀਡਨ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਸਵੀਡਸ਼ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਰੰਭਕ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ‘ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ’ ਅਤੀ ਤੋਂ ਬਾਦ ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਵਾਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ, ਜਦ ਤੋਂ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਟੁੱਟਾ ਹੈ, ਜੋਰ ਕਲਾਤਮਿਕ ਜਟਿਲਤਾਵਾਂ ‘ਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ‘ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਰਵ-ਮਾਨਵੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਿਕ ਪੁੱਖਤਗੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਮਾਨ ਬਣ ਗਿਆ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਬਲ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਕਦੀ ਤਵੱਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਦੀ ਵਿਜੇ ਹੀ ਸਵੈ ਦੀ ਤਾਕਤ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਲੀਅਮ ਫੌਕਨਰ ਨੂੰ ਜਦ ਨੋਬਲ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾ ਹੋਈ। ਨਾ ਫੌਕਨਰ ਨੂੰ ਇਹਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਪੁੱਖਤਗੀ ਰਾਹੀਂ ਨੋਬਲ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਸੂਹਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਨਾਟਕਕਾਰ ਆਰਥਰ ਮਿਲਰ ਨੂੰ ਇਹ ਇਨਾਮ ਕਦੇ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜੋ ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੂਖਮ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਲਰ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਹਦਾ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਆਰਥਰ ਮਿਲਰ ਆਪਣੇ ਨਾਟਕਾਂ ‘ਇਕ ਸੇਲਜ਼ਮੈਨ ਦੀ ਮੌਤ’ ਅਤੇ ‘ਆਲ ਮਾਈ ਸਨਜ਼’ ਰਾਹੀਂ ਧੁੰਮਾਂ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ‘ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਆਸੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਲੋਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਮਿਲਰ ਲਈ ਇਹ ਇਨਾਮ, ਉਹਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਮਹਿਮਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ, ਤੁੱਛ ਸੀ। ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਵੀਡਸ਼ ਅਕਾਦਮੀ ਵਾਲੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਵੀ ਹਨ ਕਿ ਬੁਲੰਦ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਯੋਰਪ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਗੁਸਤਾਵ ਕਲੋਜ਼ੀਓ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਰੋਮਾਨੀਆ ‘ਚ ਜਨਮੀ ਜਰਮਨ ਲੇਖਿਕਾ ਹਰਤਾ ਮੁੱਲਰ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਨੋਬਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਡੋਰਿਸ ਲੈਸਿੰਗ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਗੱਲ

ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਯੋਰਪੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਏਸ਼ੀਆ/ਅਫਰੀਕਾ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਵੀ ਐਸ ਨਾਇਪਾਲ ਜੋ ਕਿਸੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਨੋਬਲ ਉਹਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਮਿਲਦਾ। ਜੇ ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤਕਾਰ ਨਿਰਮਲ ਵਰਮਾ ਏਨੀ ਹੀ ਪੁੱਖਤਗੀ ਨਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ‘ਚ ਲਿਖਦਾ, ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਯੋਰਪੀ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਨੋਬਲ ਇਨਾਮ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ। ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜੋ ਖੂਬੀਆਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਹ ਖੂਬੀਆਂ ਅੱਜ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਮਲ ਵਰਮਾ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ‘ਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਨਿਰਮਲ ਵਰਮਾ ਨੂੰ ਨਾਮਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਘਟੀਆ ਸਿਆਸਤ ਕਰਕੇ ਗਿਆਨ ਪੀਠ ਵੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਚਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਉੱਤਮ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ। ਬਹੁਤੀ ਵੇਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਉਹਦਾ ਘਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਘਾਣ, ਦਰਅਸਲ, ਉਸ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲਕੜ ਦਾ ਘੋੜਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਦੋ ਨੰਬਰ ਦਾ ਲੇਖਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਵਿਹਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ‘ਚ ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਉਹ ਹਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ‘ਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਪੀਠ ਜਾਂ ਸਰਸਵਤੀ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਬ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅੰਦਲ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲੈਣ ਦਿੱਤਾ। ਸੇਖੋਂ

ਹਰਤਾ ਮੁੱਲਰ

ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਵੱਧਦੀ ਗਈ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦਾ ਸਿਵਾਏ ਇਮਰੋਜ਼ ਦੇ ਕੋਈ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਕਮਾਲ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ‘ਚ ਹੋਰ ਇਹ ਵਾਪਰੀ ਕਿ ਜਦ ਮਨਜੀਤ ਟਿਵਾਣਾ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਦੋਂ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ’ ਵੀ ਸਿਖਰਲੀ ਸੂਚੀ ‘ਚ ਸੀ। ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਿਅੰਗ ਦੇਖੋ: ਪਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਮਨਜੀਤ ਟਿਵਾਣਾ!

ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਖਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਨੋਬਲ ਇਨਾਮ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਉਹ ਵੱਡੇ ਨਹੀਂ ਬਣੇ, ਚਰਚਾ ‘ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਚਰਚਾ ਵਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤਾਲਸਤਾਏ, ਗੋਰਕੀ ਜਾਂ ਚੈਖਵ ਜਾਂ ਗਰਾਹਮ ਗਰੀਨ ਜਾਂ ਆਰਥਰ ਮਿਲਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੋਬਲ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹਨ, ਤੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੁਝ ਇਨਾਮ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਚਿਤਾਉਣ ਜਾਂ ਠਿਠ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। ਬੋਰਿਸ ਪਾਸਤਰਨਾਕ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਦ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਰਾਜਨੀਤੀ ‘ਚ ਖਲਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜੋ ਕੰਮ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਭਾਗ ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕੇ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਤਹ ‘ਤੇ ਇਰਾਦਾ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਕੋਈ ਵੀ ਵੱਡਾ ਲੇਖਕ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਤੋੜਦਾ। ਇਹਦੇ ਲਈ ਉਹ ਕੀਮਤ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਸਫਲਤਾ ਆਦਿ ਕੈਰੀਅਰਵਾਦੀ ਸੰਕਲਪ ਹਨ, ਨਿਮਨ ਪੱਧਰ ਦੇ ਬੁਰਜੂਆ ਸੰਕਲਪ। ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਜਾਂ ਕਲਾਕਾਰ ਵੱਖਰਾ ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਹਦੇ ਹੋਣ ਸੋਚਣ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਆਮ ਬੁਰਜੂਆ ਮਨੁੱਖ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਤਹਿ ‘ਚ ‘ਬਦਮਾਸ਼ੀ’ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਇਹਦੇ

ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ‘ਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਜਦ ਤੋਂ ਇਨਾਮਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਧਾਈ ਹੈ ਆਪੋਧਾਪੀ ਵੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਵੀ ਇਹਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ 40 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਕਰਕੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਨੂੰ ‘ਨਰਮ’ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਆਲਬੋਅਰ ਕਾਮੂ ਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਾਮੂ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਗਿਆ। ਨਮੋਸ਼ੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਿ ਉਹਦਾ ਯਾਂ ਪੋਲ ਸਾਰਤਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਤਕਰਾਰ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਾਮੂ ਆਪਣੀ ਯੁਵਕ ਅਵਸਥਾ ‘ਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸੀ; ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਦ ਉਹਨੇ ਸਤਾਲਿਨ ਦੇ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ‘ਚ ਕਾਰਨਾਮੇ ਸੁਣੇ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਪੰਗਾ ਸਾਰਤਰ ਨਾਲ ਪੈ ਗਿਆ। ਕਾਮੂ ਦਾ ਲਾਜਵਾਬ ਰਚਨਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਕਾਫੀ ਨਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਰਤਰ ਦਾ ਨਾਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਉੱਚਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਾਰਤਰ ਤੇ ਕਾਮੂ ਦੋਵੇਂ ਤਬਦੀਲੀਕਾਰ ਐਕਟੀਵਿਸਟ ਸਨ। ਸਾਰਤਰ ਆਪਣੇ ਯੁੱਗ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਸੀ, ਸਮੂਹ ਮਾਨਵੀ ਸੰਕਟਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਐਕਟੀਵਿਸਟ। ਕਾਮੂ ਦੀ ਸੋਚ-ਕੁੰਡੀ ਪੱਛਮ ਦੇ ਸ਼ਖਸੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ‘ਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਸੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਵਿਰਾਟ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਪੇਖ ਨੂੰ ਇਗਨੋਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਕਾਮੂ ਬਾਂਹ-ਕੁਰਸੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ/ਚਿੰਤਕ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ‘ਚ ਉਹਦੀ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਦੀ ਹੀ ਦੱਸ ਪਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਤਾਲਿਨ ਦੇ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਤਸੱਦਦ ਕਰਕੇ ਸਕਦੇ ‘ਚ ਖੁੱਭ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਿ ਮਾਨਵ ਜਾਤੀ ਕੋਲ ਹੁਣ ਕਿਹੜਾ ਰਾਹ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ? ਕਿਹੜਾ ਰਾਹ ਸਹੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਰਾਹ ਹੋ ਵੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਜਾਂ ਮਾਨਵ ਸਥਿਤੀ ‘ਐਬਸਰਡ’ ਹੈ। ਸਾਰਤਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਬਾਕੀ ਸੁਆਲ ਬਾਦ ‘ਚ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਆਲ ਉਸ ਸੀਨਾਜ਼ੇਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਯੋਰਪੀ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਫੈਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਰਤਰ ਨੇ ਯੋਰਪੀ ਯੂਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਏਸ਼ੀਆ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਚਿੰਤਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ‘ਚ ਫਰਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਚਿੰਤਕ-ਐਕਟੀਵਿਸਟ ਸੀ। ਯੋਰਪ ‘ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਵਾਂ ਦੁਆਲੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਭਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਵੀਡਸ਼ ਅਕਾਦਮੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅਚਾਨਕ 43 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕਾਮੂ ਨੂੰ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਅਸਲ ‘ਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਮੂ-ਸਾਰਤਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਤਕਰਾਰ ‘ਚ ਕਾਮੂ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਦੱਸਣਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਨੋਬਲ ਵਾਲਿਆਂ ਇਕ ਤੀਰ ਨਾਲ ਦੋ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਫੁੱਡੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਹਿਮ ਸੀ।

ਅਕਾਦਮੀ ਨੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਾਮੂ ਦੀ ਅਪਾਰ ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਬੁਲੰਦੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਰਤਰ ਦੇ ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਸਕ ਖੁਸ਼ ਸਨ ਕਿ ਕਾਮੂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਖਾਸਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਕਾਦਮੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਕਾਮੂ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲੱਗਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਨੈਤਿਕ ਟੀਸੀ ‘ਤੇ ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਹੀ ਬੈਠ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਘੁੰਡੀ ਕਰਕੇ ਕਾਮੂ ‘ਡਿਪਰੈਸਨ’ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੁਆਲ ਸੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਅੰਤ ਜਿਸ ਗੱਲ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ‘ਚ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਉਹ ਇਹਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ੀ ਸੀ। ਜੋ ਕੰਮ ਕਾਮੂ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ ਉਹ ਸਾਰਤਰ ਨੇ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ। ਸਾਰਤਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਹੋਰ ਸਾਲ ‘ਇਗਨੋਰ’ ਕਰਕੇ ਸਵੀਡਸ਼ ਅਕਾਦਮੀ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਪੁਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਸਾਰਤਰ ਨੂੰ ਫਰਕ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਤੋਂ ਸਾਰਤਰ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਏਨਾ ਵੱਧ ਗਿਆ ਕਿ ਨੋਬਲ ਅਕਾਦਮੀ ਨੂੰ ਸਾਰਤਰ ਦੇ ਹੱਕ ‘ਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਸਾਰਤਰ ਨੂੰ ਭਿਣਕ ਪੈ ਗਈ। ਉਹਨੇ ਤਾਰ ਭੇਜੀ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਹੱਕ ‘ਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਐਲਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਮੈਂ ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ। ਕਮੇਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਰਤਰ ਨੂੰ

(ਅਗਲੇ ਸਫੇ ‘ਤੇ ਜਾਰੀ)

ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ

ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਟਹਿਣਾ*

ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਚੌਮੁਖੀਆ ਦੀਵਾ

ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਟਹਿਣਾ

ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਲਟ-ਲਟ ਬਲ ਤੇ ਹਯਾਤੀ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਮੱਠੀ-ਮੱਠੀ ਲੋਅ ਵੰਡਦਾ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਕਦਮ ਬੁਝ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਹੈ ਉਸਦੀ। ਐਲ.ਪੀ. ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਾਲੇ ਹਮਉਮਰ ਗਾਇਕਾਂ ਵਾਂਗ ਕੈਸਿਟ ਕਲਚਰ ਦੇ ਯੁੱਗ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਸੀ ਠਿੱਬੀ ਲਾਈ ਕਿ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਉਹ ਮੁੜ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਦੇਖਣ ਲਈ ਜੂਝਦਾ ਰਿਹਾ। ਪਰ ਦੇਰ ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਗਾਇਕੀ ਪੈਸਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਨੂੰ ਬੂਰ ਨਾ ਲੱਗਾ। ਬੋੜਾ ਕੁ ਗਰਮ ਮਿਜ਼ਾਜ਼, ਬਣ-ਠਣ ਕੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਕੋਟਕਪੂਰੇ ਦੇ ਗੀਤਕਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਦਾ ਗੁਰਭਾਈ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਚਿਹਰਾ-ਮੋਹਰਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਸੀ।

ਸੀਤਲ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਹੱਸ ਕੇ ਜੀਵਿਆ, ਮੁਸਕਲ ਘੜੀ 'ਚ ਹੌਸਲਾ ਨਾ ਹਾਰਿਆ। ਉਸ

‘ਭਾਬੀ ਤੇਰੀ ਗੁੱਤ ਵਰਗਾ ਸੱਪ ਲੈ ਕੇ ਬੰਗਾਲੀ ਆਇਆ’

ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਡੋਰ ਟੁੱਟ ਗਈ।

ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸੋਗਮਈ ਫ਼ੋਨ ਆਇਆ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਿਤਾਏ ਵਕਤ ਦੀ ਰੀਲ ਚੱਲ ਪਈ। ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਮਿਲਣੀ ਚੇਤੇ ਆਉਣ ਲੱਗੀ। ‘ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਵਾਰਿਸ’ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨੂਰਮਹਿਲ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਦਿਨ ਚੇਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵੱਈਆਂ ‘ਤੇ ਕਿਤਾਬ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਵਿਆਂ ਵਾਲੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਹੈ, ਪਰ ਅੱਜ ਉਹ ਗੁਰਬਤ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਅ ਰਹੇ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਖੁੱਸ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ, ਤਾਂ ਉਹ ‘ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਐ...ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਐ...’ ਕਹਿਣ ਸਾਰ ਬੋਲਿਆ, ‘ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈਗੇ ਆ...ਮੇਰੀ ਪਛਾਣ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਖੁੱਸੀ...ਜੀਹਨੂੰ ਮਰਜ਼ੀ ਪੁੱਛ ਲਵੋ...।’

ਜਿਸ ਨੇ ਚੰਗਾ ਵੇਲਾ ਦੇਖਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ‘ਮਾਤਾ’ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਨੇ ਕਿ ਅੱਜ ਪੁਰਾਣੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪੁੱਛ-ਪੁਤੀਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਗਵੱਈਏ ਸਾਲ ‘ਚ ਵੀਹ-ਵੀਹ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਕੈਸਿਟਾਂ ‘ਤੇ ਲਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਦਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਚੇਤਾ ਏਨਾ ਨਰੋਆ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵੀਹ-ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ

ਲੈ ਗਈ...ਮੈਂ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ...ਉਹ ਮਰ ਗਈ...ਮੈਂ ਅੱਜ ਵੀ ਗਾਉਂਦਾ ਤੇ ਜਿਉਂਦਾ ਹਾਂ...।’

ਉਹਦੀਆਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲੋਕਾਂ ਮੂੰਹੋਂ ਸੁਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਭ ਕੁੱਝ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਖ-ਪਰਖ ਕੇ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪਿਆ। ਫੇਰ ਉਹ ਲੇਖ ‘ਸੁਰਾਂ

ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ

ਦੇ ਵਾਰਿਸ’ ‘ਚ ਛਾਪਿਆ ਤਾਂ ਸੀਤਲ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ, ‘ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਵਧੀਆ ਚੱਲ ਰਿਹਾ...ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ‘ਗਰੀਬ’ ਸ਼ਬਦ ਐਵੇਂ ਵਰਤ ਦਿੱਤਾ...।’

ਜਦੋਂ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ‘ਮਾਈ ਐਫ. ਐਮ’ ਰੇਡੀਓ ਵਲੋਂ ਚੈਰਿਟੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਕੇ ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਲ, ਉਤਮ ਸਿੰਘ ਭੋਲਾ ਨਾਥ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ, ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਤੇ ਲੱਖੀ ਵਣਜਾਰਾ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਨੇ ਫਿਰ ਫ਼ੋਨ ਕੀਤਾ, ‘ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਵੀ...।’

ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੀਤਲ ਜਦੋਂ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵਾਂਗ ਬਣ-ਠਣ ਕੇ ਦਫ਼ਤਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਟਪਲਾ ਖਾ ਗਿਆ। ਤੇਲ ਨਾਲ ਚੋਪੜ ਕੇ ਟੇਢੇ ਚੀਰ ਨਾਲ ਵਾਹੇ ਵਾਲ, ਅੱਖਾਂ ‘ਤੇ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਐਨਕ, ਪੈਂਟ-ਸ਼ਰਟ ਪਹਿਨੀ, ਜਦੋਂ ਨੇੜੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਕਿਹਾ, ‘ਪੈ ਗਿਆ ਨਾ ਭੁਲੇਖਾ...ਕਲਾਕਾਰ ਕਦੇ ਬੁੱਢਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ...।’

ਉਹ ਦੇ ਨੂਰਮਹਿਲੀਏ ਸਾਬੀ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਮੰਡੀ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਦੱਸਦੇ ਨੇ ਬੜੀ ਚੜ੍ਹਤ ਸੀ ਸੀਤਲ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਮਾ ਦੀ। ਸੀਤਲ ਉਹਦੇ ‘ਤੇ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ‘ਕੱਠੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਗਾਉਣ-ਵਜਾਉਣ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੇੜਤਾ। ਸੀਤਲ ਉਹਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਮੌਕਾਤਾਫ਼ ਸੀ। ਗਾ-ਗਾ ਸੀਤਲ ਨੇ ਕਾਰਾਂ, ਪਲਾਟ, ਕੋਠੀ ਸਭ ਕੁੱਝ ਖਰੀਦਿਆ। ਸੀਮਾ ਨੇ ਉਹਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ‘ਤੇ ਅੱਖ ਰੱਖੀ। ਉਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੁੰਗਲ ‘ਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਸਾ ਕੇ ਸਭ ਕੁੱਝ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕਰ ਲਿਆ, ਫੇਰ ਪਿੱਠ ‘ਤੇ ਲੱਤ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਸੀਤਲ ਵਿਚਾਰਾ ਮੁੜ ਉਥੇ ਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੁਰਿਆ ਸੀ।

ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਨੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਗਾਇਆ। ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ-ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ਿੰਦਾ-ਗੁਲਸ਼ਨ ਕੋਮਲ, ਅਮਰ ਨਾਥ ਤਾਨਸੈਨ-ਸਵਰਨ ਲਤਾ ਵਾਂਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਮਕਬੂਲ ਹੋਈ ਪਰ ਅਖੀਰ ਉਹ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਚਿੱਤ ਚੇਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੀਤਲ ਨੂੰ ਕੱਧੋਂ ਹੋਲਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਤੁਰ ਗਈ ਤੇ ਸੀਤਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਪਛਤਾਵਾ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੀਤਲ ਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਨਰਿੰਦਰ ਬੀਬਾ, ਸਵਰਨ ਲਤਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਨੀਆ, ਸਤਿੰਦਰ ਬੀਬਾ, ਪਰਮਿਲਾ ਪੰਮੀ, ਹਰਜੀਤ ਗਿੱਲ ਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਨਾਲ ਗਾਇਆ।

ਸੀਤਲ ਦਾ ਜਨਮ 1947 ਦੀ 26 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸੰਗੋਵਾਲ ‘ਚ ਹੋਇਆ। ਗਾਉਣ ਦਾ ਝੱਸ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਹੀ ਪੈ ਗਿਆ ਤੇ ਪੰਡਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਵਲੋਂ ਉਸ ਬਾਬਤ ਕੀਤੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਸੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਸੀਤਲ ਖੁਦ ਦੱਸਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ, “ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਛੋਟੀ ਜਮਾਤ ‘ਚ ਸਾਂ, ਜਦੋਂ ਪੰਡਤ ਨਹਿਰੂ ਨੂਰਮਹਿਲ ਆਏ। ਮੈਂ ਗੀਤ ਗਾਇਆ, ‘ਮੇਰੇ ਦੇਸ ਦਿਆ ਕਿਰਸਾਨਾ ਜੁਗ ਜੁਗ ਜੀਵੇਂ ਜਗ ‘ਤੇ...’, ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਗੋਦੀ ‘ਚ ਬਿਠਾ ਲਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, ‘ਯੇ ਬੱਚਾ ਬੜਾ ਹੋ ਕਰ ਅੱਛਾ ਫਨਕਾਰ ਬਨੇਗਾ।’”

ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਲੇਨਾ ਰਿਕਾਰਡ ਐਚ.ਐਮ.ਵੀ. ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ। ਪੱਥਰ ਵਾਲੇ ਉਸ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਦੋ ਗੀਤ ਸਨ, ‘ਚਰੀਆਂ ਛੁਕਦੀਆਂ ਰੋਟੀ ਲੈ ਕੇ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਆਵਾਂ’ ਤੇ ‘ਭਾਬੀ ਤੇਰੀ ਗੁੱਤ ਵਰਗਾ ਸੱਪ ਲੈ ਕੇ ਬੰਗਾਲੀ ਆਇਆ।’ ਪਰਮਿਲਾ ਪੰਮੀ ਨਾਲ ਆਏ ਉਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚਲੇ ਗੀਤ ‘ਢੋਲ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨਾਲ ਗੋਰੀਏ ਨਾਲ ਤਨੀ’ ਅਤੇ ‘ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਮੁਕਲਾਵਾ ਬੂਹ ਮਾਹੀਆ’ ਖੂਬ ਚੱਲੇ। ਨਰਿੰਦਰ ਬੀਬਾ ਨਾਲ ਆਏ ਉਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ‘ਰੋਕ ਡਰਾਈਵਰ ਗੱਡੀ ਵੇ ਮੈਂ ਬੱਸ ਭੁਲੇਵੇ ਚੜ੍ਹ ਗਈ ਆਂ’ ਗੀਤ ਚੰਗਾ ਚੱਲਿਆ। ਸਤਿੰਦਰ ਬੀਬਾ ਨਾਲ ‘ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਰ ਕੁੜੀਓ ਨੀਂ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਓ ਨਾ’, ‘ਕੁਤਤੀ ਸਵਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਤੰਗ ਮਿੱਤਰਾਂ’, ‘ਮੁੰਡਾ ਮੰਗੇ ਮਸਰਾਂ ਦੀ ਦਾਲ ਮਾਏ’, ‘ਪੱਟੇ ਗਏ ਵੇ ਅੱਖਾਂ ਲਾਈਆਂ ਨਾ ਵਿਚਾਰ ਕੇ’ ਅਤੇ ‘ਜੱਟ ਨੇ ਲਾਲ ਪਰੀ ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਪੀਤੀ’ ਚੰਗੇ ਚੱਲੇ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਨੀਆ ਨਾਲ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਏ ਇੱਕ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚਲਾ ਗੀਤ ‘ਆਈ ਹੂਰ ਹਵੇਲੀਓਂ ਹੋ ਕੇ, ਬੂਰੀਆਂ ਮਹੀਆਂ ਦਾ ਦੁੱਧ ਚੋਅ ਕੇ’ ਵੀ ਵਧੀਆ ਰਿਹਾ।

ਸੀਤਲ ਤੇ ਸੀਮਾ ਦਾ ਗੀਤ ‘ਦੁੱਧ ਦੇ ਗਿਲਾਸ ਵਿਚ ਮੱਖਣਾ ਘੁਲ ਜਾਵਾਂ ਖੰਡ ਬਣ ਕੇ’ ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਹਰ ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਵੱਜਿਆ। ਸੀਤਲ ਨੇ ਤਿੰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ‘ਤੇਰੀ ਮੇਰੀ ਇੱਕ ਜਿੰਦਗੀ’, ‘ਭੁਲੇਖਾ’ ਅਤੇ ‘ਨਿੱਮੇ’ ਵਿਚ ਗਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਤਵਿਆਂ ਵਾਲੇ ਯੁੱਗ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਐਚ.ਐਮ.ਵੀ. ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੈਸਿਟਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ‘ਘੁੰਡ ਵਿਚ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ’, ‘ਦਿਲ ਕਰੇ ਧਕ ਧਕ’, ‘ਜੇਠ ਤੋਂ ਮੈਂ ਬਚਗੀ’, ‘ਛਤਿਆਂ ਦਾ ਘੁੰਗੁ’, ‘ਕੁਤਤੀ ਸੁਆ ਦਿੱਤੀ ਤੰਗ’ ਅਤੇ ‘ਰੱਖਦੀ ਉਡੀਕਾਂ ਤੇਰੀਆਂ’

ਚੰਗੀਆਂ ਰਹੀਆਂ।

ਸੀਤਲ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮਾਣ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਰੇਡੀਓ ਦਾ ‘ਬੀ ਹਾਈ’ ਕਲਾਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਦੁੱਖ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੇ ਪੁੱਤ ਬਣੇ ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਕੰਪਨੀ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਇਲਟੀ ਦਿੰਦੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਫੇਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਚੰਗੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਦਾ ਉਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹਿੰਦਾ, ‘ਪੂਰੀ ਝੰਡੀ ਰਹੀ ਐ ਆਪਣੀ...ਛੇ ਵਾਰ ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਾ ਗਿਆ, ਸੱਤ

ਵਾਰ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਦੋ-ਦੋ ਵਾਰ ਜਰਮਨੀ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਜਪਾਨ ਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ‘ਚ।’

ਸੀਤਲ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਵੇਲਾ ਖੁੱਸ ਜਾਣ ਦਾ ਮਲਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਹਰ ਵੇਲੇ ਮਰ੍ਹੂ-ਮਰ੍ਹੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਦਾਰੂ ਨਾਲ ਵੀ ਉਹਦੀ ਖਾਸੀ ਨੇੜਤਾ ਰਹੀ, ਪਰ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ, ‘ਗਮ ਭੁਲਾਉਣ ਲਈ ਪੀਣੀ ਪੈਂਦੀ ਐ...।’

ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ, ‘ਤੁਹਾਡੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ...’ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘ਭਲਾ ਇਹ ਦੱਸੋ... ਹੱਥੀ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਗੁਆਉਣੀ ਕੌਣ ਚਾਹੁੰਦਾ...ਬੰਦੇ ਦਾ ਤਾਂ ਨਾਂ ਲੱਗਦਾ...ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਉਹੀ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ...ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਪੈਸਾ ਪਾਣੀ ਵਰਗਾ ਸੀ, ਕੁਝ ਦੇਰ ਲਈ ਰੁਕਿਆ ਤੇ ਅੱਗੇ ਚਲਾ ਗਿਆ...ਆਹ ਫਰੇਮ ਕੀਤੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਤੇ ਕੈਸਿਟਾਂ ਦੇ ਕਵਰ ਦੇਖੋ...ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਿਹੜੇ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਬੈਠਾ...ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਕਿਹੜੇ ਗਵੱਈਏ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ...ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਵਲੈਤ ਹਾਂ...ਕੀ ਇਹ ਮੇਰੀ ਕਮਾਈ ਨਹੀਂ...?’

ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਛੋਟੀ ਤੈਸ ‘ਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਵਕਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੋੜਾ ਖਿਝੂ ਜਿਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਏਦਾਂ ਦਾ ਬਣਨਾ ਕੁਦਰਤੀ ਵੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੀਹਨੇ ਚੜ੍ਹਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੇਖੇ ਹੋਣ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹਨੂੰ ਮਿਹਨਤ ਮਜਦੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਣ ਤਾਂ ਸੁਭਾਅ ‘ਚ ਫਰਕ ਪੈ ਹੀ ਜਾਂਦਾ... ਕਿਹੜਾ ਕਲਾਕਾਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਦੀ ਕਮਾਈ ਵੀ ਹੱਥਾਂ ‘ਚੋਂ ਰੇਤ ਵਾਂਗ ਕਿਰ ਜਾਵੇ ਤੇ ਪਛਾਣ ਵੀ।

ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਹੋਰ ਜਿਉਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕੀਨ ਸੀ। ਬਦਲੇ ਸੰਗੀਤਕ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇੱਛਾ ਉਸ ਦੀ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁੜ ਅੱਗੇ ਆਵੇ। ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ 11 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੀ ਯਾਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਾਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

*ਫੋਨ:9814-78883

ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ, ਉਹ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ‘ਚ ਮਸਤ ਦਿਸਿਆ। ਮੀਡੀਏ ਦਾ ਉਹ ਬੜਾ ਕਦਰਦਾਨ ਸੀ ਤੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਕੇ ਗਦ-ਗਦ ਹੋ ਉਠਦਾ। ਲੰਘਿਆ ਵੇਲਾ ਚੇਤੇ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ‘ਚ ਅਵੱਲੀ ਜਿਹੀ ਚਮਕ ਆ ਜਾਂਦੀ...ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਵਾਂਗ। ਉਸ ਨੇ ਸਿਰੇ ਦਾ ਚੰਗਾ ਵੇਲਾ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਰੱਜ ਕੇ ਗਰੀਬੀ ਵੀ। ਇੱਕ ਵੇਲਾ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਲੁਧਿਆਣਾ ਮੰਡੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਗਵੱਈਆਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਫੇਰ ਉਹ ਵਕਤ ਵੀ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਦੋ ਡੰਗ ਦੀ ਰੋਟੀ ਵੀ ਔਖਿਆਂ ਹੋ ਕੇ ਜੁੜਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਨੇ ਹਰ ਸ਼ੌਕ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ, ਕੋਈ ਰੀਝ ਤ੍ਰਿਹਾਈ ਨਾ ਛੱਡੀ, ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਹਰ ਲੁਤਫ ਲਿਆ, ਪਰ ਮਾਨਸਿਕ ਝਮੇਲਿਆਂ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ

ਵਾਲੇ ਗਾਇਕ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖੋ।

ਮੈਂ ਆਖਿਆ, ‘ਹਾਂ...ਹਾਂ...ਪਰ ਮੇਰਾ ਇਰਾਦਾ ਏ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ...ਤੁਹਾਡੇ ਸਮਕਾਲੀ ਚਤਰ ਸਿੰਘ ਪਰਵਾਨਾ, ਮਿਰਜ਼ਾ ਸੰਗੋਵਾਲੀਆ, ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਲ, ਉਤਮ ਸਿੰਘ ਭੋਲਾ ਨਾਥ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ, ਅਮਰ ਨਾਥ ਤਾਨਸੈਨ ਸਾਰੇ ਹੋਣਗੇ ਉਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ...।’ ਉਸ ਆਖਿਆ, ‘ਠੀਕ ਐ...ਲਿਖ ਫਿਰ...ਮੈਂ ਏਦਾਂ ਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ...ਏਦਾਂ ਮੇਰੀ ਚੜ੍ਹਤ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ...ਪਹਿਲੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਏਦਾਂ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ...ਬਤਿਆਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਮਿੱਥੇ...ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਮੈਂ ਏਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਾਏ...ਫੇਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਬਦਲ ਗਈ...ਉਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਝਪਟ ਕੇ

ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਣ ਵਾਲਾ ਉਹ ਪਹਿਲਾ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਬਰਨਾਰਡ ਸ਼ਾਅ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੌਇਲਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਾਟਕਕਾਰ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਲਈ ਨੋਬਲ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਨਾ ਇਹਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਉਹਨੂੰ ਤਲਬ ਸੀ।

ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਰੰਭਕ ਸਾਲਾਂ ‘ਚ ਆਦਰਸ਼ ਵਾਲੇ ਟੀਚੇ ‘ਚ ਫਰਕ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੈ ਪਰ ਇਹਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸੁਖਮ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ‘ਚ ਲਪੇਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨੂੰ ਮਾਨਵੀ ਦੱਸਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਮੂਰਤ ਸਮੀਕਰਨ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਚੋਣਕਾਰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਐਵਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਮੂਰਤ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਮਾਨਵੀ ਮੁੱਲਾਂ ਦਾ ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਮੀਕਰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ

ਹਨ, ਤਹਿ ਵਿਚ ਕਾਰਨ ਸਿਆਸੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੁਖਮ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮਿਸਾਲਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਗੁਸਤਾਵ ਕਲੋਜ਼ੀਓ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਐਲਾਨਦਿਆਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ “author of new departures, poetic adventure and sensual ecstasy, explorer of a humanity beyond and below the reigning civilization” ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਜਰਮਨ ਦੀ ਹਰਤਾ ਮੁਲਰ ਨੂੰ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਹਦਾ ਕਮਾਲ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਰ ਦੀ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ‘ਚ ‘landscape of the dispossessed’ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ “concentration of poetry” ਅਤੇ “frankness of prose” ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਲਿਖਣਕਾਰੀ ‘ਚ ਇਹ ਐਸੀਆਂ ਖਾਸੀਅਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਲੇਖਕ ਬਾਰੇ ਕਹੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਸਤਾਵ ਕਲੋਜ਼ੀਓ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਨੋਬਲ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ: “ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ

ਹਨ; ਇਹ ਐਵਾਰਡ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ‘ਤੇ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ। ਚੋਣਕਾਰਾਂ ਦੇ ਚਿਤ ‘ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ।”

ਜਿਵੇਂ ਕਿਹੋ, ਕਮੇਟੀ ਵਾਲੇ ਏਸ਼ੀਆ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੋਲਦੇ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਿਆਸਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ‘ਚ ਰਚੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਏਸ਼ੀਅਨ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਉਸ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਨੂੰ ਜੀਹਨੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯੌਰਪ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਧਰ ਨਾਇਪਾਲ ਤੇ ਸਲਮਾਨ ਰਸ਼ਦੀ ਹਨ। ਨਾਇਪਾਲ ਨੂੰ 2004 ‘ਚ ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਲਮਾਨ ਰਸ਼ਦੀ ਨੂੰ ਇਹ ਆਉਂਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਲ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਛਮੀਕਰਨ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਯੌਰਪੀ ਸਰਕਟ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹਨ।

ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਸਿਆਸਤ

ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਰਨਾਮਾ ਇਹ ਦੇਖੋ ਕਿ ਸਾਰਤਰ ਦੀ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਮਾਗਮ ਰਚਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਰਤਰ ਨੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਠੁਕਰਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਰਹਾਂਗਾ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਮੂ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ ਜਦ ਕਿ ਤਹਿ-ਦਿਲੋਂ ਉਹ ਵੀ ਏਦਾਂ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਕਾਮੂ ਏਨੀ ਵੱਡੀ ਰਾਸ਼ੀ ਠੁਕਰਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰਤਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਜੌਰਜ ਬਰਨਾਰਡ ਸ਼ਾਅ ਵੀ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਇਸ

ਬੰਤ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ

ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਲੀ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰ ਹੀ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਐਨੀ ਹਿੰਮਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਬੀਰੀ 'ਚ ਪੈਂਦੇ ਚੱਠਿਆਂ ਦੇ ਅਗਵਾਤ ਦੀਆਂ ਧੰਨੇ, ਦੇਬੇ, ਆਸੇ ਤੇ ਕਿਸ਼ਨੀ ਵੀ ਸੱਦ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਸਭ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ 'ਜੋ ਆਪਣੇ ਬੱਸਾਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਲਈ ਮੁਫਤ ਪਾਸ ਬਣੇ ਐ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨੀ ਭੁੱਲਣੇ। ਫੇਰ ਉਥੇ ਖੜੀਆਂ ਝਾਕੀ ਜਾਮੋਂਗੀਆਂ। ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪਾਸ ਘਰੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਇਕ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਸਾਰੀਆਂ ਲੇਟ ਹੋ ਜਾਂਗੀਆਂ।'

ਬਿਸ਼ਨੀ ਭਾਵੇਂ ਆਪ ਸੱਤਰ ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੀ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਪਤਲੇ ਤੇ ਫੁਰਤੀ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰ 'ਚ ਅਜੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਤੇ ਜੋਸ਼ ਸੀ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਣੀ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਮੁਫਤ ਪਾਸ ਅਤੇ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਆਏ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੱਦ-ਸੱਦ ਕੇ ਲਿਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਔਰਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨਦੀਆਂ ਸਨ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੇ ਪੇਕੇ ਚੰਗੇ ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਬੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਆਪਣੇ ਚਾਰ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਇਕੋ ਭੈਣ ਸੀ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ-ਭੁੱਲ੍ਹਾ ਖਾਂਦੀ ਪੀਂਦੀ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਸਰੀਰਕ ਪੱਖੋਂ ਤਕੜੀ ਅਤੇ ਨਰੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਸੂਰਤ ਸੋਹਣੀ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਸੀ। ਘਰ 'ਚ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੀ ਬੋਲ-ਚਾਲ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਰਗੀ ਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲੜਦੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਤਾਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੰਦੀਆਂ ਚਿਤਾ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਜਦ ਮੁਟਿਆਰ ਹੋਈ ਤਾਂ ਬੀਰੀ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਕੀ ਮਜ਼ਾਲ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਅੱਖ ਪੱਟ ਕੇ ਵੀ ਝਾਕ ਸਕਦਾ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੱਭਰੂਆਂ ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਡਰ ਵਰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ। ਫਿਰ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦਾ ਰੋਹਬਦਾਰ ਚਿਹਰਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਵਲ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਵੀ ਨਾ ਪੈਣ ਦਿੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਵੀ ਹੁੰਦੀ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜੁਆਨ ਮੁੰਡਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ, ਉਹ ਉਸਤੋਂ ਵੀ ਦੂਰ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਮਨਭਾਉਂਦੇ ਹਾਣੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਚਿੱਤ ਕਰਦਾ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦੇ ਗੱਭਰੂ ਦੀ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਹੁੰਦੀ। ਲੰਘਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦਿਲ 'ਚ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਉਮਤਦਾ ਹੜ੍ਹ ਰੋਕ ਲੈਂਦੀ। ਹੁਣ ਬਿਸ਼ਨੀ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਹੀ ਖਿਝਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਆਪਣੇ ਤੇਜ਼ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਗਲੀ-ਗੁਆਂਢ ਹੁੰਦੇ ਚਰਚੇ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਪਿਆਰ ਵਿਹੂਣੀ ਰਹਿਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ।

ਜਦ ਉਹ ਸੀਸ਼ਾ ਵੇਖਦੀ, ਆਪਣੀ ਸੋਹਣੀ ਸੂਰਤ ਵੇਖ ਕੇ ਫੁੱਲੀ ਨਾ ਸਮਾਉਂਦੀ। ਫਿਰ ਪਲ ਭਰ 'ਚ ਹੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਜਿਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਉਹ ਸੋਚਦੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸੂਰਤ ਕਿਸ ਕੰਮ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਹਾਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਬੁਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਉਸਦਾ ਮਨ ਕਰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਸੀਸ਼ਾ ਤੋੜ ਦੇਵੇ। ਮੁੜ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਲ ਸੀਸ਼ੇ 'ਚ ਨਾ ਵੇਖੇ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਸਹੇਲੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਆਪਣੀ ਬੋਲ-ਚਾਲ 'ਚ ਜ਼ਿੰਦੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਹਰ ਗੱਲ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਮੰਨਵਾ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਿੱਖਤ ਦੁਪਹਿਰਾਂ 'ਚ ਬਿਸ਼ਨੀ ਕੇ ਵੱਡੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਚਰਖੇ ਕੱਤਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀਆਂ। ਹੱਸਦੀਆਂ, ਖੇਡਦੀਆਂ, ਮਚਲਦੀਆਂ ਅਤੇ ਲੋਟ ਪੋਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜਵਾਨ ਮੁੰਡਾ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਬਾਰ ਮੁਹਰਦੀ ਲੰਘਦਾ, ਉਸਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਇਕ ਦੂਜੀ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਟਕੋਰਾਂ ਮਾਰਦੀਆਂ, ਖਿੜ-ਖਿੜ ਕਰਕੇ ਦੰਦ ਕੱਢਦੀਆਂ। ਉਸ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਸਾ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਵੇਖਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦਾ।

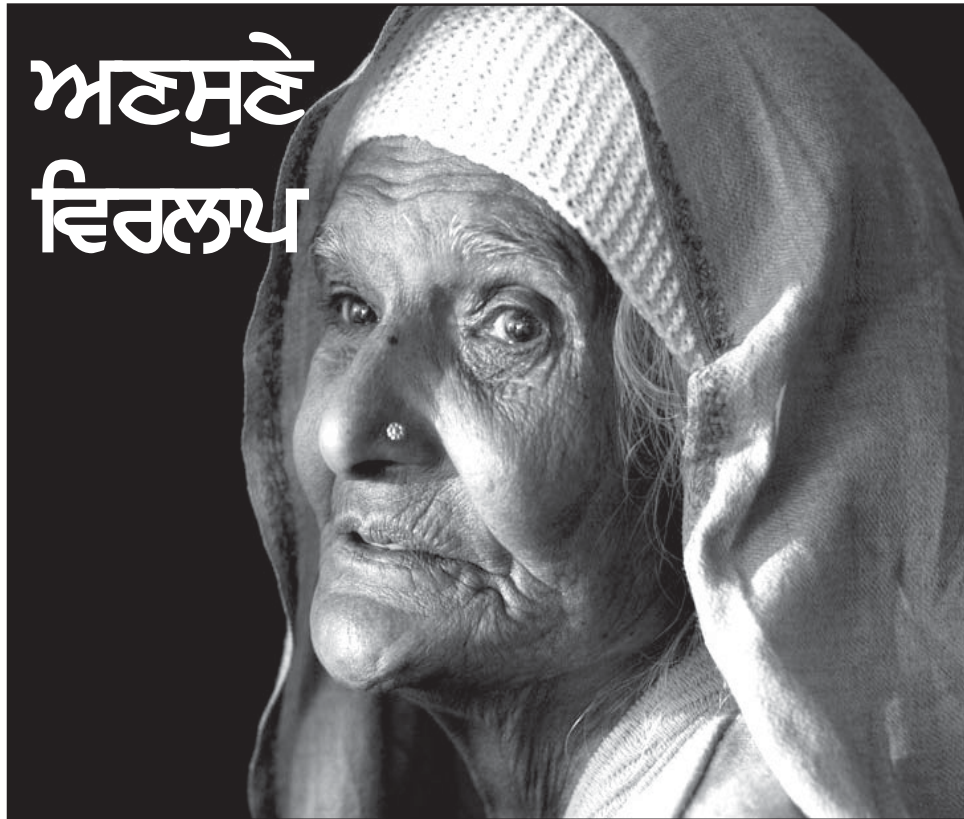
ਚਰਖੇ ਕੱਤ ਰਹੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀ ਸਨ। ਇਹ ਕੁੜੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੁੱਝੇ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਚਰਚੇ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਇਕ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਪਿਆਰ ਭਰੀਆਂ ਰਸਭਰੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਪਰ ਇਹ ਪਿਆਰ 'ਚ ਰੰਗੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਆਪਣੀ ਸਹੇਲੀ ਬਿਸ਼ਨੀ ਤੋਂ ਓਹਲਾ ਰੱਖਦੀਆਂ। ਜੇਕਰ ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਹੇਲੀ ਦੀ ਸੁਗੰਧ ਭਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਬਿਸ਼ਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦੀ, ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ। ਉਹ ਤਰਸੇਵਾਂ ਕਰਦੀ ਪੁੱਛਦੀ- “ਅਤੀਓ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਘ ਅਰਗੀ ਗੱਲ ਦੱਸ ਦਿਆ ਕਰੋ। ਮੇਰੇ 'ਚੋਂ ਏਹੋ ਜਿਹੀ ਕਿਹੜੀ ਭੂਰੀ ਕੀੜੀ ਬੋਝੇ ਲੜਦੀ ਐ। ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਗੱਲ ਵੀ ਨੀ ਦੱਸਦੀਆਂ। ਮੈਂ ਵੀ ਬੋਝੀ ਸਹੇਲੀ ਆਂ। ਮੇਰਾ ਵੀ ਬੋਝੇ ਅਰਗਾ ਜੀਅ ਐ। ਮੈਨੂੰ ਕਿਉਂ ਆਵਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਤਰਸਾਉਂਦੀਓ।”

ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੁੜੀਆਂ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਚੁੱਪ ਹੀ ਕਰ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਦਵਾਈ ਸੁੰਘੀ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੀ ਐਨ ਝੋਪ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਨ

ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਵਿਚੋਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਭ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਕੁੜੀ ਕਿਹੜੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਐ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਕੁੜੀ ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਤੋਂ ਸਭ ਕੁੜੀਆਂ ਆਪਣਾ ਭੇਤ ਛੁਪਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਬਿਸ਼ਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਪਿੱਛੇ ਗੁੱਸੇ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਉਹ ਮਨ 'ਚ ਸੋਚਦੀ, “ਮੇਰੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਹੇਲੀ ਨਹੀਂ। ਜਿਹੜੀ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸ ਸਕੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀ ਸੁਣ ਸਕੇ।”

ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਚ ਚਰਖੇ ਕੱਤ ਰਹੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨੀ ਇਕ ਰੋਹਬਦਾਰ ਤੇ ਆਪਹੁਦਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ

ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਛੋਪ ਕੱਤ ਰਹੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤਾ ਹਾਸਾ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰ ਲੈਂਦੀ। ਪਿਆਰ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਮਸਤ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟਕੋਰਾਂ ਉਹ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦੀ। ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਤੋਂ ਪਿਆਰ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਚਸਕੇ ਲੈ-ਲੈ ਕੇ ਸੁਣਦੀਆਂ। ਕੁੜੀਆਂ ਉਸਨੂੰ ਭਾਬੀ-ਭਾਬੀ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਉਸਦੀ ਹਿੱਕ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨਿੱਘੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਬਿਸ਼ਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਆ ਬੈਠਦੀ ਚਰਖਿਆਂ ਦੀ ਘੂਕ 'ਚੋਂ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਮਸਤ ਬਹਾਰਾਂ ਰੁਮਕਣੋਂ ਹਟ ਜਾਂਦੀਆਂ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਭਰਜਾਈਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਕਦੇ ਬਹੁਤਾ ਹੱਸੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਉਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨੀ ਕਦੇ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਹੱਸੀ ਹੋਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੇ ਸੁਹੱਪਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਠੱਠਾ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਪਰ ਬਿਸ਼ਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋਝੀ ਜਿਹੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਹੀ ਦਿੰਦੀ। ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਵੇਂ ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਝਨਾਂ ਖੋਰੂ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਬੇਬੱਸ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਬਣ ਕੇ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਉਸ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਝੋਪ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨ ਘਰ ਕਰੀ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਉਹ ਸੋਚਦੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਮੇਰੀ ਕਿਸੇ ਹਾਣ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬੋਲ-ਚਾਲ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਇਸ 'ਚ ਮੇਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਹਾਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਝਨਾਂ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਛਾਲਾਂ ਤਾਂ ਮਾਰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਤੈਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਹੁਣ ਚਿਤ-ਚਿਤਾ ਸੁਭਾਅ ਰੱਖਦੀ ਸੀ।

ਦਿਨ ਲੰਘਦੇ ਗਏ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਚੋਂ ਚਰਖਿਆਂ ਦੀ ਘੂਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਠਖੇਲੀਆਂ ਲੈਂਦੀਆਂ ਮਸਤ ਜਵਾਨੀਆਂ ਰੇਤ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਵਾਂਗ ਔਲੂਤ ਪਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਇਹ ਸਭ ਕੁੜੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਘਰ ਚਰਖੇ ਕੱਢਾਂ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਵਿਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਦਾ ਵੀ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਮਰਦ ਸੌ ਮਰਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੀ। ਮਾਂ ਪਿਉ ਦਾ ਉਹ ਇਕਲੋਤਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਸੁਭਾਅ ਖੁੱਲ੍ਹਾ-ਭੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਅਸਮਾਨ ਦੀ ਛੱਤ ਵਰਗਾ ਚਿਹਰਾ ਹਸ਼ੀ-ਹਸ਼ੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਉਸ ਲਈ ਇਕ ਗਜ਼ਲ ਵਰਗੀ ਮੁਟਿਆਰ ਸੀ। ਪੁੰਨਿਆ ਦੇ ਚੰਨ ਵਰਗਾ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦਾ ਮੁਖਤਾ ਉਸ ਲਈ ਰੱਬੋਂ ਮਿਲਿਆ ਵਰਦਾਨ ਸੀ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਟਿਆਰ ਹੋਣ ਤਕ ਜੋ ਸੁਪਨੇ ਗੁੜੀ ਨੀਂਦ ਲੈਂਦੀਆਂ ਵੇਖੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਬਿਖਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਔਲੂਤਪੁਣੇ 'ਚ ਹੰਢਾਇਆ ਸੰਤਾਪ ਅੱਜ ਤਕ ਹਕੀਕਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੱਤਰੰਗੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਵਹਿੰਦਾ ਝਰਨਾ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੀ ਰੂਹ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਮਲ ਪਾਣੀਆਂ 'ਚ ਟੁੰਭੀਆਂ ਭਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸੀਨੇ ਨੂੰ ਠੰਡਾ-ਠਾਥ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ

ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ 'ਚ ਮਸਤ ਬਹਾਰਾਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਚਿਤਵੇ ਸਨ। ਉਹੀ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਸਦੇ ਸੁਹੱਪਣ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਅੰਗ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਫੁੱਲ ਪੱਤੀਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵਰਗਾ ਕੰਮਲ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਹੀਰੇ ਵਰਗੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਖਿੱਚ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾ ਗਈ ਸੀ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਮਰਦ ਲਈ ਇਕ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਝੀਲ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਝੀਲ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਪੁੰਨਿਆ ਦੇ ਚੰਨ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ਉਸ ਖੂਬਸੂਰਤ ਨਜ਼ਾਰੇ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੋ ਕੇ ਬਿਹਬਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਝੀਲ ਦੀ ਪਿਆਸ ਨੂੰ ਜੋਬਨ ਮੱਤੀਆਂ ਜਵਾਨੀਆਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਬੁਰੀ

ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਘਾਟਾ ਐ ਐਵੇਂ ਪਰਦੇਸਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਨਾਲੇ ਤੂੰ ਆਪ ਰੁਲੇਂਗਾ, ਨਾਲੇ ਮੈਨੂੰ ਵਿਯੋਗ ਸਹਿਣ ਲਈ ਏਥੇ ਸੁੱਕਣੀ ਪਾਜੇਂਗਾ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੇ ਘਰਵਾਲੇ ਨੇ ਉਸਦੀ ਇੱਕ ਵੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਗਏ ਨੂੰ ਸੱਤਵਾਂ ਸਾਲ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਲ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਅੱਗ ਭਾਂਬੜ ਬਣਦੀ ਹੁਣ ਧੁਖਦੀ ਧੂਣੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਗਏ ਪਤੀ ਬਾਰੇ ਪਿੰਡ 'ਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਕਨਸੋਅ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਪਤੀ ਤੇ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਗੁਆਂਢੀ ਪਿੰਡ ਦਾ ਬੰਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਪੀ ਦੇ ਪਾਪਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਏਧਰ ਮੌਜਾਂ ਕਰਦਾ। ਜਦੋਂ ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਧੀ ਰਿੱਪੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੋਰ ਡਾਲਰ ਭੇਜ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਰਿੱਪੀ ਦੇ ਪਾਪਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਕਿ ਉਹ ਐਨੇ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਬਸ ਰਿੱਪੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਚਿੰਨੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਡਾਲਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਐ। ਚਿੰਨੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕੁੜੀ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਐ। ਇਹ ਰੋਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਐ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ।

ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਆਖਿਆ ਸੀ, “ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਨਾ ਲਿਉ। ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਇਕ ਮੇਮ ਨੂੰ ਰੱਖੀ ਬੈਠੀ।”

ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਬਿਸ਼ਨੀ ਜਿਵੇਂ ਬਾਏਂ ਹੀ ਘਾਉਂ-ਮਾਉਂ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੇ ਕਿਹਾ, “ਭਾਈ! ਉਸਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿ ਦੇਈ ਕਿ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੁਣ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਮੇਰੀ ਧੀ ਰਿੱਪੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਚਿੰਨੀ ਨਾ ਲਿਖੇ। ਉਸਦੀ ਰਿੱਪੀ ਹੁਣ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ। ਉਸ ਕਲਯੁਗੀ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਲਾ ਦੇਈ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਬਣ ਕੇ।”

ਉਸਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਆਹ ਦਿਨ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿੱਪੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਾਪਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਸੀ। ਜਦ ਕਦੀ ਕੁੜੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾ ਦੇ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਦੀ ਤਾਂ ਆਨੀਂ ਬਹਾਨੀ ਮਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਕੇ ਝੂਠ ਬੋਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ।

ਇਹ ਗੱਲ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨਾਲ ਕਰਕੇ ਮਾਂ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਚੁੰਨੀ ਦੇ ਲੜ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਨਮ ਹੋਈਆਂ ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝ ਲੈਂਦੀ।

ਹੁਣ ਜਦ ਕੁੜੀ ਘਰੋਂ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਨ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਰ ਨੂੰ ਕੁੰਡਾ ਲਾ ਕੇ ਬੁੱਕੀ-ਬੁੱਕੀ ਰੋਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਆਪਣੇ ਮਰਦ ਦੇ ਝੂਠੇ ਤੇ ਬੇਵਫ਼ਾ ਹੋਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਨ 'ਚ ਤਾਹਨੇ ਮਾਰਦੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੋਸਦੀ, ਦਾਣਿਆਂ ਵਾਲੀ ਭੱਠੀ ਦੇ ਗਿੱਲੇ ਬਾਲਣ ਵਾਂਗ ਧੁਖਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਹੀ ਦਗ਼ਾਬਾਜ਼ ਲਗਦੇ।

ਇਸ ਲਈ ਤਾਂ ਅੱਜ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਿੱਪੀ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਟੁੰਗੇ ਫੁੱਲ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਬੇਕਦਰੇ ਮਰਦ ਦਾ ਚਿਹਰਾ-ਮੁਹਰਾ ਵੇਖ ਕੇ ਫਿਕਰਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ 'ਚ ਡੁੱਬ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਟਿੱਬਿਆਂ ਦੀ ਰੇਤ ਸੀ। ਉਹ ਇਕ ਪਿਆਸੀ ਨਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਵਿਯੋਗ ਅੱਗ ਵਰਗੀ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚੋਂ ਸੇਕ ਮਾਰਦਾ ਲੰਘ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਹੁਣ ਉਸਦੀ ਉਮਰ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਪਰ ਧੀ ਦੇ ਜਲਵੇ ਨੇ ਉਸਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਨਦੀ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਵਹਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਵੀ ਡੀਕ ਲਾ ਕੇ ਪੀਣਾ ਲੋਚਦੀ ਸੀ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੇ ਮਨ 'ਚੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਦਾ ਤੜਪਨਾ ਭਰਿਆ ਸੇਕ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਾਗਰ ਬਣਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਪੁਰਾਣੀ ਚੁੰਨੀ ਦੇ ਪੱਲੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀਆਂ।

ਹੁਣ ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਘਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਲ ਤੱਕਿਆ। ਉਹਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਉਦਾਸ ਬਨੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਖਹਿ ਗਈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਧੀ ਰਿੱਪੀ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਗਹਿਰੇ ਖਾਰੇ ਪਾਣੀਆਂ ਜਿਹੀ ਸਮਝੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਬੋਲੀ, “ਵੇਖ ਨੀ ਧੀਏ! ਇਸ਼ਕ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਆਲੇ ਕੁਝ ਹੀ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਸ਼ਰ ਬਲਾਂ 'ਚ ਰੁਲਦਾ ਸੁਣਿਐ। ਜੰਗਲ ਬੋਲਿਆਂ 'ਚ ਭਟਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਜੰਡ ਵਰਗੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰ ਕਰਦਾ ਇਸ਼ਕ ਆਪ ਵੱਢਿਆ ਟੁੱਕਿਆ ਗਿਐ। ਇਸ਼ਕ ਧੀਏ ਛੇਤੀ ਕੀਤਿਆਂ ਪਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜੇ ਇਸ਼ਕ ਪਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਬਸ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਆਲਿਆਂ ਦਾ ਅਲੰਕਾਰ ਬਿਰਹਾ ਹੈ ਜੋ ਤੜਪਦਾ ਹੋਇਆ ਏਹ ਜਹਾਨੋਂ ਕੂਚ ਕਰ ਜਾਂਦੈ। ਮਿਲਾਪ ਦੀਆਂ ਚੰਦ ਘੜੀਆਂ ਹੀ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ ਤੜਪਨਾ ਦੇ ਤੱਤੇ ਕੜਾਹੇ 'ਚ ਪਾ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਰੇ ਟੁਰ ਜਾਂਦੀਐ ਪਰ ਫਿਰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਪਰਤਦੀਆਂ। ਇਸ ਪੀੜ ਭਰੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਹੀ ਆਪਾ ਵਾਰ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।”

ਬਿਸ਼ਨੀ ਇਹ ਮਿੱਠੇ ਮਹੁਰੇ ਵਰਗੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾ ਕੇ ਧੀ ਵਲ ਆਪਣੀ ਉਦਾਸ ਭਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਚਿਹਰਾ ਨਿਹਾਰਨ ਲੱਗੀ।

ਕੁੜੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਦਰਦ ਭਰੀ ਦਾਸਤਾਨ ਸੁਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਰਿੱਪੀ ਨੂੰ ਇਉਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ

ਕਿ ਕੋਈ ਕੁਤੀਆਂ ਦਾ ਚੰਬਾ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਕ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਪਿਆਰ ਦੀ ਦਰਦਾਂ ਭਰੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਹੱਡ ਬੀਤੀ ਉਹ ਅਣਭੋਲ ਕੁਤੀ ਭਲਾ ਕੀ ਜਾਣੇ। ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਲੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਵਾਲਾਂ 'ਚ ਇਕ ਫੁੱਲ ਹੀ ਟੁੰਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲੇ ਉਹ ਫਿਰ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਕੰਡੇ ਪੁਤਨ ਦੀ ਚੀਸ ਦਾ ਦਰਦ ਕਿਵੇਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇ। ਰਿੰਪੀ ਨੇ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਸ਼ਹਿਦ ਤੋਂ ਮਿੱਠੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੁੱਲਾਂ 'ਤੇ ਪੈਰ ਹੀ ਧਰਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਖੁਸ਼ਬੂ ਹੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਾਲਾਂ 'ਚ ਫੁੱਲ ਟੁੰਗਦੀ ਮਸਤ ਬਹਾਰਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਪਰ ਰਿੰਪੀ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਅੱਲ੍ਹੜ ਕੁਤੀਆਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਸੀ। ਮੁਟਿਆਰ ਕੁਤੀ ਹੁਣ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਮਝ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਪਾਪਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਤਪਨ ਲਈ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਯੋਗ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਇਸ਼ਕ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਆਪ ਗਿੱਲੇ ਗੋਰੇ ਦੀ ਧੂਣੀ ਬਣ ਕੇ ਸੁਲਗ ਰਹੀ ਐ। ਇਸ ਸੁਲਗ ਰਹੀ ਧੂਣੀ ਵਰਗੇ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਕੁਤੀ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖ ਰਹੀ ਸੀ। ਕੁਤੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਡਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੇ ਅੰਦਰ ਬਲਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਕੇ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਦੁਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾ 'ਤੇ ਪਹਾੜ ਜਿੰਡਾ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣਾ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਆਪਣੀ ਧੀ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਛੁਪੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਜਿਵੇਂ ਫੁੱਲ ਵਰਗੀ ਹੌਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਹੁਣ ਬਿਸ਼ਨੀ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਚੇਤਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਬੋਲੀ, “ਵੇਖ ਧੀਏ! ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਆਏ ਨੇ ਕਿ ਮਾਵਾਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਪਰਦਾ ਇਕ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਤਤਪਣਾ ਦੇ ਸੇਕ ਤੋਂ ਤੈਨੂੰ ਚੌਕੰਨੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਕਿਤੇ ਇਸ ਵਰਤਮਾਨ ਦੀ ਤਪਸ ਤੇਰੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਰਾਖ ਨਾ ਬਣਾ ਦੇਵੇ। ਤੇਰੀ ਨੰਨ੍ਹੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰੀ ਜਿਹੀ ਜਿੰਦ ਨੂੰ ਬਿਰਹੇ ਦੀ ਭੱਠੀ ‘ਚ ਸਿੱਟ ਕੇ ਆਪ ਫਿਰ ਉਹ ਬੱਤੀ ਬਾਹ ਜਾਏ।”

ਰਿੰਪੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉਤੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ। ਉਹ ਬੋਲੀ, “ਮੰਮ ਮੰਮ ਬਸ! ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਬਿਰਹੇ ‘ਚ ਤਤਪਦੀ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਅਚੇਤ ਹੀ ਸਰਾਪ ਵਰਗੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕਹਿ ਦੇਵੀ। ਕਿਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਤੇਰੇ ਵਾਂਗ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰੇ ਗਿਣਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਸੁੰਨੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਨਾ ਪਾ ਦੇਵਾਂ।”

ਫਿਰ ਮਾਵਾਂ ਧੀਆਂ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਹੀ ਚੁੱਪ ਬੈਠੀਆਂ ਰਹੀਆਂ।

ਧੀ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੁਗਨੁੰਆਂ ਦਾ ਵਾਸਾ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਉਸਦੇ ਹੁਣ ਦੇ ਚੰਚਲ ਮਨ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਰਿੰਪੀ ਦੀ ਮਾਂ ਇਕ ਉਹ ਸੁੱਕੀ ਨਦੀ ਵਾਂਗ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੀਨਾ ਸੌ ਸੂਰਜਾਂ ਦੀ ਤਪਸ਼ ਨੇ ਸਾੜ ਸੁੱਟਿਆ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਪੇਕੇ ਘਰ ਦੀ ਅੱਲ੍ਹੜ ਉਮਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰੰਭੂ ਉਮਰ ਤਕ ਜੇਠ ਰਾਤ ਦੀਆਂ ਲੂਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਅਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤਪਸ਼ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਬਸ ਇਕ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਸੁਰਗ ਦੇ ਝੂਟੇ ਵਰਗੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਨੇ ਰਿੰਪੀ ਧੀ ਉਸਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਈ ਸੀ।

ਸਮੇਂ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਰੰਗੀਨ ਹਰਫ਼ ਲਿਖੇ ਗਏ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਧੀ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਠੰਡੀ ਹਵਾ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਆਏ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਰਿੰਪੀ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਿੰਪੀ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਾ ਸੁਨੱਖਾ ਜੁਆਨ ਸੀ। ਕੁਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸੁਹਣੀ-ਸੁਆਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਰਿੰਪੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਹੀ ਰੱਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਰਿੰਪੀ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ਸਾਊ ਮੁੰਡਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸੀ। ਰਿੰਪੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਮਾਸਟਰਨੀ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਕੋਠੀ ਪਾ ਲਈ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹੀ ਉਹ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਪਰ ਬਿਸ਼ਨੀ ਪਿੰਡ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਮਹੀਨੇ ਵੀਹ ਦਿਨੀਂ ਰਿੰਪੀ ਕੋਲ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਰਹਿ ਕੇ ਆਉਂਦੀ। ਉਹ ਰਿੰਪੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ, ‘ਆਹ ਭਾਈ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਵੀ ਕੋਈ ਜਿੰਦਗੀ ਐ। ਭੀੜ-ਭੜੱਕਾ। ਭੇਡਾਂ ਦੀ ਬਿਆਂ-ਬਿਆਂ ਆਂਗੂ ਵੱਜਦੇ ਹਾਰਨ ਸੁਣਨ ਆਲੇ ਦੇ ਕੰਨ ਪਾੜ ਦਿੰਦੇ ਆ। ਨਾ ਏਥੇ ਖਾਲਸ ਦੁੱਧ ਮਿਲਦੈ। ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਤਾਂ ਬਣਾਉਣੀ ਚੀਜ਼ਾ ਖਾ ਕੇ ਲੋਕ ਬਨਾਉਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਂਦੇ ਐ। ਪਿੰਡ 'ਚ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਨਾਲ ਰੋਣਕਾਂ ਲੱਗੀਆਂ

ਰਹਿੰਦੀ ਐ। ਏਥੇ ਕੋਈ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਨੂੰ। ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਭਾਈ ਧੀਏ ਏਥੇ ਜਮਾਂ ਦਿਲ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਈ ਰਹੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰੇ।”

ਰਿੰਪੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ, “ਮੰਮ! ਤੁਸੀਂ ਪਿੰਡ ਕੱਲੇ ਕੀਹਦੇ ਕੋਲ ਰਹੋਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਮੌਜਾਂ ਨਾਲ ਰਹੋ।”

ਪਰ ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਧੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਮੰਨੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ, “ਵੇਖ ਧੀਏ! ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਸੁੱਖੀ ਸਾਂਦੀ ਵੱਸ। ਮੇਰਾ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਜੀਅ ਘਬਰਾਉਂਦੈ। ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਕਰਿਆ ਕਰੂ। ਆਪੇ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਇਆ ਕਰੂੰ।”

ਰਿੰਪੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿੰਡ ਰਹਿਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲ ਸਕੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਪਿੰਡ ਰਹਿੰਦੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਕੋਲ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਦੀਆਂ ਬੁਤੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਆਪ ਵੀ ਸਭ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਜਾ ਕੇ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਕਰ ਆਉਂਦੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਕੰਮ ਆਪ ਮੂਹਰੇ ਲੱਗ ਕੇ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਧੰਦੇ ਲੈ ਕੇ ਬਿਸ਼ਨੀ ਕੋਲ ਹੀ ਆਉਂਦੀਆਂ। ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਕਦਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਵਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਵੀ ਬਿਸ਼ਨੀ ਆਪ ਮੂਹਰੇ ਲੱਗ ਕੇ ਸਭ ਦੇ ਫਾਰਮ ਭਰਵਾ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ। ਪੀਲੇ ਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਬਿਸ਼ਨੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਝਿਜਕਦੀ ਸੀ। ਸਭ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਕੇ ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲਦੀ ਸੀ।

ਦਿਨ ਸਮੇਂ ਬਿਸ਼ਨੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਧੰਦਿਆਂ 'ਚ ਉਲਝਾਈ ਰੱਖਦੀ ਸੀ ਪਰ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਦੀ ਬੇਵਫਾਈ ਸਤਾਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਉਹ ਇਕ ਸੁਪਨਾ ਆਇਆ ਹੀ ਸਮਝਦੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਸਾਲ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੀਆਂ ਵਰਗੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਉਸਨੂੰ ਸਤਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਸੋਚਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮਰਦ ਪਰਦੇਸੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਥੇ ਬਥੇਰੀ ਸੁਆਹ ਖੇਹ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਦੋ-ਚਾਰ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਫਿਰ ਵੀ ਗੇੜਾ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਜੱਗੋਂ ਤੇਰਵੀਂ ਹੋਈ ਐ। ਜਿਸਦਾ ਮਰਦ ਆਪਣਾ ਪਿਛਲਾ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਕੇ ਉਸ ਮੇਮ ਦਾ ਬਣ ਗਿਆ ਉਸ ਜੱਟ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦਾ ਮੋਹ ਜਮ੍ਹਾ ਈ ਨੀਂ ਜਾਗਿਆ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਕਰਕੇ। ਪਤਾ ਨੀ ਕੀ ਉਸਦੀ ਬੁੱਧ-ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋਗੀ। ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਰਿੰਪੀ ਨੂੰ ਮਨੋਂ ਈ ਵਿਸਾਰ ਗਿਆ ਚੰਦਰਾ।”

ਇਹ ਸਭ ਸੋਚਦੀ ਬਿਸ਼ਨੀ ਲੰਮੇ-ਲੰਮੇ ਹੌਕੇ ਭਰਦੀ ਕਮਰੇ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਦਾਸ ਕਰ

ਦਿੰਦੀ। ਆਪਣੇ ਮੰਜੇ 'ਚ ਪਈ ਉੱਸਲਵੱਟੇ ਲੈਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਕਦੀ ਕਦੀ ਉਸਦੇ ਮਨ 'ਚ ਵਿਦਰੋਹ ਉਠਦਾ। ਉਹ ਦੂਜੀ ਗਲੀ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਗੁਰਾਂਦਿੱਤੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ। ਜਿਸਨੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਬਿਸ਼ਨੀ ਨਾਲ ਹੱਸਦੇ ਵਕਤ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਗੁਰਾਂਦਿੱਤਾ ਮਖੌਲੀਆ ਜਿਹਾ ਪੰਜਾਹ ਕੁ ਸਾਲ ਦਾ ਖੁਸ਼ਦਿਲ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਹੱਸਦਾ ਕਹਿੰਦਾ- “ਭਾਬੀਏ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ ਭਾਈ ਨੂੰ ਏਹੋ ਜੀ ਕੀ ਦਵਾਈ ਸੰਘਾਈ ਐ ਕਿ ਉਹ ਮੁੜ ਵਤਨੀਂ ਨੀ ਪਰਤਿਆ। ਜਦੋਂ ਥੋੜੀ ਜਿੰਦਗੀ ਹੀ ‘ਖਾਲੀ’ ਲੰਘੀ, ਫੇਰ ਤੁਸੀਂ ਡਾਲਰ ਕੀ ਸੁਰਗਾਂ 'ਚ ਨਾਲ ਲਿਜਾਏ ਐ, ਪੰਡਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ। ਤੂੰ ਬਾਈ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚਿੰਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜ ਕਿ ਆਹ ਦਿਨ ਨੀਂ ਮੁੜ ਕੇ ਆਉਣੈ! ਤੂੰ ਆ ਕੇ ਆਵਦੀ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੀ ਸਾਰ ਲੈ।”

ਗੁਰਾਂਦਿੱਤੇ ਦੀ ਸਿੱਧੀਆਂ ਤੇ ਸੱਚੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਇਕ ਉਦਾਸ ਹੋਕਾ ਨਿਕਲਦਾ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਗੁਰਾਂਦਿੱਤੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦੇ ਸਕਦੀ।

ਹੁਣ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਦੀ ਤਤਪ ਵਿਚੋਂ ਗੁਰਾਂਦਿੱਤਾ ਉਸਨੂੰ ਚੰਗਾ-ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ। ਉਹ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਪਈ ਪੱਕਾ ਇਰਾਦਾ ਕਰਦੀ ਸੋਚਦੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਹੁਣ ਗੁਰਾਂਦਿੱਤਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹੂੰਗੀ ਕਿ ਚੰਦਰਿਆ, ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਨੇਹ ਐ ਤਾਂ ਏਸ ਧੁਖਦੀ ਧੂਣੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੂੰ ਹੀ ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਮਾਰ ਦੇ। ਫੇਰ ਤੂੰ ਹੀ ਦੱਸੀਂ ਕਿ ਏਸ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦਾ ਮੋਹ ਡਾਲਰਾਂ ਨਾਲ ਐ ਜਾ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੰਗੀਨ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨਾਲ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚਦੀ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਦੇ ਉਦਰੇਵੇਂ ਭਰੇ ਸੁਪਨੇ ਘੇਰ ਲੈਂਦੇ। ਜਦੋਂ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਰਾਤ ਭਰ ਲਈਆਂ ਕਰਵਟਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਤੋਂ ਡਰ ਜਿਹੀ ਜਾਂਦੀ। ਗੁਰਾਂਦਿੱਤੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਸੰਗ ਜਿਹੀ ਜਾਂਦੀ। ਦਿਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਆਪਣੇ ਮਨ 'ਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹਾਣ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਹੱਸਦੀ ਖੇਡਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਮੱਸਿਆ ਨਹਾਉਣ ਜਾਇਆ ਕਰਾਂਗੀਆਂ। ਉਂ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਆਹ ਮੁਫਤ ਪਾਸ ਬਣੇ ਐਂ ਬੱਸ 'ਚ ਆਉਣ ਜਾਣ ਦੇ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰ ਫਿਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਣੇ ਪਾਸਾਂ ਦਾ ਲਾਹਾ ਖੱਟ ਲਿਆ ਕਰੀਏ।

ਇਸ ਲਈ ਤਾਂ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਮੂਹਰੇ ਅੱਜ ਮੱਸਿਆ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਔਰਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਖੜੀਆਂ ਸਨ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਉਚੀ 'ਵਾਜ 'ਚ ਛਿੱਟੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਬੈਤਲੇ! ਅਜੇ ਕੱਲ੍ਹ ਤੂੰ

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਹਾਈ ਆਈ ਐਂ। ਅਜੇ ਤੇਰੀ ਉਮਰ ਈ ਕੀ ਐ ਨੀਂ। ਮਸਾਂ ਚਾਲੀ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਹ ਝਾਟਾ ਸਾਰਾ ਈ ਬੱਗਾ ਕਰੀ ਫਿਰਦੀ ਐਂ। ਕੀ ਲਾਇਐ ਨੀਂ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ।” ਛਿੱਟੇ ਮਿਨਾ ਜਿਹਾ ਹੱਸੀ।

ਕਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, “ਲੈ ਜੇ ਬਿਸ਼ਨੀਏ ਤੂੰ ਸੱਤਰੀ-ਬਹੱਤਰੀ ਹੋ ਕੇ ਆਹ ਸਾਰਾ ਝਾਟਾ ਕਾਲਾ ਕਰੀ ਫਿਰਦੀ ਐਂ। ਜੇ ਆਹ ਮੁਫਤ ਪਾਸ ਬਣਵਾਉਣ ਲਈ ਛਿੱਟੇ ਨੇ ਕਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬੱਗੇ ਕਰ ਲੇ ਤਾਂ ਕੀ ਲੋਹੜਾ ਆ ਗਿਆ। ਨਾਲੇ ਤੂੰ ਹੀ ਤਾਂ ਛਿੱਟੇ ਨੂੰ ਬੁੜੀ ਬਣਾ ਕੇ ਅਫਸਰ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਾਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ।”

ਆਹ ਦੇਖ ਨੀਂ ਆਸੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਛੋਟੀ ਐ। ਹੁਣ ਦੇਖ, ਏਸ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬੁੜੀ ਲਗਦੀ ਐ। ਇਕ ਔਰਤ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਬੋਲੀ, “ਬੇਬੇ ਬਿਸ਼ਨੀਏ ਤੇਰੀਆਂ ਈ ਮਿਹਰਬਾਨੀਐ। ਪਾਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤੂੰ ਜੀਹਨੂੰ ਮਰਜ਼ੀ ਬੁੜੀ ਬਣਾ ਦਿੰਨੀ ਐਂ।”

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਟਕੋਰਾਂ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਏਹ ਸਭ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬਣੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਬੱਸ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਨ। ਹੁਣ ਉਥੇ ਜਿਹੜੀ ਬੱਸ ਵੀ ਹੌਲੀ ਹੋ ਕੇ ਖੜਨ ਲੱਗਦੀ। ਡਰਾਈਵਰ ਬੁੜੀਆਂ ਦੇ ਝੋਲੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਵੇਖ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਖੜਾਏ ਹੀ ਬੱਸ ਭਜਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ। ਦੂਜੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਏਨ੍ਹਾ ਮੁਫਤ ਪਾਸਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਦਰਾਂ ਬੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ 'ਚ ਬੁੜ-ਬੁੜ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬੱਸ ਨਾ ਰੁਕਦੀ। ਏਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਲੇਟ ਕਰਾ ਦਿੱਤੇ।

ਅੱਕ-ਬੱਕ ਕੇ ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਸੜਕ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਆ ਜੇ ਲੰਘ ਕੇ ਵਿਖਾਵੇ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਪਿਉ ਦਾ ਸਾਲਾ ਕਿਸੇਂ ਲੰਘਾਉਂਦੈ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੱਸ ਨੂੰ। ਆਹ ਬੈਠੀ ਆਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਬੱਸ ਲੰਘਾਉ ਤਾਂ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੇ ਉਤੋਂ ਦੀ ਲੰਘਾਉ ਹੁਣ। ਜੇ ਆਹ ਪਾਸਾਂ ਆਲੀ ਸਹੁਲਤ ਸਾਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਐ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਵਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਖਾਤਰ ਲੜਾਂਗੀਆਂ।”

ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਬੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਡੇ ਦੇ ਉਹਲੇ ਲੁਕ ਕੇ ਖੜ ਜਾਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਬੜੀ ਦੇਰ ਪਿੱਛੋਂ ਬਸ ਆਈ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਲੰਮੀ ਪੈ ਗਈ। ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਹਾਰਨ ਮਾਰੇ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਟੱਸ ਤੋਂ ਮਸ ਨਾ ਹੋਈ।

ਆਖ਼ਰ ਬੱਸ ਰੁਕ ਗਈ। ਡਰਾਈਵਰ ਖਿੜਕੀ ਵਿਚੋਂ ਮੂੰਹ ਕੱਢ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, “ਬੁੜੀਏ ਜੇ ਮਰਨੈਂ ਤਾਂ ਤੂੰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਮਰ। ਮੇਰੀ ਬੱਸ ਬੱਲੇ ਆ ਕੇ ਮੇਰੇ ਕਿਉਂ ਜੁਆਕ ਰੋਲਦੀ ਐਂ।” ਬਿਸ਼ਨੀ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲੀ।

ਸਭ ਮੱਸਿਆ ਨਹਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੁੜੀਆਂ

ਛੋਤੀ-ਛੋਤੀ ਬਸ ਚੜ੍ਹ ਗਈਆਂ। ਹੁਣ ਬਿਸ਼ਨੀ ਸੜਕ ਤੋਂ ਉੱਠੀ। ਡਰਾਈਵਰ ਸਭ ਚੜ੍ਹ ਰਹੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਉੱਚੀ ਹੱਸਦਾ ਬੋਲਿਆ- “ਅੱਛਾ ਅੱਛਾ! ਹੁਣ ਗੱਲ ਸਮਝ ਆਈ ਐ ਮੈਨੂੰ ਕਿ ਆਹ ਰਸਤਾ ਰੋਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਿਉਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਐ। ਏਹ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਈ ਨੇ।”

ਬਿਸ਼ਨੀ ਹੁਣ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਬਾਰੀ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਬੋਲੀ, “ਦਾਦੇ ਮੰਗਾਉਣਿਆਂ! ਹੁਣ ਲੰਘਾਉਂਦਾ ਉਤੋਂ ਦੀ ਮੇਰੇ। ਹੁਣ ਕਿਉਂ ਰੋਕੀ। ਤਤਕੇ ਦੀਆਂ ਖੜੀਆਂ ਅਸੀਂ ਏਥੇ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਕੋਈ ਬੱਸ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੈ ਰੇਲ ਆਗੂੰ ਲੰਘਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੈ। ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪਾਸ ਦਿੱਤੇ ਐ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਬੱਸਾਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦਿਆਂ ਦਾ ਥੋਡਾ ਢਿੱਡ ਦੁਖਦੈ।”

ਡਰਾਈਵਰ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਕਰਾਰੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਹ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਦਿਲ ਸੀ। ਉਹ ਬੋਲਿਆ, “ਬੇਬੇ! ਚੜ੍ਹ ਜੋ, ਚੜ੍ਹ ਜੋ। ਹੁਣ ਫੇਰ ਤੁਸੀਂ ਲੇਟ ਕਿਉਂ ਹੁੰਨੇ ਓ। ਮੈਨੂੰ ਨੀਂ ਸੀ ਪਤਾ। ਬਈ ਅੱਜ ਮੱਸਿਆ। ਸਾਡੀ ਬੁੜੀ ਤਾਂ ਆਪ ਤਾਈਉਂ ਪਹਿਨ-ਪੱਚਰ ਕੇ ਤਿਆਰੀ ਹੋਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।”

ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਬੱਸ 'ਚ ਬੈਠੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਖਿੜ-ਖਿੜ ਕਰਕੇ ਹੱਸ ਪਈਆਂ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਵੀ ਠਹਾਕਾ ਮਾਰਦੀ ਹੱਸੀ। ਉਹ ਬੱਸ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਮੂਹਰਲੀ ਬਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਗਈ। ਹੁਣ ਬੱਸ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਵਾਂਗ ਸਾਰੀਆਂ ਬੁੜੀਆਂ ਹੱਸਦੀਆਂ ਰੌਲਾਂ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਮੱਸਿਆ ਨਹਾ ਕੇ ਵਾਪਸ ਮੁੜੀਆਂ ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਘਰ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਪਹੁੰਚੀਆਂ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਬੂਹੇ ਦੇ ਜਿੰਦਰਾ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਖਾਲੀ ਅਤੇ ਭਾਂਅ-ਭਾਂਅ ਕਰਦੇ ਘਰ ਵਲ ਵੇਖਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਇਕ ਹੋਕਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਉਹ ਉਦਾਸ ਹੋਈ ਕੰਧ ਨਾਲ ਪਏ ਗਮਲੇ ਵਿਚ ਕਮਲਾਏ ਹੋਏ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਜੱਗ ਭਰ ਕੇ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਉਸਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬੁੜ-ਬੁੜ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਿਕਲੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਕੋਸਣ ਲੱਗੀ, “ਮੇਰਾ ਕਾਹਦਾ ਮੱਸਿਆ ਨਹਾਉਣ ਐ। ਨਾ ਮੈਂ ਰੰਡੀਆਂ 'ਚ ਹਾਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਸੁਹਾਗਣਾਂ 'ਚ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਮਰ ਜਾਂਦੀ। ਆਹ ਵਿਯੋਗ ਤਾਂ ਨਾ ਝੱਲਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਮੱਸਿਆ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੀਮੀਆਂ ਦਾ ਨਹਾਉਣ ਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਐ। ਐਥੇ ਤਾਂ ਬਿਸ਼ਨੀਏ ਤੇਰੇ ਮਨ ਨੂੰ ਤਰਲੇ-ਮੱਛੀ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਐ। ਸੁਰਤੀ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਈ ਡਾਰੀਆਂ ਮਾਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਐ। ਰਿੰਪੀ ਵੀ ਭਰਿਆ-ਭੁਕੰਨਿਆ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਜਾ ਵੱਸੀ। ਚਲੇ ਉਹਨੇ ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨੇ ਨਾਲ ਬਦਲਣਾ ਈ ਸੀ ਭਲਾ। ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਜਾਂਦੇ ਐ।”

ਐਨੀ ਗੱਲ ਸੋਚਦੀ ਬਿਸ਼ਨੀ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਪਾਏ ਕੱਪੜੇ ਸਵਾੜ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਲਾਹੁਣ ਲੱਗੀ। ਉਸਨੇ ਅਜੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਚੁੰਨੀ ਲਾਹ ਕੇ ਸੰਦੂਕ 'ਤੇ ਹੀ ਰੱਖੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਬਾਰ ਦਾ ਭੇੜਿਆ ਹੋਇਆ ਬੂਹਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ। ਬੂਹੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਲੀ ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਰ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਕਾਰ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਜਿਹਾ ਸੂਟਡ-ਬੂਟਡ ਆਦਮੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ। ਉਸਨੇ ਘਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਗੇਟ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਕਾਰ ਅੰਦਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਸੰਦੂਕ 'ਤੇ ਪਈ ਚੁੰਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਬਾਹਰ ਵਲ ਆਉਂਦੀ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਬਿਸ਼ਨੀ ਅਜੇ ਸਵਾੜ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਕਦਮ ਬਾਹਰ ਹੀ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਪਿੱਛੇ ਉਸਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਖੜਕਦੀ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਟੈਲੀਫੋਨ ਵਲ ਤੇਜ਼ ਕਦਮੀਂ ਹੋ ਤੁਰੀ। ਬਿਸ਼ਨੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਫੋਨ ਆਪਣੇ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਹੈਲੋ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿੰਪੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਭਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਸਦੇ ਕੰਨੀਂ ਪਈ, “ਮੰਮ ਬੋਨੂੰ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਦੱਸਾਂ ਕਿ ਥੋਡੇ ਜਮਾਈ ਰਾਜੇ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਦੋ-ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਹੀ ਉਨਾਂ ਦੀ ਫਲਾਈਟ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਛੋਤੀ ਆ ਜਾਓ।” ਕੁਤੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਚਹਿਕ ਰਹੀ ਸੀ।

ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਬਿਸ਼ਨੀ ਦੇ ਜਿਵੇਂ ਹੋਸ਼ ਉਡ ਗਏ ਹੋਣ। ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚੋਂ ਰਿਸ਼ੀਵਰ ਛੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਬੇਸੁੱਧ ਜਿਹੀ ਹੋਈ ਕੋਲ ਪਏ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਈ।

ਹੁਣ ਸੂਟਡ-ਬੂਟਡ ਬਜ਼ੁਰਗ ਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਨੇ ਬਿਸ਼ਨੀ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਆਹਟ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਬਿਸ਼ਨੀ ਤਾਂ ਬੱਲੇ ਡਿੱਗੇ ਰਿਸ਼ੀਵਰ ਵਲ ਪੱਥਰ ਜਿਹੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖ ਰਹੀ ਸੀ।

ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ‘ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ

ਪਹਿਨਦਾ ਸੀ। ਕੀ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਲ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਪਏ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਭਰੀ? ਜੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਲਾਲ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਉਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ? ਹੁਣ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ? ਐਨਾ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਤੱਤ ਖਾਲਸੇ ਵਾਲੇ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਰਹੇ? ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਦੂਜੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਈਰਖਾ ਸੀ।

ਅਗਲਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਸ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਸੀ। ਹਿਰਨੀ ਦੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਤਤਪ ਤਤਪ ਕੇ ਮਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ 'ਤੇ ਐਨਾ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਬਣ ਕੇ ਵੀ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਸ ਖਾਣ ਤੋਂ ਵਰਜਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਧਾਰਮਕ ਖਿਆਲ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖ ਮਾਸ ਖਾਂਦੇ ਸਨ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਦੇ ਨਾਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਲੋਹਗੜ੍ਹ ਤੇ ਗੁਰਦਾਸ ਨੰਗਲ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਬਲਦ, ਘੋੜੇ, ਗਧੇ ਆਦਿ ਜਾਨਵਰ ਮਾਰ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਖਾਧੇ, ਓਦੋਂ ਉਹ ਨਾਲ ਹੀ ਸੀ। ਗੁਰਦਾਸ ਨੰਗਲ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਤੱਤ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਜੇ ਤੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਹੈਂ ਤਾਂ ਮਾਸ ਖਾਹ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਜੇ ਕੋਈ ਮਾਸ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਅਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ।

ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ‘ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ, ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਖਿਦਮਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਬੰਦਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਰਾਜਾ, ਮਹਾਰਾਜਾ, ਫੌਜਦਾਰ, ਸੂਬੇਦਾਰ ਅਤੇ ਨਵਾਬ ਆਦਿ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਕਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਾਇਆ। ਉਹ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ‘ਗੁਰੂ ਦਾ ਬੰਦਾ’ ਹੋਣ ਵਿਚ ਹੀ ਮਾਣ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖ ਕੇ ਸਿੱਕੇ ਚਲਾਏ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹਾਂ ਵਾਂਗ ਸਿੱਕਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖਵਾਇਆ। ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਉੱਪਰ ਲਿਖਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਅਧਾਰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੀਆਂ ਜੀਉਂਦੀਆਂ ਜਾਗਦੀਆਂ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਹਨ।

ਅਗਲਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ‘ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਰਹੰਦ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਉਜਾੜਨ ਦਾ ਸੀ ਪਰ ਬੰਦੇ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਉਜਾੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਆਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ।’

ਪ੍ਰਿੰ. ਸਤਿਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਚੱਲੀ ਲੁਟਮਾਰ ਤੇ ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਹਿੰਦੂ ਵਸਨੀਕ ‘ਤਰਸ ਕਰੋ’ ਦੀ ਫਰਿਆਦ ਲੈ ਕੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਕੋਲ ਆਏ। ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਸਖਤੀ

ਨਾਲ ਹੁਕਮ ਭੇਜੇ ਕਿ ਲੁੱਟ ਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਉੱਕਾ ਹੀ ਬਰਬਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾ ਲਿਆ। ‘ਤਰਸ ਕਰੋ’ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਾਲਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ। ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੋ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਤੇ ਤਰਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਹਨ੍ਹੇਰੀ ਬਣ ਕੇ ਝੁੱਲੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਗੜ੍ਹ ਕੱਖਾਂ-ਕਾਨਿਆਂ ਵਾਂਗ ਉਡ ਗਏ। ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਹਿਰ ਨੇ ਜ਼ੁਲਮ ਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ।

ਭੁਰਦੇ-ਖੁਰਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ-ਨਾਤੇ!

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਰੰਗ

ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਅਸੂਲਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਭਿੰਨਤਾ ਹੈ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਉਚਾਈ ਚੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਦਮ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਦੇਰ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਉਤਰਾਈ ਵੇਲੇ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਬੋਝੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮੰਜਿਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪਕਿਆਈ ਬੜੀ ਦੇਰ ਨਾਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਤੱਕ ਕਰਕੇ!

ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਦੀਆਂ ਬੀਤ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਨਿਘਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਦਮੀ ਗੁਫਾਵਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ

ਪ੍ਰੋ. ਬ੍ਰਿਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ*

ਸੀ। ਫੇਰ ਛੋਟਿਆਂ ਛੋਟਿਆਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਫੇਰ ਪਿੰਡ ਬਣੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਹੋਈ। ਚੰਗੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਲ ਰੁਖ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਕਹਾਵਤ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ ਕਿ 'ਵੱਸੀਏ ਸ਼ਹਿਰ, ਭਾਵੇਂ ਹੋਵੇ ਕਹਿਰ।'

ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਉਂਦੀ ਗਈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਔਰਤ ਸਭ ਤੋਂ ਤਕੜੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰਹੀ। ਜ਼ਰ, ਜੇਹੂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਣੇ।

ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਸਵੰਬਰ ਰਚਾਏ। ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀ। ਜਿਹੜਾ ਉਹ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਕਰਦਾ ਔਰਤ ਉਸਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਸ਼ਰਤ ਲੜਕੀ ਦਾ ਬਾਪ ਰਖਦਾ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਪੁੱਛ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਧਾਰਣ ਲੋਕ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਠੀਕ ਲਗਦਾ ਲੜਕੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੰਦੇ। ਬਹੁਤ ਵੇਰ ਲੜਕੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਫਰਕ, ਸੁਹੱਪਣ ਦਾ ਫਰਕ ਅਤੇ ਲਿਆਕਤ ਦਾ ਫਰਕ ਕੋਈ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਖਦਾ।

ਮੇਰੇ ਦੇਖਦਿਆਂ ਦੇਖਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਅੰਤਰ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਲੜਕੇ ਲੜਕੀ ਦਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਮਿਲ ਲੈਣਾ, ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣ ਲੈਣਾ ਵੀ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਭਾਵ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਭਿਚਣਾਂ, ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬੰਧਨ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਰੋੜਾ ਬਣਦੀਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਜਗਣ ਲੱਗੀ, ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹਸਦੇ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਜੋੜੇ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਕਰਨਗੇ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਯਕਲਖਤ ਕੈਸੀ ਪੁੱਠੀ ਭੁਆਈ ਆ ਗਈ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇ-ਨਾਤੇ ਚਕਨਾ-ਚੂਰ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਸਦੀਆਂ ਵਿਚ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਖੇਡ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਤਿੱਤਰ-ਬਿੱਤਰ ਹੋ ਗਈ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਵਿਚ ਦੋਸਤੀ ਦੀ ਓਹ ਸਚਾਈ ਖੁਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਭੈਣ-ਭਾਈਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਤ੍ਰੇਤਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪ੍ਰੇਮ ਤਜਾਰਤੀ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਜਿਤਨੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇਖ ਲਈ ਹੈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਹੋਵੇ। ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਨਾ ਕਰੀਏ ਚਾਲੀ-ਪੰਤਾਲੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਈਏ। ਮੇਰੇ ਵਾਕਿਫ਼ ਚੰਗੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ-ਲਿਖੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਬਣੀ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅੱਡ ਹੋ ਗਏ। ਫੇਰ ਵੀ ਇਕ ਬੀਬੀ ਨੇ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਛੁੱਟਤ ਕਹਾਉਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਰਸਤੇ ਅਲੱਗ ਕਰ ਲਏ। ਇਕ ਬੇਟੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਮਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਉੱਚ ਵਿਦਿਆ ਦਿੱਤੀ (ਨਾ ਹੀ ਕਦੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਉਕਸਾਇਆ, ਨਾ ਹੀ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮੰਗਿਆ।) ਮੈਨੂੰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਬੀਬੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਪੁੱਛ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਮਿਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਣਗੇ? ਉਹ ਆਦਮੀ ਵੀ ਕਦੀ ਉਸਦੀ ਬਦਖੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ! ਸਦਾ ਉਸਦੇ ਸਲੀਕੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰਖਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਲੜਕੀ ਬਹੁਤ

ਖੂਬਸੂਰਤ ਸੀ। ਹੁਣ ਬੁੱਢੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵੀ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਜਲਾਲ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਚੰਦ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਵਿਚ, ਉਸਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਸਵੈ-ਅਭਿਆਨ ਦਾ ਜਬਰਦਸਤ ਨਮੂਨਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬੋਝੀ ਦੇਰ ਪਿਛੋਂ ਉਸਦੇ ਬਦਤਮੀਜ਼ ਘਰ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਪਹਾੜਨ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਕਰ ਲਈ। ਜਿਸਮਾਨੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਕਰਕੇ ਇਕ ਲੜਾਈ ਨੇ ਜਨਮ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਸ ਹੋਣਹਾਰ ਬੀਬੀ ਨੇ ਅੱਡ ਰਹਿ ਕੇ ਕਈ ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸ ਨਾਮਾਕੂਲ ਆਦਮੀ ਤੋਂ ਨਾ ਤੇ ਕੁਝ ਮੰਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਿਹਾ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਨਿਕੰਮਾ ਸੁਖਸ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਦੀਰਘ ਰੋਗ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਉੱਚ ਹਸਤੀ ਦੀ ਮਾਲਕ ਲੜਕੀ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਹਾੜਨ ਨੂੰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਲਾਜ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਣੀ, ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੂੰਗੀ। ਬੋਝੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਓਹ ਨਿਕੰਮਾ ਆਦਮੀ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਬੀਬੀ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇਖਲਾਕੀ ਬੰਧਨ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਈ। ਫੇਰ ਵੀ ਪਹਾੜਨ ਦੀ ਬੇਟੀ ਦੇ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਵਡਮੁੱਲਾ ਗਿਫ਼ਟ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਗੜੇ ਹੋਏ ਪਤੀ ਦੀ ਔਲਾਦ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰ ਗਈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਵਾਕਿਫ਼ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਬਣ ਗਈ। ਉਸਦੇ ਮੁੱਖਤੋਂ 'ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹੀ ਨੂਰ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਨਾ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਵਾ ਹੈ ਨਾ ਕੋਈ ਗਿਲਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਉਤੇ ਆਂਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ।

ਤਿੰਨ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਵਰਡ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਇਕ ਬੀਬੀ ਮਿਲੀ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਤੁਸੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋ। ਫੇਰ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣਦੇ ਹੋਵੋਗੇ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਜਾਣਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਹ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਮਹਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਨ ਭਾਉਂਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਦਕਾ ਹੀ ਮੈਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਣਿਆ ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਨਹਿਰ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਮੋਹਤਮ (ਐਕਸੀਅਨ) ਬਣਨ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਸੀ। ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਝਿਜਕ ਘਟ ਗਈ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਮੇਰਾ ਤਲਾਕ ਹੋਇਆ ਕਈ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ। ਮੈਂ ਬੋਝੇ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਈ ਹਾਂ। ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਂ ਘਰ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਖਰਚਾ ਲੈਣ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਤੌਹੀਨ ਸਮਝੀ। ਮੈਂ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ। ਹੋਰ ਸ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

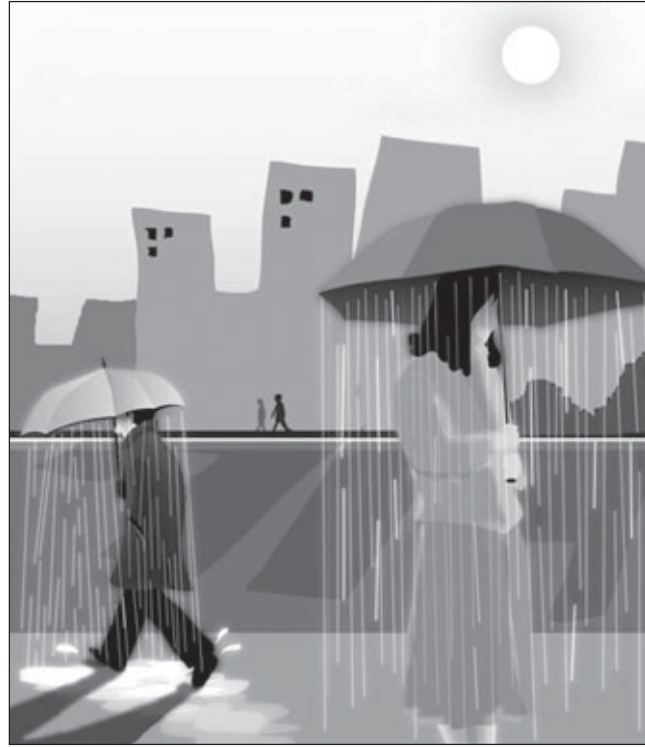
ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਲਾਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਖੰਡਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ, ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਵਫ਼ਾਤ ਪੌਣ ਵਾਲਾ ਬੁਲੰਦ ਪਾਏ ਦਾ ਲੋਕ ਕਵੀ ਦਾਮਨ ਤਾਂ ਕਮਾਲ ਹੀ ਕਰ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤੂੰ ਸ਼ਾਦੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ? ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਬੀਵੀ ਵਫ਼ਾਤ ਪਾ ਗਈ। ਵਿਆਹ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵੇਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਫੇਰ ਤਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ। ਤੇ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਸ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਬੀਬੀਆਂ ਬਾਜ਼ੀ ਜਿੱਤ ਗਈਆਂ। ਚੌਥਾ ਬੰਦਾ (ਦਾਮਨ) ਝੰਡੇ ਗੱਡ ਗਿਆ।

ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਮੈਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ), ਅਜੀਤ, ਸਪੋਕਮੈਨ, ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਸੇਵਕ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ। ਇਕ ਦਿਨ ਵੀ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਗੁਜਰਦਾ ਜਦੋਂ ਪੰਜ ਚਾਰ ਕੋਸ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਮਿਆਰ ਬਾਬਤ ਨਾ ਹੋਣ। ਕਦੀ ਲਾੜਾ ਸ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬੋਝੇ ਦਿਨ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਦਹੇਜ਼ ਬੋਝਾ ਲਿਆਉਣ ਕਰਕੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਦੀ ਲਾੜੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਰਾਤ ਹੀ ਗਹਿਣਾ ਗੱਟਾ ਲੈ ਕੇ ਪੱਤਰਾ ਵਾਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਏ ਲਾੜੇ ਧੌਖੇ ਨਾਲ ਕਈ ਕਈ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਹੀਨਾ ਡੇਢ ਮਹੀਨਾ ਮੌਜ ਮੇਲਾ ਕਰਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੰਬੰਧ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਰਹਿੰਦੀ ਖੂਹੰਦੀ ਕਸਰ ਟੀ.ਵੀ. ਸੀਰੀਅਲਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੱਕਾਰੀ, ਝੂਠ, ਫਰੋਬ ਅਤੇ ਧੌਖੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪੱਠੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦਗਾਬਾਜ਼ ਮੌਜਾਂ ਕਰਦੇ ਦਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਵੇਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਬਰ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚੋਂ ਜਨਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਜਿਸਮਾਨੀ ਮਿਲਾਪ ਟੁਆਏਲੈਟ ਜਾਣ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਟੱਟੀ ਪਿਸ਼ਾਬ

ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਫਲਸ਼ ਕਰੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਉਪਜ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਡਬੋ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਇਸ ਪਾਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਹੋਰ ਗਰਕਣਾ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਨੇ ਹੋਰ ਹੀ

ਚੰਦ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਪਾਕ ਦਾਮਨ ਗੰਦ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੀ ਮਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਤੋੜ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਸੂਮ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਅਤੇ ਪੱਕੇ ਹੋ ਕੇ ਮਾਸੂਮ ਨਾਲੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਦੇ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਹਾਵਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੰਡੇ ਉਤਨੀ ਦੇਰ ਹੀ ਬੇਟੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਲੜਕੀ ਅਖੀਰਲੇ ਸੁਆਸ ਤੱਕ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਬੇਟੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਥਨ ਨੂੰ

ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਦਿਆਂ ਕਈ ਕਲਯੁਗੀ ਮਾਪੇ ਧੀਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਆਸਾਂ ਰਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਖਾਕ ਵਿਚ ਮਿਲਾਉਣਾ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਅਤੇ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਖਸਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਵੇ ਵਿਆਹ, ਜੇ ਬੋਝੀ ਜਿਹੀ ਔਖ ਆਵੇ ਤਲਾਕ ਲੈ ਲੈਣਾ। ਖਰਚਾ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚੋਂ ਔਧ ਨਾਸੀਂ ਧੂਆਂ ਦੇ ਕੇ ਲੈ ਲਵਾਂਗੇ। ਬੱਸ ਫੇਰ ਕੀ ਹੈ ਆਗਿਆਕਾਰ ਬੇਟੀਆਂ ਜਲਵਾ ਦਿਖਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ਕੀ ਕਹਾਂ ਵੀਰ ਜੀ, ਬੇਗਾਨਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ ਸੀ ਚੋਰਾਂ ਵਾਲੀ ਔਖ ਨਾਲ ਘਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਂਦੀ ਰਹੀ। ਤਲਾਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਕੁਝ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਈ। ਅੱਜ ਘਰ ਅਤੇ ਦਰ ਬਗੈਰ ਮਾਰੇ ਮਾਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮੇ ਬੱਚੇ ਇਕ ਘਰ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦਾ ਘਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬਾਪ ਦਾ ਘਰ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਦਕਿਸਮਤਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਘਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਕਈ ਵੇਰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤਲਾਕ-ਸੁਲਾਕ ਅਮੀਰਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਖੇਡ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਦੇਖੀਏ ਇਹ ਹਵਾ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਇਕ ਸਕੂਲ ਜਿਸਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਕਿਰਨ ਬੇਦੀ ਦੇ ਪਤੀ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੰਬੰਧਾਂ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇ ਆਸਰਾ ਛੱਡ ਗਏ। ਕੁਝ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਰੂਪੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਦਨਸੀਬਾਂ ਨੂੰ ਦਾਦੇ ਦਾਦੀਆਂ ਅਤਿ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਬੁੱਢੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਪਾਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬਹੁਤ ਪੂਰ ਦਰਦ ਹੈ ਲੰਬੀ ਦਾਸਤਾਂ ਮੇਰੀ। ਕੇਵਲ ਦੋ ਤਿੰਨ ਨਤੀਜੇ ਲਿਖ ਕੇ ਗੱਲ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਬਾਕੀ ਕਦੀ ਫੇਰ ਸਹੀ।

ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਕੁਝ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ 'ਤੇ ਤਰਸ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਪਾਕ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਜਨਮੇ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਰਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੁਢੇਪਾ ਰੁਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਰ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਕਿਫ਼ਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ, ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਸਵਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਦੋਸੇ! ਸਾਡੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੋ!" ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੜਕੇ, ਲੜਕੀ ਬਾਬਤ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਬੰਧਨ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਨਾਉਮੀਦੀ ਦਾ ਮੰਜਰ ਸਾਨੂੰ ਮਾਯੂਸੀ ਵਿਚ ਡੁਬੋ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਹੌਲ ਇਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਨਹੀਂ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਈ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਵੰਗ ਨਾਲ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਲਾਇਕ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬੰਧਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੇ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਲਾਕ ਅਤੇ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਇਤਨੀ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਉ ਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਬਹੁਤ ਡਰਦੇ ਹਨ। ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹ ਕੁਝ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਫਤ ਵਿਚ ਹੀ ਕੋਈ ਤੇਜ਼-ਤਰਾਰ ਬੀਬੀ ਸਭ ਕੁਝ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਮੌਜ ਮਸਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਦੋਸਤ ਬਣਾ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਠੀਕ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ! ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚੇ ਬਗੈਰ ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਜੀਜ਼ ਦੀ ਬਿਉਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲਾਇਕ ਹੁੰਦੇ। ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਨਸਲ ਹੋਰ ਵੀ ਲਾਇਕ ਹੁੰਦੀ।

*ਰਿਟਾਇਰਡ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ
ਫੋਨ: 925-683-1982

ਬਾਮਸੇਫ਼ ਦੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਸੰਪਾਦਕ ਜੀ, ਬਾਮਸੇਫ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵਲੋਂ ਨਾਮੀ ਗੀਤਕਾਰ ਮੱਖਣ ਲੁਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰੋਮੋਟਰ ਜੱਸੀ ਬੰਗਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਲਿਹਾਜ਼ਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਗਈ। ਸਾਡੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਸੋਨੂ ਅੰਬੇਦਕਰ ਵਲੋਂ ਮਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਵਾਵੇਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਰਮੂਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਹਿਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ।

ਮੱਖਣ ਲੁਹਾਰ ਦੇ ਗੀਤ ਪ੍ਰਮਾਣ, ਕਲਪਨਾ ਅਤੇ ਸਿਮਰਤੀ ਦੇ ਵੇਰਾਂ 'ਚੋਂ ਉਜਾਗਰ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੱਖਣ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਬਾਰੇ ਗੀਤ ਲਿਖੇ ਹਨ, ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਹੈ, ਪਿਆਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਰੁਹਾਨੀਅਤ ਡੁਲ੍ਹ ਡੁਲ੍ਹ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਮੱਖਣ ਲੁਹਾਰ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮਾਨਤਾ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਗੀਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਾਮੀ ਗਾਇਕ ਗਾ ਚੁਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਜੱਸੀ ਬੰਗਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰੋਮੋਟਰ ਹਨ। ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਰੀਓਲਿੰਡਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਮੋਟਰ ਵਜੋਂ ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਗਾਇਕਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਗੀਤ ਗਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਨਵੇਂ

ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਮੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਨਜੀਤ ਪੱਪੂ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਲੌਕੀ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਭਾਰਟਾ, ਗੁਰਲੇਜ਼ ਅਖਤਰ, ਸੱਤੀ ਮੋਖੇਵਾਲੀਆ, ਫਿਰੋਜ਼ ਖਾਨ, ਸਾਹਿਲ ਬੰਗਾ, ਸ਼ੌਂਕਤ ਅਲੀ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਵਿੰਦਰ ਰਾਹੀ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਟਾ, ਗਾਮਾ ਢੋਲੀ, ਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਜਗਤਾਰ ਢੋਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰੋਮੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਗੀਤਕਾਰ ਮੱਖਣ ਲੁਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ

ਨਾਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਮਸੇਫ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਉਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਐਮ ਆਰ ਪਾਲ ਵਲੋਂ ਬਾਕੀ ਸਰਕਰਦਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤੇ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਦੋਂ ਸੋਨੂ ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਇਹੋ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ "ਅਖਬਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਆਦੀ ਲੋਕ" ਨਾਂ ਹੇਠ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਛਪਦੇ ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਲੇਖ ਲਿਖ ਕੇ ਬਾਮਸੇਫ਼ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਨੂ ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਬਾਮਸੇਫ਼ ਵਿਚ ਕਦੀ ਸਾਰਥਕ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਅਗਰ ਸੋਨੂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰੰਜਿਸ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ

ਅੰਦਰ ਰਹਿ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਾ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।

ਸੋਨੂ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦਾ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਰਮੂਲ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜੱਸੀ ਬੰਗਾ ਅਤੇ ਮੱਖਣ ਲੁਹਾਰਾਂ ਨੇ ਕੋਲੋਂ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕੇ ਬਣਾ ਲਏ। ਅਸੀਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲਾਂ ਲਈ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬੋਲੀਨਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਭੁੱਟਾ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਹੀਰ, ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਭਾਰਟਾ, ਬਲਦੇਵ ਸੁੰਮਨ, ਹੰਸ ਰਾਜ ਕਾਜਲਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਐਮ ਆਰ ਪਾਲ ਹੋਰਾਂ ਸੋਨੂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਰ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਪਲਵਿੰਦਰ ਮਾਹੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਨੂ ਅੰਬੇਦਕਰ ਨਾਲ ਟੇਬਲ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਲਵਿੰਦਰ ਮਾਹੀ ਤੋਂ ਫੋਨ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੋਨੂ ਨੇ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਸਾਡੀ ਸੋਨੂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਹੈ ਕਿ ਇੰਜ ਦੂਜਿਆਂ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਮਿਲ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

—ਮੋਹਨ ਗਿੱਲ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਮਸੇਫ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ,
—ਐਮ ਆਰ ਪਾਲ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ, ਬਾਮਸੇਫ਼।

ਇਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਫਿਲਮ 'ਪ੍ਰਤਿਗਿਆ' ਦੀ ਲੋਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਡਾਂਸ ਮਾਸਟਰ ਗੋਪੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਧਰਮਿੰਦਰ 'ਤੇ ਨਿ੍ਤ ਗੀਤ 'ਮੈਂ ਜੱਟ ਪਗਲਾ ਦੀਵਾਨਾ' ਫਿਲਮਾਇਆ ਸੀ। ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੂੰ ਡਾਂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਹਰਸਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਇਹ ਡਾਂਸ ਭੰਗੜੇ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ 'ਚ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਡਾਂਸ ਮਾਸਟਰ ਸੁਟਿੰਗ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਲੋਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੂੰ 'ਇਕ ਦੋ ਤੀਨ' ਤਾੜੀ ਵਜਾ-ਵਜਾ ਕੇ ਰਿਹਰਸਲ ਕਰਵਾਉਣ 'ਚ ਜੁਟੇ ਸਨ। ਤਿੰਨ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਪਿਛੋਂ ਗੋਪੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ਼ਾਟ ਫਿਲਮਾਉਣ ਦਾ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਾਟ ਰੈਡੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਡਾਂਸ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਕੈਮਰਾ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਵੀ ਨੱਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਧਰ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੱਚ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਰ ਖੜ੍ਹੇ ਗੋਪੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤਾੜੀ ਵਜਾ-ਵਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਟੈਪ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਧਰਮਿੰਦਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਟੈਪ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਵਾਰ-ਵਾਰ ਰੀਟੇਕ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਧਰਮਿੰਦਰ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਪੂਰੀ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਗਲਤ ਸਟੈਪਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਡਾਂਸ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਸੁਟਿੰਗ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਰਿਹਰਸਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਪਸੀਨਾ ਵਹਾਉਂਦਿਆਂ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸਹੀ ਸਟੈਪਸ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਕ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਫਿਰ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਸਹੀ ਸਟੈਪਸ ਫੜੇ। ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਧਰਮਿੰਦਰ ਥੱਕ ਕੇ ਚੁਰ-ਚੁਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਕੁਝ ਤਣਾਅ 'ਚ ਵੀ ਸਨ।

ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸਹਿਜ ਕਰਕੇ ਧਰਮਿੰਦਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸ਼ਾਟ ਲਈ ਕੈਮਰੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਡਾਂਸ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਕੈਮਰਾ ਸੈਟ ਕੀਤਾ। ਸਾਬੀ ਡਾਂਸਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫਾਈਨਲ ਰਿਹਰਸਲ ਦਾ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਰਿਹਰਸਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸ਼ਾਟ ਫਿਲਮਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੈਮਰਾ ਚਾਲੂ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਗੀਤ ਵੱਜਣ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਗਰੁੱਪ ਡਾਂਸਰਾਂ ਨਾਲ ਨੱਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਗਤਬਤ ਫਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਗਰੁੱਪ ਡਾਂਸਰ ਤਾਂ ਠੀਕ ਨੱਚ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਧਰਮਿੰਦਰ ਦੇ ਕਦਮ ਅਜੇ ਵੀ ਠੀਕ ਤਾਲ 'ਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਡਾਂਸ ਮਾਸਟਰ ਤਣਾਅ 'ਚ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰੇ?

ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਸੁਟਿੰਗ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਗੋਪੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਖਿਝ ਕੇ ਫਿਰ ਰਿਹਰਸਲ ਦਾ ਆਰਡਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਰਿਹਰਸਲ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁੱਸਾ ਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਹਰਸਲ ਕਰ-ਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਹੱਡੀ-ਹੱਡੀ ਦਰਦ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਗੋਪੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਡਾਂਸ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਫਿਲਮਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਬਸ ਰਿਹਰਸਲ ਹੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ

ਆਪਣੀ ਇਹ 'ਇਕ ਦੋ ਤੀਨ' ਛੱਡੋ ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਟਾਈਲ 'ਚ ਜਿਵੇਂ ਨੱਚਦਾ ਹਾਂ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ।"

ਧਰਮਿੰਦਰ ਦੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ 'ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਾਂਸ ਦੀ ਸੁਟਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਧਰਮਿੰਦਰ ਗਲਤ ਸਟੈਪਸ ਨਾਲ ਹੀ ਨੱਚਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕੈਮਰਾ ਸ਼ਾਟ 'ਤੇ ਸ਼ਾਟ ਫਿਲਮਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਡਾਂਸ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਖਿੰਝਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਡਾਂਸ ਕੋਈ ਵੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਦੀ ਇਕ ਨਾ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਡਾਂਸ ਦੀ ਸੁਟਿੰਗ ਪੂਰੀ ਕਰਵਾਈ।

ਖੈਰ, ਜਦੋਂ ਫਿਲਮ 'ਪ੍ਰਤਿਗਿਆ' ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਨਾਲ ਡਾਂਸ ਮਾਸਟਰ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ

ਧਰਮਿੰਦਰ ਦੇ ਗਲਤ ਕਦਮਾਂ ਅਤੇ ਪੁੱਠੇ-ਸਿੱਧੇ ਡਾਂਸ ਨੂੰ ਹੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਡਾਂਸ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ

ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਭ ਤੋਂ ਬੋਲਡ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ 'ਚ ਕਦੇ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ। ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੱਗਭਗ ਹਰ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਨ੍ਰਿਤ ਕਰਨ 'ਚ ਵੀ ਅਰੁਣਾ ਨੂੰ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਸੀ। ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਭੈਣ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲ ਲਗਾਅ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 9 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਸੁਪਰਹਿੱਟ

ਫਿਲਮ 'ਗੰਗਾ ਜਮੁਨਾ' 'ਚ ਬਾਲ ਕਲਾਕਾਰ ਵਜੋਂ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ 70 ਦੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ 'ਜਹਾਂਆਰਾ', 'ਫਰਜ਼', 'ਉਪਕਾਰ', 'ਆਇਆ ਸਾਵਨ ਝੂਮ ਕੇ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਕੁਝ ਛੋਟੇ ਕਿਰਦਾਰ ਅਤੇ ਮਹਿਮੂਦ ਨਾਲ 'ਔਲਾਦ', 'ਹਮਜ਼ੇਲੀ' ਅਤੇ 'ਨਯਾ ਜਮਾਨਾ' 'ਚ ਜੋੜੀ ਬਣਾਈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਮਿਲੀ 'ਕਾਰਵਾ' ਤੋਂ।

ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮਹਿਮੂਦ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਹੀਰੋਇਨ ਦੇ ਰੋਲ ਮਿਲਣ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 'ਕਾਰਵਾ' ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਛਾਣ ਤਾਂ ਦਿਵਾਈ ਪਰ ਇਸ 'ਚ ਬਣੀ ਵੈਪ ਵਾਲੀ ਇਮੇਜ ਤੋਂ ਉਹ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲ ਸਕੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਹਿਮੂਦ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਬਾਂਬੇ ਟੂ ਗੋਆ', 'ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ' ਅਤੇ 'ਦੋ ਫੂਲ' ਵਰਗੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਅਤੇ ਵਿਨੋਦ ਮਹਿਰਾ ਵਰਗੇ ਅਭਿਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਰ ਅਰੁਣਾ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤਾ ਲਾਭ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਹਿਮੂਦ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹ ਸਕਿਆ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਕੁੱਕੂ ਕੋਹਲੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ। ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਅਭਿਨੇਤਾ-ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਅਰੁਣਾ ਨੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਮਾਇਆਨਗਰੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਨਾਵਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਜਤਿੰਦਰ, ਰਿਸ਼ੀ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਡਿੱਪਲ ਕਪਾਡੀਆ, ਜੈ ਪ੍ਰਦਾ, ਕੁਮਾਰ ਗੌਰਵ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਮਾਇਆਨਗਰੀ 'ਚ ਹੀਰੋਇਨ ਬਣਨ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ ਪਰ ਉਹ ਖਾਸ ਅਦਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨ੍ਰਿਤ ਰਾਹੀਂ ਮਾਇਆ ਨਗਰੀ 'ਚ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇਕ ਖਾਸ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਵੱਖਰੀ ਇਮੇਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨ 'ਚ ਸਫਲ ਰਹੀ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮਾਇਆ ਨਗਰੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੀਰੋਇਨ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਵਧੇਰੇ ਲੰਬਾ ਫਿਲਮੀ ਕੈਰੀਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ 'ਚ ਉਹ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਨ।

ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚੋਂ 'ਰੋਟੀ ਕੱਪੜਾ ਔਰ ਮਕਾਨ', 'ਖੇਲ ਖੇਲ ਮੇਂ', 'ਲੈਲਾ ਮਜਨੂੰ', 'ਕੁਰਬਾਨੀ', 'ਕੁਦਰਤ' ਅਤੇ 'ਪੇਟ ਪਿਆਰ ਔਰ ਪਾਪ' ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1984 'ਚ ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਦੇ ਬੈਸਟ ਸੁਪੋਰਟਿੰਗ ਐਕਟ੍ਰੈਸ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਅਤੇ 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਅਰੁਣਾ ਨੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰਾਂ 'ਚ ਢਾਲ ਲਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸਫਲ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ 'ਬੇਟਾ' ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੈਸਟ ਸੁਪੋਰਟਿੰਗ ਐਕਟ੍ਰੈਸ ਦਾ ਦੂਜਾ ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਗੁਜਰਾਤੀ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਹੀਰੋਇਨ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵੀ ਕੀਤੇ। ਅੱਜ ਵੀ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਛੋਟੇ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਵੀ ਲੜੀਵਾਰਾਂ 'ਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਚ ਹੱਥ ਅਜਮਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੈਟਰੀਨਾ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦੇ ਚਾਇਨੀਜ਼ ਥੈਰੇਪਿਸਟ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕੈਟਰੀਨਾ ਕੈਫ ਨੇ ਬੈਂਕਾਕ 'ਚ ਇਕ ਸੁੰਦਰਤਾ ਉਤਪਾਦ ਲਈ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦੀ ਸੁਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਥੇ ਇਕ ਚਾਇਨੀਜ਼ ਮੇਕਅੱਪ ਨੇ ਕੈਟਰੀਨਾ ਦੇ ਮੇਕਅੱਪ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਤੋਂ ਉਥੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਔਰਤ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੂਟ ਲਈ ਕੈਟਰੀਨਾ ਦਾ ਵਧੀਆ ਮੇਕਅੱਪ ਕੀਤਾ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਕੈਟਰੀਨਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਪੈਸ਼ਲ ਐਕਿਉਪੈਸ਼ਰ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਖਾਸ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਨੇ ਕੈਟਰੀਨਾ ਦਾ ਸਾਰਾ ਤਣਾਅ ਚੁਟਕੀਆਂ 'ਚ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਚੱਲੀ ਸੁਟਿੰਗ ਕੀ ਥਕਾਵਟ ਵੀ ਝੱਟ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਈ। ਸੁਟਿੰਗ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਬਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਟਰੀਨਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਨੀ ਖੁਸ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਇੰਨੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਦੇਖੀ। ਹੁਣ ਕੈਟਰੀਨਾ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਚਾਇਨੀਜ਼ ਥੈਰੇਪਿਸਟ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਲਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ 'ਚ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਸਦੀ ਥਕਾਵਟ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਝੱਟ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣ।

ਛਿੱਕਾਂ ਤੋਂ ਬੇਹਾਲ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਚੋਪੜਾ

ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਫਲ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਚੋਪੜਾ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲਈ ਅਕਸਰ ਤਾਰੀਫ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਹੀ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਦੀ ਇਕ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸੁਟਿੰਗ 'ਤੇ ਮਿਲਿਆ। ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਾਰਦਵਾਜ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਸਾਤ ਖੂਨ ਮਾਫ' ਦੀ ਸੁਟਿੰਗ 'ਤੇ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਦੀਆਂ ਛਿੱਕਾਂ ਰੁਕਣ ਦਾ ਨਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਧੂੜ ਭਰੀ ਸੁਟਿੰਗ ਵਾਲਾ ਥਾਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਧੂੜ ਤੋਂ ਅਲਰਜੀ ਹੈ। ਅਸਲ 'ਚ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸੁਟਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧੂੜ ਭਰੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਛਿੱਕਾਂ ਨਾਲ ਤਕਲੀਫ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤਿਆਂ ਸੁਟਿੰਗ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਧੂੜ ਕਾਰਨ ਛਿੱਕਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤ ਲਈ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਲਰਜੀ ਬਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਸਭ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਛਿੱਕਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਠੰਡ ਹੈ। ਪੈਕਅੱਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਟਲ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਆਰਾਮ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਦਾ ਨਿਮਰਤਾ ਭਰਿਆ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਲਈ ਇੰਨਾ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰੌਂਠੇ ਵਾਲੀ ਗਲੀ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦੀ ਵਿਦਿਆ ਬਾਲਨ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਵਿੱਦਿਆ ਬਾਲਨ ਇਕ ਲਗਜ਼ਰੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਕਵਰ ਦੀ ਘੁੰਡ ਚੁਕਾਈ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਕਵਰ 'ਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਦੀ ਫੋਟੋ ਸੀ, ਜੋ ਕੇਰਲ 'ਚ ਸੂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੇਰਲ 'ਚ ਫੋਟੋ ਸ਼ੂਟ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਦਿਆ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਕੇਰਲ ਵਾਪਸ ਜਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਸੀ। ਕੇਰਲ ਇਕ ਅਣਛੋਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਪੁਰਾਣੀ ਸ਼ੌਂਧਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਹੈ।" ਉਂਜ ਵਿੱਦਿਆ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੁਰਾਣੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਿਜ਼ੀ ਇਲਾਕੇ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪਰੌਂਠੇ ਵਾਲੀ ਗਲੀ

'ਚ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਹੋ ਸਕਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਮੁੰਬਈ ਪਰਤਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਥੇ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿੱਦਿਆ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸੁਟਿੰਗ 'ਚ ਬਹੁਤ ਬਿਜ਼ੀ ਹਾਂ ਪਰ ਮੈਂ ਪੁਰਾਣੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਦੀਆਂ ਭੀੜੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਦੀ ਸੈਰ ਅਤੇ ਉਥੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਲਜ਼ੀਜ਼ ਪਰੌਂਠੇ ਖਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਖਾਸ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।" ਵਿੱਦਿਆ ਦੀ ਇਕ ਖੂਬੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਡਾਈ ਹਾਰਡ ਫੈਨ ਹੈ। ਉਹ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਹਿੰਦੀ 'ਚ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਅਕਸਰ ਉਰਦੂ ਦੀ ਝਲਕ ਵੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੈ।

ਦਿਲ ਪੰਜਾਬੀ... ਡਿਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ...

PUNJABI PACK \$19.99/mo.

jus
punjabi

JUS
one

punjabi

gPunjab

LOCAL CHANNELS \$9.99/mo.

CBS
EW
(where available)

= \$29⁹⁸/_{mo}

Get Punjabi Pack with American Local channels and receive

- No equipment to buy
- Free DVR Upgrade (\$6/mo. DVR Service fee applies)
- Free Activation (with Agreement)
- No Additional Service Access fee

Subscribe Today

1-888-242-2276

dish
NETWORK.
INTERNATIONAL TV

Digital Home Advantage offer requires 24-month commitment and credit qualification. If service is terminated before the end of commitment, a cancellation fee of \$17.50/month remaining will apply. All equipment is leased and must be returned to DISH Network upon cancellation or unreturned equipment fees apply. Limit 6 leased tuners per account; lease upgrade fees will apply for select receivers; monthly fees may apply based on type and number of receivers. HD programming requires HD television. All prices, packages and programming subject to change without notice. Local channels only available in certain areas. Offer is subject to the terms of applicable Promotional and Residential Customer Agreements. Additional restrictions and fees may apply. First-time DISH Network customers only. Offer ends 5/31/10. © 2010, DISH Network LLC. All rights reserved.